

BİR KÂĞIT DAHA

"Bir kadının gözyaşları sizin taşıyamayacağınız kadar ağırdır."

gorlassar lugardis

roman

BİR KÂĞIT DAHA

Gorlassar Lugardis

Birinci Baskı, Mayıs 2011

ISBN 978-605-5535-21-6

YAKIN PLAN YAYINLARI
19. Kitap (ilk baskı, 2011)

YAYIN YÖNETMENİ
Selman Kayabaşı

EDİTÖR
Banu Erdoğdu

EDEBİYAT
Roman / 06

KAPAK TASARIMI
Abdurrahim Çetin

GRAFİK
YAKIN PLAN

www.yakinplan.com
bilgi@yakinplan.com

YAKIN PLAN
Divanyolu Cad. No: 15/412
Sultanahmet, Fatih

Kültür Bakanlığı
Yayımcılık Sertifika No: 17621

YAYIN HAKLARI

Bu eserin yayım hakları Yakın Plan Yayınlarına alttir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek kısmen kullanılabilir.

Baskı:
Alloğlu Matbaacılık Basın Yay. ve Kağ. San. Tic. Ltd. Şti
Orta Mh. Fatin Rüştü Sk.
No:1-3A Bayrampaşa, İstanbul
0 212 612 9559

BİR KÂĞIT DAHA

Gorlassar Lugardis

YAKIN PLAN

Okumak farkındalıktır.

Dolunay, ikiye ayrılmamış, geniş, ışıktan bacağıyla tam karşısında dikiliyordu. Kalabalık ağaç kümelerinin arasına indirdiği elleri, siyah yapraklarla bantlanmış gibi duruyordu. Gerçek bir ormanın abis kadar karanlık olması gerektiğini söylerdi eski insanlar. Burası hakiki bir orman değildi.

Adam, burada bir ağaca toslamamak için arabasının farlarını yakmıştı, sonra yolun bu kadar aydınlanmasından hoşlanmadı. Yavaş gitmeye, yolu görmek için ay aşığını kullanmaya karar verdi; gecenin bu vaktinde, bu tenha yollardan kimsenin geçmeyeceğini tahmin ediyordu. Arabasını bir kenara park edip az önce göz göze geldiği dolunayı daha yakından izlemek niyetindeydi. İleride bir tepeye rastlarsa oradan.

Gece yolculuk etmek daha güzeldir, çünkü taşıt anne karnını, yol rahim yolunu ve varılacak yer de yeni bir dünyayı simgeler. Karanlığın içinden insan bir bebek gibi geçer.

Adam da karanlığın içinde bir bebek gibi oyalanıyordu. Birkaç kurt, göz ucuyla baktı yola; ufacık çakıllar, arabanın lastikleri sayesinde kendilerine yol kenarında, ağaçların köklerinde sığınacak, güvenli bir yuva buldular.

Adamla birlikte, yanından geçtiği ve bu yolculuğa şahit olan canlı cansız her şey, gözlerini aralayıp uyanıyor, arabayla eş bir hız kazanıyordu. O hızla geceyi takip ediyorlardı. Araba bir düştü bu saklı doğa parçası için, tatlı tatlı görmeye devam ediyorlardı onu.

İleride, arabanın altında bir şey ezildi. Adam ne olduğunu anlayamadı. Canlı bir hayvan değildir, diye geçirdi içinden; her hayvan yatacağı yeri öğrenmiştir. Bir leşti belki de: bir tavşan,

sabırsızlığının cezasını, yolun karşı tarafına asla ulaşamayarak çekecekti.

Çok ilerlemeden, araba tekrar bir leşin üzerinde yükseldi. Birkaç metre sonra bir kez daha aynı şey oldu ve adam bir yolda bu kadar çok leş olamayacağını, direksiyon başında düpedüz uyuyakaldığını ve bu yüzden bilinçaltının bedenini sarsarak onu uyandırmaya çalıştığını düşündü.

"Tabii uyursun aptal!" diye bağırdı kendine, farları yaktı. Oysa gözleri bir an bile kapanmamıştı yol boyunca. Gerçekten bir şeylerin üzerinden geçiyordu.

Arabanın farlarını yakarak yolu aydınlattığında, önünde irili ufaklı birçok şey belirdi. Yol adeta mayın tarlasına dönmüş fakat bu mayınlar bir düzenek sayesinde toprağın altından çekip çıkarılmışlardı. Şaşkınlıkla birkaç metre daha sürdü arabasını. Sonra bu sarsıntının hemen bitmeyeceğini anladı ve yerdekilerin ne olduğunu anlayabilmek için arabasını durdurup kapıyı açtı, dikkatle yeri incelemeye başladı.

Bunlar isteseler de kanayamayacak olan tazecik, yepyeni çantalardı. Ezilmelerinde bir sakınca yoktu. Çantalar ölemezlerdi, ancak sahipleri ölmüş olabilirdi. Adamın da zaten arabasıyla çantaların sahibini çiğnemek gibi bir niyeti yoktu.

Bele takılan çantalardan, ufak para keselerinden, cüzdanlardan, sırt ve kol çantalarından, istemediği kadar vardı yolda. Farlardan uzayan ışığın yetiştiği yere kadar yürüdü ve baktı bu çantaların yüzlerine. Başka bir yerde satıldıklarını görürse eğer kesinlikle satın almayacaktı, bunlar artık ikinci el sayılırlardı. Hatta nereden bilebilirdi etraftaki hayvanların gelip bu çantalara dadanmadıklarını; ya yemeye çalıştıysalar bunları, ya ıslak burunlarını dayayıp iyice kokladıysalar; sanki o kokuyla bu çantaların üretildiği fabrikayı bulabilecek gibi, ya yaladıysalar üstlerindeki parlak ve kaygan kumaşı?

Bu kuşkuların ardı arkası kesilmedi ve kendine bedava çantalar alabilecekken, tiksintiyle arabasına bindi. Yolun daha ne

kadar böyle süreceğini bilmiyordu. Ne var ki sarsıntılar eşliğinde ilerleyeceğinden geri de dönemezdi.

Küçük, çelimsiz bavulların üzerinden geçiyordu yavaşça. Tekerlekler için bol kemikli et yemek demekti bu.

Hiçbir parçadan kaçamıyordu, her iki şeritte ve artık yol kenarlarında da bu çantalardan vardı. Onlardan kurtulmak için ya yola, iki kenarında da gölgelik eden ağaç kümelerinin arasına dalacak ya da aşağı inip çantaların nereye kadar gittiklerini kontrol edecek, bu eziyetin fazla sürmeyeceğinden emin olursa devam edecekti yolculuğuna.

"Ancak on metre daha katlanabilirim buna." diyordu içinden; "Daha uzun sürecekse biri gelip bu pisliği temizleyene kadar kenarda bekleyeceğim, başım ağrıyor, üstelik bu yeni manzarayı seyredebileceğim bir açıklık, dolunayı eksiksiz görebileceğim bir tepe yok görünürde."

Bir adım attı... Bir adım daha... Sonraki adımını sağa doğru attı, koyu renkli bir sırt çantasının üzerine bastı, başka bir çantaya daha bastı ve bu çanta o kadar yumuşaktı ki onu kemirmeye gelmiş bir fareyi ezmiş olabileceğini düşündü. Çakıllar birer kuyruk gibi oynuyorlardı ayakkabılarının altında.

Çantalar arasında bir düzen, türleri ve dağılımları arasında bir tutarlılık yoktu. "Bunlara tepeden bakan koca gözlü biri için hazırlanmış bulmaca karesi olabilirler en fazla." diye geçirdi aklından; "Gördüğüm en iyi saçmalık."

Artık sadece dolunayın ışığı yardım ediyordu görmesine. Çantaların dışında her şey kendini dünyadan çekmiş, payına düşen ışık miktarından vazgeçmiş ve bu yolu bırakmıştı geriye, sanki daha iyi seçilsin diye.

İçine kör bir korku saplandı; "Ben neden korkuyorum?" diye sordu kendine: "Bunları döken korksun, bunları burada unutan kimse o korksun, bunak!"

Fakat arabadan uzaklaştıkça korkusu daha da artıyordu. Ya ışık, bulutlar tarafından örtüldüğü ya da çantalar seyrekleştiği için, görmekte zorlanıyor ve kendini bu hiç bilmediği yerde yapayalnız hissediyordu.

Ne kadar yürüdüğünü hesaplayamıyordu bu yüzden. Bir viraja geldiğinde üstündeki ağaç kolları, ışıkla birlikte sökülmeyi bekleyen donmuş kırbaçlara benziyordu, her an biri üstüne düşebilir, saldırabilir ve korkudan ürperen bedenini bir vuruşla arabasına kadar savurabilirdi.

Daha fazla ilerlemek istemiyordu, o virajı dönmek istemiyordu. Ne var ki geri de dönemiyordu. Gece, açlığını gidermek için sonunda göğün tüm ışığını da yutar: Çevresindeki her şeyin gecenin midesine doğru çekildiğini hissediyordu. Biraz daha gitse bu çantaların sahibiyle orada bizzat karşılaşacağından emindi.

Sonra bir el tekrar yerine koydu küçük yıldızları. Bir yuvarlak çizdi ve içini kirli bir beyazla boyadı. Hepsinin yerlerini doğru hatırlıyordu.

Bundan cesaret alan adam, ağaçların gölgelerinden kurtulmak için koşmaya başladı. Yolun düz ilerlediği kısımlar boyunca ağaçlar kendilerini mümkün olduğunca dik tutmuşlardı. Fakat viraja gelindiğinde birbirlerine kavuşmak ister gibi karşı tarafa yönelmişlerdi. Gövdeleri de eğri büğrüydü. Basit bir çabayla, bu gövdeler hayalde, birbirlerine yapışık, dans eden çiftler olarak canlandırılabilirdi.

Çok geçmeden arabasının ışığı onu karşılamaya geldi. Göğsünden ve ayak bileklerinden kavrayıp çantalar arasında zikzaklar çizdirerek kendisine doğru çekti. Derhal çalıştırdı arabayı. Koltuk ve ışık, bu tozlu camlar ve kilitli kapılar ona daha önce kimsenin veremediği türden bir güven vermişti.

Dikkatini üstlerinden geçtiği çantalara vermemek için yüksek sesle müzik dinlemeye başladı. Fakat bu uzun sürmeyecekti. Şarkıların doluştuğu kulaklar ve o kulakların sahibi

içeriden çıkacak ve müzik, açık kalan o kapıdan usul usul yola yayılacaktı.

Sabah olduğunda polisler, diz çökmüş ve bir çantayı açıp içine bakakalmış bir adam gördüler yolda. Kirpiklerine varana kadar donmuş gibiydi. Adam, polislerin çıplak yolda çınlayan ayak seslerini duymamıştı. Ne kadardır bu halde durduğunu tahmin etmek güçtü. Polislerden biri, tombul olan; "İyi misiniz beyefendi?" diye sordu alçak sesle. Cevap gelmedi.

Diğer polis parmağının ucuyla adamın omzuna dokundu, geri doğru ittirdi ve kımıldayabildiğinden emin oldu. Adam hızla eski konumuna döndü. Konuşmayı daha iyi bir çözüm olarak gören tombul polis diretti; "İyi misiniz beyefendi?"

Ve o kısacık cevap duyuldu: "Acele edin."

"Niçin? Neden? Neden acele edelim? İyi misiniz?"

"Aklımı kaçırıyorum."

"Ne! Aklınızı mı? Peki. Peki. Kimsiniz? İsminiz ne?"

"Gustav olmalı."

"Bay Gustav, sizi aracımıza bindireceğiz. Gelin."

"Aklımı kaçırıyorum. Aklımı kaçırıyorum..." diye sayıklamaya başladı, adının Gustav olduğunu düşünen adam. Polislerin kuşkulu bakışlarının odağında sayıklamaya devam etti:

"Aklımı bu çantanın içine hapsediyorum. Aklım bu çantadadır artık. Çanta sürekli aklıma gelmeli. Çanta hep yanımda olmalı. Onu elimde taşımalıyım. Yanımdan ayırmamalıyım. Aklımı kaçırıyorum. Gidiyor. Düşünemiyorum. Bu çantadan ayrılmama izin..."

Önünde duran çantanın kapaklarını yavaşça kapattı ve her şeyini içinde bıraktı.

Polisler onun bir suç işlemiş olduğunu ve bu suçtan paçasını kurtarmak için deli numarası yaptığını düşünüyorlardı. Adının Gustav olduğunu söyleyen ve dahası bundan emin bile olmayan

bu adamı, arabanın arka koltuğuna oturttular. Tombul polis de yanına oturdu. Çantasını incelemek istediğini söyledi ama adamdan buna razı olduğunu belirten hiçbir karşılık gelmedi.

Arabayı süren çelimsiz polis, arkadaşına soruyordu:

"Buraya tek başına nasıl gelmiş olabilir?"

Adı Gustav mı değil mi belli olmayan adam konuşulanlara karşı ilgisizdi. Tekrar donup kalmıştı.

"Buraya tek başınıza mı geldiniz Bay Gustav?"

Cevap alamayacağından neredeyse emin olarak sormuştu bu soruyu ve arkadaşıyla konuşmaya başladı:

"Yürüyerek gelmiş olamaz. Uzun süre açıkta kalmış olamaz. Sabaha kadar kurtlar yerdi."

"Kurtların bile bir damak tadı var. Senin gibi her şeyi yemiyorlar şişko." dedi ve gülüştüler. Tombul polis karnının acıktığını hissetti. Arabada yiyecek bir şey kalmamıştı, günün ilk yemeğini ilerideki kasabada yemeyi planlamışlardı ve bu Gustav bozması adam onları yemeğe bir müddet geciktirmişti.

Tombul polisin iştahı iyice kabarmıştı ve tekrar seslendi çantalı deliye:

"Belki içinde yiyecek bir şeyler vardır? Küçük bir paket. Kraker? Bakabilir misin?"

"Sen baksana! Neden rica ediyorsun. Sen polissin." dedi arabayı süren.

"Evet. Ben bir polisim. Şu çantayı bir açalım bakalım Bay Gustav. Sadece yiyecek var mı diye bakacağız. Olur ya, belki koymuşsunuzdur."

"Baksana, bir şey bulamazsan prezervatifindeki çilek kokusunu içine çekersin. Pisboğaz." dedi arkadaşı, pis bir sırıtışla. Aslında çantalıya sırıtıyordu; çünkü içinde, bu adamın bir fahişe tarafından terk edildiği hissi uyanmıştı.

"Çilekli kullandığını nereden biliyorsun?"

"Kullanıp kullanmadığını bile bilmiyorum!"

"Öyleyse kullanmıyordur!"

"Ama kullansa iyi olur."

"Kullanıyor musunuz Bay Gustav? Korunuyor musunuz yani? Bir hastalığınız yok değil mi?"

"Ne yapacaksın hastalığı yoksa?"

"Merak etme seni aldatmayacağım."

Sonra aklına çantayı açacağı geldi. "Bu adam!" dedi, "Çantasından ayrılmak istemediğini söylemişti ama bir kaçığın sözüne aldırılmaz, değil mi?"

"Ama Bay Gustav diye hitap ediyorsun." diye ikaz etti, şoför koltuğundaki sıska polis.

"Evet, sen de ezberlemişsin işte." diye karşılık verdi tombul. "Gustav veya değil, ismi olmamasından iyidir, yoksa hep 'şu adam' diye seslenirdik. Biri benden 'tombul' diye bahsetse, senden 'sıska' veya 'kız' diye bahsetse? Bu bizi ne kadar aşağılar değil mi? Kimse bu tip bir aşağılanmayı hak etmez, ismi bilinen her şey ismiyle çağrılmalıdır."

Fakat bu iki polis, sürekli aşkın gerektirdiği hitap şekillerini kullandıkları, birbirlerine gerçek isimleri ile seslenmedikleri için adlarını hiç öğrenemeyeceğiz. Yine de ileride Gustav'ın gerçek adı hakkında bir bilgi alma umudumuz var. Çünkü tombul (vadi zambağı) çantayı almaya kalktığında, adamın gerçekten aklını kaçırmış olduğuna inanacaklar ve sıska (alaca şeker) ile birlikte kasabada ondan kurtulacaklardı. Böylece bu çaresiz adama başkaları yardım edecekti.

Tombul polis, adamın kucağında duran kahverengi evrak çantasını almak için sağ elini uzattı. Gustav sesini çıkarmadı, yüzünde en ufak bir değişiklik olmadı. Polisin parmakları tozlandı, çantanın sapından tutmak istemiyordu çünkü sap tam Gustav'ın organının üstünde duruyordu.

Kenarından kuvvetlice tutarak çantayı yukarı kaldırdı, içi pek dolu değildi anlaşılan, sanki iki parça odun kaldırıyormuş gibi geldi.

Bir gözüyle Gustav'ın vereceği tepkiyi takip ediyor, diğer gözüyle de araladığı çantanın içinde bir paket yiyeceğin karanlıktan kurtulup kendi rengini belli etmesini bekliyordu. Çanta yavaşça açılırken Gustav'ın dudakları da aralandı. Bu eş zamanlı aralanmayı gözden kaçırmamış olan tombul, artık dilediğince oynayabilirdi bu kuklayla.

"Gördün mü? Bay Gustav bizimle konuşacak galiba." diyerek keyiflendi tombul.

"Orada kim var?" diye sordu çantası açılan adam, ileri bakıyordu, sanki uykusunu bölen bir hırsızı arıyordu.

"Buradayım Bay Gustav, hey. Buradayım, tam solunuzda. Bakın. Bakın bana. Evet. Bakın ben bir polisim."

"Polis." diye tekrar etti Gustav. "Polisler ne yaparlar?" diye sordu kafasını tombula çevirerek.

"Başka polisleri bilmem. Ama biz işimizi yaparız." diye lafa girdi sıska.

"İşiniz ne?"

"Polislik." dedi tombul, sinirlenerek.

"Ben de mi polisim? İş üstünde miyiz?" diye sordu hayretle.

Polislerin konuşmalarına fırsat vermeden devam etti; "Aklım. Aklım o çantada. Verin onu bana!"

"Bakın Bay Gustav, deli misiniz bilmiyorum. Deli olduğunuz ihtimaline karşı size kibar davranmaya özen gösteriyorum. Şimdi lütfen bu saçmalığı burada kesin, söz veriyorum size bir zararımız dokunmayacak. Biz zarar vermek için değil, yardımcı olmak için yanınızdayız. Sizi bomboş yolun ortasından çekip aldık, kurtların aç ağızlarından kurtardık. Söyleyin, şu halde

bir kötülüğümüz dokunabilir mi size?" diye sakince konuştu tombul.

"Çantayı biraz daha açar mısınız? Aklımı orada bıraktım, açın ki berrak düşünebileyim. Evet, biraz daha lütfen!"

Tombul polis içinden gülüyordu, dışarıdan ise bu delinin ricalarını kırmayarak geçiyordu dalgasını.

"Evet. Teşekkür ederim. Şimdi onu bana verebilir misiniz? Hâlâ bir mesafe var düşüncelerimle bedenim arasında."

"Tamam, alın. Yiyecek bir şey bulmak için açmıştım. Kâğıt yemek istemiyorum."

"Yiyecek bulmak için buzdolabının kapağını açmalısınız, bir yabancının çantasını değil." diye uyardı, çantasını polisin elinden kurtaran adam.

"Artık adınızı öğrenebiliriz. İçinde bir sürü belgeniz olmalı." dedi tombul.

"Bu çanta benim değil," dedi sakince, adam. "Hatırlıyorum, yola bir sürü çanta saçılmıştı. Siz kaza haberi aldığınız için gelmiş olmalısınız ama biraz geç kaldınız."

"Ne kazası?" diye sordu sıska, konuşmaları aynadan takip ediyordu.

"Bilmiyorum, öğrenecek kadar tutamadım aklımı. Neden orada kalıp incelemediniz?"

"Sizden başka birini, bu çantadan başka bir çantayı görmedik." dedi tombul.

"Arabam! Bir arabam vardı, onu da mı görmediniz?"

"Bu arabadan başka araba da görmedik." dedi sıska.

"Sizi kasabaya bırakacağız. Orada kaybettiğiniz, pardon, çaldırdığınız her şeyin bilgisini verirsiniz. Merak etmeyin, onlara tekrar kavuşacaksınız." dedi tombul.

"Şuraya bakın!" dedi korkmuş bir ses tonuyla çantasını kucağında tutan adam; "Burada sadece kayıp ilanları var. Bakın, hepsi aynı adamın ilanı. Yani bir tek kişi kaybolmuş."

"Bu sizsiniz Bay Gustav. Bakın, resminizin altında isminiz yazıyor!"

Sıska aniden durdurdu arabayı. Çok korkmuştu. Tombul da korkmuştu fakat belli etmiyordu. Bu kayıp ilanından belki üç yüz tane vardı çantada.

"Bunları size kim verdi Bay Gustav? Kendiniz mi bastırdınız bu sayfaları?" diye sordu tombul, sesinin titremesini engelleyememişti.

"Bilmem. Ben yapmış olabilir miyim? Anımsamaya çalışıyorum. Aklım gidip geliyor. Bunları bastırabileceğim bir makine var mıydı etrafta?"

"Koca bir fotokopi merkezi vardı." diyerek aklınca alay ediyordu sıska.

"O halde neden bu kadar az sayfa var?" Biraz bekledi; "Daha da önemlisi ben neden kayıbım? Beni kim, neden bulmak istiyor? Doğru soruları sorabiliyor muyum?"

"Doğru şeyi arıyorsanız sorduğunuz sorular da doğrudur Bayım. Çantaya bakmama izin verir misiniz? Bu arada siz de ceplerinizi yoklayın lütfen; bir kimlik, telefon, pasaport, kart, belki üstünüzde taşımaya mecbur olduğunuz şeyler vardır." dedi tombul.

"Ah polis bey, aklımı da başımda taşımam gerekirdi ama görüyorsunuz ki onu bile bir çantada taşıyorum."

Tombul ona da çantasına da ilişmekten vazgeçti. Ne diyeceğini bilemiyordu.

"Burada sadece kayıp ilanlarım var."

"Nasıl bu kadar soğukkanlı kalabiliyorsun; katil misin? Ancak katillerde olur bu zırh." diyerek diş gösterdi sıska.

"Düşünemiyorum, illa bir şey olmam gerektiğini mi ima ediyorsunuz? Şimdilik katil olabilirim öyleyse."

"Katilin ne demek olduğunu biliyorsun değil mi?" dedi sinirle, sıska.

"Tabii ki biliyordur, hatırlayamıyordur sadece." diye araya girdi tombul.

"Adam öldüren. Yani sadece adam değil; kadın, çocuk da öldüren. İnsan öldüren mi demeliydim kısaca? Hayır, belki kalp kırmış olabilirim; bazı kalpler, kendilerini kıranları katil yaparlar değil mi?"

"Peki, Bay Gustav, o halde bizim kalbimizi kırmak istemezsiniz. Doğruyu söyleyin; kimsiniz ve ne yapmaya çalışıyorsunuz?" diye sordu tombul.

Kendine yöneltilen soruyu duymamış gibi kâğıtları karıştırmakla ilgileniyordu. Bir sayfayı eline aldı ve renk tonları iyi ayarlanmamış bu yüzde; gözlerini daha kara, tenini de mor gördü.

"Bir yere gidiyordum." diyebildi. Neresi olduğunu söyleyemedi, çünkü içten içe sinirlenen tombul daha fazla dayanamamış ve hızlıca çantanın kapağını kapamıştı. Artık Gustav diye anabileceğimiz çantalı adam ise elinde kendi kayıp ilanıyla kalakalmıştı.

"Ne yapacağız bunu?" diye sordu sıska.

"Neyi?"

"Emin değilim. Ya çantayı ya da adamı?"

"İkisini birden burada bırakıyoruz. Baksana yüzüne. Hiç, bir yere gitmek isteyen birinin yüzüne benziyor mu?"

"Benzemiyor." Biraz düşündükten sonra ekledi; "Ama kalmak isteyen birinin yüzüne de benzemiyor."

"İşte! Bu yüz, hiçbir şey istemeyen birinin yüzü. Bu durumda önemli olan bizim ne istediğimiz."

Birbirlerinin gözlerinin içine, en geriye baktılar. Akıllarından bir tek ve aynı şey geçiyordu.

"Burada mı?" diye sordu sıska olan, heyecandan sesi titremişti.

"Yolun bir şeridini tamamen kapladığımızı unuttun galiba." diye uyardı tombul. "Tenha bir yerde olabiliriz ama yolun üstünde durmamız aptallık olur."

"Tamam, sen soymaya başla. Ben de şu ilerideki kayalığın arkasına götüreyim arabayı. Yoldan geçen kimse göremez. Geçeceğini de sanmam ama madem öyle istiyorsun, tedbirli olalım."

Tombulun önü çoktan kabarmıştı ve Gustav'ın önünde de aynı kabarıklığı görmek için yanıp tutuşuyordu. Bunu hiç hissetmeyecek olması kötüydü, narkozlu gibi olduğu için kabarmayacaktı da. Bu, tombulu bir parça hayal kırıklığına uğratmıştı. "Bir karış," diye fısıldadı Gustav'ın fermuarını indirirken; "Bana bir karış versen ne olur, elime? Ha?"

Çanta ön koltukla tombulun bileği arasında sıkışıyor ve Gustav'ın önünün açılmasına engel oluyordu. Tombulun hiçbir şeye tahammül edecek sabrı yoktu ve kayalıklara doğru yavaşça ilerleyen arabanın kapısını açarak Gustav'ın çantasını hınçla dışarı fırlattı.

Sıska, kalbinin hızla atmasından, açılıp kapanan kapının sesini duymadı, dikiz aynasından ardını kontrol etmeyi de unutuyordu, yoksa çantanın yere sertçe çarptıktan sonra birkaç takla attığını ve kapağının, açılabileceği son noktaya kadar açıldığını görürdü.

Gustav'ın gözleri açılmıştı, zamanla çantanın kapağı kapalı olsa da gözlerini açık tutmayı öğrenecekti, tıpkı gözlerini tamamen kapatmadan, hafif aralık bırakarak uyuyabilenler gibi. Tombul bunu fark etmedi, avucunun içinde çaresizce Gustav'ın bir uzantısını tutuyordu. Gustav ise tombulun ona neden masaj yaptığını anlamaya çalışıyordu.

"Ölüyor muyum polis bey? Kalp masajı mı yapıyorsunuz bana?" diye sordu ve iki polis de irkildi bu ses karşısında.

"Doğru söyleyin, çünkü bir bayan olmadığınız için bu yaptığınızın bir tür masaj olduğunu düşünüyorum ama bir saniye, bu dışarıdaki şey benim penisim. Onunla ne işiniz var?"

İki polis de paniğe kapılmıştı, verebilecek hazır bir cevapları yoktu.

"Bekliyorum," dedi Gustav, "Görüyorum ki sizde de bir tane var, benimkinin dört beş katı kadar hem de!"

"Gustav," diyerek zaman kazanmaya çalıştı tombul, "Rüyanda bu aletle oynuyordun, ben de onu yerine sokmaya çalışıyordum."

"Rüya gördüğümü hatırlamıyorum." diye şüpheyle cevap verdi Gustav: "Çantam nerede? Bana tecavüz edecektiniz insan leşleri." dedi ve dirseğiyle tombulun gözüne vurdu. Tombul, gözü kafatasının gerisine kaymış gibi haykırmaya başladı.

Sıskanın da canı yanmıştı, sanki saldırıya uğrayan sevgilisi değil de kendisiydi. Ne yapacağını bilemeden arabayı durdurdu. Her zaman birlikte çalışırlardı tombulla ve her kötü durumda tombul onun arkasını kollardı, çünkü orası tombula aitti.

Gustav yere inip çantaya doğru koşmaya başladı. Elindeki kayıp ilanını serbest bırakmak gelmemişti aklına. Yumruklarını iyice sıkıyor ve buradan kaçıp kurtulmak için deliler gibi koşuyordu.

Tombul, sıskaya bağırdı; "Beni neden merak ediyorsun! Git şu adamın çantasını kapat önce!"

Fakat Gustav çoktan çantaya ulaşmıştı ve kapağını kapamadan koşmaya devam ediyordu. İçindeki kayıp ilanları rüzgârın diline dolanıyor ve toza yazılmış bir şarkı gibi havada saniyelerce uçuşuyordu.

"Kaçıyor," dedi sıska, "Arabayı çalıştırmamı ister misin? Burada kaybolamaz, hemen yakalarız."

"Bırak gitsin." dedi tombul, "Onu yakalarsak eğlenemeyeceğiz ki ama biri çantasını çalarsa -düşünmek bile nasıl heyecan verici- çok daha iyi olur. Tek başına kaldığında bir kez kapatırsa o çantayı, ölebilir bile. Başına ne geldiğini öğrenmemeyi ama neler gelebileceğini hayal etmeyi isterim."

Gustav ardına bakmadan koşuyordu. Çantanın içinde hiç ilan kalmadığını fark ettiğinde geriye baktı. Polis arabası onun gittiği yönün zıddına doğru tin tin yol alıyordu.

Çantayı açık tutması gerektiğini unutmamak için içine bir ayağıyla basarak diğer ayağıyla da ilanını düzgünce katlayıp gömleğinin cebine yerleştirdi. Cebin üzerindeki düğmeyi de iliklediği ve durup bir araba beklemeye karar verdi.

Nerede olduğunu bilmiyordu. Bulunduğu noktaya en yakın yerleşimin polislerin gittiği yönde olacağını düşündü. Yolun diğer tarafına geçti ve çantanın içine iki ayağıyla birden basarak beklemeye koyuldu. Kırk üç numara olan ayakları rahatlıkla sığıyordu çantaya.

Üstünü aramasının vakti gelmişti nihayet. Ama az önce katlayıp sakladığı kayıp ilanından başka bir şey bulamadı üstünde, kendiyle ilgili. Oysa en azından bir yemek parasını eksik etmezdi cebinden. Telefon, kimlik, ehliyet, bunların hepsi arabasıyla birlikte çalınmıştı işte, bu gerçek ortadaydı; bir çantanın içinde dimdik, ortalıkta.

Uzaktan gelen bir ses, sıcağın etkisiyle titreyen ve dalgalanan kırmızı bir görüntüye bırakmıştı yerini. Bir yolcu otobüsü olmalıydı. Gustav sevincini doyasıya yaşayamıyordu çünkü o güne kadar parayla yapılması gereken her şeyi fiyatı neyse eksiksiz ödeyerek yapmıştı. Şimdi, parası olmadan neler yapabilirdi?

Otobüs oldukça yavaşlamıştı, sıcak olduğu için tüm kapılar ve pencereler açıktı. İnsanlar tek başlarına oturmuşlar, aralarında birer koltuğu boş bırakmaya özen göstermişlerdi. Şoför, eliyle Gustav'ı çağırıyordu, Gustav'ın şaşkınlıkla bakıp kaldığını görünce önünden geçerken; "Ne duruyorsun atlasana,

frenler tutmuyor." dedi. Gustav sadece atlamasını istediğini duyabilmişti.

"Param olup olmadığını sormadan beni davet ediyor." diye sevinmiş ve hareket halindeki otobüse kendini rahatlıkla sokmuştu. Oturacak yer ararken geride bir şey unuttuğunu gördü. "Çanta!" dedi, "Çantayı bıraktım, durun! Durun!"

"Bir insan için durmuyorum da çanta için mi duracağım!" dedi şoför gülerek.

Gustav otobüsün arka kapısına ilerledi ve yere atladı. Aceleyle çantasını kaptı, onu rahat taşıyabilmek için neredeyse kapatacaktı kapağını. Bir sapından tuttuğu çantayı sarsarak otobüsü yakaladı, bir kez daha bindi ve artık güvenle bir koltuk seçebilirdi kendisine.

Şoför kalın sesiyle yolunu kesti; "Parayı şimdi verebilirsin, sonra da kestirirsin."

"Para mı?"

"Yani para birimi mi?" diye anlamaya çalıştı şoför soruyu.

Gustav çok utanmıştı ve durumunu nasıl açıklayacağını henüz bilmiyordu.

"Evet, hangi para birimini kullanıyorsunuz?"

"Sen ver, senin kullandığını seve seve kullanırım."

"Harcamanız için Japonya'ya gitmeniz gerekse bile mi?"

"Evet. Para için... Onu kazanmak için yaptığımız şeylerle cehenneme bile gideriz evlat."

"Bakın, çantamı görüyor musunuz? Boş. Bunun içi nakitle doluydu ama çaldırdım. Üstümde güzel kadınların güzel dudaklarına yaklaşmamı sağlayacak bir çakmak bile kalmadı. Her şeyimi çaldılar. Pantolonumu bile çalıyorlardı, bakın fermuarımı açmışlardı tam."

Gerçekten de koşarken tombulun açtığı fermuarı kapamayı unutmuştu.

Şoför gözlerini düz yoldan ayırıp Gustav'ın haline baktı. Ona inanacağı veya acıyacağı yoktu.

"Bu otobüse tam iki kere bindin, ücretin de iki katını ödeyeceksin!"

"Bakın, size başıma gelenleri anlatsam inanamazsınız, gerçekten hiç param yok. İsterseniz üstümü arayın, neredeyse eşcinsel polislerin tecavüzüne uğrayacaktım, her yerimi arayabilirsiniz. İzin verirseniz inebilirim de. Arabam da çalındığı için yürümeye alışsam iyi olur."

Gustav bu polislere değinmeseydi şoför onu indirecekti ama çevrede kötü ünlenen bu polislerin başkalarına daha neler yaptıklarını çok iyi biliyordu. Para almaktan vazgeçti ve kendisine en yakın koltuğa oturmasını istedi. "Sana birkaç şey anlatayım." dedi Gustav'a.

"Ne gibi şeyler?"

"O polislerle ilgili."

"Sizi dinliyorum." dedi Gustav. Diğer yolcular ise hiç oralı olmadılar. Yola birçok beyaz kâğıt saçılmıştı. Bazılarının bir tarafları koyu renk bir halka şeklinde boyanmıştı, gözleri iyi görenler bunun bir insan yüzü olduğunu; birinin konser vereceğini düşündüler, şoförse polislerin kavgaya tutuştuğunu ve bir kayıp ilanını hiç uğruna elden çıkardıklarını düşündü...

"Onlara burada kimse polis demez. Kimse onlara danışmaz, derdini anlatmaz. Buralarda onların yardımına ihtiyaç duyulabilecek bir olay da olmaz zaten. Sırf onlarla muhatap olmamak için herkes düzgün yaşamaya bakar. Araf'ta huzuru arayan ruhlar gibi bir oraya bir buraya dolaşır durur bu polisler. Bir sorun bulamazlarsa mutlaka yaratırlar. Bir keresinde arkadaşlarıyla saklambaç oynayan bir çocuk, saklanmak için biraz uzakta bulunan evine gitmiş. Burada, oyunun kuralları gereği, sobelenmesinin zor olacağı bir yere; bodruma saklanmış. Eve gitmesinin nedeni aslında uyumak istemesiymiş. Bodrumda, saklandığı

şarap fıçısının arkasında uyuyakalmış. Arkadaşları, bilirsin, buralardaki yollarda çok çakıl vardır, koşarken düşmemek için hep önlerine baktıklarını, o çocuğun nereye gittiğini takip etmediklerini söylemişler. Çocuk öyle güzel uyumuş ki uyandığında bir oyunu yarım bıraktığını hatırlamamış bile. Hemen yukarı çıkıp acıkan karnını doyurmak istemiş. Annesinin, ağladığı için kesik kesik çıkan sesini duymuş. Çocuğunu karşısında görünce sevinçten bayılmış. Çok uzatmayayım; bu polisler, çocuğun yaşadığı evi aramak istemişler, bu arada belki döner diye hemen herkes ebenin gözlerini yumduğu ağacın yanında, yani oyunun merkezinde bekleşiyormuş. Polisler çocuğun yaşadığı evde bir bodrum olduğunu keşfetmişler ve aşklarının kanıtı olan sarımtırak sıvıdan yere de damlatmışlar. Sonra da orada ne için bulunduklarını unutup çocuğun hâlâ kayıp olduğunu bildirmişler. Çocuk, annesi sakinleştikten sonra gördüğü garip bir rüyayı anlatmış. Tahmin edeceğin gibi; rüya sandığı şey uyur uyanık halde gördüğü gerçek bir sahneymiş. Öncesinde de sonrasında da polisler bir şeyleri çözmeyi unutup aşklarının derdine düştükleri ve başka erkeklere sarkıntılık etmeye başladıkları için kimse şikâyet bildirmez oldu. Şikâyete gerek kalmadı zamanla, çocuklar bile, nerelere saklanmaları gerektiğini öğrendiler."

"Peki, bana kim yardım edecek?" diye umutsuzlukla sordu Gustav.

"Ben ediyorum ya." dedi şoför, fakat ardından, cılız bir "şimdilik" çıkmakta gecikmedi.

"Bir kaleminiz var mı?" diye sordu Gustav.

"Yazmak için mi istiyorsun?"

"Evet, kalemle başka ne yapılabilir ki?"

"Pek çok şey. Yazmak için istiyorsan evet var bir kalemim."

"Siz ne için kullanıyorsunuz kalemi?"

"Kaleminiz var mı, diye soranları hayal kırıklığına uğratmamak için." diyerek güldü şoför. Gözlerini yoldan ayırmadan

ceplerini karıştırmaya başladı. Düz bir yoldu ve direksiyonu birkaç saniyeliğine başıboş bırakmıştı. Sonunda aklına, koltuğunun arkasına astığı yeleği geldi ve cebinden bir dolma kalem çıkardı.

Gustav ayağa tam kalkmadan, göğsünü ileri doğru iterek sol kolunu şoföre doğru uzattı. Eli kaleme yetişmiyordu.

"Neden ayağa kalkıp bir adım atmıyorsun? Ayağına da getirirdim ama o zaman ne biçim bir şoför olurdum?"

"Çok iyi bir şoföre benziyorsunuz. Ben sadece çantanın kapanmasından korktuğum için bir an cesaret edemedim. Bekleyin, kalkıyorum. Elinizi istediğiniz yere koyabilirsiniz. Geliyorum."

Çantayı açık halde, oturduğu yeri de kaplamasına izin vererek iki koltuğa yaydı.

"Çok teşekkür ederim. Size borçlanıyorum. Ama merak etmeyin, ödeyeceğim."

"Güldürme beni."

"Komik olan nedir?"

"Hiçbir şey. Ciddi mi olayım? Ciddi olursam çantanı istemem gerekir. Eski usul; takas."

"Bu çanta bana lazım. Bu çanta bende kalmazsa hiçbir şey yapamam." Bunları söylerken bir eliyle çantanın derisini sıkıca kucağına bastırıyordu.

"Neden yapamayasın? Deli misin? İnsan çantasız her şeyi yapabilir. Bak bana, frenler olmadan otobüs kullanıyorum. Sen de aklını, bu çanta olmadan kullansan iyi edersin."

Gustav sessizce kahroluyordu. Aklı zaten bu çantanın içindeydi.

"Hayatta bazı özel durumlar vardır. İnanılmayacak şeyler. Bazı şeylere insan kendi başına gelmezse asla inanamaz. O yüzden kesin konuşmamak gerekir. Her şey olabilir." diye basit,

şimdiye dek defalarca söylenmiş şeyleri bir kez de Gustav yineledi. Bu cümlelerin üzerinden, tıpkı mağluplar adına yazılmış bir marşın dizeleriymiş gibi, dikkatle ve coşkuyla geçti.

"Anladım." dedi şoför, "Onda bazı pahalı şeyler taşıyor olabilirsin." Sonra arkasını dönerek göz kırptı Gustav'a.

"Pahalı?" diye sordu Gustav. Onun için pahalı olan şeyler, genellikle çantada taşınamayan şeylerdi.

"Evet canım. Kafa yapıcı şeyler. Neden olmasın? Merak etme, onları bizim kasabada satmadığın sürece bir sorun çıkarmam."

"Para eden iki şey vardır: beden gücü ve akıl. Bir bakıma haklısınız, çünkü bu çantada aklımı taşıyorum."

Şoför yüzünü buruşturmuştu, konuşmak istiyordu ama söylemek istediği her şeyi içine attı. Bu adamın ne yapmaya çalıştığını anlamak için biraz düşünmeye ve onun hakkında kısacık müddette edindiği önyargılar ve verdiği kararları tartmaya ihtiyacı vardı. Bu arada kendini tutamadı ve onu hazırlıksız yakalayabilmeyi umarak konuyu değiştirdi:

"Benzinimiz beş dakika sonra bitecek. Kasabaya girdiğimizde. İçeri doğru ilerlemeyeceğim. Orada sen de inersin."

Gustav kayıp ilanının arkasına yazı yazmayı bitirmiş, bu uyarıyı duymaya yetecek dikkatini de çabucak toparlamıştı.

"BU ÇANTAYI BENİM İÇİN AÇABİLİR MİSİNİZ?" yazmıştı yüzünün arka tarafına. Şimdi onu yapıştırması gerekiyordu çantaya. Önce kendi üzerine, gömleğine yapıştırmayı düşünmüştü ama o zaman boşu boşuna dikkat çekerdi.

"Sizde yapıştırıcı da var mı?" diye sordu dalgınlıkla.

"Burayı kırtasiye sandın herhalde?" diye tersledi şoför. Sonra aynada adamın dalgın ve üzgün bakışlarını yakaladı. Ne yapıştıracağını sormaktan alamadı kendini.

"Bir kâğıt." dedi Gustav.

"Yırtıldı mı?"

"Hayır. Onu çantama yapıştıracağım."

"Alışveriş listesi mi yoksa?"

Şoförün soruları kesilmeyecekti ve otobüsten inmek için sabırsızlanan bir kadın bu konuşmaya daha fazla katlanmak istemiyordu:

"Alın." dedi, "Bende bir japon yapıştırıcısı var."

Gustav çantasını yine aynı şekilde koltuklara yayarak, iki koltuk arkasında oturan kadının yanına gitti. Kadın Gustav'ın yüzüyle, boyuyla, eliyle, kısacası hiçbir şeyiyle ilgilenmiyordu. Elini yukarı doğru kaldırmış, birinin gelip onu bu, fitil kadar yükten kurtarmasını bekliyor gibiydi. Eli boşalsın da kim alırsa alsın, öndeki bu iki adam sussun da kim konuşursa konuşsun...

"Teşekkür ederim." dedi Gustav.

"Önce işinize yaradığından emin olun." diye karşılık verdi kadın. Sanki otobüsün içinde değil de camın ardında yaşıyordu. Dudakları sesini otobüsün içine doğru veriyordu, evet kolu da otobüsün ilerisine doğru uzanabiliyordu, işte ayakları bu otobüse basıyordu ama aklı, düşleri ve ruhu camın ardında bekleşiyordu sanki. "Sadece ben değilim," diye düşündü ve sevindi Gustav; "Herkes parça parça."

"Çok şanslısın," dedi şoför, Gustav çantasına uzandığında, "Hep dört ayak üstüne düşüyorsun."

"Bir hayvan değilsen şansın tadını çıkaramazsın. Eller bu deyim için uygun değildir. İnsan ancak iki ayağının ve iki elinin üstüne düşebilir. Bu yüzden şansın getirdiği mutluluğun yarısı, ellerin acısını harcanır."

"Tamam, sen iki ayağının üstüne düşüyorsun ama her seferinde iki kez düşüyorsun."

"Yani mutluluk yine ikiye bölünüyor? Tek seferde alınamıyor." diyerek gülümsedi Gustav.

"Mutluluğu büyük ve tek bir şey zannedenler, ondan asla pay alamazlar. Onun bir cam gibi kırılması ve parçalara ayrılması gerekir. Parçalar hayata saçılır ve insan en uzağa fırlayan, saklı kalan küçük parçaları teker teker bulup avucunda biriktirir. Yaşam budur, parçaları toplamak. Mutluluğun hasadı böyle yapılır. Yerde parça kalmayınca mutluluğun tükendiğini sanıp üzülürsün, oysa onun sana görünmeden ayağına batmasından korkarsın. Belki batar, battığı yerden çıkarırsın. Bir gün unutursun, bir zamanlar orada bir bardağın kırıldığını, yani ne kadar mutlu zamanların olduğunu. Mutluluğu unutmak, böyle bakınca tasasız bir yaşam demek. Söylemek istiyorum ki şanstan anladığın, sana mutluluk getireceğiyse umut için yapacağın en basit şey şans oyunu oynamaktır. Hayır, şans seçecek başka bir şıkkın daha olmasıdır. Yanlış sonuca da götürse doğru sonuca da götürse fazladan bir seçeneğinin olması, insanın varlığının sınırlarını genişletir. Bazı şanssız kimselerin tek seçenekleri vardır; kendilerini öldürmek."

Son cümlesini söylerken, sanki tüm bu paragrafı, kendini öldüren biri için söylemiş gibi durgunlaşmıştı. Birini anmıştı belki kim bilir...

Gustav ise kendi şansını kendisi yaratıyordu. Çantanın kapağının tam ortasına yapıştırmıştı kayıp ilanını. Eğer bu yazıya muhtaç olduğu an gelirse önemli olan onu çok geçmeden, dikkatli bir çift gözün içine sokmaktı. Çanta kapalıyken de onu göğsüne bastırmayı öğrenmeliydi. Bununla ilgili biraz pratik yapması gerekecekti.

Yapıştırıcının kapağını kapatırken kendi düşüncelerine bir açıklık getirdi; "Bir insanı bunların ikisi birden hayatta tutabilir mi? Biliyorum, bazen derin bir acı, insana, ölmemesini söyler. Çünkü ölse de o acıdan kurtulamayacak gibidir, en iyisi onu burada halletmektir, toprağın üstünde ve canlıyken. Bazı hayatlar, vardır, bir acıyı telafi etmek için acımasızca uzamışlardır. Bazı hayatlar da bir mutluluğa, o mutluluğun yaşandığı ana çivi çakarlar. Ama çok az insan mutluluğu hafızasında tekrarlamak

için yaşar, çoğu acısını ödetir yaşama. Günleri söke söke alır yaşamın cebinden. Seçenek diyorsun, ben sadece, -şansım olsun veya olmasın- beni yaşatacak şeyi seçiyorum."

Şoför konuşmaktan da aynaya bakmaktan da kaçınıyordu. Bir şeyi hatırladığı artık açıkça seçiliyordu. Hüzünlü bir şey.

Gustav kadının yanına yaklaştı. "Teşekkür ederim. Çok işime yaradı." dedi ve gülümseyerek koltuğuna geçti. Kadının bir cevap vermesine fırsat tanımadı çünkü alay eder gibi konuşmuştu Gustav'la.

Kasaba sınırları, yukarıdan çizilmiş gibi, bir çizgi üzerinde başlıyor ve yine dar, uzun bir çizginin kenarlarından ilerlemeye devam ediyordu, Gustav'ın görebildiği kadarıyla.

Otobüs sarsılarak, dışarıya egzozla dolu son bir nefes verdi ve güçsüz tekerlekleriyle kendini toprağa sabitlemeye çalıştı. Biri indikçe ileri doğru kaykılıyor veya alçalıp yukarı kalkıyordu.

Gustav inmek için acele etmiyor, ne yapacağını bilmiyordu. Zaman kazanmak istiyordu, sadece zaman. Çok iyi biliyordu ki zamanı insanlar kazandırır ve insanlar kaybettirir.

"Şimdi ne yapacaksınız? Bu son seferiniz miydi?" diye sordu ceketini koltuğun arkasından kaldırıp inmeye hazırlanan şoföre.

"Bugün için sondu. Neden soruyorsun; gitmek istediğin başka bir yer mi var?"

"Evet. Burada kalıp o polislerle karşılaşmak istemiyorum."

"Onlar şimdi yemek yiyorlardır. Kısa olan açgözlünün teki. Doymak bilmez. Uzun sürer masadan kalkması. Sen aç mısın?"

Aç olup olmadığını hiç düşünmemişti. Aslında hiçbir şey düşünmemişti aklını kaçırdığından beri. Düşünmeye çalışıyordu ama nereden başlayacağını bilemiyordu. İçinde bulunduğu durumu kendine açıklayamıyordu ve hatırlayamadığı bir zaman dilimi vardı. Kayıp birkaç dakika ve onları gün yüzüne çıkarmak

için polislere başvurması gerekiyordu. Birinin yardımına muhtaçtı. Bunun dışında, paraya ihtiyacı vardı.

"Size karşı çok mahcup oluyorum ama evet, karnım aç." derken neredeyse ağlayacaktı. Gözyaşları bir değişiklik yapıp bu kez dudaklarından çıkmaya karar verdiler ve ona şu cümleyi söylettiler: "Bir şeyler yapamazsam bu açlık çok uzun sürecek."

"Neden sürsün, işin gücün yok mu senin? Şimdiye kadar nasıl doyuruyordun karnını? Hayır, şimdi bir şey açıklamana gerek yok. Gel, önce karnını doyur. Sonra konuş."

Gustav'ı kendi evine götürmüştü ve yemesi için akşamdan artan yemeği ısıtmıştı. Gustav dikkatli davranıyordu, kaşığı tabağa daldırmakta acele etmiyor, masaya damlatmamak için kaşığın altını tabağın kenarına iyice siliyordu. Kesinlikle ağzını şapırdatmıyor ve ekmeği ısırmıyordu, her kaşık için bir lokmacık koparıyordu eliyle.

Çantayı açık bir halde, arkasında duran karyolaya koymuştu. Şoför masada, Gustav'ın karşısında oturuyordu ve çanta hep gözüne batıyordu. Rahat yiyebilmesi için herhangi bir şey hakkında konuşmuyordu. Aklına, böylesinin daha rahatsız edici bir durum olabileceği hiç gelmemişti. Çünkü Gustav daha sessiz yemek zorunda kalıyordu, yutkunurken de güçlük çekiyordu.

Nihayetinde onun karşısında bir gardiyan gibi oturmanın yanlış olduğuna karar vererek ayağa kalktı: " Sen yemeğini bitir, seni izlediğimi düşünme. Ben biraz gözlerimi kapatacağım şurada." dedi, karyolayı işaret ederek. Gustav biraz rahatlamıştı, karşısında biri varken yemeye çalışmak çok zordu, üstelik şoför ona, yiyerek eşlik etmiyordu.

Gustav içinden rahat bir nefes aldı, hatta şoför karyolaya doğru bir iki adım attıktan sonra tabağında kalan yemeğe bir gülücük attı. Gözleri aniden yuvalarından fırladı. Bir ses duymuştu. Kapanan bir şeyin sesi. Bundan daha korkuncu; donup kalmadan önce şoförün çantayla aynı yerde uzanmaya gittiğini hatırlayıvermesiydi.

Şoför Gustav'la konuşmama işini karyolaya kadar götürmüş ve epey sürdürmüştü. Çantanın arka tarafını -aslında hangi kısmın arkası, hangisinin ise ön tarafı olduğu belli değildi; kapalıyken taban kısmı biraz daha kalın duruyordu, yani derin bir tabanı ve alçak bir tavanı vardı çantanın, bu alçak kısım ön yüzüydü- üst tarafının üstüne getirmiş ve ses çıkarmamaya dikkat ederek kapatmıştı. Uzandı ve çanta ayaklarının altında kaldı.

Niyeti birkaç dakika boyunca gözlerini kapamaktı ama sessizlik kendine bir oyuk arıyordu: Kimsenin kendisini dinlemediğini sanıyor ve insanların gözlerinin içine saklanmayı seçiyordu. Şoförün de göz kapaklarını ısrarla tıklattı, onu içeri, uykusuna alması için adeta yalvardı ve şoför, birkaç saat sürecek olan tatlı uykunun esiri oldu.

Çantayla birlikte Gustav'ın gözleri de kapanmıştı. Başı öne devrilmişti ve kaşığı tabağın içinden çıkarmaya yeltenen eli tam kapanmamış, gevşek bir yumruk gibi ekmeğin yanma konmuştu.

Böylece ikisi de kendi içine çekildi. Buralarda değişik rüyalar gördüler.

Şoför arada kıpırdıyor, diğer tarafına dönüyordu. Bunu yaparken gözlerini açmaya çalışıyor ama sessizlik, göz kapaklarının içinden var gücüyle çekiyordu. Bir şeyin zıddının saklanabileceği yeri iyi tahmin etmek gerekir. Böylece bir sabah doğuya baktığınızda, güneşin tüm karanlığı savuşturarak ortaya çıktığını görürsünüz. Sessizlik de, örneğin bir gecenin sessizliği, yıldızların ve taşların içinde gizlidir. Eşya, sessizliği sağlayabilmek için bir kapak ve bir çekmeceyi uygun görmüştür üstüne. Ses ise dışarıda istediği kadar gürültüye dönüşsün, aklın içindeki gürültüdür gerçek olan ve buna neden olan şeyi bulmak için doğru anıyı hatırlamak gerekir. Bir kelime ve bütün sesler aklınızdan kurtulup dünyaya karışırlar. Gustav'ın da bu gürültünün çıktığı noktayı bulmaya, onu uyanana dek tıkalı tutmaya ihtiyacı vardı. Bu duyduklarına inanamıyor, inanmak da istemiyordu.

Şoförün bedeni ayak ucundaki çanta yüzünden tam olarak açılamıyordu. Büktüğü bacakları sızlamaya başlamıştı, uyanıp bacaklarını uzatması için beyni, rüyasını bozmaya kalkışmış ve başarmıştı. Özellikle dizleri sızlıyordu, doğruldu ve oturur halde sıvazlamaya başladı dizlerini. Uykusu da açılmıştı.

Gustav'ın hâlâ masanın başında olduğunu görünce uyumadığını zannetti bir an. Bir tabak yemeği bitirmek bu kadar uzun sürmezdi. Belli ki yemiyordu da. Hiç kıpırdamıyordu. Öyleyse o da kendisi gibi uykuya mı dalmıştı?

Sessiz olmaya dikkat ederek Gustav'ın yanına yaklaştı. Önüne geçip uyuyup uyumadığını kontrol etti. Uyuduğunu düşündü. Çok yorgun olmalıydı, tabağındakini bitiremeden düşmüştü başı göğsüne.

Ne yapacağını düşünürken gözüne çanta ilişti. İçinin boş olduğunu gördüyse de bu halde neden birinin yanında taşınmaya değer olduğunu anlamasını sağlayacak bir şeye rastlayabileceğini düşündü kıyısında köşesinde. Ayaklarının ucuna basarak çantaya doğru ilerledi. Birkaç santim uzayan boyunu, çantanın önünde ayağını büsbütün yere basarak eski uzunluğuna getirdi. Dizlerini kırıp yavaşça yere eğildi ve tüm ağırlığını dizlerine verdi.

Dışarıdan bakınca hiçbir özelliği olmayan, pahalı görünmeyen, basit bir çanta. Koyu kahverengi. Diğer tarafında ne olduğunu hiç merak etmedi, kulpundan tutup çantayı kendisine doğru çevirerek yavaşça araladı.

Gustav'ın kirpikleri yaşam tarafından aşağı ve yukarı çekiliyordu sanki aynı yavaşlıkla. Haline gülerek, bir sarhoş gibi; "Teşekkür ederim." dedi kendi kendine.

Şoför irkildi ve Gustav daha kafasını kaldıramadan kapattı çantanın kapağını. Hiçbir şey yapmamış gibi; "Sen de mi uyandın?" diye sordu. Çabucak ayağa kalkmış ve Gustav'ın yanına gelmişti. "Bir şey sorduk!" diye ikaz etti ama sanki az önce teşekkür eden Gustav değildi. "Belki rüyasında konuşuyordur."

diye geçirdi içinden şoför. Fakat tekrar çantaya yönelmedi, bu adam onun güvenili biri olup olmadığını anlamak için numara yapıyordu belki de.

Küçücük evde ses çıkarmadan dolaşmaya çalışmak zordu. Zaten bu adam yemeğini bitirmeden uyuyakalmıştı, uyanıp karnını doyursa daha iyiydi. Bilerek ses çıkarmaya başladı bu kez. Adamın önündeki tabağı kaldırıp tekrar masaya koydu. Ufak bir ses çıktıysa da uyanması için yeterli olmadı. Tabağı tekrar kaldırdı ve hızlıca çarptı masaya. İçindekilerden bir miktar dışarı taşmış ve masa örtüsünü batırmıştı.

Titiz sayılabilecek şoför, krem rengi örtünün üstündeki kahverengi ve yağlı lekeleri görünce kendine de buna sebep olan adama da kızdı. Masada duran tuzluğu alıp lekelerin üzerine döktü. Deterjan almak için mutfağa gitti ve çıkarabileceği kadar gürültü çıkardı.

Masaya doğru gelirken adamı izliyordu ama o uyumaya devam ediyordu. Lekelerin üzerini köpürtüp hızlıca sildi. Adamın kullanmadığı çatalı, kolunun yanından sinsice çekip yere attı. Gustav yine uyanmadı.

Sinirle mutfağa geri döndü. Açık olan pencereyi son hızla yuvasına çarparak kapattı. Sonra mutfak kapısından kafasını uzatıp içeri baktı ama adam yine uyanmamıştı. Bu kez çekmeceyi açtı ve içindeki tüm çatal kaşıkları aldı. İyice yukarı kaldırdığı elleriyle hepsini ileriye doğru fırlattı. Yere düştükten sonra, etrafa saçılırken bile kulak tırmalayan bir ses çıkarmaya devam ettiler.

Şoför, adamın karşısında durmuş hiddetle ona bakıyordu. O ise kafasını bile kaldırmıyor, yerinden bir milim olsun kıpırdamıyordu. Adamın kendisiyle inatlaştığını düşündü neden sonra. Aralarında bir savaş başlamıştı; uyananın yenik, uyandıranın galip sayılacağı.

Şoför tekrar mutfağa girdi ve hep ortalıkta duran, sürekli su içtiği bardağı var gücüyle yere attı. Burada bir halı olmadığı için

çıkan ses azalmıyordu. Mermerle cam buluştuğunda sevinç çığlıkları atıyorlardı adeta, etrafa keskin gülücükler saçılıyordu. Şoför onları yerden toplamak için sabırsızlanıyor, ne var ki inadı, ellerini başka bardaklara, gürültü çıkaracak başka parçalara götürüyordu.

Bir bardak, bir bardak daha... Öfke, isteyerek kırdığımız her eşyada gösterir kendini ama neye öfkelendiğimizi gösterecek olan şeyler ağlarken dudaklarımızdan sessizce dökülenlerdir.

Şoförün yaptığı bu gürültü, yaşayan birini bile uyandırmaya yetmiyordu, şu halde birkaç ay önce ölen, çok sevdiği karısını nasıl uyandıracaktı bu bardakları kırmakla? Sanki tüm bardakları, birer yudum su gibi, mezarına serpiyordu karısının. Sanki biraz sonra serinlemiş ve canlanmış bir kadın kalkıp yükselecekti yerden. Kollarını kocasının boynuna saracak ve ölümü bulaştıracaktı ona da. Her cam parçası, nasıl isterdi saplansın diye boynuna. O camların gözlerinin içlerine baktı ama sanki camlarda bile bir hayat kalmamıştı.

Derin bir kederle, son bir kez adamın uyanıp uyanmadığını kontrol etti. "Onun bu deliksiz uykusu gibi," diye mırıldandı, "Böyle bir uyku için neler vermezdim. Tıpkı bir ölü gibi uyuyor."

Kırmak için içki şişesi almaya giderken aniden irkildi. Yoksa ölmüş müydü bu adam? Hızla yanma gitti ve hiç beklemeden sarsmaya başladı onu. "Uyan!" diyordu, "Uyan!"

"Uyan!"

"Uyan!"

"Uyan!"

"Uyan!"

Adeta azarlıyordu adamı. Adamsa artık kollarında bir kum torbası gibi ağır, bilinçsizce bekliyordu.

Onu yere yatırmaya karar verdi. Sandalyeden aşağı nasıl indireceğini düşünürken bir eliyle çenesinin altından kavramıştı. Bileğinin yukarısına hafifçe ve belli aralıklarla bir şey çarpıyordu. Gustav'ın yaşamı boynunda tatlı tatlı atıyordu. Nabız, kanın yaşamı sayıklamasıydı ve işte şoför de duyuyordu bu sayıklamayı.

Bu kez koltuk altlarından kavradı ve adamı yerinden kaldırmasının mümkün olmadığını anladı. Çünkü bu ağırlık, ona battığı yerden çekilip çıkarılması gereken tek parça bir enkaz gibi, dipte bulunduğunu hissettiriyordu.

Şoför ne yapacağını şaşırmış, adamın yüzüne çarptığı bir kova su da fayda etmeyince çareyi doktor çağırmakta bulmuştu.

Telefonda doktora anlatıyordu; "Arkadaşım bayıldı. Emin değilim ama bayılmış olmalı. Nereden bileyim? Ayılmadığına göre herhalde bayılmıştır. Evet, nabzı atıyor. Tamam, sizi bekliyorum."

İçi biraz olsun rahatlamıştı. Bu adam uykusundan bir uyansın, daha gördüğü rüyaların etkisinden kurtulamadan yollayacaktı onu evinden. Mutfağa baktı, ortalığı toparlayacak kuvveti kalmamıştı, kapıyı kapattı ve kanepeye yığıldı. Bu adamı da çantasını da görmeye dayanamıyordu.

Gözlerini kapayarak ve soluklanarak doktorun gelmesini bekledi. Zil çaldığında, teneffüse çıkan çocuklar kadar şendi.

"Ne kadardır bu halde?" diye sordu doktor. Şoförden daha uzun boylu ve daha yaşlıydı.

"Onu bilmem ama ben sanki yıllardır böyle sinirliyim."

"Burada konumuz sen değilsin. Seni sinirlendirecek ne yaptı bu adam?" diye karşılık verdi doktor. Eskiden daha çok sohbet ederlerdi şoförle. Karısı öldüğünden beri huysuz biri olmuştu şoför ve konuştuğu insanları terslemek gibi bir adet edinmişti. Fakat onu tanıyanlar, tanımayanların da yaptığı gibi, bu yüzden ona bir kırgınlık duymuyorlardı.

"Adamı boğacak kadar su atmışsın üstüne! Ne yaptın sen? Beni neden hemen çağırmadın?" diye kızdı doktor.

"Uyuduğunu sandım. Uyandırmaya çalıştım." diyebildi şoför.

"Her şeyi normal görünüyor. İlaç kullanıyor mu?"

"Onunkini bilmiyorum ama iyileştirmezsen benim kullanmam gerekecek."

"Onu bırakıp seni mi tedavi etmemi istiyorsun? Neden bu kadar acımasızsın bu adama karşı?"

"Edemediğin ortada."

"Karın için yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu."

"Biliyorum ama baksana yaşayanlar için de yapamıyorsun."

"Onu hastaneye götürelim. En azından kimliğini al, ailesine haber verelim. Belki bilmediğimiz bir hastalığı vardır, onun etkisindedir."

"Boş bir çantadan başka bir şeyi yok!" dedi şoför, söylediklerine kendisi de inanamayarak.

"Bu dünyada mı? Diogenes'in bile daha çok şeyi olmuştur. Haydi, al da gidelim." diye güldü, şoförün neden alaycı konuştuğunu anlamamıştı.

"Ciddiyim," giriş kapısına gitti ve elinde koyu kahverengi bir çantayla geri döndü. Havaya kaldırarak salladı; "İşte bundan başka bir şeyi yok."

"Onun üzerinde ne yazıyor?"

"Neyin üzerinde?" dedi şoför şaşkınlıkla, etrafına bakındı.

"Çantanın."

"Hiçbir şey. Hiçbir şey yazmıyor. Bakıyorum ama bir şey göremiyorum. Sen nasıl görüyorsun?"

"Yanlış tarafa bakıyorsun."

Çantanın ön kısmını kendine doğru çevirdi ve yazıyı okuduktan sonra gözlerinde yaş belirdi.

"BU ÇANTAYI BENİM İÇİN AÇAR MISINIZ?"

"Tabii ki açarım." dedi ve dediğini de yaptı şoför.

"Neden böyle bir not yazmış olabilir?"

"'Şu anda kalp krizi geçiriyorum.' gibi bir şey yazsaymış daha çok işimize yararmış." dedi şoför. Sözlerini bitiremeden Gustav'ın sesi duyuldu:

"Kapatmayın! Sakın kapatmayın!"

Doktorla şoförün gözleri yuvalarından fırlamıştı.

"Bırakın, aklımı toparlayayım." diye adeta yalvardı Gustav.

"Bir şeyin yok?" diyen doktor, Gustav'ın karşısına dikilmiş, şaşkınlıkla yüzünü inceliyordu.

"Yüzümde mi?" diye sordu Gustav.

"Yüzünde de evet. Konuşmanda da. Hiçbir sorunun yok."

"Aslında çok büyük bir sorunum var. Ben de onu düşünüyordum."

"Düşünürken hep bu hale mi geliyorsun?" diye sordu doktor. Şoförse olduğu yere diz çökmüş, gözlerini bile kırpmadan bu deli adamı izliyordu. Uykusundan nasıl da kolayca uyandığını düşünüyordu...

"Halimde ne var söyler misiniz? Çanta nerede?"

"Bende." dedi yarım ağızla şoför, odada kendisinin de bulunduğuna dikkat çekerek.

"Ah, siz. Yavaşça süzülüyorduk değil mi birlikte? Pilot muydunuz?" diye sordu Gustav, olabildiğince kibar ve iyi niyetliydi.

Doktor kahkahasının duyulmasını engelleyemedi. Şoför ve pilot. Onu bir an pilot olarak düşlemiş ve oldukça komik bulmuştu bu sahneyi.

"Neden gülüyorsun? Adam deli. Bunda komik olan ne?" diye azarladı doktoru.

"Hayır, değilim. Deli değilim. Beni yanlış anladınız!" diyerek doktorun dudaklarını konuşmak için açtığı gibi kapatmasına sebep oldu Gustav.

"Yanlış anlamak bile, böyle hiç anlamamaktan iyidir. Neden uyuyakaldın öyleyse? Öldün sandım be adam!"

"Öldüğüm söylenemez. Ben aklımı o çantada taşıyorum. Nasıl olduğunu tam hatırlayamıyorum. Aklımı kaçıracaktım ama buna engel oldum. Yani bir parça. Aklımı, kafamdan çok uzaklaşmadan hemen önümdeki çantaya hapsettim ve çanta kapandığında bir iletim sorunu oluyor."

"Ben böyle bir saçmalığa inanmam. Açıkça söyle; hırsız mısın?" diye sordu şoför.

"Onu da nereden çıkardınız? Yoksa çanta kapalıyken öyle bir işe mi kalkıştım? Kesinlikle hatırlamıyorum ve yaptıysam eğer sizden nasıl özür dilemeliyim bilmiyorum. Eğer öyleyse çaldıklarımı borç olarak kabul edin lütfen." dedi, çok utanmıştı. Çünkü gerçekten, çanta kapandığında ne yapıyordu acaba?

"Buna siyasetçi stajı derler." dedi şoför.

"Bir düşüneyim bakalım, yapabileceğim bir şey var mı?" diye kısık sesle söylenen doktor, bir ileri bir geri gezinerek düşünmeye başladı.

"Siz kimsiniz? Oliver Sacks[1] mı?" diye hayretle sordu Gustav.

"Hayır, böyle bir ismim yok, ben doktorum."

"Bir doktor, ne olursa olsun hastasına inanır mı doktor?"

"Doktoru doktor yapan hastalar değil, hastalıklardır ve evet, hasta yalan bile söylese bunun ardında yine bir hastalık

---

1 İngiliz nörolog.

yattığından, doktorlar kesinlikletüm hastalarına inanırlar." diyerek gülümsedi doktor, Gustav'ın güvenini kazanmak istiyordu.

"Düşündüğünüz gibi yalancı değilim. Aklımı gerçekten bu çantada taşıyorum."

"Peki, neden bir çanta? Neden cebiniz, cüzdanınız değil? Cebinize koysaydınız aklınızı, daha rahat olmaz mıydı taşıması?" diye sorarken doktor, gayet ciddi görünüyordu.

"Size şu anda çantanın açık olduğunu hatırlatırım. Karşınızda bir deli yok. Bana inanmayan birine hikâyemi anlatacak değilim." diyerek ayağa kalktı. Şoföre elini uzattı ve çantayı kendisine vermesini bekledi.

"Ben inanıyorum," dedi şoför. "Bana anlatabilirsin." Bezgin görünüyordu; göz kapakları ağırlaşmış ve yarı kapanmış, burnu yukarı doğru kalkarak kırışmıştı.

"Siz neden inanıyorsunuz?" diye sordu Gustav.

"Ben sadece, insanın başına gelebilecek kötülüklere inanırım. Her türlü kötülüğe. Bu da onlardan biri olmalı."

"Öyleyse size bunu yalnız kaldığımızda anlatırım." diyerek doktorun gözlerinin içine baktı. Yardımcı olamayacaktı madem, ayak bağı olmasına ve moral bozmasına gerek yoktu.

"Bir sorun olursa aramaktan çekinmeyin, ilgilenmem gereken başka hastalar var. Geçmiş olsun." diyerek kapıya doğru yöneldi doktor, hiç zorluk çıkarmamıştı. Sonradan, bu deli adamdan kurtuldukları vakit, şoföre işin aslını sorardı nasıl olsa.

Usulca "Güle güle." dedi şoför, ayağa kalkmak için zahmet etmedi. Doktor anlayışla karşılıyordu. Hastaneye döndü.

Birkaç saat sonra tekrar şoförün evine gelmişti. Telaşla kapıyı yumrukluyordu. İçeriden hiçbir karşılık gelmeyince -zaten küçücük bir evdi- kapıyı kırmaya çalıştı. O sırada yoldan geçmekte olan bir adam, hiç soru sormadan doktora yardım

etti. Biri omzuyla, diğeri de ayağıyla, var güçleriyle açılmaya zorladılar kapıyı.

Sonunda kırıldı ve yüzlerine basık bir hava çarptı. Birbirlerinin ne düşündüklerinden habersiz, aynı şeyden; şoförün ölmüş olmasından korkuyorlardı. Ama etrafta ne bir bedenin yaralandığını gösteren kan ne de buradan birinin zorla kaçırıldığını, devrilerek anlatmaya çalışan bir eşya parçası vardı.

Doktor çantayı arıyordu, yanındaki adam ise "Doktor, yanlış yere bakıyorsunuz, koskoca adam kanepenin arkasına neden saklansın?" diye dalga geçiyordu.

"Polislerin kulağına gitmesin. Kapıyı tamir ettireceğim." diyerek genç adamla birlikte evden ayrıldı doktor.

Cebinden buruşuk bir kâğıt parçası çıkardı. Kâğıdın üzerindeki yüzle, bugün şoförün evindeki adamın yüzünün aynı olduğundan emindi.

Gustav, aklını kaçırdığı geceyle ilgili hatırlayabildiği her şeyi anlatmıştı şoföre. Şoför de buna karşılık duyduğu her şeye inanmıştı. "Aklımı bu çantaya hapsettim." cümlesindeki dört kelimeye, bu dört kelimedeki her bir harfe... Anlatacakları bitene kadar Gustav'ın sözünü hiç kesmemişti, merak ettiği tüm soruları sormak için sabırsızlanıyordu.

"Anlattığına göre bu olay yakınlarda olmuş. Mutlaka duyulurdu, oysa bize hiçbir kaza haberi gelmedi. Etrafta çantalar gördüğünden emin misin?"

"Şu an sizi gördüğümden ne kadar eminsem, onları gördüğümden de o kadar eminim."

"O halde yola bilerek saçılmışlar. Sanki seni tanıyan biri mahsus yapmış bunu, aklını kaçırman veya kaçırdığını sanman için. Virajı döndüğünde gördüklerini hatırlamıyor musun?"

"Maalesef."

Kasabadaki ayakkabı tamircisinde oturuyorlardı. Karşı kaldırımdan doktorun hızlıca geçtiğini gördü Gustav. Şoföre onu gösterene kadar çoktan gözden kaybolmuştu.

Dükkânına dönen tamirci -çünkü yapılmayı bekleyen bir işi yoktu ve rahat konuşmaları için şoförle bu yabancıyı yalnız bırakmanın yararlı olacağını düşünmüştü- yanlarına oturdu. Elinde bir kâğıt tutuyordu.

"Bunu verdiler," dedi, "Bir kayıp ilanıymış." Anlaşılan kâğıttaki yüze dikkatle bakmamıştı, yoksa daha dükkâna geri dönmeden, Gustav'ı gördüğünü, ona soranlara anlatırdı.

"Kesin beni arıyorlardır." diyerek güldü Gustav. Tamirciyi bu fikre alıştırmak gerekiyordu. Bunun gerçek olduğunu bilen şoför de durum karşısında gülmekten alamadı kendini.

"Bir katile benzemiyorsun ama bakalım kimmiş." diye katladığı kâğıdı düzeltti ve resimli kısmını çevirdi tamirci.

"Size arananın bir katil olduğunu kim söyledi?" diye sordu Gustav, şoför bir an korkuya kapılmışsa da bunu saklamayı başarmıştı.

"Doktor. Doktor söyledi." Tamirci, kâğıttaki adamın yüzünü görmüştü; bunu Gustav'm yüzüyle karşılaştırmış, muhtemelen büyük benzerliklere de rastlamıştı. Fakat hiç istifini bozmuyor, telaş belirtisi göstermiyordu; korkmuşa benzemiyor, bir şey yapacak gibi de durmuyordu.

"Kimi öldürdün evlat?" diye sordu, sakindi.

"Kimseyi öldürmedim. Size az önce doğruyu söyledim. Söylenecek başka doğru olsaydı inanın bana onu da söylerdim."

""Ne zamandan beri katillerle arkadaşlık ediyorsun?" diye sordu tamirci, şoföre.

"Bunu sen uydurdun, çok merak ediyorsan sen hesapla. Ben Gustav'ın bir katil olduğuna inanmıyorum. Doktora ne bakıyorsun? Gustav'ı kimse tanımıyor burada, öyleyse ben de onun

peygamber olduğu dedikodusunu salayım etrafa. Ortada leş olmadan katil olduğuna inanıyorsunuz, bu kadar diriyle benim dediğime de inanırsınız elbet. Bu kadar basit."

Gustav bu desteğe teşekkür edemeden, tamirci sesini yükselterek konuşmaya başladı:

"Böyle bir durumda tabii ki doktora güveneceğim."

"Sana çok basit bir soru soracağım;" dedi şoför, "Neden?"

"Çünkü o bir doktor."

"Birini hırsızlıkla suçlarken hasta baktığına, ameliyat yaptığına şahit oldun mu? Doktorluğun sınırlarını aşmış bu adam, polisliğin, dedektifliğin sınırları içine girmiş."

"Bilemiyorum, belki morgda bizim görmediğimiz şeyleri görmüştür."

Kısa bir sessizlik oldu. Birbirlerine baktılar, Gustav onlardan daha şaşkın görünüyordu. Korkuyordu, bu yorumlara hangi davranışının veya sözünün yol açtığını çıkaramıyordu, belleğinde böyle bir kayıt bulamıyordu, gerçekten bir katil miydi? Aklını, birini öldürdüğünü unutmak için mi kaçırmıştı? Öldürdüğü adamın veya kadının çantası mıydı bu yanında gezdirdiği? Sonsuza kadar kapanan bir çift gözü açma isteği miydi çantanın kapaklarının açık kalması zorunluluğu? Umarız hatırlar...

"Gidip onunla konuşacağım. Bu saçmalığı nasıl uydurmuş acaba. Sen de Gustav'a göz kulak olacaksın, onu arkada bir yerde sakla."

Ayağa kalktığı sırada fikrini değiştirdi; "İtiraz etmedin?"

"Doktoru buraya çağıralım da ben de duyayım işin aslını." diyerek göstermelik bir kibarlıkta bulundu. Ahizeyi eline aldı, ayağıyla yerde ritim tutarak beklemeye başladı. Çok geçmeden yanıt aldı.

"Bana doktoru bağlar mısınız?" dedi, "Alo, doktor, kalp krizi geçiriyorum, dükkânımdayım, bekliyorum, çabuk gelmen için telefonu hemen kapatıyorum."

"Ya başka bir dükkâna giderse? Adını neden söylemedin?" diye sordu şoför.

"Mantıklı bir şey söylersem yalan olduğunu anlar diye düşündüm. Hem sesimi tanır o."

"İnsanlar kalp krizi geçirirken ne konuşuyorlar sence veya geçirmeden hemen önce; geçireceklerini hissettiklerinde?"

"Bilmiyorum, bunu duymak da öğrenmek de istemiyorum. Hayatım boyunca, öğrendiğim en ufak bir bilgiyi bile değerlendirmeye çalıştım. Bir cümlenin bir harekete dönüşmesi için çabaladım. Bunu duyarsam muhakkak tatbik edeceğim an da gelir."

"Benim kayıp ilanıma bakmamış mıydın yoksa?" diye sordu Gustav.

"Bakmadım. Yüzünü göreceğim, katil diye mim koyacağım tam ortasına, duvarıma asacağım, sonra? Sonra seni mutlaka yakalamam gerekecek ve bu duvara yapıştırmam. Ayakkabı tamirciliğine nasıl başladığını biliyor musunuz? Nereden bileceksiniz. Ailem fakirdi ve yeni alınacak ufak veya büyük herhangi bir şey için paraları yoktu. Ayakkabımın ucu delinmişti ve suya bastığım zaman çoraplarım mutlaka ıslanıyordu. Yeni bir çift almalarını söyledim. Bana yeni ayakkabının ancak doğum günümde alınabileceğini söylediler. Çünkü her yaşta biraz daha büyürmüş çocukların ayakları. En azından tamir ettirmelerini söyledim. Fakat bir tamirci yoktu o sıralarda bu kasabada. Bana bu fikrin herhalde kimsenin aklına gelmediğini, ben yaparsam bir tamircinin olacağını söylediler. Ben yaparsam olur. İşte oldu."

"Bunu bilmiyordum." dedi şoför.

"Sanki hakkımda başka şey biliyorsun da! Bazen, bir an, insanın kendini karşısındakine açması gerekir. Nedense yabancı birine, geçmişinden bir parça anlatmak insanı rahatlatır."

"Çünkü yabancı biri sizi yargılayamaz; yargılasa bile sizi tanımadığı için yanıldığını düşünerek rahatlatabilirsiniz kendinizi." dedi Gustav.

"Haklısın, insan yargılanmadan, deli damgası yemeden rahatça konuşabilmek istiyor." dedi tamirci, aklına bir şey gelmiş gibiydi. Belki de yabancılarla konuşmayı sevmesinin nedenini bulmuştu az önce.

Doktor hızla içeri girdi. Aynı hızla çıkıştı tamirciye;

"Hani? Kalp krizi falan geçirmiyorsun?"

"Ölmemi mi istiyorsun doktor?"

"Hayır, doğruyu söylemeni istiyorum."

"Doğrular insanı yavaşlatırlar doktor, ama yalanların en yalanı bile müthiş bir hızlandırır insanı."

"Görüyorum ki sen de ölmemişsin!" dedi şoföre: "Bu adamın kayıp ilanları dolaşıyor ortalıkta, sana da bir zarar verebileceğini düşündüm."

"Zarar verdiği diğer insanlar kimlermiş peki?" diye sordu şoför.

Doktorun sıkıldığı, gözlerini yerden kaldıramamasından, onlara doğru dönememesinden, dudaklarını bükmesinden belli oluyordu.

"Konuyu değiştirebilir miyiz lütfen? Bir yanlış anlama oldu. İkinizin daha önceden tanışıyor olabileceğinizi de hesaba katmalıydım."

"Ben açıklayayım izin verirseniz. Özür dilemeseniz de affediyorum sizi. Önceden tanışmıyoruz. Buralara yabancıyım. Kendime bile. Çünkü aklım yerinde değil. Adımı biliyor olma-

sınız; kayıp ilanımın üstünde katil olduğum dışında ismim de yazıyordu."

"Yeni tanıştığın bu yarı deli adama nasıl güveniyorsun da dolaşmaya çıkıyorsun onunla? Burada olay çıkmasını istemiyorduk değil mi? Sen yanında köpekbalığı için yem taşıyorsun resmen!"

"Müsaade edin!" dedi şoföre Gustav, "Çok hırçınsınız. Benden daha deli bir tablo çiziyorsunuz. Kafanızda bir sürü senaryo kuruyorsunuz. Hastalarınıza doğru teşhis koymayı nasıl başarıyorsunuz bilmem. Ben de çirkinleşebilirim bu şekilde konuşarak, sizin gibi. Sizi, yanlış yere yönlendirdiğim hayal gücüm sayesinde, yanınızda masum kalacağım kadar azılı bir katil çıkarabilirim. Ama yapmam. Polisleriniz beni tanıyorlar. Sabah bana tecavüz etmeye kalktılar. Birinin gözüne vurdum, karşılaşırsanız dikkat edin. Yalan söylemediğimi benim gözlerimden anlayamıyorsunuz madem, başkasının gözünden anlayın o zaman. Şoför de benim bir gara ulaşmama yardım edecekti. Fakat önce çantamı tamir ettirmek için buraya uğramamız gerekti."

"Bunu aramızda halledelim; bana o kayıp ilanlarını kimin bastırdığını anlat. Sonra da buraya nasıl geldiklerini."

"Çok üzerine gidiyorsun doktor. Geçici bir hafıza kaybı yaşamış, hatırlayamayabilir." diye lafa karıştı şoför.

"Evet, hatırlamıyorum. Bir çanta dolusu vardı o ilanlardan. Polislerden kaçarken etrafa saçıldı. Bir tanesini çantama yapıştırdım." Sandalyenin yanında, açık tuttuğu çantanın kapağını gösterdi; "İşte burada. Arkasına bir şeyler yazdım."

"Şu not. Sen aklını çantada taşıdığın konusunda ciddisin." dedi doktor.

"Tabii ciddiyim." diye konuşmaya başlamıştı ki dükkândan içeri biri girdi. Karşısında Gustav'ı görünce şaşırdı ve korktu. Doktora doğru dönerek;

"Katili bulmuşsunuz!" dedi.

Doktor hiç ses çıkarmadı, başının üstünde bir ağırlık varmış gibi, onu dik tutmakta zorlanıyordu.

"Bir şey demediniz?" diye sokuldu adam.

"Bir iyilik yap, bulduğun tüm ilanları topla. Bunu yapamayacaksan en azından o ilanları yok etmelerini söyle. Polislerin kulağına gitmesin. Bu adam bir katil değil. Yanlış anlamışım." dedi doktor.

Doktorun keyifsizliğinin bulaşıcı olduğunu, dükkândaki diğer üç kişinin hallerinden anlayan bu son adam, Gustav'a dönerek sordu;

"Peki, niçin kayıpsınız Gustav?" Adını yanlış söylemediğinden emin olmak için elindeki ilana baktı hemen.

"Kendime açıklayamadığım bu durumu, bir yabancı için anlaşılabilir hale nasıl getiririm bilemiyorum doğrusu."

"Sizi tanıyan biri yapmış olmalı." dedi adam, polislerin bu işin dışında kalmaları için elinden geleni yapmaya hazırdı.

"Ona ne şüphe. Yalnız beni tanıyanlar çok uzaktalar ve bu ilanları buraya benden başka kimse getirmiş olamaz." dedi Gustav, o an delireceğini hissetti. Bunu hiç düşünmemişti, işin doğrusu, aklından tamamen çıkmıştı bu ilanlar. Karnı acıkıyordu, yatacak yeri yoktu, tecavüzden kaçıyordu... Bunların arasında o sahipsiz kâğıt parçaları etrafa savrulup doğaya karışmaya mahkûmdular ona kalırsa.

"Tanıdıklarınızla konuşun o halde." diyerek araya girdi doktor. "Öğrenelim neden kayıp olduğunuzu."

"Ben kayıp değilim doktor. İzninizle gitmem gerek. Lütfen bu ilanları ciddiye almayın. Almamalısınız; gördüğünüze ve yerimi bir zamanlar bildiğinize göre sizin için bir kayıp vakası sayılmam. Yapmam gereken işler var. Geç kalıyorum." dedi ve kalktı.

Tamirci ikna olmuşa benziyor, sesini çıkarmıyordu. Şoför, dükkâna geldiğinden beri onu gara götürmeyi bekliyordu. Doktorun aklına cevaplanması gereken bir sürü soru geliyordu ama polislerle uğraşmak istemediği için bu soruların üzerini farklı düşünceler, hastalar ve hastalıklarla kapatıyordu.

Gustav içerideki herkese tek tek bakarak "İyi günler." dedi ve kapıya yöneldi. Çantası açıktı ve alt kapağı neredeyse yere değiyordu. Dükkâna son giren adam kazayla açıldığını sandı, Gustav dükkândan çıkmadan hemen önce alttaki kapağı tuttu ve çantayı kapatmak istedi. Gustav sol elinin altında fazladan bir ağırlık hissetti. Çantaya doğru baktı ve sertçe adama döndü.

"Aklımı yeterince karıştırmıştınız." dedi.

"Çantanızı karıştırdığımı düşünmüyorsunuz herhalde? Açılmış, böyle gezmenize nasıl izin verirdim?" diyerek gülümsedi, ufak bir iyilik yapmak istemişti.

"İzin verin böyle gezeyim, böylesi benim için daha iyi. " dedi Gustav.

"Bozuk mu yoksa? Kapanmıyor mu? Neden tamir etmediniz?" diye sordu tamirciye dönerek.

"Ettim." dedi tamirci, "Artık hiç kapanmayacak."

"Kim bu Gustav? Size ne yaptı? Hepiniz ayrı ayrı saçmalıyorsunuz!"

"Kimsenin kimseye bir şey yaptığı yok. Bir tek sen, kafa ütülüyorsun ama o da şuradan çıkınca bitecek." dedi şoför ve Gustav'ın omzuna dokunarak, artık buradan çıkmasını istediğini belli etti. Gustav çıktıktan sonra içeriye dönüp aklına takılan son şeyi iletti:

"Bu ilanlardan herkesin elinde var mı; kim, nereden bulmuş bunları?"

Ortalığı kızıştıran doktor keyifsizce cevap verdi:

"Yolda bulmuşlar, etrafa dağılmış halde. Toplayabildiklerini toplamışlar. iki yüz-iki yüz elli tane olmalı."

"Nerede şimdi bu ilanlar?" diye soran şoför, gayet sakin görünüyordu. Doktor yanlış bir şey yapmadığına emin olmuştu bu sayede.

"İki yüz-iki yüz elli kişinin elinde."

"Ellerinde mi tutuyorlar bu ilanları?" Sinirlerini kontrol etmek için kendini var gücüyle sıkıyordu şoför.

"Kaç yıldır doktorluk yapıyorum. Ellerin tutmak için tasarlandığından eminim." Doktor artık Gustav'a değil ama şoföre bir kızgınlık duyuyordu. Bir yabancıyla, hem de kaçık bir yabancıyla neden bu kadar yakından ilgilendiğini bir türlü anlayamıyordu. Şu yasayı bilmiyordu; insanların kaybettikleri şeyler aynı olmasa da aynı miktarda eksilebilirler. Bir eşin bir şoförde yarattığı tahribatla, bir çantanın bir adamda yarattığı tahribat aynı olabilir.

"O halde polislerin gözlerinin ne için tasarlandığını da çok iyi biliyorsundur. Sana saygı duyuyorum doktor, insanları iyileştirdiğin için saygı duyuyorum. Ben o kadar fazlasını yapamıyorum bir insan için ama bir o kadar da kızıyorum çünkü iyileştirmekte ne kadar becerikliysen öldürmekte de o kadar beceriklisin. Öldürmekte ne kadar becerikliysen başkalarının hayatlarını mahvetmekte de o kadar beceriklisin. Senin bu, arkasından neler olabileceğini hesap etmeden yaptığın acele işler bir kabiliyet gerektiriyor."

"Bir yabancıya nasıl güvenebilirim?" Doktor, bir yabancıya hiçbir zaman güvenemeyecekti, bunu yapanların açıklamalarını mahsus dinliyor ve içinden bu duyduklarıyla dalga geçip kendini biraz daha iyi hissediyordu.

"Bir dostuna güvendiğin gibi." dedi şoför.

"Ama bir yabancı nasıl dostum olabilir ki benim?" derken, dudakları zaferin ipleriyle yukarıdan çekiliyorlardı adeta.

"Zamanla." dedi şoför ve bu sözünü kanıtlamak için bizzat zamanı kullandı. Doktorun gözlerinin içine hiç konuşmadan bakıyordu ve doktor ne cevap vereceğini düşünürken gözlerinin içini hedef alan şoförün gözleri değil de güneşin ışınlarıymış gibi rahatsız oldu. Gözlerini yavaşça kapattı, derin bir nefes alarak kollarını birbirine doladı.

"Evet, beklemek gerekiyor." diyebildi.

Şoför, değişik etkenlere bağlı olarak konuşkan biri olurdu. Söylediği şeye inanmıyor olsa bile, bazen karşısındaki insanın savunduğu şeyin zıddını savunurdu. Dünyaya daha farklı bir gözle de bakabilmelerini isterdi insanların. "Eğer bu gözlerle gördüklerimi başkalarıyla paylaşmazsam bu iki göz neye yarar? Bu iki göz, ancak başkaları da onların ardından baktıkça bir şey görmüş sayılır." diye bitirirdi genelde uzun konuşmalarını ve yabancılara, dostlarına güvendiğinden daha çok güvenirdi. Bunun altında da ölümsüzlük isteği yatıyordu. İşte, karısı da onu bırakıp gitmişti, onunla olan dostluğunu tek taraflı yürütmek zorundaydı. "Keşke mitolojiden bir tanrıçaya âşık olsaydım." diye içinden geçirdiği oluyordu.

Şoför nihayet doktoru huzursuz edebildiğini gördü. Bu halini görebilmek için çene çalmış ve Gustav'ı epey bekletmişti. Elini havaya kaldırıp hoşça kal işareti yaptıktan sonra dükkândan çıkıyordu ki doktorun sesi duyuldu:

"Ben de sana saygı duyuyorum, insanların ayaklarını yerden kesiyorsun. Ben sadece karımınkileri kesebiliyorum."

Hepsi bir ağızdan gülüştüler. Gustav'ın sıkıntıdan patlamış olduğunu düşündü şoför: Buradan bir an evvel uzaklaşmak için şoförü bekliyor, merak etse bile kapıya doğru yaklaşıp ne konuştuklarını sormuyor, dinlemiyordu.

Şoför kafasını kapıdan dışarı çıkardığında, bu insanlardan hangisinin onu bekleyen Gustav olduğunu anlamak için hızla etrafı taradı. Karşı caddeye geçmiş olmalıydı. Değildi. O zaman

daha ileride duran arkası dönük şu adam? Ama çantası yok! Yürüyen şu adam da değil. Araba süren şu yaşlı da değil.

Bunlardan hiçbirisi Gustav değildi. Bir el, şoförün omzuna dokundu. Başka bir el gözlerinin önüne bir kâğıdı serdi. "Bu adama bakıyordun değil mi?" diye sordu.

Sıska polisti merak eden.

"Yola bakıyordum." diye yanıtladı şoför.

"Yalan söyleme bu adama bakıyordun!" diye kızdı polis.

"Bu yüzü ilk kez görüyorum. Ona bakmam için sen zorluyorsun beni. Çekmeyecek misin önümden?"

"Kolum ağrımasın diye çekiyorum."

"İzin verirsen ben de başım ağrımasın diye evime gideceğim."

"Biz bırakalım istersen, ayakların ağrımasın?"

"İnsan şoför olunca yürümeyi özlüyor. Müsadenle." dedi ve sağına dönerek evine yalnız başına gitmek istediğini gösterdi.

"Ben de özledim yürümeyi. Bizim aracın şoförü benim. Beraber yürüyelim mi?"

Şoförün cevap vermesine fırsat bırakmadan, onunla birlikte birkaç adım ilerlemişti bile.

"Bu ilgiyi neye borçluyum acaba?" diye sordu şoför. Sesi yumuşacıktı, polis tahrik oluyordu.

"Bu adamı sizin otobüsünüzde görmüşler bugün."

"Ben görmedim."

"Lütfen bana karşı dürüst olun."

"Sadece sana karşı değil, mesleğime karşı da dürüstüm. Ben iş başındayken yola bakarım, insanların yüzlerine değil."

"Paraya da bakarsın?"

"Bana rüşvet mi teklif ediyorsun yalan söylemem için?"

"Hayır, bu adam parasını ödememiş. O durumda da mı bakmadın; nefretle?"

"Doğru, parasını ödemeyen biri vardı. Otobüsten indiğimde onu tartaklamamak için mahsus bakmadım yüzüne, tanımamak için. Bunlar için sizin de huzurunuzu bozmaya gerek yok. Önemli biri olduğunu bilseydim mutlaka bakardım neye benzediğine."

"Önemli biri değil."

"O zaman niçin arıyorsun bu adamı?"

"O bizi arıyor." dedi polis ve yüzünde kocaman bir sırıtışla şoförün yanından ayrılarak geldiği yere döndü.

Şoför, bu doğru olsa bile Gustav'ın ne yapmaya çalıştığını anlamakta güçlük çekiyordu. Evine vardığında hayal gücü, ağır bir saray kapısı gibi kapanırken son bir fikir girdi içeri: "Başına ne geldiğini ancak onlardan öğrenebilir." Ancak bu fikir içeri yeterince hızlı giremediği için bir ayağını kapının dışında bırakmıştı; polisler Gustav'ın başına geleni veya gelenleri görmemişler, her şeyin sonuna yetişmişlerdi. Bu kayıp zamanı hatırlayabilmek ve aklını eski yerine koyabilmek için acaba Gustav şimdi neler yapmaktaydı?

Gustav şoförün dışarı çıkmasını beklerken batı yönünden bir polis aracının geldiğini görmüş ve ona arkasını dönerek hızla yürümeye başlamıştı. Açık çantasının ne kadar uzaktan dikkat çekebileceğini bilmediği için yüzü gibi onu da saklamaya çalışmış, göğsüne bastırarak önünde taşımıştı. Polis aracının görüş alanından çıkmak için gözüne çarpan ilk sokaktan sağa sapmış; hiç bilmediği sokaklar arasında, ta ki ucunda kasabaya ait bir ev kalmayıncaya kadar aynı hızla yürümeye devam etmişti.

Tek dileği arkasından bir arabanın gelmesiydi. İsterse polis aracı olsun, gelsindi ki bu belirsizliğin içinde bir fren sesi duyulsun, bir insan ona yardım etmeye soyunsundu. Bir çakıl şarkısı duydu. Tekerleklerin iki tarafa savurduğu çakıllar, başka

çakıllara çarpıp şerefe yapmakta, cılız otların arasına saklanarak derhal uykuya dalıp horlamaktaydılar... Eskiden dinlemediği veya duyamadığı bu sesler ona şimdi buruk bir heyecan yaşatmaktaydı. Bu sesleri bastırmaya başlayan, gittikçe yaklaşan başka sesler Gustav'a yapay geliyordu.

İnsanlar bağırarak konuşuyorlardı. Gustav'ın sesi de böyle tiz mi çıkıyordu? Nasıl öğrenebilirdi?

"Kaç saattir bağırıyoruz, duymuyor musun?" diye sordu arabayı durduran kadın.

Ön koltukta ona eşlik eden bir de adam vardı.

"Duyuyorum." diyebildi Gustav.

"Öyleyse neden yolun ortasından gidiyordunuz?"

"Direksiyonu kırabileceğinizi düşünmüştüm." dedi Gustav. Midesinde sanki bir yumruk peyda olmuş, sınırlarının ne kadar geniş olduğunu tatbik etmek istercesine kendini olanca gücüyle geriyor ve tekrar yumruk halini alıyordu. Toplanırken midesinde ne kadar et varsa tırnaklıyor, ne kadar kan varsa taşırıyordu. Midesinin artık eski haline dönemeyecek biçimde parçalandığını, işlevini yitirdiğini sezdi. Bu esnada verdiği cevabın farkına varmadı.

Kadın sinirlenerek dışarı fırladı, bu yabancı kim oluyordu da kadının şoförlüğünü sorguluyordu! Bir kadına böyle terbiyesizlik etmek hangi centilmene yakışırdı? Kılığına bakan da Gustav'ı adamdan sayacaktı!

"Sen delisin!" dedi kadın ve arabasına bindi. Gustav anahtarı döndürmesine fırsat bırakmadan önüne atladı ve çantayı sertçe arabanın kapağına çaldı. Ölü bir hayvanın uzun dili gibi, ikiye büküldüğü kapağın üzerinden yavaşça yere kaydı.

Kadın arabadan inerken eline bir su şişesi geçirivermişti. Adam Gustav'ı doğrultmaya çalıştı ve yüzüne su serptiler. Kadının tüm kızgınlığı geçmişti, Gustav'ın yüzüne küçük bir tokat atacaktı ki Gustav gözlerini açtı.

"İyi misiniz?" diye sordu kadın.

"İyi olan insanlar kuru kalırlar. Bugün hep ıslatıyorlar beni."

"Bir şey anlamadım. Tekrar soracağım; iyi misiniz?"

"Neresini anlamadınız? Hiç iyi değilim."

"Şimdi anladım. Peki, neden iyi değilsiniz?"

"Mideme korkunç bir ağrı saplandı. O şekilde daha fazla yürüyemezdim."

"Evet, siz bir delisiniz. Her ağrınızda kendinizi bir şeyin önüne mi atarsınız?" diyerek gülmeye başladı kadın. Ama başını tuttuğu bu adamı samimi buluyor, artık kızamıyordu.

"Genelde kadınların kollarına atılırım." dedi ve kadın bu cevabın ne kadar doğru olduğunu sadece gözleriyle değil kollarıyla da anladı. Yavaşça kalkmasına yardımcı olarak;

"Numara yapmıyordunuz umarım?" diye sordu.

"Erkekler numara yapmazlarsa hiçbir şey yürümez bayan. Bu dünya, geçmişteki ve şu andaki halini hep erkeklerin riyakârlığına borçludur."

"İlginç birisiniz ancak bizim gitmemiz gerekiyor. Siz nereye gidiyorsunuz ve neden yürüyerek?"

"Gara gitmeye çalışıyorum, neden yürüdüğüme gelince görüyorsunuz, başka çarem yok."

"Belki bir çareniz vardır. Gelin, bizimle. Ben de kardeşimi gara götürüyorum."

"Bir dil yaratacak olsaydım 'şans'ın anlamı; 'Ben de kardeşimi gara götürüyorum.' olurdu." dedi Gustav ve arabanın altına kayan çantasını unutmamayı başararak arka koltuğa geçti.

"Midenizdeki ağrı geçti mi?" diye sordu kadının kardeşi.

"Geçmedi ama alışıyorum." dedi Gustav, halinden memnundu.

"Biz olmasaydık nasıl gidecektiniz gara?"

Ablası ise dikkatle yolu takip ediyordu, boş ve geniş bir yol olmasına rağmen.

"Tanrı bilir." dedi Gustav.

"Hayır. Tanrı insanı ancak cennette kurtarabilir; dünyada ise insanı ancak başka bir insan kurtarabilir. Sana yetişmemiz için bizi şoför gönderdi. Senin gara nasıl gidemeyeceğini de nasıl gidebileceğini de bilen oydu." dedi adam teker teker konuşarak.

Gustav şoförün kendisine bu kadar iyilikte bulunacağını tahmin etmemiş, daha tamircideyken bile elinden gelen her şeyi yapmış olduğu için ona derin bir minnet duymuştu. Bu sözleri işittikten sonra geri dönmek ve şoföre sarılmak istedi.

"Ona olan borcumu nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum." diyebildi.

"Şunları al. Ödeyeceğin zaman miktar hakkında bari bir fikrin olur." dedi çocuk ve ona bir tomar para uzattı.

"Bunlar ne; ne için?" diye sordu Gustav. Şaşırmıştı, kesinlikle paraydılar fakat parasız biri için para her zaman kâğıttan başka bir şeymiş gibi görünür.

"Para," dedi çocuk eğlenerek, "Bir şeyler satın almak için. Bunlardan bir milyon taneyle beni bile satın alabilirsin Gustav."

"Sen adımı biliyorsun!" dedi Gustav heyecanla.

"Evet, o kadar akıllıyım ki böyle gereksiz bilgileri bile depolayabileceğim geniş bir alan var beynimde."

"Kendinizi de gereksiz gördüğünüz için mi paylaşmıyorsunuz isminizi benimle?"

"Evet, sizin için gereksizim. Bakın arabayı ablam kullanıyor, işinize yarıyor, onun ismi çok güzeldir. Değil mi abla?"

Kadın başıyla onayladı ve yoldan bu kısacık kopuşu telafi etmek için direksiyona daha sıkı yapıştı.

"Memnun oldum." dedi Gustav, öne doğru eğilerek. Kadına istediği kadar yaklaşamayınca koltuğuna tutundu ve kendini ileri çekti.

Kadın, koltuğu geriye doğru kaykılırken huzursuz olarak, Gustav'a rahat durmasını söyledi.

"Neden bu kadar gergin olduğunuzu anlamıyorum. Çıplak bir yol için fazla tedbirlisiniz. Bir de aklıma gelmişken; beni nasıl tanıdınız? Ben olduğumdan nasıl emin olduğunuz?"

"Kayıp ilanından." dedi çocuk.

"İlginç bir yüzüm olmalı, yoksa anında unuturdunuz yüzümü."

"Yüzün değil, hikâyen ilginç. Bu da insanı olayların bir parçası olmaya itiyor."

"Sizin rolünüz nedir benim hikâyemde?"

"Bunu sen belirleyeceksin Gustav."

"Öyleyse biraz düşüneyim." dedi Gustav ve geriye, kendi koltuğuna yaslanarak gözlerini kapadı. Göğsünde topladığı kollarının altında, ceketinin iç cebinde onu bir müddet idare edecek para vardı. Başkasının parası, başkasının çantası, başkasının arabası, evet kendi hikâyesi ama bacaklarına sıkıca yapışan koyu gri kumaş, bu lacivert gömlek, bu pantolonun devamı olan ceket; şimdiye kadar onu nasıl kaybetmediğine şaşırdığı, her ayağa kalkışta bıraktığı yerden aldığı bu krem rengi fötr şapka, bunlar da başkalarınındı...

Kadın onu izlemiyordu, aynadan kontrol ettiği şey, onun yüzü değil arabanın arkasında, olmayan trafikti. Fakat yine de şaşkınlığını belli etmemeye çalıştı. Dünyanın bu kısmını, beş on milyon insana yetecek bu coğrafi bölgeyi, içindeki tüm hayvanlar, bitki örtüsü, kuşlar, bulutlar, güneşin birkaç saatlik ömrü, tatsız yiyecekler, sıcak insanlarla birlikte her görüntüyü, geçmişine ait hatırlayabildiği her şeyi ve herkesi, en ince ayrıntısına, en ücra yere, en üst kata, en pahalı arabaya, en çirkin kadına, en ateşli erkeğe, en dürüst fahişeye, en soğuk içkiye, en sıcak

odaya, en derin çukura, en yassı taşa, en parlak aya, en serin suya, en temiz masaya ve daha nice uçlara dek nice insan, ses tonu, göz rengi, boy, kilo, gözlük, peruk, diş teli, oje, etek, pantolon, bot, topuklu ayakkabı, çanta ve kemerle birlikte kafasında topladı. Her şey ve herkes birbirinin içine geçerek, üst üste katlanmaya başladı. İnsanların yüzleri bu ağırlığın altında bir parça kil gibi ezildi, birbirine karışan renkler, ufacık bir nokta halinde kalan suretleri, tenlerin bilindik sarımtırak renginden kurtarıp tanınmaz hale getirdi. Birbirine karışan seslerle, bu mahşer alanını liflerine ayırmak iyice imkânsızlaştı. "Karga seni istiyor. Dün, yarım, evet belki kırmızılaşan olmazsa yarım bırak sadece kahvenin altında sarı tumpa kasımın içinden sekize kadar Napolyon çiçeğin bezi gecikir şelale mi dersin koca entropi salma yapıyor üstünde kalın uçacak piyade kolum sakın bunu etkilerse nice vera kumanya uğurlarmış aldığında kalıp akıyor belki günümüz sıkışık gibi fena ileri jori yuvarlağında katılım çok olunca kapıya bir bekçinin ne işi var orada durması daha kötü diye düşünme sen daha iyi böylesi bir kere kurtulamaz dar girecek yağmur başka yerin üstüne yağacak..."

Bunları daha fazla duymak istemiyordu. Kafasının içindeki sesi bastırmak için yüksek sesle şarkı söylemeye başladı. Yalnız olmadığını, şarkının nakaratına geldiğinde hatırladı. Çocuk kafasını kendisine doğru çevirmiş pür dikkat onu izliyor, kadınsa aynı dikkati yine yola veriyordu.

Şarkıyı aniden bırakmak, sindirildiğinin bir işareti sayılabileceği için çocuğun gözlerinin içine bakarak söylemeye devam etti, sesini derece derece kısmayı planladıysa da aynı tonda sonuna kadar söyledi. Bittiğinde çocuk ellerini üç kez vurarak tebrik etti.

"Ablamı uyanık tutmaya çalışıyorsan boşuna gırtlağını yorma. O bu yolda asla uyumaz." dedi.

Gerçekten bu yol, insanı hiçbir yere götürmeyen türden bir yol olsa bile, x düzleminde ilerlemekte olan arabanın içindeki

insanları, kesinlikle w, t, s, j gibi soyut düzlemlerde bir uykuya götürebilecek kudrete sahipti. Çünkü dünyada somut biçimde varolan, tabelalarla mimlenebilen, rakamlarla ölçülebilen, bir hayvanı yiyeceğe, suyu bitkiye, kuşu yuvaya götüren sayısız yolun dışında; doğayla, Tanrı'yla veya Şeytan'la işbirliği içinde bulunan; insanları bakışlarını, kalplerini, ellerini, cinsel organlarını birbirine kenetleyen ve bağlayan, hayvanlara güzel kokan, bitkilerin duymaktan hoşlanmadıkları, balıkların asla unutmayacakları veya kumsala çıkardığı için öfkelenemeyecekleri, abisteki hiçbir yaşam formuna yaşadığını akıl ettirmeyen, suyun bir cesetle birleştiği zaman onu Tanrı'ya götürmek istemesine rağmen zaman bulamadığı ve kıyıya teslim ettiği, bir kuşu bir kafese hapseden, bir ata nal çaktıran, bir arıya çiçeklerden yüz çevirme cesaretini veren, harflendirilmese ve yönü, bizim bildiğimiz ana ve ara yönlerden farklı, buna rağmen onların içinde ve daha çok yöne ayrılan soyut yollar vardır. Bunlar -neden olmasın- olmayabilirler de ama biz insanlar, yeryüzünün gezgin işaretleri, dışarıya bir evle, bir yüz ifadesiyle, bir aileyle veya bir işle gösterdiğimiz hayatın köklerini içeriye; ruhumuzun dehlizlerine salar ve derinlere, arkalara itilmekte olan kimi düşüncelerin karanlıkta kalmalarına sebep oluruz. Bize bir durumun sonuna kadar gidebilme cesaretini, kuvvetini veya deliliğini sağlayanın akıl edebildiklerimiz ve aklımıza gelenlerden çok, hatırlayamadıklarımız, tahayyül edemediklerimiz ve hayal edemediklerimiz olduğunu unuturuz...

İçindekileri izlediğimiz arabanın seyretmekte olduğu yola dönersek aynı zamanda Gustav'ın hikâyesine tanıklık etmeye başladığımız geceye de dönmek ve baştaki bir paragrafı ufak bir değişiklikle yinelemek gerekir:

Arabayla birlikte, yanından geçtiği her şey uyanıyor ve bu yolculuğa şahit olan canlı cansız her şey gözlerini aralayıp arabayla eş bir hız kazanıyordu, o hızla günü takip ediyorlardı. Araba bir düştü bu saklı doğa parçası için, tatlı tatlı görmeye devam ediyorlardı onu.

Gustav'ın dün gece geçtiği yoldu bu yol. Bu yaprakları hatırlıyordu, o yapraklar ki gece Ay'ı, gündüz de Güneş'i toprakla paylaşmak istemiyor gibi varlıklarının en geniş sınırlarına ulaşmışlardı yeşererek.

Kadın "Burasıydı değil mi?" diye sordu. Gustav yine içine kapanmış, çocuğa bakıyor gibi görünse de dünyanın kendisini ilgilendiren kısmını kafasının içine emdiği için geriye kalan boşluğa, boşlukta herhangi bir yere bakıyordu aslında.

"Bana sormuyor, ben bu yolu kullanmam. Henüz aklımı kaçırmadım." derken, çocuk bu kısa cümleleri Gustav'ın yüzüne üflüyordu adeta. Gustav hiçbirini duymadı. Bir şeyler düşünürken kafasını sallardı. Kadın, sorusuna sesli bir cevap alamayınca ayna aracılığıyla yüzünü okumak istedi, Gustav'ın kafa salladığını görünce de "burası" olduğundan emin oldu.

Arabayı aniden durdurdu. Koltuğun derisinden çıkan bir kuvvet Gustav'ı önce öne doğru itti, sonra koltukla sırtı arasındaki açıyı yeterli bularak onu sırtından tutup hızla kendine doğru çekti ve güvenle kendine yasladı.

Abla kardeş boşuna boyunlarını acıttılar geriye doğru çevirerek, boşuna ağızlarını yordular arabadan inmesini söyleyerek. Genç çocuk dayanamadı ve aşağı inip Gustav'ın kapısını açtı. Yerde, ayak ucunda açık haldeki çantasını görünce daha da sinirlendi ve onu tuttuğu gibi çekti. Ablası karışmıyor, kardeşinin halletmesini bekliyordu. "Nasılsa ikisi de inecekler aşağı." dedi ablasına ve çantayı çıkararak arabanın biraz gerisine, yolun ortasına bıraktı. Kapağı kapatmaya çalışmış ama mercimek tanesi kadar bir nokta kapanmasına engel olmuştu.

Çanta ne kapağı dik halde yere oturtulabiliyor ne de tam kapatılabiliyordu. Sahibi ne kadar söz dinliyordu ki malı da dinlesin... Çantayla uğraşırken nihayet üstündeki yazıyı fark etti. "BU ÇANTAYI BENİM İÇİN AÇAR MISINIZ?"

Çocuk bir yanlışlık sezdi; çantanın açılmamasına imkân yoktu. Aksine, kapanmaması için bir engel vardı. Onu açmakla

kapamayı birbirine karıştırdığını, yazıyı yazarken bir anlık dalgınlıkta bulunduğunu düşündü. Böyle bir yazı yazacak insan, hoş, en dikkatli halinde bile kim bilir nasıl hatalar yapardı...

Tamirci, çantanın başkalarının eline geçebileceğini düşünmemişti anlaşılan. Onu hep açık tutmak zorunda kaldığı için tamirci sayesinde büyük bir stresten kurtulacak olan Gustav da heyecandan bu tip detayları akıl edememişti.

Ağaçların dibine giderek, büyükçe bir taş arayan çocuk istediğini bulamasa da çantanın yanına, aklında taşıdığı parlak bir fikirle döndü. Çantayı alarak kapanmasına engel olan mercimek tanesini ağacın gövdesine iyice bastırarak sürttü.

Gustav bir parmağın gelip kafasının içindeki hayal baloncuğunu, koca bir kahkahayla birlikte patlattığını, bu baloncuğun etrafa ısı yayarak ve adeta tüterek dağıldığını zannetti. Sağ ayağını kaldırıp bir böceği ezmek istercesine arabanın tabanına vurdu. Hiçbir şey hareket etmedi altında, sadece ayağı sızlamıştı.

Kadının ne kadar güzel göründüğünün, ellerindeki kemiklerin nasıl düzgün bir orantıyla birbirlerine tutunduklarının, rüzgârla birlikte taşman ve arabanın içinde dolaşıma çıkan oryantal kokunun hiçbir önemi yoktu. "Kardeşim işini hal..." diye başlayan cümleyi, arabada kadının dudakları arasında bırakmış, telaş içinde çocuğun yerini tespit ederek ona "Bırak!" diye bağırmıştı.

Çocuksa "Kimse bana binde bir yaptığım bir iyiliği yarıda kesmemi söyleyemez! Hele yardımcı olduğum kişi hiç..." diyerek ona doğru döndü. Çantanın kapanmasını engelleyen noktayı törpülemişti.

Gustav bir kez daha aynı yerde dizlerinin üstüne çöktü ve boynunu garip bir kaderin önünde saygıyla eğdi.

Çocuk, parmağını çantanın ağzında gezdirerek kapanmasına engel olacak bir tepeciğin daha var olup olmadığını, eski

tepenin de yerle bir olup olmadığını kontrol etti ve çantayı sorunsuzca kapattı. Kapattığı şey sanki fakir bir ülkenin dış borcu, dırdırcı bir kadının çenesi, ozondaki delik, cehennem çukuru veya güneşin önüymüş gibi başardığı işten büyük bir tatmin hissetmiş, göğsünü yakmak istercesine oksijenle şişirmiş ve gevşek adımlarla çıktığı kısa yolculuğunu Gustav'ın dizlerinin dibinde sonlandırmıştı.

Çantayı yavaşça yola, Gustav'ın önüne bıraktı. Kadın yolun ilerisindeki virajdan korktuğu için daha fazla devam edememiş, kardeşi de şoförün ricasını gerçekleştirmek için erkekçe bir çabada bulunmamıştı. Gustav'ı orada bırakıp geri döndüler. Arabada sadece kadının başı seçilebiliyordu.

Gustav rüya görüyor veya bilinçaltını seyrediyor olmalıydı. Fakat dışarıdan bakıldığında, isteği gerçekleşene kadar inatla orada oturacak olan bir çocuğa benziyordu. İnsan insana direnebilir, insan doğaya belki... Direnişlerin en çetrefillisi ise akla karşı olandır.

Kim bilebilir Gustav'm gözlerinin ardında bir ev olmadığını? O evde beyniyle baş başa yaşamadığını? Çantayı kapalı tutmak istememesinin bir sebebi de işte bu sırada beyniyle aynı evde yaşıyor olmasıydı Gustav'ın.

Gara ulaşmak için önce bu evden çıkması gerekiyordu ve bakın, bu çıkış kapısının yerini ne tür zorluklarla keşfetti:

Çanta her kapandığında, Gustav kendisini büyük bir evde buluyordu. Şimdiye kadar gördüğü, tanıştığı, hayal ettiği herkesin birlikte yaşadığı, tattığı tüm yiyeceklerin mutfağında piştiği, yıkandığı tüm suların bulutlardan döküldüğü, yüzdüğü tüm denizlerin her pencerede mavinin farklı tonlarında, bir ressamın elinden çıkmış gibi göründüğü, gezdiği her yerden bir hatıra eşyanın bulunduğu, her sevgilisinin birlikte uyuduğu bir yatak odası, her öğretmeninin bir tahta kaptığı koca bir sınıf, kalabalık bir personel ve ameliyathaneyle, hastalık çıkmasını bekleyen birkaç doktor, açık halde duran bu çantayı sorgulayan bir

grup polis, bir yaprakla bile kabul edilemeyeceğiniz; sadece nüdistlerin dolaştıkları bir oda... Kulaklık takmış, belli ki farklı tür müzikler dinleyen ve birbirleriyle uyumsuz bir şekilde dans eden insanların işgal ettiği, yüksek tavanlı bir salon... Tüm akrabaları, belki daha da fazlasını hep birlikte ağırlamaya yetecek kadar uzun bir yemek masası, seviştiği her kadının birer heykelini barındıran sanat odası, boş duvarların fotoğraflarını çeken bir fotoğrafçı, çizdiği kutuların içinde rakam yerine soru işaretleri olan, hiç durmadan sek sek oynayan bir çocuk için oda, içinde son model arabalar, porno yıldızları, tekne ve çantalar olan bir oyuncak odası...

Gustav işte bu odaya geldiğinde çocukken hayalini kurduğu, bir türlü sahip olamadığı oyuncakların tahsis edildiğini düşündü. Ayaklarına takılan kırmızı makası hızla sağa doğru kaydırdı ve makas orada sanki kalın bir kabuğa, ağır bir metale çarpmış gibi sert bir ses çıkardı. Gustav sesin neden çıktığını görebilmek için kafasını kaldırdı ve hayalini kurduğu ilk arabayla karşılaştı. Oysa sanki az önce orada bir araba yoktu veya sanki az önce oda bir arabayı alacak kadar büyük değildi. Sevinçle arabanın içine oturdu; koltukları bile hayal ettiği gibi şampanya rengi ve deriydi. Arabanın ön kısmı bir pilot kabini gibi geniş ve uzundu. Üzerinde anahtarlar vardı, pek tabii küçükken bunu da hayal etmişti. Elleri anahtara dokunur da ayakları gaza basmak istemez mi? Emindi ki şimdi gaza bassa hızını hiç kesmeden, saatte en az 300 kilometre hızla gidebilirdi, çünkü hayalini kurduğu şeydi bu.

O sırada direksiyonu mahsus tutacak, yavaş ilerleyen yayaların veya sabit duran evlerin, ağaçların, direklerin nasıl göründüklerine bakacaktı ama yanından geçtiği her şey, sanki yukarıdan dik bir açıyla sürekli göktaşı düşüyormuş gibi, dik ve kısacık kuyruklar halinde görünüyordu. Gustav istese daha da hızlanacağını biliyordu, daha da hızlansa bu odanın bir o kadar büyüyeceğini, yolunu değiştirdiğinde genişleyeceğini, bir odaya

koca bir evreni toplayabileceğini de biliyordu. "Çünkü bunların hepsi aklımda!" diyordu.

Çocukluk hayalinin içine girmekten hoşnut kalmadı ve frene basmadan arabanın kapısını açtı. Ayağını yere basacaktı ama yer, donmamış beton gibi, geriye doğru akmaktaydı. Bir an başı döndü, yanlış gördüğünü teyit etmek için kafasını yukarı kaldırdı, orada Ay'la karşılaşmayı umuyordu. Bir ay vardı, bir ay daha, bir ay daha... Ay'ın tüm evreleri, tüm renkleri, tüm delikleri vardı ama hepsi bir noktanın içinde hapis ve uzayın en gerilerinden gelen, artık olmayan yıldızların yalancı ışıkları gibi küçücük kalmıştı.

Araba bu hızla gittikçe hiçbir şeyi kendi boyutunda göremeyecekti. Güneşin de sadece bir gözbebeği kadar kaldığını fark ettiğinde yavaşlaması gerektiğini düşündü "Ama," dedi; "Atlasam ne olur ki? Çünkü bu gerçek değil, bir rüya gibi..." ve hiç düşünmeden kendini dışarı attı.

Bir sıvının içine düşmemişti, hareket etmiyordu. "Yoksa gerçekten betona düştüm ve dondum mu?" diye geçirdi aklından. Etrafına bakındı, beyaz renkten başka bir şey görmüyordu. Yürüdü ve yürüdü, adım atmaktan bıktığında bir yere oturmak istedi ama bu beyaz rengin içinde eşya da seçilmiyordu, yere uzanmaya karar verdi ve en temiz yeri bulmak için aşağı baktı. Sonra yukarı. Ev aşağıda duruyordu, nasıl olmuştu da çatısı olan bu evin dışına çıkmıştı. Bunu düşündüğü sırada da aklına yeni şeyler gelmeye devam ediyordu; havada nasıl yürüyordu?

Gustav, çocukken bir arabanın hayalini kurmuştu. Aldatıcı bir yerde de olsa -burasının evinin garajı değil de beyninin ve hatta bir çantanın içi olduğunu çok iyi biliyordu, bu hayalin gerçekleştiği sırada- bir hayalin gerçekleşmesi, insana onu kurarken aldığı hazzı veremiyordu. İnsan denen varlık da bir hayal ürünüydü ve Tanrı'yı sürekli hayal kırıklığına uğratması, hayallerin gerçekler kadar değerli olmadığını hatırlatıyordu. İnsan gerçeklikten kurtulmak veya hayatını bir yöne doğru yola

koymak için hayallere ihtiyaç duyuyor; bazen bir işe girmiş gibi görünse de bir aşk yaşıyor gibi görünse de, bir anne, bir baba olmuş gibi görünse de aslında yakın veya uzak bir gelecekte tutunduğu hayale biraz daha yaklaşmak için sahip olduğu bu şeyleri bir basamak olarak kullanıyordu. Bir hayalin kurulduğu anda gerçeğe dönüşmemesinin tek nedeni; insanları bu dünyada oyalamak olabilirdi. Yani hayallerin gerçekleşmemesinde Tanrı da bizzat ve başlı başına bir engeldi. Ancak geçmişin insanı bir yere getirmesine, geleceğin de büyük bir kütle halinde çözülmeyi beklemesine rağmen elle tutulamayan zamanın, varlığını kanıtlamak için hayal denen bu imgeleme ihtiyacı vardı. Bir hayalin, düşüncede oluşturulduğu gibi eksiksiz bir biçimde gerçek olması demek, "daha büyük ve daha iyi düşünemiyor olması" demekti. Hayallerine kavuştuklarını sananlar da ancak bu tohumu attıkları yeri -hatta ne tohumu ektiklerini- hatırlamayan insanlardı. Bir hayal, ancak ayrıntıları iyi bir işçilikle işlendiğinde kavuşulmaya değerdi. Yoksa sadece bir tek şeyi hayal eden insan, bu hayal gerçekleştiğinde sadece ona kavuştuğunu bilirdi. Çünkü o zaman biraz daha güçlendiğinden, geleceğin ona aktığından değil, kendisinin geleceği bizzat tutup çektiğinden emin olurdu. Böyle insanların hayal dedikleri şeyler, kendilerinin varlıklarını kanıtlamak için seçtikleri şeylerdir. Küçük bir şey, detaysız bir şey, herkesin bir gün mutlaka elde edeceği fakat kendilerinin daha çabuk elde etmeleri gereken bir şey olmalıdır ki hanidir sürdürdükleri çabalar vücut bulsun ve herkese "Beni gerçekleştirdi." diye bağırabilsin.

Fakat bazı insanlar özellikle, gerçekleşebilecek türden hayaller kurmazlar. Düşlenmeye değer bir hayalin gerçekleşmesiyle kendilerini yenik hissedeceklerdir. Çünkü bir sonraki hayal, artık şartlar ilk hayal için sağlanmış olduğundan ya hiç zahmetsiz gerçekleşecek ya da uçlara taşınıp gerçekleşmesi, onu kuran tarafından daha baştan engellenecektir. Elbette hangi hayallerin gerçekleşip hangilerinin gerçekleşmeyeceğini bilemeyiz. Ama kuran kişi bilir.

Gustav çoğunlukla gerçekleştirebileceği veya gerçekleşebilecek türden hayaller kurmuştu. Onun bu yaptığı, dalgalı bir denizde onu çeken balığın peşinden gitmek yerine bir dalgaya tutunmaya benziyordu. Yeterince hayal kurmaması bile en büyük hayalini beslemeye, onu daha da büyütmeye yarıyordu. Bunun farkına arabadan atladığı sırada varmıştı. Hayalleriyle oynamalıydı; onları değiştirmeli, büyütmeli, yakında gerçekleşecek olanlardan derhal kurtulmalıydı. Çünkü bir hayal gerçekleştiğinde, onun dışında kalan her şey anlamını ve değerini yitiriyor, insan bir şey kazandığını zannederken aslında sahip olduklarını yitiriyordu. Gustav biliyordu ki gözbebeği kadar küçülen güneşe, o hayalin içindeyken ihtiyacı kalmıyordu, çünkü az önce bindiği arabanın farları yolunu aydınlatmaya hem yarıyor hem de yetiyordu.

Bu hayalin gerçekleşmesinden memnun kalabilmesinin tek yolu arabanın içinin bir dünya haline gelmesi ve artık burada yaşamaya başlaması olurdu. Burada hayal eder, buradan kontrol eder, burada gerçekleştirir ve burada yaşamaya devam ederdi. İnsan hayal kurduğu yerden kurtulabilir; bir sandalyede otururken kendini bir tahtta bulabilir. Buna rağmen Güneş, Ay, yıldız gibi, değiştiremeyeceği ve kaçamayacağı işaretler vardır. Bunlara bakarak gecenin karanlığını, gündüzün parlaklığını ölçer; gelgiti, yakamozları gözler; kuzeye döner veya güneyi seçer. Hayali de bunların ışıkları altında, bu dünyanın sınırları içerisinde belirlemek gerekir.

Gustav bunları düşünürken yanına bir astronot yaklaşmış ve koluna girerek onu aşağı doğru indirmeye başlamıştı. Astronota:

"İnsanlar başka dünyalarda yaşamaya başladıklarında nelerin hayalini kurarlar?" diye sordu.

"Üremenin." dedi astronot.

"Ya yeterince üredikleri̇nde?"

"Başka dünyaların."

"Peki, sence ben neyi hayal etmeliyim?"

"Hayal kurmaya muhtaç olmadığını."

"Sen öyle mi hayal ediyorsun?"

"Ben hayal kurmam."

"Onun yerine ne yaparsın? Yerine neyi koyabilirsin?"

"Evrene bakıyorum. Eline bir taş alıp bakabilir, bir hayvanat bahçesinde, her gün göremeyeceğin türden hayvanları inceleyebilir, susamadığın halde gözlerini kapatıp bir damla su içebilir, bir kitap okuyabilir, ağaca tırmanabilir veya sabah erkenden kuşları dinleyebilirsin... Bir hayalin yerine ancak iyi yaşanmış bir geçmişin güzel hatıraları konabilir."

Ve astronot Gustav'ı oyuncak odasına indirdi. Yerde yavaş yavaş renkler belirmeye başladı. Bu renkler astronotun beyaz kostümünün önüne geçiyorlar ve üzerinde bir akvaryum, bir pota, bir halı olarak vücut buluyorlardı.

Gustav telaşa kapıldı ve astronota kendisini yalnız bırakmamasını söyledi.

"Hayal gücün o kadar yavan ki beni bir akvaryuma tercih ediyorsun." dedi astronot.

"O zaman çocuktum, ne bekliyordun ki?" diye sordu Gustav, bir an bu adamı nasıl yok edeceğini düşünmüştü.

"Beni istemiyorsun demek?" diyerek şiddetle güldü astronot.

"Aklımdan uydurduğum adamdan, kalkmış bir de tavsiye bekliyorum!" diye söylendi Gustav. Kendine kızmıştı. Emin olmadığımız şeylerden emin olabilmek, onlara inanabilmek için mutlaka başkaları tarafından teyit edilmeleri, onları daha kalın veya daha ince seslerden, çatlamış, dolgun, çizgi gibi dudaklar arasından mı duymak gerekiyordu?

"Biliyor musun?" dedi Gustav, astronotun görüntüsü tamamen silinmiş, akvaryumun suyu sızmış, içindeki balıklar ölmüş, halıyı fareler kemirmiş, pota dev bir basket topunun altında

ezilmişti, -bunları birer birer fark edip bakışını daha ileriye ve uzağa çevirdikten sonra Gustav bu odadaki her şeyin parçalanmış, çatlamış, ezilmiş, patlamış, yıkılmış, çürümüş, kurumuş, solmuş, ufalanmış, yanmış ve bükülmüş olduğunu, her oyuncağın bu sonlardan birini seçtiğini ve ortada çocukluğunda kurduğu hiçbir hayalin kalmadığını gördü- geriye sadece tamamlanması gereken bir cümle kalmıştı ve o da Gustav'ın ağzına kadar gelerek, yanaklarının iç kısmına asılmıştı; kendini yemek borusuna doğru çekmeye, geri dönmeye çalışıyordu.

"Hayalini kurmaya layık tek şey Tanrı'dır. Bu yüzden en büyük hayaller bile, -bizi Tanrı'ya ulaştıramayacakları için- gerçekleştiklerinde insanı hayal kırıklığına uğratır."

"Gerçekten bunu mu düşünüyorsun?" diye sordu kısık bir ses. Bir kadın, kendi sahip olduğu görkem yetmiyormuş gibi yanına ve arkasına, adeta varolan her şeyin görkemini almış, hepsini etrafında toplamıştı.

Gustav onun bir kadın olduğunu, kokusundan ve inler gibi çıkan sesinden anlamıştı.

"Bana yüzünü neden göstermiyorsun?"

"Bana inanmadığın için!" dedi kadın. Sesinde en ufak bir heyecan, kızgınlık, kırgınlık veya düşmanlık belirtisi yoktu.

"Yeryüzünde senin gibi bir kadın olamaz."

Kafasında -kendince- mükemmel bir kadın tasarlamıştı ve karşılaştığı hiçbir kadının yüzü bu kadının yüzüne uymamış, hiçbir kadın kafasındaki kadın gibi cümleler kurmamış, onun gibi sevmemiş ve onun gibi, her şeye katlanma gücünü vermemişti.

"Ben bir tanrıçayım. Onların elinden gelen ancak benim ismimi çocuklarına vermektir. Onlar beni göremedikleri için güzel olduklarını zannederler. Ne büyük yanılgı! Benim saçlarım bir erguvan ormanıdır; onları uyandıran tatlı koku... Onların tüm güzellikleri benim aynamda bir iğnenin ucu kadar bile yer

kaplamaz. Biliyor musun hiçbir kadın kendini çirkin görmez. Fakat pek az kadın kendini tanrıça gibi hisseder. Bunu kendi başına yapamaz, ona bu hissi veren erkeğidir. Oysa gerçek bir tanrıça, erkeğin güzel sözlerine muhtaç değildir. Hakkında çirkin şeyler söylenmesinin imkânı yoktur; her gözü mühürler güzelliği, her dudağı esir alır, bir tanrıça ona bakanın her organında, tıpkı âşıkların midede asılı kalan kelebekleri gibi, her düşünülüşünde ve görülüşünde varlığını hissettirmek için asılı kalır. Tanrı her şeyi isteyebilir Gustav, ama ancak bir tanrı, bir tanrıçayı isteyebilir."

"Bunlar benim düşüncelerim!" diye bağırdı Gustav. "Sen gerçek değilsin!"

"Sen, görülmek için benim ışığıma muhtaç olan kadınlara razı gelmeye mahkûmsun Gustav. Onlar, sevmeyi bilmedikleri için her gün, öğrendikleri kıskançlığın başka çeşidini gösterecekler sana. Birkaç kez sonra nasıl sevişileceğini, seni nasıl taşıracaklarını da öğrenecekler. Ama hiçbiri sendeki ruhun yerini bulamayacak. Penisine karşı bir vajina, göğsüne karşı bir göğüs, eline karşı bir el, gözlerine karşı bir göz, ayaklarına karşı bir ayak bulacaklar kendilerinde ama kendilerinde yaşayan bir ruhun farkında olmadıkları için sende de bir ruh aramayacaklar. Sendeki ağlayan çocuğu, sevebilen kalbi, dünyayı da düşünen şairi ortaya çıkaramayacaklar."

"Benden ne istiyorsun?" diye sordu Gustav, "Benim derdim ne?" diye kendine sordu sonra.

"Bir tanrı gibi davranmanı, bir tanrı olmanı ve beni bulmanı."

"Sen de kitap göndermelisin."

"Sesimin harflerden daha etkili olacağını düşünüyorum." dedi kadın.

"Sesimin harflerden daha etkili olacağını düşünüyorum." dedi Gustav.

"Biliyorsun ki kitabı sana ulaştıracak olan peygamber beni senden daha çok sevecek. Beni en çok senin sevmeni istiyorum."

"Git lütfen." diye adeta yalvardı Gustav.

"Seninle kafamın içinde değil dışında karşılaşmak istiyorum." dediler kadın ve Gustav aynı anda.

"Ben de öyle." dediler.

"O zaman çık buradan." dedi Gustav. Onunla anlaşmak istiyordu.

"Beni artık yeryüzünde olduğuma inanana kadar göremeyeceksin. Aklına gelmeyeceğim. Karanlıkta kalacağım, bu gri hücrelerin, dolambaçların arasında. Ama sen benim fikrimden uzaklaştıkça buradaki mabedimi daha da büyüteceğim. İçinde oraya gelip diz çökmek için güçlü bir istek duyacak ve dikkatini etrafındaki kadınlara çevirip bedenini onlarla oyalayacaksın. Oraya, küçük meleklerin avuçlarına çeşmeler yapacağım ve içlerini, akıttığın gözyaşları dolduracak. Bensiz geçirdiğin her gün için gökyüzüne bir yıldız koyacak, benimle paylaşmadığın her uyku için huzurunu biraz daha kaçıracağım. Bana üzüm al Gustav, o tatlı meyveyle süsleyeceğim bahçelerimi. Sen yıkan her kadından sonra, ben yine de getireceğim güneşimizin altına denizleri."

"Beni sen aptallaştırıyorsun," dedi Gustav, "Senin yüzünden çanta açıldığında saçmalıyorum, çünkü aklım burada kalıyor."

Ama kadın gitmişti, yoksa tanrıça mı demeli? Gustav bir şeyi kaybettiğini duyumsuyordu, bu yalnızlık hissine ancak bir kayıp neden olabilirdi.

Kısılı kaldığı bu yerde hareket etmesi için düşünmesi yetiyor, hatta çoğu kez bir şey, daha o düşünmeden gerçekleşiyordu. Kendini bir anda iki çizginin önünde buldu; bunların arasında parmak kadar bir boşluk vardı, yanlamasına uzanıyorlardı. "Gözlerim." dedi, "Gözlerimin önündeyim."

"Şimdi sizi açacağım!" diye bağırdı ve sağındaki çizgiye yönelerek gözünü açmaya çalıştı. Önce dirseğiyle silmek istedi, işe yaramadı. Sonra tırnağıyla aralamaya çalıştı, olmayınca yumruk attı, olmayınca bir kapıyı kırmak ister gibi geri çekilip tüm kuvvetini omzuna vererek vurdu, olmayınca bir kova su attı, yine olmayınca gıdıkladı...

Gustav'ın dizleri, çantasının açılmasını beklediği süreçte o kadar acırıştı ki o acıdan ve dizlerine batan çakıllardan başka bir şey düşünemez olmuştu. Baktığı her yerde yüksek çakıl kümeleri görüyor, kendini bir çakıl madeninde, göçük altında kalmış gibi hissediyordu.

Çakılları avuçlayıp kümenin tepesine fırlatıyordu. Önündeki yığın azalmadığı gibi, tepeciğin yüksekliği de artıyordu. Aklına takılan, dizine batan, tek bir çakıl tanesi bile olsa, odaklandığı şey Gustav'ın hapishanesi oluyordu.

Gustav sonunda beden gücü -belki biraz da aklın yardımı- ile çakıllardan kurtulduğunda, elinde kalan son çakılı da uzağa fırlattı. Dizlerindeki acı geçmemişti ama etraf tertemizdi. Oturup dinleneceği sırada o son çakılın nereye ulaşmış olabileceğini merak etti. Bu soru, Gustav'ın içindeki kuşkuyu taptaze saklamak için onu adeta mumyaladı; Gustav o bezleri sökmek için hareket etmek zorundaydı artık.

Çakılı bulduğu yerden, geldiği yöne doğru baktığında gözlerinin çok geride kaldığını gördü. Bu çakılın ardından ne kadar uzağa gidebilirdi? Gözlerinin ardında ne kadar yol vardı ve hangi noktadan sonra kendi bakışından kurtulmuş olurdu?

Gustav gözlerinden uzaklaşmak yerine onlara yaklaşmayı tercih etti. Kirpiklerinin ortasını bu çakılla yarmak istedi. Bakışında bir delik açmak; o deliğin içinden kendini doğurmak; işte bu çakılla göbek bağını kesmek.

Ama gözleri, kesinlikle açılacak gibi değildi. Çakılı, durmadan kirpiklerinin ortasına çakıyor, bıkmadan yineliyordu. Bir an çakıl, kirpiklerin ardına geçti. İki tane düz çizgi iyice bilenmiş

birer jilet tarafından yırtıldılar adeta. Gustav'ı kör edecek bir ışık toplandı gözlerinin önünde. Dışarıdaki gözleri dünyanın kapısını açarken, içerideki gözlerini koluyla kapatma ihtiyacı duydu.

İki adam, az önce diz çökmüş oturan bu yabancının neden aniden kalkıp ileri doğru koştuğuna bir anlam veremedi.

"Çantanızdan başka bir şey yok yolda, biz kontrol ettik." dedi adamlardan biri. Gustav ancak o zaman çantanın içinden çıkabildiğini anladı.

"Teşekkür ederim, zahmet etmişsiniz." dedi.

Ayağa kalktı ve üstünü başını silkeledi. Dizlerine baktı, sadece tozlanmıştı pantolonu, dizleri delinmemişti, kan sızmıyordu. Aklın çektiği acının, başka organların acılarından veya ruhun acılarından çok daha bedbaht bir şey olduğuna kanaat getirdi.

"Üstüne bir not yazmasaydınız öldünüz varsayacaktık."

"Ne, ölmek mi? Ne ölmesi?" diye korkuya kapıldı Gustav.

"Hiç hareket etmiyordunuz, sizi bir türlü uyandıramadık." dedi diğer adam. Bu iki adamı da, polisler gibi, sıska ve tombul olarak ayırmak mümkündü.

"Ölümü kesintisiz bir uyku olarak düşlüyorsanız evet, ölmüş olduğumu düşünmüşsünüzdür. Umarım korkmadınız?"

"Ben korktum." dedi sıska olan; "Ölü birine ancak on metre yaklaşabilirim. Gelin, sizi gideceğiniz yere bırakalım, yolda da bunun sebebini açıklayayım."

Bu iki adam Gustav'ı gara götürecekti götürmesine ancak ilerideki virajı dönmek mecburiyetindeydiler. Gustav arabaya binmeden önce, yolları bilmediği halde nereden gideceklerini sormuş; tombul olan, parmağıyla virajı işaret ettiğinde ise o geceyle ilgili bir şey hatırlayabileceğini umarak memnuniyetle kabul etmişti.

"Siz buradan geçmeye korkmuyor musunuz?" diye sordu Gustav.

"Neden korkalım? İlerideki ağaçları mı kastediyorsunuz. Evet, doğrusu onlarda ürkütücü bir hava var." diye cevap verdi, şoför koltuğuna oturan sıska adam.

"Burada bu sabaha karşı ilginç bir olay yaşandığını duydum. Siz duymadınız mı yoksa?" diye sordu Gustav.

"Buralı değiliz, duymadık." dedi sıska olan. "Size ölü birine neden ancak on metre yaklaşabildiğimi anlatayım."

"Bir saniye," diyerek adamın lafını kesti Gustav; "Ne olduğunu merak etmiyor musunuz?"

"İlginç bir olay demiştiniz değil mi? İlgimizi çekeceğinden eminseniz buyrun anlatın..."

"Ama siz benim ilgimi çekeceğinden emin olmadığınız halde, hiç sormadan anlatmaya başlıyorsunuz, ölü birine neden ancak on metre yakalaşabildiğinizi."

"Ölüm kimin ilgisini çekmez ki?" diye sevecen bir edayla sordu sıska adam.

"Benim." dedi Gustav. Bu adamın yüzüne çarpılacak son kapıyı da keyifle çarpıp arkasına yaslanmıştı şimdi.

"Gerçekten mi?"

"Tabii. Şöyle de diyebilirim; başkalarının ölüm hakkında anlattıkları ilgimi çekmiyor. Çünkü bu deneyim, bizim, başkalarının ölümlerinden gözlemlediklerimizden, fikirlerimizden, duyduklarımızdan, çok uzaktır. Örneğin onu karanlık kelimesiyle niteleyebilirdim, ancak kim bilebilir, Kafka gibi, 'bıçağın, hayvan için bir kurtuluş olmadığını' onu beyaz diye nitelemek de mümkündür. Herkesin, vakit geldiğinde kendi başına yaşayacağı bir deneyim hakkında konuşsak bile, bunun bize sağladığı fikirlerin ne kadarı doğrudur? Başkasının ölümü bizim ölümümüz değildir. Beni ancak kendi ölümüm ilgilendirebilir

ve ancak bir ölü, gelip ölüm hakkında konuşursa dinlemeye, dikkat kesilmeye değerdir."

"Böyle düşünmekte haklı olabilirsiniz. Öte yandan, ölüme bir ölçü birimiyle yaklaştığım için benim iddialarım da dinlenmeyecek türden değildir. Bence ölümün bir çekim alanı, cesedin mıknatıs özelliği gösterdiği zaman aralıkları vardır. Bunlar, sürekli duyduğunuz, dolayısıyla aşina olduğunuz şeyler olabilir. O zaman beni susturmakta haklısınız."

Haklıydı Gustav, bir yabancının Gustav'ın düşüncelerini yüksek sesle, kafasının dışında dile getirmesi son derece rahatsız ediciydi. Tereciye tere satmak dedikleri buydu.

Virajı geçmişlerdi. Bir dans pistinden, tüm çiftleri birbirinden ayırarak, yolun iki tarafına bir kadınlar ve bir erkekler listesi hazırlayarak geçmişlerdi.

Hiçbir şey olmadı: Araba ilerlemeye devam etti. Bu üç kişi de aynı kişiler olmaya devam ettiler. Ne ikisi aklını bir çantaya hapsetti ne de biri aklını çantadan kurtarabildi.

Gar çok uzakta değildi. Sıska olan, Gustav'a, trenle nereye gideceğini sordu. Gitmek istediği yer daha uzaktaysa belki götürebilirlerdi, böylelikle trene binmesine gerek kalmazdı.

Bu adamlar Gustav'a çanta ve neden donup kaldığıyla ilgili bir soru sormamışlar, sadece neye ihtiyacı varsa o konuda yardım etmek istemişlerdi. Yani Gustav onların ilgisini çekmemişti.

"Alice Springs'e." dedi, bunları aklından geçirdikten sonra.

"Bu ülkede öyle bir yer olduğunu bilmiyordum." dedi tombul olan.

"Bildiklerinizden şaşmayın," dedi Gustav, "Avustralya'da."

"Buradan Avustralya'ya trenle mi gideceksiniz?"

"Beni garda göçmen bir kanguru bekliyor. Hem o eve dönecek hem de ben torbasında seyahat edeceğim."

İki adam da bu cümleyi garip bulmadılar. Gustav ne söylemek istediyse anladılar.

Gara varıncaya dek üçünün de ağzından tek kelime çıkmadı. Araba bu küçük garın turnikelerine doğru tırmanan basamakların önünde durdu. Gustav çantayı bir sapından tuttu ve bir yere çarpmamaya dikkat ederek yavaşça çıkardı içeriden. Adamlar bir elveda sözcüğü için bile açmamışlardı ağızlarını. Gustav sadece aynaya bakarak şoföre minnetini belli etti. Garip ama adamların dudakları Gustav'ın tam da içinden geçirdiği gibi, sıkıca birbirine yapıştırılmışlardı sanki. Ne var ki ikisi de bunun farkında değildi.

Gustav çantayı bu şekilde taşımaktan ilk kez rahatsız olmuştu. Burada kasabadakinden daha çok insan vardı ve daha düzgün giyinmişlerdi. Herkes önemli biri gibi görünüyor, bir yere yetişmek için acele ediyordu. Çatık kaşları, gitmek istedikleri yere odaklandıklarını, sanki sadece orayı görebildiklerini düşündürtüyordu.

Neyse ki herkesin gitmeye çalıştığı yer farklıydı. Çoğu, uzun ve düz cadde boyunca hızlı bir tempoyla yürüyordu. Gustav'ın önünde durduğu basamaklardan yukarı çıkıp bir bilet alanların sayısı görmezden gelinebilecek kadar az, Gustav'ı garda yalnız başına tren beklemek zorunda bırakmayacak kadar da fazlaydı.

Bir süre insanların acelelerini seyrettikten sonra, bu geçip giden görüntülerin yorup kapatmaya zorladığı gözleri, ayakkabı ve kaldırım taşları arasında yankılanan tüm sesleri bastırarak bir trenin içinden, bir balinanın yukarı fışkırttığı su gibi fışkırdı; dağılan ses, yakınlarda bulunanların kulaklarına sıçradı. Gustav gerçekten böyle olduğuna inandı ve boşta, çantasız olan sağ eliyle gayriihtiyarî kulağını sildi. Şimdi kuru hissediyordu kendini.

Kulağını silerken yanağına da değen kumaş parçasının ipek kadar yumuşak olduğunu fark etti ve yolculuk ederken ceketini yastık olarak kullanmaya karar verdi.

İnsanlar bazen kafalarını kaldırıp sağa çeviriyor veya ileri, Gustav'a bakıyorlardı. Çantasının açıldığını belirtmek için önünden, yanından, arkasından geçerlerken ya "Çantanız açık kalmış!" diyorlar ya gözleriyle çantayı işaret ediyorlar ya da sinsice gülüyorlardı. Bu adamın nasıl bu kadar aptal olduğuna şaşırıp ona kızanlar da oldu. Açık bir çantayla, -bunu nasıl fark edemezdi bir insan- kaç dakikadır dikiliyordu basamakların önünde.

Sonunda kendini bu girdaptan çıkarmak için ayağını kaldırıp bir basamak çıktı Gustav. Bir basamak, bir basamak daha. Bir basamak ve bir basamak sonra artık düz bir zemin vardı. Yükselmek buncacıktı.

Bilet almaya gitti. Kabindeki adam nereye gideceğini sorduğunda ona da "Alice Springs" cevabını verdi. Bilet satan adam hiç düşünmeden; "Oraya bilet kesemem." dedi.

"Biliyorum. O yüzden buradayım."

"Ama Alice Strings demiştiniz?"

"Alice Springs." diye düzeltti Gustav. "Bence oraya gidiyorum ama oraya trenle gidilmez. Trenle gidebildiğim yere kadar gidip sonra Springs'e nasıl gidiliyorsa öyle gideceğim."

"Güneyde mi kalıyor orası yoksa kuzeyde mi?"

"Güneyde. Ne fark eder? Bir taşıtın içinde hangi yöne gittiğini anlayamıyor ki insan."

"Sizin biletiniz kuzeye gitmeye yarıyor."

"Evet, biraz dolaşmak istiyorum" dedi Gustav, bu çantayla zaten bir deli gibi karşılanıyordu, bir de hata yaptığını belli etmeye hiç niyeti yoktu. Bundan sonra Alice Springs'i de kimseye söylemeyecekti.

"Trenle mi dolaşacaksınız?"

"Bu kadar çok yeri yürüyerek dolaşmak biraz zor olmaz mı?"

"Çok zor olur. Ali's St. Rings'e nasıl gideceksiniz peki? Çok uzak mı?"

"Oldukça. Bir okyanus geçmem gerek. Tabii yüzerek değil. Gemiyle de dolaşacağım biraz."

"Hep seyahat ediyorsunuz anlaşılan?"

"Eğer evinizden uzakta bir yerde kaybolursanız bunun adı seyahat oluyor, evet. Ne kadar çok kaybolursanız o kadar çok seyahat etmiş oluyorsunuz."

"Siz kayıp mısınız?"

Gustav adamdan daha çok şaşırmış bir halde yere doğru eğildi, cevap vermeden önce rüzgârın, bilet satılan kabinin kapısına yapıştırdığı beyaz kâğıdı aldı ve ne olduğuna bakarak; "Bence değilim ama biri öyle olduğumu düşünüyor." dedi. Elindeki kâğıdı biletçiye de gösterdi. Biletçinin hayreti biraz daha arttı: Bu adam elinde kendi kayıp ilanını tutuyordu.

"Çok üzüldüm." dedi biletçi, "Ne zamandır kayıp kardeşiniz?"

"Kardeşim mi?"

"Evet, belli ki ikiziniz kayıp." İçinden de; "Üzüntüden ne yaptığını bilmiyor." diye geçiriyordu.

Biletçi, farkında olmadan Gustav'a büyük bir iyilik yapmıştı. Kasabadayken aklına gelseydi şoförün ve eline ilan geçiren diğerlerinin sorularına işte böyle bir hikâye uydurabilirdi: İkiz kardeşim var. Annem, babama olan aşkından dolayı evlenirken ona; eğer erkek çocukları olursa -kaç tane olursa olsun, hepsine- babamın ismini koymak istediğini söylemiş. İkizleri ve geriden gelen bir tane daha oğulları olmuş. Bu üç erkek çocuğa da evvela birer Gustav adı vermiş, sonra da birbirlerinden ayırabilmek için ikinci birer isim eklemiş. Belli ki ilanı bir tanıdıklarına hazırlatmışlar ve adam hangi Gustav'ın kaybolduğunu anlayamadığı için sadece Gustav yazmış. Bu da haliyle, kaybolanın ben olduğumu düşündürtüyor.

Bunları düşünmesi, cevap vermesini geciktirmemişti kesinlikle. Biletçinin aklına geleni duyduğu anda hikâyesini yazmış ve bitirir bitirmez de "Evet, benim onu bulmam lazım." demişti.

"Bunu polislere bıraksanız daha iyi olmaz mıydı?"

"Bilmem. En iyi olan kardeşimin derhal bulunmasıdır. Bundan daha az iyi olan şeylerin benim için hiçbir önemi yok."

"Ne kadar iyi bir kardeşsiniz. Bu kadar iyi olduğunuz için, tıpkı diğer iyi insanlar gibi, kötülükleri kendinize daha çok çekiyorsunuz. İyilerin başına öyle olaylar geliyor ki kötülüğün, iyiliği kıskandığı ve onun dikkatini kendi üzerine çekmek istediği için bir takım şeyleri veya kişileri rehin aldığını düşünmeden edemiyor insan. Ben yapamıyorum."

"Kötülük, iyiliği arzularsa, onunla birleşmek de ister. Quasimodo'nun, -bunu iyilikle kötülüğün nasıl göründükleri hakkında hayalimizde daha somut imgelerin belirmesi için örnek olarak seçtim- Esmeralda'yı arzulaması gibi. Onu kaçırır ve çirkin olmasına rağmen güzelliğe üstün gelebilecek en az bir şeye -beden gücü gibi- sahip olduğunu gösterir. Önceleri çirkinliğiyle dikkat çekerken artık tüm bakışların, gücüne doğru kaymasını sağlar. Birkaç insanı kendine çekmeyi başarır. Bir kafesin ardında veya yerde tozlar içinde ve zincirli halde duran iyilik, ağlamaktan perişandır. İyilik ve kötülüğün birbirlerinden kesin hatlarla ayrılmaları gerekir. Çünkü, şimdi kafanızda canlandırıyorsunuz ya; Esmeralda, kir ve gözyaşı içinde hareketsiz kaldığında Esmeralda'dan başka bir şey; bir hizmetçi parçası, bir besleme veyahut bir köle olur. İyiliği de kötülüğü de belli sınırlar içinde muhafaza etmek lazımdır. Quasimodo isterse Esmeralda'yı öldürsün, bu onu daha çirkin yapmaz. Bir katil yapar, en çok da 'en çirkin katil' yapar. Ama ya Esmeralda? Onun güzelliğinin hayalini kurmak nasıl da zorlaşır... Onunla ilgili kurulan eski hayaller bile artık tiksindirici gelmeye başlar insanlara. Kötülük bir kez iyiliğe bulaştığında, iyiliği kullanılmaz hale getirir. Yine somut bir örnek vereyim size; Güneş balçıkla sıvanır mı sıvanmaz mı? Güneş'i parlak, balçığı da kara oluşu yüzünden hep yanlış yorumlamıştır insanlar. Güneş, sıcaklığından ve ateşinden dolayı Şeytan'ı anımsatmalıdır insana. Balçık da çamuru ve ilk insanı; soluğuyla Adem denen heykeli yaratan

Tanrı'yı; yani iyiliği. Güneş balçıkla sıvanabilmelidir. İyiliğin, kötülük tuvalini kendi rengine boyayabilmesi; ölen kötülüğün hayretten açık kalmış gözlerini yavaşça kapayabilmesi gerekir. Yani Esmeralda esaretten kurtulduğunda, kendisini kurtaranlar Quasimodo'ya her nasıl ceza verdilerse bunu çekmesinde Quadimodo'ya yardımcı olmalıdır. Bir sınır, onu belirleyen tarafından değiştirilmek istendiğinde, ya yok edilmiş ya da mümkün olduğunca genişletilmeye çalışılmıştır. İyilik, kendi sınırlarını korumaya çalışır. Kötülük ise sürekli genişlemek ister. İyilik, Tanrı üzerinde sabitlenen bir noktanın etrafında şekillenirken; kötülük, inatla başını çıkaracak delikler aramış, bulamayınca sabırla oymuş ve her şeyi, herkesi delik deşik etmiştir. Ama bunları neden anlatıyorum ben size?"

"Neyi?" diye sordu yavaşça biletçi.

"İşte bunları; iyiliği, kötülüğü... Beni dinlemediniz mi yoksa?"

"Çok iyi dinledim ama fevkalade anlamadım."

"Demek istediğim şu olmalı; artık uzun bir süre iyilik galip gelemeyecek!"

"Ne kadar korkunç bir düşünce!"

"Sadece bir düşünce olduğunu mu sanıyorsunuz?" diyerek güldü Gustav, adamın bu saflığına.

"Hayır. Ama sadece sizin, doğruluk payı olmayan bir düşünceniz olarak kalmasını temenni ediyorum."

"Eğer bu küçük vezneden sadece elinizi değil, kafanızı da çıkarmaya cesaret edebilirseniz, bu gerçeği, bir ihtimal, fark edebilirsiniz."

"Bana düpedüz hakaret ediyorsunuz!"

"Korkak insanlar, cesaretlerini gerektiren bir işi ya bir tehdit ya da bir hakaret olarak algılarlar. Size kızmıyorum, dünyanın bu hale gelmesine de kızmıyorum. Hem kime kızabilirim? Şu

kadına mı?" diyerek, kafasıyla bankta oturan bir kadını işaret etti; "Yoksa şu küçücük çocuğa mı? Kendime kızmam gerektiğini söyleyeceksiniz. Ama dünyanın bu hale gelmesinde benim payım ne kadarcıktır? Söyleyin lütfen, bir şeyi doğru yorumlamak, başkalarının işine gelmiyor veya onları korkutuyorsa köreltilmesi icap eden bir yetenek, kızılması gereken bir hata olarak mı kabul edilmelidir?"

"Dünya da bir yorumdur; Tanrı'nın canlılar âlemine bir bakışı. Fakat bu canlılara her yönden bakabiliyor olması, sınırlı yöne bakabilen canlılar için tam bir travma olmuştur. Dünyayı pumalara bakarak yorumlarsan; pumalar koştukça yere paralel, hızlı ve siyah bir yağmurun yağdığını düşünürsün. Dünyayı çiçeklere bakarak yorumlasan; onların arasında cehennem çok güzel kokar. Dünyayı cevizlere bakarak yorumlarsan düşmanın sincap olur. Dünyayı trenlere bakarak yorumlarsan; rayların bittiği yerde dünya da bitiyordur. Dünyayı insanlara bakarak yorumlarsan; herkes farklı bir savaşta olduğu için yapılacak en akıllıca şeyin, en büyük savaşı çıkarmak ve böylelikle bir toplum olmalarını sağlamak olduğunu görürsün. Tanrı'nın dünya yorumu, ancak insan yorumu kötü olduğu için kötüye yorulabilir. İyiliğin galibiyeti, bir müddet kötülüğe göz yumduğu, boyun eğdiği, karşı koyamadığı veya görmezden geldiği için pek mühim bir şey değildir. Önemli olan devamlılıktır. Bir öğrenci devamsızlık yüzünden okuldan atılır, iyiliğin sınıfa kötülükten önce gelmesi ve derslere daha çok devam etmesi lazımdır. Tanrı her sabah güneş doğar doğmaz, iyiliği elinden tutup sınıfına kadar geçiriyorsa insanın da bulabildiği tüm iyilikleri bu sınıfta toplayabilmesi lazımdır. Siz demek istiyorsunuz ki bütün sıralar kötülükler tarafından kapıldı, derse ayakta katılanlar bile kötülükler; iyilikler sınıfın dışında kaldı."

"Doğru fakat eksik anlamışsınız; bence öğretmenler de 'kötülük'lerdir."

"Bir öğretmen taraf tutuyorsa elediği takımın onun dersine girmesine gerek yoktur nasıl olsa..." dedi biletçi.

"İşte bu noktada iyilik hata yapmış olur. Hem düşmanından geri kalır hem de onu daha iyi tanıma fırsatından mahrum eder kendini. Eğer kötülüğün sınırlarının nereye kadar uzandığını öğrenmezse yenilişi çok erken olur. Kötülüğün çeşitlerini öğrenmezse ölümünün çeşitlerini öğrenmek zorunda kalır. Bir savaşı bombalarla bir günde kazanabilirsiniz; ama düşmanınızı tanırsanız o savaş çıkmadan galip gelirsiniz."

"Ama bu savaş, öyle eski bir savaştır ki kimse elinde bulunan bu antikadan vazgeçip fakirleşmek istemez."

"En kârlısı onu Tanrı'ya satmak olacaktır."

"Bunca yıldır satın almak istemediğine göre, belki savaş, Tanrı'nın dükkânındaki diğer şeylerin yanında değersiz kalıyordur."

Bu sırada kabine bir kadın yaklaştı, Gustav'ın bir metre kadar arkasında durarak işini bitirmesini beklemeye başladı. Biletçi aniden sustuğu için Gustav bir terslik olduğunu düşündü. Ensesinde bir el, bir soluk, bir göz varmış gibi hissediyordu. Daha fazla düşünmeden arkasına baktı, kadını görünce bu ani hareketinden utandı ama neyse ki kadın cüzdanında para aramakla meşguldü, Gustav'ın ona baktığını görmemişti.

"İyi yolculuklar." dedi biletçi. Artık sohbeti kesme zamanıydı, trenin kalkmasına yakın daha çok yolcu bilet almaya gelecekti. Gustav da daha fazla engel çıkarmamak için biletini aldı. Cebinden çıkardığı bir tomar paradan bir tane çekip vezneye uzattı.

"Ne kadar çok paranız var." dedi biletçi.

"Ah, bir de bana sorun. Bu benim param değil; borcumdur!"

"Yoksa borçtan kurtulmak için mi bu kadar dolaşıyorsunuz?" diyerek güldü biletçi. Bunu kesinlikle bir şaka olarak söylemişti. Gustav durumunu izah etmek için konuşmak istediyse de arkasındaki kadının varlığı onu rahatsız ediyordu. Daha doğrusu kadını beklettiğini düşünüyor ve ona, ekranın

görülmesini engelleyen koca bir kafa gibi rahatsızlık verdiğini düşünüyordu.

Parasının üstünü aldıktan sonra teşekkür etti ve iyi dileklerle ayrıldı kabinin önünden. Daha birkaç adım atmıştı ki nereden geldiğini anlayamadığı fakat kendisine söylendiğinden emin olduğu bir ses duydu: "Çantanız açılmış!"

Sesin sahibinin nerede olduğunu göremediği için, dua edenlerin yaptığı gibi kafasını yukarı kaldırdı ve garın yüksek, örümcek ağlarının dans ettiği tavanına bakarak; "Biliyorum!" dedi.

Ama ses peşini bırakmamış, belki de Gustav'ın cevabını duymazlıktan gelmişti. Gustav'ın hizasına gelerek omzuna dokundu; "Size söyledim, çantanız açılmış. İçindeki eşyanız düşmüş ve uçup gitmiş olabilir."

"Biliyorum." dedi Gustav tekrar.

"Öyleyse neden kapatmıyorsunuz? Neden eşyanızı aramıyorsunuz?"

"Neden burnunuzu başkalarının işlerine sokuyorsunuz?"

Zenci, uzun boylu ve güler yüzlü bu adam elini burnuna götürdü ve burnunun orada durduğundan emin oldu.

"Burnumu, gördüğünüz gibi, hiçbir yere sokmuyorum. Sadece insanlık yapıyorum. Uyarmasaydım başkalarına rezil olacaktınız!"

"Hayır, siz uyarmasaydınız başkaları uyaracaktı. Büyütülecek bir mesele değil. Yine de ilgilendiğiniz için teşekkür ederim."

Adam sadece Gustav'ın yüzüne bakmakla kalmıyor, kapalı tuttuğu kalın ve şişkin dudaklarının arkasındaki dişlerini sıkıyor ve bir soru sorup içine atıyordu.

Gustav ne olduğunu tahmin etmişti ve "Deli değilim merak etmeyin. Çantamı böyle taşımak istiyorum sadece." dedi.

"Normal bir insan böyle taşımak istemez."

"Ben Gustav. Size hayatımı anlatmamı ister misiniz? Normal bir insan olmak dışında ben buyum, bana iyi bakın, sizin için şöyle döneyim ve 'bu Gustav' olarak, kendimde bu çantayı, böyle taşıma hakkını buluyorum."

Bu uzun soluklu konuşmanın ardından zenci yine de ikna olmuşa benzemiyordu.

"Bakın fermuarınızı nasıl sıkı çekmişsiniz. Onu açık bıraksanız bu kadar üstelemezdim kapatın diye."

"Çantam için de üstelemeyin. Yoksa polis çağıracağım, sizin başka işiniz yok mu?"

Gustav bunun son ikaz olmayacağını biliyordu. Canını daha çok sıkan; çantayı kapatamayacağını bilmekti.

"Kimi çağırırsanız çağırın, insanlar bir çantayı böyle taşımaya ve görmeye alışık değiller. Onların algılarıyla oynuyorsunuz. Dikkat çekmeye mi çalışıyorsunuz? Başardınız, bakın buradaki insanlar sevgililerinden bile gözlerini ayırıp size bakıyorlar. Bu baskıyı hissetmiyor musunuz? Nasıl bu kadar rahat davranabiliyorsunuz?"

Konuşmalarını duyan genç bir çocuk yanlarına geldi ve Gustav'ı savunmaya başladı:

"İstediği gibi taşır. Sana ne oluyor? Ben ona değil sana bakıyorum. Kafanda, kendi koyduğun yasalara yabancıların uymasını bekliyorsun. Devletler bile daha iyimserler. Herkes çantasını istediği gibi taşır. Bir kerede anlaşılan basit bir cümleyi, bu yaştaki adama tekrar tekrar söylemek iyimser bir davranış değil aksine bir hakarettir."

Başka sesler de duyulmaya ve yükselmeye başladı. Bir takım sesler, neden bunca dakikadır çantasını kapatmakta direttiğini anlayamadıklarını söylüyor ve kapatması halinde tüm tartışmanın son bulacağını bildiriyordu. Başka sesler, özgürlükten dem vuruyor ve hiç kimsenin keyfî söylemlerle önlerini kesmeye

haklarının olmadığını, yaşadıkları müddetçe her şeyi yapmakta serbest olduklarını hatırlatıyordu.

"O kadar serbest sanma kendini." dedi incecik bir kadın sesi arkalardan, "Sana bu ayrıcalığı kim verebilir?"

"Kendim verdim." dedi üstüne alınan biri. Yine, üstüne alınan başka biri; "Onu kimsenin elimden almaya hakkı yok." dedi.

Tam bir mahalle kavgasına dönecekti iş. Biletçi gürültüye daha fazla dayanamayarak kabininden çıktı ve halka şeklinde toplanan insanların arasından olayın merkezine doğru geçip durdu. Gustav'la karşılaştığında, onu gördüğüne hiç şaşırmadı.

"Ne istiyorsunuz adamdan?" diye sordu kalabalığa.

"Çantasını kapatmasını." dedi bir grup, diğer grup da "Çantasını açık tutmasını."

"Bir insan isteklerinizi yerine getiremiyorsa akşama Tanrı'ya dua edin. O bir şekilde cevap verir. Şimdi herkes trene." dedi biletçi.

Pek az kişi bu kargaşadan kafasını kaldırıp trenin geldiğini görebilmişti. Tartışmayı başlatan zenci adam dışında herkes çek etmişti. Gustav biletçiye teşekkür etmek istedi fakat çoktan kabinine gittiğini ve parayla oynadığını gördü.

Zenci, yere eğilerek, sanki asırlardır gizli kalmış bir medeniyetin kalıntılarını ilk kez gün ışığına çıkarıyormuş gibi sevindi: "Siz delisiniz!" dedi.

"Delilerle dalga geçmek huyunuz olmalı."

"Özür dilerim." dedi ve Gustav'ın yanından gülerek ayrıldı zenci. İlk kez deli olduğunu düşündüğü biriyle karşılaşmış olmanın yarattığı şaşkınlığı, trende yanına oturduğu kızın yanında cümle cümle üzerinden attı:

"Şu çantalı adam var ya, bak işte orada, deliymiş! Çantasına bir yazı yapıştırmış 'Benim için açar mısınız?' diye. Ailesi yapmış olmalı. Yazık!"

Gustav artık ya kalabalık arasına girmekten imtina edecek ya da çantası kapalıyken de yürümeyi -elbette bir yerlere çarpmadan- öğrenecekti. Buradaki temel sorun, yürümenin; konuşabilen, duyabilen, ağlayabilen, düşünebilen insanın bu yeteneklerinin de yerine geçip geçemeyeceğiydi. Yürümek, tek başına neye yarardı? Bunu bir bebek, bir zebra, bir çöp ve yumak halindeki bir çift çorap bile yapabiliyordu. Gustav çantası kapalı haldeyken, yürümeye ek olarak neyi başarabilmeliydi ki bir bebekten, zebradan, çöpten ve bir çift çoraptan -elbette yumak halindeki- farkı olsun?

Birinin gözlerinin içine bakarak konuşabilmeliyim, diye geçirdi aklından. Yolculuğu sırasında bunu iyice düşünecekti. Tren kalkmadan zenci adamın girdiği vagondan en uzak vagona attı kendini. Sonra, aklına bir şey geldi ve trenden indi.

Peronda, parlak betonun üstünde uçuşan birkaç saç telinden başka bir şey kalmamış gibi görünüyordu. O yüzden, göğe doğru yükselen, yapılı bir canlı -bu, neden bir insan olmasın?- trendekilerin dikkatlerini celp ediyordu.

Gustav tuvaletlere giden dar koridora doğru yürüyerek bu yolcuların bakışlarından kaçmayı başardı ama zenci adamın çenesinden kurtulabildi mi; orasını o vagondaki yolcular bilebilirler.

Biz de bilebiliriz: Hayatında ilk kez bir deli gören bu adam, şaşkınlıktan neredeyse o deli kadar delirmişti. (Buradan Gustav'ın deli olduğu sonucu çıkarılmasın; şimdilik, sadece bu zenci adamın bir kuruntusudur. Öyle şeyleri anlayabilmek için ya önceden doktorlar tarafından belirlenmiş bir durum veya daha çok delice hareket gerekmez mi?) Hayatı sadece para kazanmak, sevişmek, beslenmek, tatil yapmak, evlenmek ve belki de çocuk sahibi olup ölmekten ibaret zanneden ve buna uygun yaşayan insanların, etraflarında, ailelerinde normal dışı bir durum yoksa, bu normal dışı durumlara inanır görünseler de aslında o durumlarla karşılaşmadıkları takdirde asla

inanmadıklarını söyleyebiliriz. Deliliğin ne demek olduğunu bilmezler ancak bir delinin davranışlarını, deli olmayan birinin davranışlarından ayırt edebildiklerini düşünürler. Gerçekte hiç deli görmemişlerdir; ne zaman ki bir insanın, onların yapmaya cesaret edemeyecekleri çılgınca bir şeyi yaptığını görürler, o zaman bir deli gördüklerini zannederler. Bir deliyi ve deliliği tespit eden birinin, bu deliyi, içinde taşımadığını, o hareketleri gizlice yapmadığını veya yaptığı için -kendisinden- bilmediğini kim söyleyebilir? İnsan, insanı, insanda tanır.

"Deliler, dünyadan hiçbir şey çalmazlar." dedi Gustav kendi kendine. Bunun eskiden, Latince söylenmiş olduğunu hayal etti. Sonra kendini delilere şiirler yazan bir şair, deliliği öven bir Erasmus[2]. "Üzüntü bir sığınak bile olsa içeri bir tek delilik alınmaz." dedi. "Bana yol veren bu yeryüzü toprağının adı; 'Delilik'tir." dedi. "Delilik, cennet ve cehennemin insanda unutulmuş küçük birer parçasıdır." dedi. "Gerçek delilikler, en mutlu anlarda ortaya çıkmayı öğrendikleri için gizli kalabilmişlerdir." dedi. "Mutluluğu sahte! Delirmedi!" dedi: Bunu sanki bir erkek, yıllardır kendisiyle evlenmeyi bekleyen âşık bir kadın için söylemişti. Hatta Gustav'a göre bu erkek, kadın mutluluktan delirmediği için aşkından şüphe etmiş ve evlenmekten vazgeçmişti. "Tanrı deliliği önlemek için dört büyük reçete yazmıştır; buna göre her gün dilediğiniz kadar dua alabilirsiniz." dedi. "Delirmezseniz paranızı iade ediyoruz!" (Bir içki dükkânının kapısında yazıyor. Pekala bir korku filminin tanıtımı için de kullanılabilir.) dedi. "Rüzgâr yaprağı nasıl taşıyorsa delilik de mutsuzluğun doğal bir taşıtıdır." dedi.

Deliler ve delilik hakkında aklına gelen bunca şeyi elbette yine saniyeler içinde düşünmüştü. Çünkü tuvalete ulaşmak için en fazla beş adım atması yeterli olmuştu. Aynada nasıl göründüğüne bakarken önce deli olup olmadığını anlamaya çalıştı. Canlı gözlerinden, dik burnundan, dolgun dudaklarından, büyük

---

2 "Deliliğe Övgü" adlı kitabın yazarı.

ellerinden ve düzgün giyiminden anladığı; deli olmadığıydı. Delilerin nasıl giyindiklerini bilmiyordu ama -en azından- nasıl giyindikleri hakkında düşünmediklerini biliyordu.

Sonra yanındaki kapıyı açarak tuvalete girdi, tüm kaygılarını aynanın önünde, az önce ayaklarıyla bastığı bir dairenin içinde bıraktı. Çantasının sapını kapının arkasındaki çiviye geçirdi. Onu açık bir halde asarak işini gördü ve aklında yepyeni bir fikirle, gömleğini pantolonunun içine tam sokamayarak aceleyle oradan çıktı.

Biletçi, kabinini kapatıp gitmişti. Artık başka bir tren de gelmeyecekti. Buradan her gün sadece bir tane tren geçerdi, o da hep aynı yere giderdi. Tıpkı bir şans gibi; onu da tam saatinde yakalamak lazımdı.

Gustav elindeki hafifliği fark etmemişti. Çanta o tuvalette biraz bekleyecekti. Gardan çıktı ve merdivenlerden inerken bir şey oldu: Neden hızlı bir şekilde yürüdüğünü hatırlayamadı. Bu merdivenlerden neden inmesi gerektiğini de hatırlayamadı. Bunlarla birlikte çok olmayacak; nerede olduğunu ve nereye gitmeye çalıştığını unuttu, adını unuttu, bu saçların beyhude çıkmadığını; bir kafası olduğunu unuttu, ellerini unuttu, ellerini çantayı unuttuğu için unuttu, ayaklarının makas gibi açılıp kapandığını unuttu; merdivenlerden inerken, merdivenlerden nasıl inildiğini de unuttuğu için ayağını burkarak yere kapaklandı. Burada başka insanların da olduğunu, kendisinin görülebilir bir cisim olduğunu unuttu. Düştüğü yerde her şeyden habersiz, sanki secdeye varmış gibi kalakaldı. Okumaya hiç başlayamadığı bir duanın ortasında, hiç tanımadığı insanların ayaklarının dibinde, onlara mecbur halde... Yardımsever bir kadın telaşla Gustav'ın koluna girdi:

"Kalkın lütfen, bakın ben yardımcı oluyorum size!"

Gustav çok uzaklarda, içinden; "Bu gerçek bir yardım değil, gösteriş." dedi, bu kadının yardımına muhtaç olmadığına inanmaya çalışıyordu.

Kadın bu ağır kütleyi yerden ayıramayınca adama içten içe kızdı. Çünkü yaklaşmakta olan diğer insanlara karşı rezil oluyordu. Bir adamı yerden kaldıramadığı için kendini en az onun kadar güçsüz hissetti. "Siz de biraz yardımcı olun lütfen! Beyefendi; iyi misiniz?"

Ama Gustav'ın ağzını bıçak açmıyordu. Çevreden yetişen birkaç kişi kadına, neler olduğunu sordu.

"Yerde, öylece duruyordu. Kaldıramadım."

İki erkek, Gustav'ı koltukaltlarından tutup nazikçe kaldırdı: Ayaklarının üzerinde durabiliyordu. Her şeyi normal görünüyordu bu kez. Kimseye teşekkür etmediği için üzgün olduğunu düşündüler Gustav'ın, sanki aldığı kara bir haber bacaklarındaki, kollarındaki ve kanındaki bütün enerjiyi tüketmiş, bedenini yanına almış ve geriye sadece giysilerini bırakmış; görenler korkmasınlar diye de içine bu talihsiz adamın resmini çizmişti.

Erkeklerden biri kısık sesle sordu; "Neden gitmiyor? Acaba yanlış yere mi bıraktık?"

"Artık trenle işi olmaz. Doğru yöne bıraktık bence." dedi yardımsever kadın.

"Biz yine de gara bırakalım, tekrar düşerse arabaların altında kalır, en azından kendine gelene kadar güvende olsun." dedi öteki erkek.

Gustav'a seslendiler ama yüzünde en ufak bir canlılık ifadesi belirmedi, bedeninde en ufak bir kımıldama olmadı. Bunun üzerine tekrar koluna girip merdivenlerden yukarı çıkmasına yardım ettiler. Merdivenleri çıkarmak ayağa kaldırmaktan daha zordu. Yine de pek fazla tırmanmayacakları için sabrettiler.

Artık, ancak gece yarısı birkaç evsizin dadanabileceği banklara götürüp bıraktılar. Burası tuvaletlere uzaktı ama bir kişi gidip ölçse merdivenler kadar uzak değildi.

Gustav'la çanta arasında, aklını tamamen yitirmemesi için sanki belli bir mesafe bulunması gerekiyordu. Bu mesafe

aşıldığında, Gustav'ın çantayla, yani beyniyle arasında bir kopukluk oluyordu. Gustav fark edemediyse de o kritik mesafeyi aştıkça görüşü bulanıklaşmaya, bacakları titremeye ve aklı karışmaya başlamıştı. Lakin var olan hızı, tüm bu yavaşlamalar son sınırlarına gelene dek onu biraz daha yürütmeye yetmişti.

İşte şimdi çantaya tam olarak üç yüz elli yedi santimetre daha yakındı. Onu tam banka oturtacakları sırada bir ses çıkardı. Kimse ne dediğini duyamadı, üstünde fazla durmadılar ve Gustav'ın kendine geliyor olduğunu düşündüler. Artık içleri rahat bir şekilde yanından ayrılabilirlerdi. Üstelik baksanıza oturmayı reddetmiş ve yürümeye bile başlamıştı.

Merdivenlere doğru yürümeye başlamış, on kadar adımdan sonra aniden gerisingeriye dönmüş ve bu kez yardımsever kadınların onu izledikleri banka doğru yürümeye başlamıştı. Yardımsever kadın ve erkekler, Gustav onlara doğru yaklaşırken bir teşekkür duyacaklarını zannedip peşin peşin "Rica ederiz." anlamında alçakgönüllülükle gülümsediler ama Gustav hiçbirinin farkında değildi. Bu kez yedi-sekiz adım sonra, yine gerisingeri döndü.

Bu yardımsever ve şaşkın seyircilerin önünde ileri geri, hızlı hızlı yürüyerek ilkel bir gösteri yaptı. Erkeklerden biri aniden korkuya kapıldı ve geçmişte rastladığı kötü sağlık durumlarını düşünerek bu adama nasıl müdahale etmesi gerektiğini bulmaya zorladı kendini. Aklına bir tek tokat atmak geldi. Gustav yanına yaklaşır yaklaşmaz -belki de yaklaşmasını beklemedenona okkalı bir tokat savuracaktı. Gerçeklikten, sokaktan ve bir yabancıdan gelen, toz kokan bir şamar.

Fakat iş bunu uygulamaya gelince kendisinin en okkalı şamarının bile bu adamın yanaklarının üstünden hafif bir yaz yeli gibi yumuşacık kayıp geçeceğini düşündü. Taktik değiştirip Gustav'a doğru koştu ve yardımsever kadının acı çığlıkları arasında ona var gücüyle çarptı.

Gustav yere öyle sert düştü ki hızı sıfırlanana kadar mucizevî bir sayıda yuvarlandı. Mucizevî bir yerde durarak hemen ayağa kalktı ve ardına hiç bakmadan tuvaletlere doğru koşmaya başladı.

Ona çarpan adam büyük bir suçluluk duysa da o manzarayı gören diğerleri gibi delicesine gülmeye koyuldu. Kaçan adamın çok korktuğunu düşünerek biraz da acıdılar ona. Artık bu yabancı adam için hissedebilecekleri ne kalmıştı ki?

Hep birlikte oradan ayrılmaya karar verdiklerinde, Gustav'ın yaklaştığını fark ettiler.

"Teşekkür ederim." dedi çok uzaklardan, gülümseyerek.

"Ben de kızarsınız diye kaçmayı planlıyordum." dedi ona çarpan erkek, aynı dudak şekliyle.

"Ah, siz olmasaydınız, sizin yerinize ayaklarımda ipler olsaydı bu küçücük yere neler işlerdim. Asla duramazdım."

"Neden duramazdınız?" dedi yardımsever kadın.

Gustav kadının gösteriş meraklısı olduğunu anladığı için onu sevimsiz buluyordu ve pek konuşmak istemiyordu; "Uzun hikâye." demekle yetindi.

"Eğer bir hikâyeyi uzun olduğu için anlatmaktan vazgeçerseniz onu merak edenleri, çok daha uzununu uydurmak zorunda bırakırsınız." dedi kadın. Dalgalı ve kısa saçları, kabaca bakıldığında sadece alt kısmı gözüken kıpkırmızı dudak- ları ve koyu yeşil elbisesiyle bu kadın, geçmişi zamanın üstünden, adeta yatağın üstünden bir çarşafı çeker gibi çekmiş ve yuvarlak burunlu ayakkabılarına varıncaya kadar günümüze getirmişti.

"Bugün ilk kez, bir hikâye uydurmak istemiyorum. O yüzden size gerçek hikâyemi anlatacağım; ben aklımı bu çantada taşıyorum, onu hep açık tutmam gerekiyor ve ondan uzaklaştığımda her şeyden uzaklaşmış oluyorum."

Sadece yardımsever kadın anlamıştı. O yüzden bu adamla daha çok ilgilenmek istedi.

"Aileniz bu duruma bir çözüm bulmanız için yardım etmiyor mu size?" diye sordu kibarca. O kadar kibardı ki böyle olmaya mı çalışıyor yoksa sahiden mi böyle, anlaşılamıyordu. Buna bir müddet daha devam ederse Gustav'ı uyutacaktı.

"Ailemden uzaktayım, bu durumun ortaya çıkışı o kadar ani oldu ki birilerine haber verebilecek durumda değildim."

"Gelin, şöyle oturalım. Neden haber veremediniz?"

"Her şeyim çalınmıştı, elle tutulur bir tek bu çantayı bırakmışlardı önüme. Söyleyin bir çanta telefon etmeye yarar mı?"

"Gelin, bana gidelim. Hem haber verirsiniz ailenize hem de şu işi başından sonuna kadar anlatırsınız."

"Kocanız, çocuklarınız benden korkmasınlar?"

"Bir kadının korkusu, erkeklerin ve çocukların korkuları arasında en güçlü olanıdır. Ben sizden korkmuyorum."

"Neden?"

"Bana ne yapabilirsiniz ki?"

"Bilmem." dedi Gustav, kötü bir niyeti olmadığı için düşünse de bir fikir gelmedi aklına.

"Ben biliyorum ve bu yüzden korkmuyorum."

"Bana da söyleyin lütfen. İnanın hiçbir kötü niyetim yok."

"Bana yapabileceğiniz en kötü şey beni öldürmek olur. Diğer yandan, tecavüz edebilirsiniz ki zorlama olmayacağı için kötülükten sayılmaz."

"Neler düşünüyorsunuz?" dedi Gustav. "Tabii ki saliseler içinde düşündünüz, kim bilir ne kadar azını söylediniz bana."

"Öyle," dedi kadın, "Evim yakında, buyurun gidelim."

Gustav eve varana kadar başına gelenleri bir bir anlattı kadına. Karanlık daireden içeri girdiklerinde Gustav'a sadece

telefon etmek kalmıştı. Akşam olmasına daha vardı ancak koyu renk perdeler, duvarlar ve eşya, bir kara deliğin ortası gibi hayal edilebilecek bu odadaki tüm ışığı emmişti.

"Bu karanlıkta yolunuzu nasıl buluyorsunuz?" dedi Gustav.

Kadın hiçbir şey demeden onun elini tutarak bir koltuğa oturmasını sağladı. Kapalı perdeleri araladı.

"Daha da önemlisi," dedi Gustav, "Neden gündüzleri perdelerinizi kapatıyorsunuz?"

"Sana öyle geliyor. Bir insan karanlıkta kalmak isterse ölüm dışında hiçbir şey yeteri kadar kapatamaz ışığı. Bana hiç de karanlıkmış gibi gelmiyor."

"Neden karanlıkta kalmak istiyorsunuz?"

"Ailemi kaybettim. Dışarı baktığımda çocuklarımın ilerideki parkta oynadıklarını görür gibi oluyorum ve görmemek için perdeleri sıkıca kapatıyorum. İçeride gezinirken onların ayaklarını gördüğümü sanıyorum ve hatta tahtaların gıcırdadığını duyuyorum. Sonra anlıyorum ki bu benim varlığımın sesi; gıcırdıyor, düşünebiliyor musun çürümüş tahtaların sesi, her an kırılıp üstündekileri boşluğa düşürecekmiş gibi. Tüm bu koyu renklerin, onların hayaletlerini saklayacağını düşünüyorum. En ufak bir ışıkta hayalleri beliriyor burada, geçmiş hiç çıkmadı bu evden, pencereleri sonuna kadar açıp evi iyice havalandırmama rağmen sanki hâlâ burada solukları..."

"Evinizi bir tabuta çevirmişsiniz."

"Daha da kötüsü onun içinde kendimi canlı bıraktım."

"Bir de dekore etmişsiniz."

"Evet, bir süre böyle idare edip iskeletle yenileyeceğim." dedi kendisiyle alay ederek. "Gelin, size telefonu göstereyim."

Ev pek büyük değildi ancak Gustav'ın gözleri karanlığa alışmakta zorlanmıştı. Telefona doğru ilerlerlerken elinden bırakmadığı çantasını bir kavanoza çarptı.

Kadın aniden olduğu yere mıhlandı ve bunun ölmüş kocasından gelen ilahî bir uyarı olduğunu düşündü. Gustav'ın elini bırakıp geride durmasını söyledi. Yere eğilerek küllerin oluşturduğu garip şekle baktı. Kocası incecik bir katman halinde tahtaların üstünde, arabaya benzer bir şekilde uzanıyordu. Kadın hemen topladı bu külleri ve tahtaların arasına sıkışanları aşağı doğru üfledi.

"Onları neden toplamaya çalışmıyorsunuz?" diye sordu Gustav.

"Belli ki evini özlemiş." dedi kadın.

"O zaman daha güzel bir yere dökemez miydiniz küllerini?"

"Ben mi, siz mi?"

"Yani daha güzel bir yere koyamaz mıydınız kavanozu?"

"Durduğu yer evimizin en sevdiği köşesiydi."

"Sanırım onu rahatsız ettim."

"Karşılığında bizi gözlediğini öğrendik, bu yüzden kızamıyorum size."

"Bu sizi korkutmuyor mu?"

"Gözetlenmek mi? Size tavsiyem, böyle şeylerden sakın korkmayınız. Çünkü insanı yalnızlıktan ancak ölüler kurtarabilir. İnanır mısınız, onlar hayattayken kendimi daha yalnız hissediyordum. Şimdi bana daha çok bağlılar."

Gustav bu yerden de küllerden de kadından da korkmaya başlamıştı. Telefon etmekten vazgeçti hemen evden çıkabilmek için:

"Size daha fazla rahatsızlık vermeyeyim öyleyse, izninizle çıkıyorum."

"Telefon?"

"Numarayı hatırlayamıyorum da."

"Şimdi mi aklınıza geldi hatırlayamadığınız? Yoksa benden çok mu korktunuz?" dedi gülerek.

"Hatırlayamadığımı hatırladım."

"Yalan söylemenize de benden korkmanıza da gerek yok."

"Sizden korkmuyorum."

"Öyle mi? Korktuğu halde korkutabildiği için kadın, korkulması gereken tek canlıdır. Beni saymayın, size kadınlık yapmayacağım ama başka kadınlardan korkun ve lütfen, ailenizi arayın."

"Gerçekten, numarayı hatırlamıyorum. Onunla birlikte başka birkaç şey de kayıp hafızamda. Ben endişelenmiyorum, lütfen sizin de içiniz rahat olsun."

"Ama size yardım edememiş olurum."

"Etmek zorunda değilsiniz. Yine de ettiniz."

"Kendimi kötü hissediyorum, yardım edebileceğim başka şeyler olmalı."

"Evet, beni buradan çıkarabilir misiniz? Nefes alamıyorum, göğsüm sıkışıyor."

"Gelin, çantanızı bırakmayın."

Gustav'ı karanlık odanın kenarından, onu sanki bir dehlizden çıkarıyormuş gibi yavaşça yürüttü. Çıkış kapısını açtığında Gustav gözlerini kıstı ve ciğerlerinin canhıraş hava çekmeye çalıştığını duyumsadı.

"Sigara kullanıyor musunuz?" diye sordu kadın.

"Hayır, nefessiz kalmamın sebebi sigara değil, karanlık boğdu sanırım." dedi ve gömleğinden birkaç düğmeyi çözdü Gustav. Yakasını çekiştirerek salladı, derisine biraz hava değsin istiyordu.

"Bu kadar yetmez." diyerek Gustav'a iyice sokuldu kadın ve gömleğinin kalan düğmelerini de açarak göğsünü çıplak bıraktı.

"Gelin, -kadın hep bunu söylemek zorunda kalıyordu çünkü Gustav onun teklifini kabul etmeyecekmiş, dediğini yapmayacakmış gibi hep bir adım gerisinde kalıyordu kadının- buradan sizi kimse görmez, derin nefes alın."

"Siz nasıl nefes alıyorsunuz evinizde?" diye şüpheyle sordu Gustav.

"Bilmem, alıyor muyum? İçerideyken pek çok şeyi unutuyorum."

"Yemek yemeyi de? O yüzden bu kadar zayıf olmalısınız." dedi Gustav.

"Ama başkalarıylayken her şeyi çok iyi hatırlıyorum." dedi kadın muzipçe.

"Benim yanımdayken neleri hatırladınız?" diye sordu Gustav. Kadın cevabını vermek için dudaklarını kullandıysa da bunu kelimelerle yapmadı; kuru bir alt dudak ve içinden sızan hafif bir tükürükle yaptı.

Gustav ne olduğunu anlayamamış, bu yüzden kendini hemen o anda geri çekememiş ve kadının, dudakları gibi, göğsünü ve kalçalarını da kendine yaklaştırmasına izin vermişti. Gustav, bu kadına âşık olmadığı için ancak derisinin üzerinde bir sıcaklık hissediyor, gençliğin ve kösnünün özlemini duyan bu kadının açlığına ellerinden, dudaklarından geldiğince karşılık veriyordu.

Kadının göğüsleri birer ceviz kadardı. Gustav "v" yakalı elbisenin içinden çıkardığı bir tanesini dişleriyle kırdı. Diline gelen küçük tepeciğin tadı karşısında artık duramayacağını anladı. İçinde ne kadar öpüşme isteği varsa bu göğsün önünde ve etrafında karşıladı. Ellerini kadının kalçaları arasında gezdirirken parmakları için ıslak bir yolun açıldığını duyumsadı.

İki parmağını kadının içine sokup bir süre, parmakları adeta hissizleşinceye kadar bekletti, sanki parmakları yapışkan bir sıvının içinde bir mum gibi eriyip gitmişti. Sonra kadın arkasını döndü ve Gustav kendini kadının on altı santimetre kadar içinde buldu. Kadın o anı, içine giren mutluluğu çok daha derinlerde hissetti. Gustav ıslak ve yapış yapış olan parmaklarını kadının ağzına götürdü. Kadın kafasını sağa doğru döndürerek, heyecanla parmakları yalamaya başladı. Sanki kendisiyle sevişiyordu, kendini ne kadar çok sevdiğini, tiksinmeden ağzına aldığı bu ıslak parmaklarla bir kez daha anlıyordu. Gustav kasıklarına kalabalık bir ordunun dayandığını hissetti. Kadın sıcacık bir sıvıyla penisini geri itmeye çalışırken, Gustav da bu mağaranın ağzını betonla kapatmak istiyordu. Kendini son anda geri çekerek düşmemek için kadının beline tutundu. İçinden bir avuç insan tohumu döküldü. İkisi de hafifledikten sonra kadın yüzünü döndü ve Gustav'ın ucunda kalan damlaları diliyle süpürdü.

Hepsi birkaç dakika sürmüş ve birleşme isteği dışında her şeyi ikisine de unutturmuştu. İkisi de en ufak bir pişmanlık duymadılar. Bunu başka erkeklerle sık sık tekrarlayan kadın bu saatlerde küçük apartınana kimsenin girmediğini ve yakalanmayacaklarını biliyordu. Ama Gustav bunu bir cesaret nişanı sandığı için bu kadar tahrik olmuştu.

Kadın, banyo yapmak isteyip istemediğini sordu. Gustav kadından kurtulmanın tek yolunun ona doğruları söylemek olduğunu düşünerek banyo yapmaya ihtiyacının olduğunu ancak bu karanlık ve boğucu eve tekrar girmek istemediğini söyledi. Kadın kibarca gülümseyerek önünü düzeltti. Yere damlayan sıvıyı ayakkabısının altıyla iyice sıvazladı.

"Bu yakınlarda bir hotel veya hostel var mı?" diye sordu Gustav.

"Bir hostel var. Ama herhangi bir evin kapısını çalıp boş oda aradığını söylersen, akşam yemeğini ısmarladığın sürece seni ağırlayacak bir odaları bulunur. Hem daha temizdir. Dudaklarını

sil." dedi kadın, kırmızıya boyanmışlardı. Gustav avucunun içiyle iyice bastırarak sildi dudaklarını.

"Pek rahat edebileceğimi sanmıyorum." dedi Gustav, artık belini de toplamıştı, gitmeye hazırdı.

"Bence bir eve gitmelisin. Benim altımda yaşlı bir adam oturuyor, ona git. İstersen ben de götürebilirim. Ona durumunu anlat, geceleri pek uyuyamıyor, çantanı kapatıp pratik yaparsın, belki çantan kapalıyken yürümeyi ve konuşmayı öğrenebilirsin. Hostelde rahat uyuyamazsın. En küçük oda üç kişilik."

"Bu adamın bana inanacağından emin misin?"

"Yaşlılar, her şeye inanırlar. Özellikle de hayallerindeki hayatı yaşayamadılarsa. Gençlerin hayatlarını kendi hayatlarının yerine koyarlar."

"Yaşlı değilsin ama onlar hakkında kesin konuşabiliyorsun."

"Hiçbir şey hakkında kesin konuşmuyorum. Sen daha iyisini duymadığın için bunları 'kesin doğru' olarak kabul ediyorsun, hepsi bu."

Apartmanın her katında üç tane daire vardı, Gustav yaşlı adamın bunlardan hangisinde oturduğunu sordu. Benim altımda, diye hatırlattı kadın.

Kadının yüzüne daha fazla bakmak; bu küçücük dudaklarla öpüşmeye çalıştığını daha fazla düşünmek istemiyordu. Sesini çıkarmadan merdivenlere doğru döndü. Gitme zamanının geldiğini anlayan kadın da sessiz sedasız kendi evine çekildi.

Gustav merdivenleri bir solukta, gerçekten bir solukta, nefesini yaşlı adamın kapısına kadar tutarak inmişti. Üzerinde bir kaplan kafası olan zile bastı. Bu bir kaplan olmayabilirdi, aslan olabilirdi, bir puma, geyik veya başka bir hayvan. Bir hayvanın kafası olduğundan şüphe duymuyordu çünkü hiçbir insanın böyle uzun ve keskin dişleri olamazdı. Bu dişler şüphesiz avlanmaya, avının derisini kolayca delip damarını patlatmaya, kalbini sökmeye veya gözünü oymaya yarıyordu. İnsan denen

gelişmiş hayvan ise bunu tıp, intikam, işkence ve aşk adları altında kibarca, gerekirse şiddetle yapıyordu. İnsan, hayvan olarak kalmadığını, avlanmanın şekillerini ve avlanacakların listesini değiştirerek ispatlayabiliyordu kendine. Hayvan olarak kalmadığı için bir evin kapısının dışında bir süs imgesi olarak asılı durmak yerine o eve sahip oluyordu. Yaşlı adam sonunda kapıyı açabildiği için artık bunları düşünmeyi bırakabildi.

Yaşlı adam sesini çıkarmadı, sadece soran gözlerle ve çatık kaşlarla Gustav'ın gözlerinin en gerisine baktı.

"Ben Gustav, sizde kalmaya geldim."

Yaşlı adam bunlara alışık olduğunu "Kaç akşamlığına?" sorusuyla kanıtlamıştı. Yukarıdaki kadın yalan söylememişti, Gustav'ın da böylelikle içi rahatladı.

"Bir akşam." dedi Gustav, makul bir şey istediği için yaşlı adamın kabul edeceğinden emindi.

"Ben içeri gitmeye başlıyorum Gustav, sen kapıyı kapat." dedi ve ağır ağır arkasına dönerek dümdüz yürümeye başladı. "Hadi, kapatsana!" diye haykırdı yaşlı adam. Kafasının arkasında bembeyaz, gür saçlar vardı, bunların içinden kesinlikle iki göz seçilmiyordu, öyleyse Gustav'ın şaşkınlıkla kapıda beklediğini nasıl anlamıştı? Seslere karşı çok duyarlı olduğunu tahmin etti Gustav.

Yaşlı adama yetişti ve kendine oturacak bir yer aradı.

"Ben su içmeye başlıyorum, sen de kendini anlat." dedi yaşlı adam.

"Ben hayatımı anlatmaya başlıyorum, siz de suyunuzu için." dedi Gustav ama anlatmaya başlayamadan yaşlı adam öfkeyle sözünü kesti:

"Bunu neden söylediğimi anlayacak kadar akılları çalışmadığı için herkes aynı espriyi yapar. Bana kalırsa bu yaptığın bir espri değil, hoşuma gitmedi, bayağı şeylerden hoşlandığını dü-

şündüm ve yaratıcılıktan yoksun olduğuna inandım." dedi yaşlı adam vakarla.

"Benimle dalga geçtiğinizi düşündüm." dedi Gustav.

"Seninle mi? Hiç tanımadığım biriyle yani. Bence aksi biri olduğumu düşünmüşsün."

"Müsaade etseydiniz tanıtacaktım."

"Zaten ettim."

"Ama yarıda kestiniz."

"Sen kestin, ben ortasına daldım. Şimdi su içmeye başlıyorum."

"Adım Gustav, kapıdan hatırlarsınız. Bu gece kalacak bir yere ve hikâyemi dinleyip bana yardım edecek birine ihtiyacım var. 43 yaşındayım, suyunuzu bitirince merak ettiklerinizi sorarsınız."

"Kaç para ödeyeceksin?" diye sordu yaşlı adam suyunu bitirince.

"Siz ne kadar alıyorsanız."

"Ne kadar alıyorum? Ne kadar alıyorum? Ne kadar aldığımı biliyorum. Öyleyse senden farklı bir miktar alacağım."

"Bana neden böyle davranıyorsunuz?"

"Yukarıda yıldızlarımızın kavga ettiklerini düşünüyorum."

"Ne için kavga edebilir yıldızlarımız?"

"Yıldızlar sadece ışık için kavga ederler."

"Benim yıldızımın suçu ne?"

"Güneşimin önünü kapatıyor."

"Bunları nereden çıkarıyorsunuz?"

"Gökyüzünden."

"Ben sadece bir tavan ve bir de lamba görüyorum." dedi Gustav kafasını tavana doğru kaldırıp.

"Tavan varken pencereden bakmak kimin aklına gelecek ki?" diye iç geçirdi yaşlı adam.

Gustav sağındaki pencereyi fark etti, dışarı baktı ve karşıda iri yıldızlar, gözlerini sabaha açar gibi mahmur, uyuşuk ve heyecanlıydılar. İki tane yıldız, kenarlarından sayısız ok atıyor, yanlarındaki ay da ışığıyla o okların etrafını sarıyordu. Ne var ki bir yıldız, diğer yıldızla ayın arasına girmiş, kalaylanmaya çalışıyordu.

"Bunların bizim yıldızlarımız olduklarından nasıl emin olabilirsiniz?" diye sordu Gustav.

"Şu an onlara bizden başka kimse bakmıyor da ondan."

"Peki ya biri bakıp onları fark ettiğinde?"

"Yine de kimse sahiplenmeyecek. Kaç yıldır bakıyorum ona, ilk kez bu akşam parlak bir yıldız giriyor ayla arama."

"İsterseniz gidebilirim." diyerek kalkmaya yeltendi Gustav.

"Otur oturduğun yerde!" diye çıkıştı yaşlı adam; "Ne yapacaksın, bozuk çantana mı kilitleyeceksin yıldızını?" Sonra zorla güldü.

"Çanta bozuk değil. İnandım ki beni anlayabilecek birisiniz. Ben aklımı bu çantada taşıyorum. Çanta kapandığında beynimin içine hapsoluyorum, bedenim donup kalıyor, bugün öğrendiğime göre açık haldeki çantadan uzaklaştığımda bir mesafeden sonra aklımla olan bağım tümden kopuyor ve beynimin içinden çok zayıf sesler geliyor, duyamıyorum."

"Anladım. Kalplerini sandıklarda, anılarını mezarlarda, sevgililerini hayallerde, hayallerini uzayda, gözlerini bir çift memede, ellerini bir bebeğin başında taşıyanları anladığım kadar iyi anladım. Benden ne yapmamı bekliyorsun?"

"Bana bu çanta kapalıyken de hareket etmeyi öğretmenizi."

"İyileştir beni, demiyorsun da!"

"Beni iyileştirin lütfen!"

"Bir doktor değilim. Ecza dolabımdaki ilaçların hepsini baş ağrısı için kullandım. İlk yardım diye bir tek suni teneffüsü bilirim, çantan kapandığında yürüyemecek olsan yapacağım ilk şey dudaklarına yapışmak olur. Ama merak etme; ağzıma hep bir nane şekeri atarım. Bana göre bir insanın ya başı ağrıyordur ya sevişmeye ihtiyacı vardır ya da kanserdir. Bunların dışında herhangi bir hastalık veya rahatsızlık bilmiyorum."

"Ben de bilmezdim. Başkalarında görmesem kanın renginin koyu bir kırmızı olduğunu bile bilmezdim; şimdiye kadar ne bir kez kan akıntıştır bir yerimden ne de beni hastaneye gitmek zorunda bırakan bir hastalık geçirmişimdir. Kızamık, kabakulak bile geçirmedim. Arkadaşlarım hep izin alıyorlardı okuldan, bu hastalıklar sayesinde; bense bir kez bile sıkıcı bir okul gününe şişmiş yanaklarla, puanlı suratla veya bozulmuş bağırsaklarla uyanmadım. Şimdi ise, bu sabahtan beri, aklımı mı kaçırdım diye düşünüyorum. Olur ya, delirmişimdir, delirdiysem güzelce gidip hastaneye yatarım. Seve seve giderim şüpheniz olmasın. Hastalıktan korkulmamalıdır; tedavinin bulunamamasından korkulmalıdır. Bana yardım edebilirse-"

Yaşlı adam kızarak sözünü kesti Gustav'ın ve "Sana nasıl yardım edebilirim akılsız! Doktor olmadığımı söyledim sana, yine de buna inandıracak bir şey mi yaptım? Nereden çıkarıyorsun yardım edebileceğimi?"

"Bakın, benimkisi bir hastalık olmayabilir de. Size daha çok para veririm, bana birazcık sabredebilirseniz..."

"Sabretmek? Sana? Sen, bir kaçık... Zamana sabretmekten daha zor olamaz. İstediklerini yapacağım. Şimdi arkama yaslanmaya başlıyorum, seni dinliyorum."

Gustav'ı dinlediğini söylerken koltuğa yaslanmayı bitirmemişti. Hareketlerinde belirgin bir yavaşlık vardı. Başladığını haber veriyordu ki işini bitirene kadar karşısındaki de kendi keyfine baksın, onu bekleyerek vakit kaybetmesin. Gustav sonunda anladı.

"Çantamı yanınıza bırakacağım. Ayakta duracağım, yürümeye hazır bir vaziyette. Siz de çantanın kapağını kapatacaksınız. Benim yürümemi bekleyeceksiniz. Saatiniz var kolunuzda, yürüyemiyorsam iki dakika bekleyin, sonra açın, bir fikir teatisinde bulunalım, nerede yanlış yaptığım konusunda. Gerek gördüğümüz müddetçe devam ederiz çantayı açıp kapamaya."

Gustav çantayı alıp yaşlı adamın yanına oturttu. Açık olan kapağı koltuğa yasladı ve geri doğru bastırdı kendisi hazır olana kadar kapanmayacağından emin olmak için. Unutmayın; iki dakika, diye hatırlattı yaşlı adama ve sağ bacağını koşmaya hazırlanan atletler gibi öne çıkardı, diz çöküp gerindi, yaylandı, sanki önünde irili ufaklı eşyadan, duvardan, kapıdan eser yoktu; çanta açıldığında gün boyunca tutukluk yapan bir tabancanın içinden fırlayacak bir mermi gibi ayrılacaktı çantanın çekim alanından. Hem düşünecek hem hayal kuracak hem de hızlı hızlı yürüyecekti. Yaşlı adam çantanın kapağını kapattığında Gustav için yeni bir özgürlük dönemi başlayacaktı. Bir uçtan bu çantaya bağlı olmasına rağmen, diğer uçtan kendini kurtaracak ve hareketsizlik belasından kendini boşandırıp hız kazanacaktı.

"Kapatmaya başlıyorum." dedi adam ve daha hızlı kapanması için çantanın kulpunu olabildiğince hızla aşağı doğru itti. Kapandığından emin olmak için avucunu üstüne götürüp bastırdı. Çantadan "klik" sesi gelmiyor, fakat koltuk çökmeye başlıyordu. Biraz daha bastırdığında soluna doğru kaykıldığını hissetti; çantanın yarattığı çöküntü yüzünden oturduğu kısım biraz eğik duruyordu. Kapandığından emin olduğunda sol elini gözlerinin hizasına getirdi. O kadar ağır hareket ediyordu ki iki dakikanın yarısı zaten böylece geçip gidivermişti. O ise saymaya yeni başlayacaktı. İki dakika sayacak, kapağı açıncaya kadar fazladan yirmi sekiz saniye geçmesine aldırış etmeden Gustav'ı içeride neredeyse bir buçuk dakika fazla tutacaktı.

Gustav çanta kapandığı anda gözlerini kırptığı için önündeki manzarayı göremiyordu. İki adım ilerideki sehpaya kadar yürüyebilirdi; bu kısımda yaşlı ada- mm ayaklarının dışında herhangi

bir engel yoktu. Yürümeyi başarırsa bedenini bir direksiyon gibi sola kıracak, en kötü ihtimalle yaşlı adamın ayaklarına basacak ama bir kez yürümeye başladığı için kendinden daha ağır bir şeye çarpmadığı sürece yürümeye devam edebilecekti.

Gustav çantanın içinde, bir koşu bandında yürür gibi yürüyordu. Buradan çıkacağından emindi, bunun garantisini ona bu yaşlı adam sağlıyordu. Yaşlı adamın yardımına gerek kalmadan, kendi başına başarabilirse büyük bir sevinç duyacaktı. Çünkü o zaman sırasıyla; çanta kapalıyken yürüyebilecek, düşünebilecek, görebilecek ve belki, daha fazla alıştırma yaparlarsa konuşabilecekti bile...

Fakat bunun boşuna bir çaba olduğunu anlaması uzun sürmedi. Yaşlı adam çantayı açtığında Gustav'ın gözkapakları da sonuna kadar açıldı. Güzel bir oda gördü; temiz eşya, bembeyaz ve gür saçlı bir adam, bir çanta... O çanta, kimin çantası belli olmayan o kahverengi çanta, bir beyin, beyindeki akıl, bilinçaltı da orada, tüm insanlar, şimdiye kadar hayali kurulmuş, kurulmakta ve kurulacak olan her şey...

Kafasını 'tekrar yapalım' anlamında salladı ve yaşlı adam önceki tecrübesi sayesinde daha çabuk kapattı kapağı. Gustav gözlerini açık tutmayı bu kez başardıysa da yürümeyi başaramamıştı.

Çantanın içinde, yani aklında hızlı hızlı yürürken ise birinin onu ittirdiğini sandı. Aynı kişi veya başkası Gustav'ı ittirerek dikkat çekemeyince sırtına yumruk atmaya başlamıştı.

"Buradan çıkmamı mı istiyorsun?" diye sordu Gustav arkasını dönmeden.

"Evet, bizi de çıkar!" dedi nefes nefese kalmış bir ses.

Gustav korkuyla arkasına döndü ve sayısız insanın, kafasının içinde vıgır vıgır kaynadığını gördü. Hepsi birbiriyle itişiyor, yumruklaşıyor, dövüşüyor, ölümüne kavga ediyordu. Gerçekten, arada göğsüne inen sert yumruklara gülümseyerek

cevap veren, kafasına inen çekiçle kanlar içinde kalan ve bu renkten çok korktuğu için aklını kaçırıp ölen insanlara rastlamıştı burada.

"Siz nereye gidiyorsunuz?" diye sordu telaşlı adama.

"Gerçek dünyaya." diye cevap verdi adam ve Gustav'ın elinden tutup onu bir mağaraya götürdü.

"Az önce burada bir mağara yoktu!" dedi Gustav.

"Az önce hiçbirimiz yoktuk. Bilinçaltının mazgallarından buraya düştük. Bizi sen düşürdün, sen getirdin buraya!"

"Siz kimsiniz, buradaki hiç kimseyi tanımıyorum. Birer hayalden başka bir şey olamazsınız!"

"İnsanları hayal kurarak öldüremezsin. Hayallerde hiç kimse ölemez! Bir bedeni öldürebilirsin; insana 'beden' derler burada ama hayalleri ancak aklınla birlikte ölebilir. Bak, orada yığılıp kalan bedenlerin öldüklerini sanıyorsun ama bak, şuraya bak; aynı adam! Az önce ölmüştü. Hepsi aynı adam, hepsi aynı adam. Bunların hepsi sensin!"

Gustav nereye kaçacağını bilmiyor, yanındaki adamın önceki hayatlarında yaşamış biri olduğundan şüpheleniyordu.

"Gerçek dünya buradan daha tehlikeli," diyebildi sonunda, "Orada beden bir kez ölebiliyor ve şaka değil."

"Toprağın rengini de söyleyecek misin?"

"Kara."

"Biliyorum aptal! Gerçek dünyayla ilgili her şeyi biliyorum: Gökyüzünün turuncu, yaprakların mavi ve güneşin yeşil olduğunu biliyorum... Arabaların havada, trenlerin yolda, uçakların denizde, gemilerin de raylarda gittiklerini... Kedilerin meledi̇ğini, köpeklerin vızıldadığını, arıların miyavladığını, koyunların havladıklarını... Kuşların yüzdüklerini, ejderhaların zıpladıklarını, kangurulȧrın uçtuklarını, yılanların ağızlarından ateş çıkardıklarını, balıkların süründüklerini... Ağzımızla kokladığımızı,

burnumuzla gördüğümüzü, gözlerimizle tat aldığımızı ve saçlarımızın üzerine yattığımızı biliyorum. Kadınların saçlarını erkeklerin uykularını getirmek ve onları hep bir rüyada yaşatmak için uzattıklarını. İnsanların içinde çeşitli ruhlar olduğunu, bu ruhların birbirlerine âşık olduklarını biliyorum. El ele tutuşarak çocuk yapılacağını, sevişerek boşanılacağını biliyorum. Biliyorum ki pencerelerin önü kalın duvarlarla kaplıdır ve güneş ışığı tavandan bir lamba halinde sarkar. İnsanlar güzel bir manzara görmek istediklerinde çok iyi biliyorum ki sevdiklerine bakarlar. Gerçek dünyada insanlar çok mutludurlar, biliyorum..."

"Her şeyi yanlış biliyorsun!" dedi Gustav. Bir şeyi bile doğru hatırlasaydı bu adam, yanlışlarını düzeltmeye çalışacaktı oysa.

"Doğrusunu bilenler acı çekerler ve acı, doğru yaşamanın önündeki en büyük engeldir. Biliyorsun."

"Kendini kandırarak ne kadar yaşayabilirsin? Orası gerçekliğin dünyası ise bir gerçekliğin gelip kendini hatırlatması, tanıtması ne kadar uzun sürebilir?"

"O zaman burada ne işin var?" diye sordu adam.

"Burası benim aklım. Başkalarınınkine giremeyeceğimden kendiminkine giriyorum." diye terslendi Gustav. Adama kimin aklında olduğunu hatırlatarak; "Sen nerede olduğunu sanıyorsun?" diye sordu ve böylece ona haddini bildirdiğini, adamın kendisine başka karşılıklar veremeyeceğini düşündü.

"Senin aklında." dedi yine de. Boşuna...

"O zaman benim burada adeta bir imparator, bir sarayın ve bu ilkel halkın kralı, bir devletin cumhurbaşkanı veya bir evrenin tanrısı olduğumu da çok iyi bilirsin."

"Evet. Sen bir evrenin kralı, bir devletin tanrısı, bir sarayın da cumhurbaşkanısın. Benim de arkadaşımsın."

Gustav artık buradan ayrılacağı için lafı uzatmanın gereksiz olduğunu düşündü. İki arkadaş, mağaranın içindeki kargaşayı seyre daldalar. Ne kadar geçtiğini bilmiyordu Gustav;

önlerindeki meydanda, iyimser bir tahminle binlerce insan öldü, binlerce insan dirildi; binlercesinin kafası yarıldı, binlercesinin kolları kırıldı, binlercesi sakat kaldı, binlercesi bayıldı, binlercesi tükürdü, binlercesi küfür etti, binlercesi tekme savurdu, binlercesinin ayakkabısı çıktı, binlercesi havasızlıktan boğuldu, binlercesi bilincini yitirdi, binlercesi kimden aktığı, sızdığı belli olmayan kan birikintisinin içinde boğuldu, binlercesinin bağırmaktan ses telleri yırtıldı, binlercesinin sesi kısıldı ve tekrar gürleşti, binlercesinin ailesi dağıldı, binlercesinin gözleri oyuldu, kulakları koparıldı, kalpleri deşildi, tırnakları söküldü, ayakları ezildi, kemikleri ufalandı, binlercesi kurtulmak istedi ama binlercesi kaldığı yerde şiddet uygulamaya ve görmeye devam etti büyük bir açlıkla.

"İçindeki şiddeti seyrediyorsun." dedi adam. "Yoksa çoktan bayılırdın. Burası başkasının olsa."

"Sen nereden biliyorsun?" diye sordu Gustav ama sorusu tam anlaşılamayacağı için ekledi; "Yani başkasının şiddetini izlesem bayılacağımı? Şimdi de bayılmam gerekmez mi?"

"İnsanın içindeki şiddet, çoğu zaman saklandığı, bastırıldığı veya hatırlanmadığı için, ortaya çıktığında, sanki küçük bir böceği bile öldüremeyecekmişsin gibi gelir. İyi bir insan, sakin bir insan, nasıl olur da gladyatörler kadar güçlü olur değil mi? Kimse içinden bir gladyatör çıkacağına inanmaz. Sen bu yaşlı adamı çok yavaş hareket ettiği için öldürmek istiyorsun Gustav. Buraya geldin çünkü bu isteği bastırmak istiyorsun. Sana bakan, senin bir katil olduğunu söyleyemez. Bunu sen de kendine söyleyemezsin. Öyleyse içindeki katille nasıl yüzleşeceksin?"

"Bu mağarada." diye cevapladı Gustav.

"Ben de seyrederim." diyerek gülmeye başladı adam.

"Hayır, seninle yüzleşeceğim."

"Aradığın katil ben değilim. Seni ittiriyordum, yaşlı adamı öldüreni bulmalısın." dedi adam.

"Bu kadar insan arasında nasıl bulacağım onu? Bulsam da buraya çekip getiremem. O esnada beni öldürürler."

Yanındaki adam hâlâ gülüyordu: "Aradığı katilin ben olduğumu düşünmüş! Katiller ceset görmek isterler; kuş, ev, kadın veya böyle bir mağara değil!" diyerek sert biçimde çıkıştı adam.

"Cesetlerden nefret ederim." dedi Gustav aklına gelenlerden tiksinerek.

"Evet, hiç görmek istemediğin belli oluyor." dedi adam inanmayarak.

"Gerçekten nefret ederim! Yaşlı adamın yavaşlığı, evet, kanıma dokundu ama bir insan yavaş diye öldürülmez ki."

"Bir insan her şey için öldürülebilir Gustav. Sayayım birkaç tanesini; çok güzel olduğu için, çok yaşlı olduğu için, boyu senden uzun olduğu için, önünde yürüdüğü için, sesini yükselttiği için, sözünü dinlemediği için, gözleri mavi olduğu için, meşhur olduğu için, gözlerinin içine baktığı için, şişman olduğu için, şaşı olduğu için, manken olduğu için, bebek olduğu için, bezini batırdığı için, gülümsediği için, fakir bir ülkede yaşadığı için, sorduğun adresi tarif edemediği için, buluşmanıza geciktiği için, adı Gustav olduğu için, yavaş olduğu için... Yavaş olduğu için öldürmekte bir sakınca yok. Hatta bu yapılmalıdır, diyorum. Dünyanın akışını bozan, önümüze geçen, bizi durmak zorunda bırakanlar... Bir dakikalık bir işi on dakikada ancak halledebilenler. Böylelerini yok etmek, onların işlerini de üstlenmek pahasına, toprağın üstünden izlerini silmek gerekir."

"Herkes böyle mi düşünüyor?" diye sordu Gustav iğrenerek.

"Herkes. Ne var ki farkında değiller. Bir insanı öldüremedikleri için duygularını öldürüyorlar. Kötülük duygularını. İyi bir insan gibi davranmaya çalışıyorlar. Hiçbir şey yokmuş gibi. Sanki içlerinden ileri doğru bir pençe çıkıp kurbanın göğsünü yarmak istemiyormuş gibi, kanın kokusunu bilmiyormuş gibi

davranıyorlar, bazen burun deliklerinin içinde oynaşan bu kokuyu bastırmak için parfüm sıkıyorlar, tadını özlediklerinde ise kanlı et yemekleri yiyorlar, anlayacağın içlerindeki kasabı çalıştırmak için et yemeği pişiriyorlar. Sen sevmez misin et yemeği yapmayı?"

"Hiç sevmem. Zaten yemek yapamam."

"İşte bu yüzden katiller daha çok erkeklerin arasından çıkıyor. Kadınlar içlerindeki katili yemek yaparken memnun ediyorlar. Kadınlar her durumda kârlı çıkan varlıklardır zaten."

Ama Gustav, konu kadınlara geldiğinde adamı dinlemekten uzaklaştı. Bakışlarını çok ileriye götürdü, kalabalığın bir ucuna soktu; çünkü bulunduğu yerden bu kalabalığın bir ortası var gibi görünse de ileri doğru öyle uzanıyordu ki sanki gidildikçe daha çok insan çıkacak, hiçbir zaman bu kalabalığın ortasına girilemeyecek, hep kenarında kalınacak gibi geliyordu.

Adam sorusuna yanıt alamayınca Gustav'ın kendisini dinlemediğini anladı ve aldırmayarak mağarada kalıp Gustav'ın gözden yitmesini bekledi.

Gustav kalabalığın arasında daha birkaç adım atabilmişti ki omzuna bir şey saplandı. Sol eliyle yerinden çıkardığı bu şeyin kırmızı uçlu bir bıçak olduğunu gördüğünde korkudan ne yapacağını bilemedi. Ucundaki kırmızı boya yavaş yavaş akıyor, ayakkabılarının üzerine damlıyordu. Bunun kan olduğunu hatırladığında bir çığlık atarak bıçağı fırlattı ve kanayan yeri bulabilmek için omzuna doğru bakarken, fırlattığı bıçağın yaşlı bir adamın başına saplandığını göremedi.

Öleceğim, diye geçirdi içinden; sadece bir bıçakla!

İlerledikçe o kadar çok öldürülme tehlikesi atlattı veya ölüp dirildi ki bu bıçağın yanma; "Sadece bir tekmeyle! Sadece bir yumrukla! Sadece bir kılıçla! Boğazlanarak! Bu ne, seppuku mu! Sadece bir cımbızla! Sadece bir kâğıt parçasıyla! Hahaha, silgiyle bile ölüyorum! Sadece bir jiletle! Su? Sadece bir kravatla! Çirkin

ve paslı bir tel, iğrenç! Ama bu taşlar! Bir metre ipi ne yapayım? Sadece bir metre ip!" de eklendi.

Kargaşadan ürkmeye başladığı için gözünü açamıyordu. Gözünü açtığında irisine bir ok saplanmayacağının garantisi yoktu. Arada kendisi de etrafa yumruk savuruyordu. Yerde yatanlara basmamaya birkaç kez dikkat edebildiyse de artık onları ezip geçmeye alışıyordu: Hatta ince derileri altında kemiklerin kırılarak yanıt vermesi hoşuna bile gitmeye başlamıştı.

Bir seferinde fazla ölü kaldı. Neyse ki tombul bir kadın yüzünün ortasına bir kürekle vurmuştu da yaşadığını hatırlayabilmişti. Ama henüz kürek suratından uzaklaşmadan karnının içinden bir çubuk geçmesi de ne oluyordu? Peki, bu demir çubuk, tüm soğukluğuyla içinden geçip gidiyordu, ya ayaklarının üstüne düşerek onları bir kâğıt gibi düzleyen bu dolu tanesi? Evet evet, bu bir dolu tanesiydi. Bulutlardan biri uzun süredir kabızlık çekiyordu anlaşılan. Zemini kayganlaştırdı, kayarak yere kapaklananların sırtlarına, yüzlerine soğuk bir öpücük gibi kondu.

Bu dolulardan ileride de yağıyordu. Aslında ileride sadece dolu yağmıyor, gökyüzü insanlara adeta tüm kinini kusuyordu. Gustav kendini bir kitapta hissetti; güneşin ışınlarını kamçıya benzeten bir yazarın hayal dünyasıydı adeta. Güneşin hidrojenden, karbondioksitten, ateşten ve kırmızıdan kırbaçları vardı. İnsanların vücutlarına kara dövmeler çizmek istercesine bu kamçıları etlerinde cızırdatarak şaklatıyor, ağır bir yanık kokusunun etrafı sarmasına neden oluyordu.

Neyse ki aynı anda bulutlar -kendilerinden daha yukarıda asılı duran dev yağmur kovaları onları delip geçiyormuş gibi- tane tane değil; bir ırmak gibi, sulu bir kartopu gibi yağmur döküyorlardı aşağı. Göçebe kuşların gagalarında küçük haritalar vardı ve hiçbir işe yaramıyorlardı. Hepsi birer birer yere bırakıyordu bu kâğıtları. İnsanlar felaketin ortasında, uçaklardan bırakılan yardım paketlerini yakalamak ister gibi bu kâğıtları

ele geçirebilmek için birbirleriyle savaşıyorlardı. Bir tanesi doğruca Gustav'ın açık ve yukarıda, tüm başların üstünde tuttuğu avucuna düştü. Bir denizanası gibi yumuşak ve ıslaktı kâğıt. Üzerindeki şekiller, oklar, yazılar, hepsi onları eriten yağmura karışmıştı.

İnsanların yüzlerinde kimi harfler belirdi, kimi çizgiler. Güneş kuşların kanatlarını da yaktı. Acaba kuşların ne suçu vardı?

Bir rüzgâr herkesi yerden kaldırdı, daha iyi yakması için güneşin huzuruna çıkardı. Bulutlar aşağısını, bir havuzu, bir okyanus çukurunu doldurur gibi doldurdu ve yerdeki ölüler suya kanlarıyla renk verdiler. Rüzgâr herkesi kırmızı bir sıvının içine bıraktı. Düşerken herkes birbirine tutunmaya çalıştı. Birinin başına veya omuzlarına basıp bir saniyeliğine de olsa havada kalmayı denedi. Ama aynı rüzgâr, bu kez yukarıdan aşağıya doğru, bir basınç uygular gibi esti ve onları hiç tereddüt etmeden suyun dibine itti.

Suyun dibine ilerlemek, gökyüzünden düşmekten daha uzun zaman aldı. İnsanlar şaşkınlık ve panik içinde ne kadar dipte olduklarını hesaplamaya çalıştılar. Matematiğin form verdiği fakat tüm çözümlerin eriyip gittiği bu yerde çaresizlikten yüzmeyi öğrendiler, boğuldular, yüzmeyi bilenler de nefesleri yüzeye çıkmaya yetmeyince boğuldu. Ağzından hava kabarcıkları çıkan bir kişi bile kalmadı. Birer birer hepsi yüzeye yükseldi ve pelik gibi birbirlerine dolandılar. Sıvının üzerinde insan sızıntısının oluşturduğu bu kara leke, suyu hep akan bir kabuk gibi ıslak ve çirkindi.

Kabuğun ortasından bir öksürük döküldü. Gustav vücuduna dolanan insanlardan kurtularak, batan geminin enkazından bir parçaya tutunur gibi genç bir çocuğun pantolonunun askılarına tutundu. Kendini diğer insanların üzerine çekerek soluğunu düzene sokmaya çalıştı.

Ayaklarına sert bir şeyler batıyordu. Ne olduklarını anlamak için yüzeydeki cesetleri birbirlerinden ayırıp bir boşluk yaratmaya çalıştı. Her yerde insan parçaları vardı. İnsanlar bütün sıvıyı emmişler ve şişerek patlamışlardı.

Her yerde insan vardı. Bir yudum bile su yoktu, bir damla yağmur, iğne ucu kadar ışık, bir esinti. Doğanın ve insanlığın kökleri kurumuştu. Gustav bu insan denizinin üzerinde yükselerek herhangi bir yöne doğru yürümeye başladı.

Aşağı ve ileri bakmıyordu. Kocaman bir yokluğun hüküm sürdüğü göğe bakıyordu sadece. Gökyüzünün tüm sakinleri gittiğin geriye boş bir kara sayfa kalmıştı. Bir süre sonra artık önüne bakmaya başladı çünkü her yere karanlık hâkimdi. Hiçbir ölünün gözlerine bakmadı, hiçbir ölünün ne giydiğine, kiminle yan yana öldüğüne, dudaklarındaki hayret aralığına bakmadı...

Yaşlı adam da bu birikintinin içinde olmalıydı. Onun katilleri de buralarda bir yerlerde. Bunlardan daha kesin olansa çanta açılırken üşüştü Gustav'ın aklına; herkesin katili kendisiydi.

"Yine yürüyemedin!" dedi yaşlı adam.

"İstemiyorum da artık." diye yanıtlayarak kendini yere bıraktı Gustav. Üstünde kıyamet yorgunluğu vardı sanki.

"Sen yürümek istemiyorsan ben dakika tutmayı hiç istemem." dedi yaşlı adam inatlaşarak.

"Yanlış anlamayın," diye düzeltti Gustav; "Yürümeyi çok istiyorum ama tekrar beynimin içine kısılıp kalmak istemiyorum. Orada gerçeklik ve kontrol yok. Kontrol olmadığı için paramparça oluyorum. Görmüyor musunuz zaten öyleyim." diyerek ağlamaklı gibi oldu.

"İki dakika önceki gibisin." diye yanıtladı yaşlı adam, ona göre korkulacak bir şey yoktu.

"Bu elbiseler benim değil. Bu çanta... Bu yer evim değil, siz bir tanıdık... Bu şehir yolumun üstünde yoktu, ayaklarımın altında bu halı... Siz iki dakika önce daha gençtiniz, ben iki dakika

önce daha dinçtim... İki dakika önce bir umudum vardı, şimdi ise külçe gibi bir kasvet."

Yaşlı adam Gustav'ın söylediklerine bir an için üzüldü ve daha büyük bir şey yapma gereği duydu. Bu durumdaki birine nasıl yardım edebilirdi?

"Ben mutfağa gitmeye başlıyorum, sen de sakinleş, döndüğümde seni doktora götüreceğim."

"Şimdilik bir şeye başlamayın lütfen. Durun biraz. Bana hangi doktorun yardımı dokunacak? Acil servise mi götüreceksiniz beni, yoksa kulak burun boğaza mı? Ameliyat mı edilebilirim, yoksa şok tedavisi mi? Bana 'deli' mi derler yoksa 'tıp tarihinde bir ilk' mi? Tansiyonumu mu ölçerler yoksa tartarlar mı beni? Beni tek başıma mı konaklatırlar yoksa bir koğuşa mı koyarlar? Kaç doktor ilgilenir benimle, bir tane mi yoksa meraktan tüm doktorlar mı? Çantayı da incelerler mi, ceketin markasına bakarlar mı, ayakkabı numaramı, boyumu, sperm kalitemi ölçerler mi? Dişlerimi sayarlar mı, belki yirmiliklerim çıkmamıştır? Tırnaklarının arasından örnek alıp incelerler mi? Kan grubumu ben söylerim, iki metre uzaktaki alfabeyi okutmaya çalışırlar mı? Çocukluğumla ilgili her şeyi öğrenmek mi isterler yoksa veya hatırlayabildiğim ilk anıyı? Onlara bunu anlatmalı mıyım? Yoksa bambaşka bir hikâye mi uydurmalıyım? Elbette gerçeği söylerdim ama kim inanacak? İnanmadıkları için uzun bir müddet tedavi arayacaklar, bu yüzden yalan söyleyip onları inandırmalı mıyım; işe yaramasa da acil bir çözüm sunmaları için?"

Gustav'ın nefesi tükenir gibi olduğunda yaşlı adam "Kes!" diye bağırdı. Kahverengi lekelerle kaplı sol elini göğsüne doğru kaldırdı ve kalbini tuttu. Gustav korkulu gözlerle seyrediyordu.

"Sol elimle tuttuğum şey bana bir kalpmiş gibi gelmiyor. Kalbimi sağ elimle tutmayı seviyorum." diyerek el değiştirdi yaşlı adam.

"Hangi eliniz yakınsa onunla tutmanız gerekmez mi?"

"Kim demiş? Hangi elim yakışıyorsa. Bak, bak; sağ elimi kalbimin üzerine koyduğumda onu sahipleniyor gibi duruyorum. Şimdi tekrar sol elimi koymam uzun sürecek, o yüzden az önceki salıneyi düşün; sol elimi koyduğumda kendimi okşuyormuş gibi görünüyorum sadece. Aynı şekilde, göğsümün sağ tarafını da sol elimle tutuyorum. Bir an çok ağrıdı. Şimdi iyiyim sanırım, içeride yosun bağlamış bir taş gibi uyukluyor kalbim. Bir gün rüyasından uyanacak ama ben öleceğim. Hangi organım uyanmak istese ben biraz daha ölüyorum."

"Böyle konuşmayın lütfen. Çok sağlıklı görünüyorsunuz. Bana kalırsa gerçekten öylesiniz. Bu yaşta yalnız başına yaşamak büyük cesaret ister."

"Bir erkek karısından önce ölmeli. Benim gibi yaşlıysa bir de bu yaşta bulaşıklarla, çamaşırlarla, ütüyle tanışmak çok ağır geliyor insana. Ellerime bak, nasıl lekelendiler, sanki bu lekeleri çıkarmak için bulaşık yıkıyorum. Hafta sonları beni küvetimi ve lavaboları ovalarken bile görebilirsin. Temiz olmak lazım, yaşlanınca buna daha çok dikkat ediyor insan. Her an ölebilirmişsin gibi geliyor ve birileri seni ölmüş olarak bulacaklarsa onları iğrendirmemen gerekiyor. Bunları benim yerime yapması için bir kadınla evlenmek tam bir işgüzarlık olurdu. Bazen benim gibi yaşlı -benden daha yaşlı da olabilir- bir kadının, bu işleri yapmak için gönüllü olabileceğini düşünüyorum. Vardır değil mi? Bu dünyadaki isteklerin bir sınırı yoktur ki... Elbet bir kadın da bana hizmet etmek ister, belki topallamasına rağmen, bir sandalyeye bağlı olmasına rağmen veya kör... Yalnızlık bir hırsıza benziyor. Etrafındaki sesleri, gülüşleri, gözleri ve kıpırtıları sinsice topluyor torbasına. Bazen bir kadın o torbayı kapıyor yalnızlığın elinden ve eski sesleri, eski gülüşleri, eski gözleri ve eski kıpırtıları getiriyor kapına. Bir kadın, bir eş, her zaman canlılık demek. Durağan dünyanın içinde bir hareket. Bir eşin seni öptükten sonra bıraktığı rüzgâr, camdan giren rüzgâra benzemiyor hiç. Sanki evin içinde bir kadın dolaşmıyor da bir vazo zambak, bir vazo kır çiçeği dolaşıyor. Dudakları sanki

hayatın akıştığı bir pınar. Sözcükleri, kana kana içmek gereken bir su; tatlı diliyle söylediği her şey benim daha uzun yaşamam için edilmiş birer dua. Bir eş; benim başka odadaki gözlerim, kapının ardında kimin olduğunu duyan diğer kulaklarım, aklıma yapılan bir yama, farklı düşünmemi sağlayan, önümdeki meyvelerin kabuklarını soyan ince bilekli eller, küçücük ayaklarım... En kötüsü ne biliyor musun? Bir kadını korumayı özledim. Bir çocuk için endişelenmeyi özledim. Onun başarılarını izlemeyi, yenilgilerine çözüm bulmayı. Bana bir çocuk verecek eşi ve büyüdüğünü göremeyecek olsam da bir çocuğun sıcacık ellerini özledim. Baba olmayı da eş olmayı da unuttum sayılır. Her erkeğin baba olamayacağını ama her çocuğun bir erkeği baba yapmayı başarabileceğini gördüm. Gençken hayatta her işe bulaşabileceğimi; örneğin kadın pazarlayabileceğimi, kumarbaz olabileceğimi, esrarkeş, eroinman, balıkçı, doktor, ormancı, öğretmen, işçi, mezarcı, çöpçü, alkolik, katil, bulaşıkçı... Babalık dışında her şeyi yapabileceğimi düşünürdüm. Ne kadar yanılmışım! Dünyada insanın gözlerine bir bebek kadar masum bakabilen, eliyle parmağını sımsıkı tutabilen başka bir canlı var mıdır? Bana hayvanları hatırlatmana gerek yok, onları doğuramadığımız için kendi bebeklerimizi kastediyordum. İlk çocuğum doğduğunda -bir kızdı- onun bu boyutlara gelebilmesine nasıl bir katkı sağladığımı düşünememiştim. Karımın karnındayken, içeride bir insanın şekillenmekte olduğunu bir türlü idrak edememiştim. Sanki içinde, her nefes alışında şişen bir sakız veya günlerdir sökülmeyen bir gaz vardı. Bacaklarının arasından yepyeni bir insanın fışkıracağına inanamıyordum. Bayılmasaydım kesinlikle o kanlı başı geri iterdim. Çünkü o kadar küçük ve kimsesiz bir varlığı nasıl koruyabileceğimi, nasıl besleyebileceğimi ve büyütebileceğimi bilmiyordum. Bu bambaşka yaratık, konuşamayan ve bildiği tek şey ağlamak olan bu boş varlık, nasıl olacaktı da bir çocuk gibi görünecekti? Yani ayaklarının üzerinde durabilecek, koşabilecek, konuşabilecek ve gülebilecek. Ona 'boş' diyorum çünkü bendeki veya karımdaki gibi büyük ayakları, elleri, kulakları, bacakları yoktu.

İki elimin ortasına sığıyordu; bu kadar küçük bir alana kalbin, ciğerlerin, midenin, böbreklerin birer minyatürü mü konmuştu? Hepsi hepsi içinde ancak on yumurtalık yer vardı. Büyümeye neresinden başlayacağını bilmiyordum. Bana kalsa hemen ayaklansın ve konuşsun istiyordum. Yani önce ayakları, sonra da kafası büyümeliydi; dişleri de çıkmalıydı ki ne dediği anlaşılsın... Bir gün bana gülümsedi. Öyle de sanmış olabilirim çünkü annesi hiç söz etmemişti gülümsediğinden. Bana teşekkür eder gibiydi. Hiçbir insan -bundan emin olabilirsin- minnettarlığını bir bebek kadar güzel anlatamaz. Küçücük, sadece süt içmek için dayandığı memeyi bilen bu ağızla, bana yaşadığını söylüyordu. İlk gülüşü onun 'Ben de varım!' deyişiydi. Çalışmak bana hiç o kadar zor gelmemişti. Çalışmak artık bir kadına güzel hediyeler alabilmekten, onu memnun etmekten çok başka bir amaca hizmet ediyordu. Üstümüzdeki giysiler paralansa da hep temiz giydirmemiz gereken bir bebeğimiz vardı. Sadece onun için çalışıyordum ve ondan ayrı kaldığım saatler, bizi evden uzaklara götüren yollar gibi uzuyorlardı. Onun kokusundan, çıkardığı anlamsız seslerden, gülüşünden uzak geçen sekiz buçuk saat her gün. Hayatımla ilgili yaptığım en büyük hesap ondan ayrı kaldığım saatlerdi. ... saat. Her gün saydım, her gün bir o kadar daha ekledim biriken zamanın üstüne. Bir kadına âşık olabilmek bile kendimden beklemediğim ve beni oldukça değiştiren, daha düzenli yaşamamı sağlayan bir şeydi. Ama çocuk... 'Biz mi onu dünyaya getirdik yoksa o mu bizi yeniden yarattı?' diye sorarsam, bunun cevabı kesinlikle onun yaratıcılıkta çok daha üstün olduğudur. Ne yetişkin insanlar ne de Tanrı, bir insanı bir bebeğin değiştirebildiği kadar değiştirebilir. Onun gücü anne ve babasındadır: biz onun üstünü örten kolları, küçük kaşığını tutan elleri, alçaktan uçan uçakları olduk bir zaman. Ne kadar büyüdüğünü anlamak için hep en geriye bakman gerekiyor; onunla ilgili ilk anıya. Boyunu hep ölçtük, gün aşırı tarttık, her gün avucumuza koydu ellerini. Yine de hangi arada bir çocuk olduğunu kaçırdık. Daha dün 'anne', 'baba' diyen bebek bize aklına gelen her soruyu sormaya başlamıştı. Neden

boyunun bizden kısa olduğunu soruyordu, neden bazı kelimelerin anlamlarını bilmediğini soruyordu -bunları ilk kez duyduğunu ise kesinlikle kabul etmiyordu- neden yemekleri hep annesinin yaptığını soruyordu, ne zaman evlenebileceğini soruyordu, onu hangi leyleklerin getirdiğini soruyordu -çünkü çok güzel bir kız olduğu için onu beyaz leyleklerin getirdiğini söylemiştik; beyaz leylekler güzel çocukları, kara leylekler ise çirkin çocukları getiriyorlardı, ama tüm çocukların güzel olduğunu anlaması için kara leyleklerinin soylarının tükendiğini söylemiştik- neden iki elinin olduğunu soruyordu -ağaçlara rahat tırmanamıyormuş- neden çalışmaya hep birlikte gitmediğimizi, neden bizim de odamızda oyuncaklar olmadığını, neden hepimizin aynı ismi taşımadığımızı -çünkü anne babasının ismini soran arkadaşlarına hep kendi ismini veriyordu- neden arabanın arkasında ve annesiyle birlikte oturduğunu, neden güneşe çıplak gözle bakamadığını-bakamayacağını soruyordu... Bir keresinde arkadaşlarına hangi leylekler tarafından getirildiğini anlatıyordu. Arkadaşları, kendilerini getiren leylekleri hatırlamadıklarını söylemişlerdi. Bir tanesi kızımın en ince ayrıntısına kadar hatırlamasına sinirlenerek ona doğmadan önce ne yaptığını hatırlayıp hatırlamadığını sordu. Kızım da; 'Leyleklerle oynuyordum.' cevabını vermişti. Ölüm denen kavramdan haberi yoktu. Ona bir balık almıştık, yediği şekerleri paylaşmak için bizden habersiz fanusun içine sokuyormuş; balık çok geçmeden öldü. Suyun üzerinde turuncu bir gül yaprağı gibi uyuyordu. Kızım, balığın eskisi gibi hareket etmesini, yüzmesini istiyordu ama balık bir türlü kıpırdamıyordu. Onun leyleklerle oynamaya gittiğini, fanusa ise kendisinin kopyası olan bir oyuncağı bıraktığını söyledik; kızımıza özel olarak bırakmıştı, leylek kendine oyun arkadaşı olarak kızımın balığını almış ve kızım balığını özlemesin diye seyretmesi için tombul bir oyuncak bırakmıştı. Aklımıza ilk gelen hikâye bu olmuştu. Kızım dinledikten sonra leyleklerle oynamak istediğini söyledi. Bir leylek ve bir balık olacaktı oyun arkadaşları. İstediğini yaptı. Sabah o da bize bir oyuncağını bırakmıştı soğuk yatağında. Onun öldüğünü

bir türlü kabul edemiyorum. Büyüdüğünü de... Leyleklerle ve balıklarla birlikte oyun oynayan küçücük bir çocuk o daha... İnsan en çok inandığı varlığı yitirdiğinde artık neye inanacağını bilmiyor. Kızım öldükten sonra dünyanın da Tanrı'nın da gözümde hiçbir değeri kalmadı. Bu koltuğa çöküp kalmıştım, benim için dünya hâlâ şu kadarcık bir yerdir; altımdaki minderin çöktüğü kadar derinliği ve manası vardır. Bu koltuktan kendimi öldürmek için kalktığımda aklımda yer eden eski inançlar bana engel oldular. Kızım, -varsa- bir cennette olmalıydı. Cennet bir hayal olabilir mi, diye düşündüm. 'Hayal olan, kızım için ayrı bir cennetin bulunmasıdır belki.' diye düşündüm. Kızım zamanın ötesindeki tüm yerler içinde bu çirkin ve ölümün kol gezdiği dünyadan en uzak yerde olmalıydı. Bir gün ona yaklaşabilmek içinse daha iyi bir insan olmalıydım. Ben onun mezarındaki otları yolarak, toprağını sulayarak, mermerine, onunla aynı yere başımı koyup konuşarak, odasına kimseyi sokmayarak, adını hep iyi anarak, anılarımda canlı tutarak iyi bir baba olmuş muyumdur sence? Babalığımı ortaya koymak için neden küçücük bir mezar gerekiyordu? Bunu hiç anlamadım. Bu evin içinde, tatillerde, okulunda, iş yerinde de babalık edebilirdim ona. Kafelerde konuşabilirdik, verandada... Beni duyabilirdi, ben de onu. Ben onu bir erkeğin yanına yolcu ederdim, o da beni ölüme. Onun babası olmasaydım bile, bir çocuk olarak onun varolmasını isterdim. Artık daha çok çocuk olsun istiyorum dünyada. Onlar yaşlılardan daha çok yakışıyorlar dünyaya. Karımla bu ayrılığı uzun yıllar boyunca düşünmek ve her gün yeni baştan acısını hissetmek zorunda kaldık.

Aldığımız her ölüm haberinde bizim çocuğumuz bir kez daha ölüyordu sanki. Yaşlıların bir kez ölmeleri yeter bunu kabullenebilmemiz için ama çocukların ölmesinde bir yanlışlık vardır. Onu hayata getiren annenin, köklerini salan babanın canından onun ömrüne ekleyememesi nasıl bir gaddarlıktır? Çocukların da ölebileceklerini hangi yasa yazabilir? Hangi el bu yasanın altına adını yazabilir? Biliyor musun bazen Tanrı'nın bu

yüzden bizim gibi isimleri olmadığını düşünürüm. Adı soyadı yoktur. Çünkü bu gibi suçlardan insanların onu yargılamaları ve mahkûm etmeleri gerekir. Yakayı ele vermemek için kendine kocaman bir isim almıştır; God, Jumala, Bog, Allah... God'ı da Jumala'yı da Bog'u da Allah'ı da ayrı ayrı, teker teker yargılamak lazımdır. Burası bir hapishane! Yürümek, su içmek, uyumak, gülmek hep pencerenin ardındakilerin yaptıkları. Benim tek yapabildiğim yeniden yaşamayı denemek, yaşamaya başlamak. Her şeye yeniden başlıyorum, kaç yıldır ama artık hiçbir hareketin, hiçbir güzelliğin kök salamayacağını biliyorum burada. Bir eş günlük yaşamımı kolaylaştırabilir. Lakin sonunda neden kızımla kavuşmayı uzatacağımı cevaplandıramıyorum. Buna hazır mı değilim? Yani o, benim bıraktığım küçük kız çocuğu değil mi? Karşılaştığımızda onu tanıyabilecek miyim? Ya o beni? Sesi kalınlaşmış mıdır? Bana yaşlı bir kadın olarak, yanında kocasını ve torunlarını tanıştırmaya gelmiş gibi 'merhaba baba' mı diyecek? Bu kelimeyi duymayalı o kadar uzun zaman oldu ki. Zaman hep yokluk demek. Seni tanımlayan kelimelerin yoklukları. Kızımla konuşamadığım, ona duyurduğumdan emin olamadığım her şey içimde bir çağ açtı. Yalnızlığın nasıl çağları olur, hiç yaşadın mı? İlk çağı; insan olduğunun bilincinde değilsindir, gövdenden çıkan dört uzantıyı görürsün ama ne işe yaradıklarını bilmezsin, saksıdaki bir çiçek gibi ekili kalırsın olduğun yere, birinin sana bakmasını beklersin, ölmemen için seni sulamasını... İnsan su içmeyi bir tek yalnızlıktan unutabilir, gözlerinin önünde iki tane sahne kurulur; biri beyaz, diğeri siyah, güneş gelir ve sessizce çekilir, yıldızlar gelirler ve sessizce silinirler, bir müddet bunların hiçbirinin farkına varmazsın, sonra, ortaçağa girerken artık güneş doğduğunda farklı, yükseldiğinde farklı, battığında farklı işler yapman gerektiğini hatırlarsın. Bu ilk çağını çok zor atlattığım için en iyi onu hatırlayabildim. Bir baban varsa onun için yaşa Gustav! Ve tabii annen için de. Ailen için de. Seyretmeyi sevdiğin bir film, ağzını sulandıran bir yemek, huzurlu bir uyku, iyi bir içki için yaşa... Ben sadece kızım için yaşıyorum; onunla güzel bir yerde tekrar

buluşabilmek için. Yokluğuna katlandığım zamanların ne kadar ağır ilerlediğini iyi bildiğim için, sonsuzluğu da onsuz geçirmeyi göze alamıyorum; bu yüzden kendimi öldüremiyor ve hıncını yaşayan tüm çocuklardan, gülümseyen tüm babalardan, hamile tüm kadınlardan çıkaran kötü bir adam olamıyorum. Yüzünde bir tek bana acıdığın için oluşan ifade var. Sevdiğini kaybetmiş birinin yüzü değil bu yüz. Sevdiklerinin kıymetini bilmeyen birinin yüzü. Hâlâ burada durman da sevdiklerinin kıymetini bilmeyen birinin davranışı!"

Yaşlı adam, bu uzun konuşmanın ardından Gustav'ı doktora gitmeye ikna edebileceğini düşünmüştü. Oysa Gustav'ın canı sıkılmıştı ve bu sıkkınlıkla hiçbir iş yapamayacakmış gibi oturduğu yerde eğleniyordu.

"Neden öldü kızınız?" diye sorabildi az sonra.

"Balığıyla oynayabilmek için!" dedi yaşlı adam. Uzun konuştuğu için sesi kısılmaya başlamıştı.

"Söylemek istemiyorsanız anlarım..." diye üstü örtülü özür diledi Gustav.

"Siz ancak yaşamı ve yaşayanları anlayabilirsiniz zaten!"

"Orasını kimse bilemez. Anlamak ve yaşamak farklı şeylerdir. Siz neredeyse aynı şeyleri karşınızdakinin de yaşamasını istiyorsunuz."

"Ne münasebet! Bunlar senin benim durumumda olsan yapacakların olmalı."

"Sizin gibi düşünebilir miyim bilmiyorum, yani çok sevdiğim bir varlığı kaybettiğimde kendimi öldürmeyi düşünmeyi. Bir baba olmadığım için dünya beni tek başıma tanıyor. Ama sizi bir kız çocuğuyla. Yani siz dünyada yarım kalıyorsunuz. Başka bir çocuğunuz olsa bile ölen kızınızın yerini tutmazdı. Bunu denememişsiniz de anladığım kadarıyla. Tıpkı Tanrı'nın başka bir dünya, başka bir toprak, başka bir sevgi çeşidi veya üreme yolu yaratmadığı, ölenleri diriltmediği gibi. Her şey anın içinde. Bu

anın dışında kalan her şey ölü. Bu odanın canlı olduğunu; üst katta, yan dairede, sokakta, şehrin çıkışında, daha ileride yaşayanların olduğunu kim söyleyebilir? Şu an benim sesim dışında yaşayan hiçbir şey yok. Siz bile yaşamıyorsunuz. Şu an sadece sesim var, sesim yaşıyor, ölüyor, yaşıyor, ölüyor, yaşıyor..."

Gustav bu tekrarlara kendini öyle kaptırmıştı, kendi varlığını kontrol etme- nin bu yolunu öylesine sevmişti ki yaşlı adamın varlığını unutuvermişti. Farkında olmasa da günlerce bu kelimeleri tekrarlayabilirdi.

Yaşlı adam, Gustav'a bir tekme savurmak istedi. Ancak bacağını kaldırmasının çok uzun süreceğini biliyor ve Gustav'ın çenesini derhal kapatması için sabırsızlanıyordu. Bir yandan da acıyordu bu çantalı adama.

"Kalk," dedi yaşlı adam, "Seni bir yere götüreceğim."

Gustav öfkelendi, yalnız olmadığını hatırladı. Nereye götüreceğini sordu.

"Daha önce benzerine hiç rastlamadığın bir yere." dedi yaşlı adam başını sallayarak.

"Hangi bakımdan benzerine? Bir lunapark, lunaparktır ama içine dev bir tren koyarsınız, her şeyin devini koyarsınız, böylelikle benzersiz olur. Yine de şehrin kenarında olması, açık alana kurulması, insanları eğlendirmesi bakımından benzersiz değildir. Her şeyin benzeri vardır."

"Amerika'da gideceğimiz yerin bir benzeri vardı. Gitmedin değil mi Amerika'ya?"

"Birinin Amerika'ya gidip gitmediğini nereden anlıyorsunuz?"

"Soruma anında cevap verememesinden."

"Sinirlenmiş de olabilirim size, lafı uzatmam Amerika'ya gitmediğim anlamına gelmez."

"Ama gitmedin?"

"Evet, gitmedim."

"Gideceğimiz bu yer, insana, türdeşlerinin tüm sıcaklığını bir masa etrafında yayan, yalnızlığın pençelerini göğsümüzden yavaşça çeken ve yaralarımızı saran; dünyaya saçılmış tohumlar olsak da bir zamanlar başımızda çiçek açtığını hatırlatan güzel bir yer. Ah, benim gibi yaşlı insanlar oraya daha sık gidebilmeliler."

"Öyleyse gençlere göre bir yer değil?"

"Her yaştan insana göre. İnsan için. Kendini genç mi sanıyorsun yoksa?"

"Sizden gencim, yani sizin kadar yaşlı değilim: titremeden durabilen ellerim, tenim, dişlerim, saçlarımın rengi, ivediliğim, bunların hepsi genç olduğumu anlatmaya çalışıyorlar."

"Ya onlar sustuklarında? Kendini dünyaya anlatmalısın Gustav; bunların hepsinden kuvvet alarak, bir kerede. Dünyada bir iz bırakmalısın; dişlerine, saçlarının rengine, ivediliğine, başka ne vardı? Yüzüne, dişlerine güven. Gideceğimiz yerde belki nasıl bir iz bırakabileceğini anlarsın. Ben üstümü değiştirmeye başlıyorum, sen de hazırlan."

Yaşlı adam koltuğun kenarından ve bastonundan güç alarak ayağa kalktı.

"Yürüyebileceğimiz bir mesafede mi?" diye sordu Gustav.

"Evet, ama ben yavaş yürüdüğüm için çok uzun sürer. O sırada gitmekten vazgeçerim. Zaten seni neden oraya götürmek istedim ki? Sanırım bana çok yalnız göründün. İnsan yalnızsa bunun azı çoğu olmaz. Yalnızlık hem azdır hem çok. Seninki çok yalnızlık. Geniş bir yalnızlık; birine yaklaştığında o kişi senin yalnızlığında kendinden bir parça buluyor ve bu yalnızlığa ortak olmak istiyor. İnsanlar senin sadece yüzüne bakarak bile hüzünlenebilirler, gözlerinden ne kadar yalnız bir insan olduğunu anlayabilirler. Ayrıca gözümden kaçmadı; hiç âşık olmamışsın."

"Aşk, yalnızlığa bir çare olamaz ki..."

"Yalnız kalmamak için değil, sevgisiz kalmamak için âşık olmalısın. Reddedilsen de senden nefret edilse de âşık olabilmelisin birine. Kalbine hiçbir kadının girmediği nereden belli; gözlerinde en ufak bir hüzün yok."

"Hüzünlü gözler kadınlara yakışır. Bir erkeğin kaya gibi durmasının, timsah gibi bakmasının, kedi gibi yemek yemesinin veya pipisümüğü gibi kokmasının aşkla hiçbir ilgisi yoktur. Kadınlar kaya gibi duruyorlarsa timsah gibi bakıyorlarsa kedi gibi yemek yiyorlarsa ve pipisümüğü gibi kokuyorlarsa bunların altından aşkla ilgili bir sürü yenilgi ve intikam planı çıkabilir. Ama bir erkek, ne yaparsa yapsın erkektir işte. Âşık olmuş veya olmamış; âşık olsa da olmasa da aynı bakabilen erkek, aynı şekilde yürüyen, duran ve düşünen erkek."

"Erkeklerin artlarında bıraktıkları kırgın kadınların başlarına neler geliyor acaba? Ne yapıyorlar? Yeni birini seviyorlar mı, çocukları oluyor mu, evleniyorlar mı, intihar mı ediyorlar, kendilerini yalnız kalmaya mı mahkûm ediyorlar, kırıldıkları erkekten daha korkunç bir kalbe ve karaktere sahip olarak mı alıyorlar dünyadan intikamlarını? Kalbi kırılan kadınları hep merak etmişimdir. Onlardan birinin yerinde olmak istemem. Umursanmamak, unutulmak, aldatılmak, dolandırılmak, bunlar gerçek bir kadının hak etmediği ve yapıldıklarında Tanrı'ya yapılmış sayılabilecek şeylerdir bence. Karımı aldatmadım. Geçmişim hakkında net olarak söyleyebileceğim birkaç şeyden en mühimidir. Bunu istemedim de. Belki başka bir kadınla olsaydım isterdim. Arkadaşlarıma özenip çapkınlık yapabilirdim her fırsatta. Karımı her ay aldatabilirdim ve bir kez kızdıktan sonra buna alışırdı, göz yummayı öğrenirdi çaresizce veya gururunu korur ve beni terk ederdi. Acaba bunlar olmadığı için mi öldü kızımız? Madem bu yuvada kötü şeyler olmuyor, madem bunu anne baba başaramadı, çocuk mu başarsın? Böyle yasalar olabilir mi evrende? Hayatlarımızı anayasaların ve dinlerin şekillendirdiğinden emin değilim. Bunların çok uzağında, görünmeyen

ve geçerliğini ilk günden beri koruyan şarap gibi yasalar var. Neler olduklarını bilmiyorum ama hayatıma baktığımda aklımda kalan mutsuzluğun sebebinin o yasalara boyun eğişim olduğunu görüyorum ve biliyor musun; boynunu eğmezsen başka bir yerini eğiyorsun. Seni eziyor, bir gün o yasalardan birini yazılı olarak bulacağıma inanıyorum. Belki mezarımda yazar; 'Ölüm karşısındaki tek başarı; intiharı ertelemektir. Erteledi ve kendini hemen öldürseydi bu kadar mutsuz olmayacaktı. Kendini öldürmediği için öldü.' Tabii bu, geliştirilmesi gereken bir yasa, kabataslak bir fikir, öneri... Siz halinizden oldukça memnun görünüyorsunuz, yoksa yaşlı bir adam olduğum için memnun olmadığınızı unuttum mu?"

"Memnun değilim ve memnun olmadığım için memnunum. Memnun olsam kendimi sokaklara atarım, diskolara, başka şehirlere, Tahiti'ye... Oysa gördüğünüz gibi aklımı bir çantada taşıyorum, elimde olsaydı bir misketin içinde bile taşıyabilirdim, bu dünyada daha fazla yer kaplamasın. Gideceğimiz yere gecikiyoruz ama bunları içimden atmam gerekiyor, dünya hakkında neden konuşmak istiyorum, belki sadece dünya değil, dünyayı karıştırmadan ama dünyadayız işte, onun göğü altında, onun toprağının üstünde, burada icat edilmiş bir dili kullanmak zorundayım. Dünyaya çok kızıyorum, bilemezsiniz. Havası olduğu için kızıyorum; belki ben nefes almak istemiyorumdur? Yaşama yataklık etmesi acı için zemin hazırlıyor. Çok kirli bir döşek burası, neyse ki insan rüyalarını başka yerde görüyor, yoksa uyurken de dünyada olduğumun bilincine varmak istemezdim. Yirmi dört saatin her anında içinde olduğum bir dünya fikri beni tiksindiriyor. Bu yüzden bir dakika da olsa uyumam gerekir bir gün içinde. Ah, beni kapatsanız şu çantaya, acaba açmasanız beş gün, daha az veya fazla da olabilir, siz ölene kadar açmasanız? Yani hemen öleceğinizden değil; oldukça uzun sürsün, hem yalnız ölmemiş olayım, önden size yol göstereyim... İkimiz de ölmeyelim. Neden bahsediyorduk; 'Hayat hiçbir zaman güzel değildir; güzel olan, hayat üzerine yapılmış

betimlemelerdir sadece.' Schopenhauer öyle demiş, bir kez de ben demek isterim; 'Hayat hiçbir zaman güzel değildir; güzel olan, hayat üzerine yapılmış betimlemelerdir sadece.' Siz de demek ister misiniz?"

"Hayat güzel değildir hiçbir zaman; güzel olan hayat üzerine yapılan betimlemelerdir."

"Güzel. Ama sıralanamnız yanlış. 'Hayat hiçbir zaman güzel değildir; güzel olan, hayat üzerine yapılmış betimlemelerdir sadece.' diyecektiniz. Sizin yerinize ben dedim işte, sorun değil. Severek derim, tekrar; 'Hayat hiçbir zaman güzel değildir; güzel olan hayat üzerine yapılmış betimlemelerdir sadece.' Bahsettiğiniz aşk da bir be- timlemeden başka bir şey değildir. Gözlerimde bir hüzün kırıntısının dahi olmaması -ne şekilde bulunması gerektiğini bilmiyorum, kırıntı dediğime bakmayın, belki bir damla gözyaşı halinde bulunur hüzün insanın gözlerinde, kim bilir, ben değilim bilen, ama bakışlarıma yansıtamasam da içimde bir parça hüzün taşıdığımı itiraf etmem gerek- hiç âşık olmadığımı gösterse de duyarsızlığın bir betimlemesi olabilir ki duyarsızlık insanın kendi geleceğini ve mutluluğunu daha net seyredebilmesi için sahip olması gereken bir şeydir. Hazır siz tekrar oturmuşken hayatı güzelce betimlemeye ne dersiniz?

Ben bu dünyanın, cehennemin altına serilmiş bir çöl olduğunu biliyorum. Bu yüzden aşk ve mutluluk gibi gelip geçici şeylere serap gözüyle bakıyorum. İnsan bunların birer serap olduklarını anladığında ister istemez, mutluluktan da âşık olduğu insandan da nefret ediyor. Zamanın, mutsuzluğunun ve hayal kırıklıklarının dayattığı acıları dindireceğine inanıyor. Ne büyük aptallık! İnsanın sebep olduğu acıyı zaman nasıl iyileştirsin? Zaman, insan mıdır veya insan, zaman mıdır? Ölüm, zamanın yaşlılık adına bizden özür dilemesidir. Zaman bundan başka bir iyilik yapamaz insana. Acılarımızı onun askısına asmak, onun ellerine teslim etmek faydasız gibi geliyor bana. Zamanın, bugüne kadar tattığım hiçbir acıyı belleğimden ve kalbimden silebildiğine şahit olmadım. Zaman unutturabiliyor; hafızamızdaki

bu kayıtları silebiliyorsa da bence bunlar acı değildir. Acı, unutulacak bir şey değildir. Sizin her ölümde kızınızın ölümünü tekrar yaşamanız gibi. Kaç yıl oldu? Zaman ancak tazeleyebilir bu acıları. Bunca acı var diye yaşamdan vazgeçmek de doğru değil. Aslında bu vazgeçişi dini inançların kontrol etmesi de doğru değil. Doğru okunduğunda her kitap bir din olabilir ama her insan bir dinin kurucusu, Tanrı'nın elçisi olamaz. İnsanın acılarını hiçbir kitap paylaşamaz.

Bu acıları çekmek için en uygun yer burası, bu oda demek istemiyorum: Dünya. Mutluluk, Tanrı'nın bizim için düşlediği, planladığı ve isteklerimizden bağımsız olarak da sahip olmamız gereken bir şey olsaydı Tanrı bizi dünyaya getirmez, getirse bile burada daha fazla kalmamıza izin vermezdi. Bu koşuşturmalar arasında, -gökten biri yeryüzünü kıraat etmek amacıyla uçaktan bakarken iyice incelese bu koşuşturmayı- dünyanın üzerinde, çeşitli yerlerinde bence 'Ben çok mutsuzum. Acılar içindeyim.' yazıyordur. Gözlerimizin de ancak bu kadar görebilmesinin, mesela güneşin bu küreleri kör edebilmesinin de sebeplerinden biridir. Bu mutsuzluğu okumayı yasaklamıştır, *Mutsuzluğu Yaratan.*

Böyle olunca ne yapmaya karar verdim biliyor musunuz? Buna aniden karar vermiş olmalıyım, yoksa aklımı kaçırmaya niyetim yoktu, biraz düşünme fırsatım olsaydı aklımı başka bir şeyde taşımaya karar verirdim; daha az yorucu olurdu. Yaşamımı ziyan etmeye karar verdim; nerede daha çok ziyan olacaksa orada yaşamaya. Bu kadar gezdiğime bakılırsa ben evde oturmayı, kapalı bir yerde kalmayı çok seven biriymişim. Bir yeteneğim olsaydı, o yetenekle yapılabilecek işi, o işi yapabilen herkesin yapmasını engellemeye çalışmakla geçirecektim ömrümü. Ama bir yeteneğim yok. Bir insanım, yaşamak bir yetenek mi? Hayatta kalmak bir yetenek sayılabilir mi? Bu, atalarımızdan öğrendiğimiz bir şeydir. Hayatta kalmak bir yetenek olsaydı kendimi her gün yeniden öldürmeye kalkardım. Kendimi tam annemin işten döndüğü saatte bir masanın üzerine çıkarır,

annem kapıyı açtığı anda altımdaki masayı iter ve ölmeye kalkışırdım ama o gelip kurtarırdı beni, ölmeme izin vermezdi, boynum acırdı ve ciğerlerim yanardı, akşam uyurken ayaklarımın demir gibi soğuk olduğunu duyumsardım, ayaklarımı birbirine değdirmekten korkardım ve bacaklarımı bir makas gibi açarak hiç sevmediğim bir pozisyonda, denediğim ve başarısız olduğum bu gülünç olayı unutmaya çalışarak, kendime kızıp saatlerimi uyumaya çalışmakla geçirirdim. Sabah olduğunda, uyuyup uyumadığımı hatırlayamaz, korkunç bir baş ağrısı ve şiş gözlerle kendimi yataktan aşağı atmaya çalışırdım. Annemin işten çıkış saati gelene kadar gücümü toplamaya çalışırdım, korktuğu için benimle kalmak istese de onu iyi olduğuma ikna eder ve işe gönderirdim. İçi rahat etmezdi ve bana göz kulak olması için akrabalarımızdan birini çağırır, beni gün boyunca her saat başı arardı. Ev telefonundan arardı, birkaç kez yanıtlardım sonra yanıtlamamam gerektiğini hatırlar ve fişini çekerdim, annem delirirdi. Yanımda bir bakıcı olarak kalan akrabamla günübütün kavga ederdim, kafasını şişirirdim, onu yaşamaktan bezdirirdim, benden önce o ölmek isterdi. Ama başka insanlarla alıp veremediğim yok, onların hayatlarını zehir etmekten zevk alsaydım bile bencillik edip en sefil hayatı benimki yapardım. Çünkü yaşamı ziyan etmeye çalışmak, onu daha güzel yapmaya çalışmaktan daha etkileyici bir şeydir. Zaten ziyan olan, dünyada başladığı ve insanlar arasında sürdüğü için 'ziyan' olarak başlayan yaşamı mahvetmek lazımdır. Onu iyi bir yola sokma, tüm kariyer yapma, zengin olma, iyi insan olma çabaları ve planları insanların kendilerini uyutma çabasından başka şey değildir. Böyle planlı programlı ve iyi insanlar, hayatı mahvediyorlar, dünyanın yüz karaları. Yaşamı ziyan etmek, ona duyulan korkunç bağlılığın ve sevginin kendini belli etmemek için seçtiği doğru bir yöntemdir. Hayatları mahvolanlar bunun yanlış olduğunu düşünürler; bilerek mahvedenler de bir yanlışlık olduğunu düşünürler. Kendilerine, yaşamı çok sevdiklerini ve iğrenç bir şey oldukları için var oldukları bu biçimin bu iğrenç yaşama en güzel övgü olduğunu fark edemezler.

Bu dünyadaki her şeyin ve herkesin ömrünün benim ömrüm kadar olduğunu da iyi biliyorum. Yeni insanlar, daha uzun bir yaşam demek. Siz kendiniz için yaşamazsınız da karınız, kızınız için yaşarsınız. Siz, bu kadar yavaş olduğunuz için cennete gitmeniz çok uzun sürecek. Evren bizim boyutlarımıza nazaran o kadar büyük ki bir cennet bulabilmek için şimdiden yola çıkmak gerekir. Önemli olan hızdır. Yeterince hızlı olmazsak yoldayken oraya gitmekten vazgeçebiliriz veya vardığımızda, içimizdeki orayı görme isteği yok olur. Vaktinden önce gidersek de aklımız hep burada kalır. Bu yüzden, erkenden ölen çocuklar, cennette hâlâ birer çocukturlar. Sizin kızınız hâlâ küçük bir kız, aynı elbiseleriyle. Kendine yaşamın içinde kısacık bir delik açabilmiş, yoo ağlamayın, bunları sizi üzmek için söylemiyorum; niçin konuştuğumu unuttuğum için, konunun akışını değiştirmemeye dikkat ediyorum sadece. Bir kez doğmuş olan nasıl ölebilir? Doğum, ölümle kapanan bir yaşam değil; ölümü de kapsayan geniş ve iki uçlu bir varoluş biçimidir. Ölümün yaşamı dışladığını düşünmek bana yanlış geliyor. Vücudu yenik düşse de zamanın üzerinde bir tek insan durabiliyor. Zaman insanla birlikte ölecek. Onun için ne büyük bir yenilgi! İnsan milyarlarca yılın öcünü dünyadan kurtularak mı alacak? Kızınız şanslıdır, balık ve leylekle mutludur. Balık da leylek de insan bilincine sahip olmadığı için belki kızınız zamanla bir insan, daha doğrusu bir çocuk gibi düşünmeyi unutur. Kabarcıklar çıkardığı şişkin ve aralık dudakları, upuzun bacakları, sarı bir gagası, pulları, solungaçları çıkar cennette. İnsan dünyadayken nasıl tahmin yürütebilir ki cennette nasıl zaman geçirildiği hakkında? Size güzel hayaller kuruyorum kızınızla ilgili. Çünkü siz de oraya ulaştığınızda garip görüneceksiniz, uzayın acımasızlığından dolayı. Zarar değil, birbirinizi tanıyacaksınız. Zaten insan olarak kalsanız kendinizden utanırdınız kızınızdan daha güzel göründüğünüz için. Kendinizi uzayın sert yasalarına bırakın. Biraz astronomi öğrenmek o görünmeyen yasalardan birini bulmanıza yardımcı olabilir belki, şimdi aklıma geldi.

Size bu inançları aşılayan, cennet ve cehennemi vaat eden kitapları bir kenara bırakın. Elinizde olmadıklarını görüyorum zaten. Vaat mi? Cennet bir vaat olabilir mi? Öldükten sonra tekrar başlayacak bir yaşamın geçtiği yerin önemi var mı? Şu halde cennetin benim için bir ceza olmadığına nasıl inanabilirim? Şimdi Avrupa'da şarap tadan biriyle benim aramda ne fark var? İbadet eden biriyle benim gibi konuşan birinin arasında ne fark var? Aynı yaşam değil mi? Birimiz cennette sayabiliriz kendimizi, diğerimiz de cehennemde. Neden bir kez daha ken- dimizi Avrupa'da şarap tadarken, bu odada konuşurken, ibadet ederken bulmak isteyelim? Bunların yerine küçükken dinlediğimiz masallarda olduğu gibi; gökyüzünde bir yıldız olmak, çalılıkta kaybolan küçük bir uğurböceği olmak, bir sırtlan, bir fesleğen olmak isterim belki. Ama insan! İnsan olmak, Tanrı olmaktan bile zahmetli bir iş. Bir insan, bir tanrının sorumlu olduğundan daha çok sayıda insandan sorumludur. İnsan olmak bir sanattır. Nasıl bir opus magnum[3] olduğuma bakın. Boğazım kurudu, biraz daha konuşursam gırtlağımda çöllerdeki gibi deliklerin açılacağını hissediyorum. Her şey bir yerde geçer. Belki henüz aklıma gelen, başkasının aklına ise çoktan gelmiş veya yakında veya uzakta gelecek veya hiç gelmeyecek olan dizeler var;

Toprağın dudakları yarılır

Çölde her delik 'su' diye bağırır.

Ben duyuyorum, ya siz? Sanırım yerini bulurum. İnsan her zaman tanır suyu, şeffaf bir sıvı. H2o. Su içtikten sonra size âşık bir kadının hikâyesini anlatmamı ister misiniz?"

"Her kadın âşıktır. Herhangi bir kadının hikâyesini anlatabilirsin bana. Hepsi dinlemeye değerdir."

Gustav midesine bir çağlayan boşalttı. Kelimelerin insanı bu kadar susatabileceğini başkası söylese inanmazdı. Şimdi istedi-

---

3 "başyapıt"

ği kadar su içsin, bazı yudumlar başka bir susuzluk için yutulur daima...

"Bu kadar çok konuştuktan sonra, -zaten fark ettim ki neredeyse hep konuşuyorum- kelimeler hakkında bir şey düşündüm. Bilmem katılır mısınız bana? Dünya, Atlas'ın omuzlarının üstünde dönmüyor; kelimeler onun başını döndürüyor. Bu yüzden, insan insansız yapabilir ama edebiyatsız yapamaz. İnsan insandan kurtulabilir ama edebiyattan kurtulamaz. Rilke'yi bilir misiniz? Hemen her hikâyesinde, içinde güneş kelimesinin geçtiği bir cümle kurmuştur. Sanki güneşin biraz da insanların içine ışık tutmasını istemektedir. Kendimi Rilke'nin yerine koyduğumda, "Neden sürekli güneşten ve aydınlıktan bahsederim?" diye düşündüğümde aklıma sadece, kelimelerin dışında kalan şeylerin çaresizlikleri geliyor. Edebiyattan başınızı kaldırdığınızda varolan bir dünya. Bir kitabın son cümlesi de okununca yaşamaya başlayan bir eş. Birinci bölümün sonunda ölen bir kız çocuğu. Ben sizin kızınızı neden bu kadar çok hatırlıyorum? Size hatırlatıyor olmaktan daha korkunç bir şey bu!"

"Konuşacak başka şey bulamadığın için ona dönüyorsundur. Sesimi çıkarmıyorum, çıkarmam gerekir belki, belki bu yaptığın saygısızlıktır, ama seni tanımıyor ki sen onun için yoksun, o da senin için yok. Ben de şimdi olmayan biri için göğsüne mi yapışayım, içimden geldi. Ama düşündüm, kim bilir ne kadar uzun sürer senin ümüğünü sıkmam. Elim gırtlağına ulaşıncaya kadar sen çoktan kaçmış olursun şu kapının eşiğine. Evden de çıkabilirsin ama çıkamazsın çünkü daha gideceğimiz bir yer var."

"Siz beni çok yavaşlatırsınız. Karanlık bastırmadan verin adresi, yalnız gideyim en iyisi. Bana orada nasıl hareket etmem gerektiğini söyleyin yeter. Eğer daha önce gittiğim hiçbir yere benzemiyorsa şaşırıp kalmayayım."

"Zaten kendimi yorgun hissediyorum ve başımın içinde korkunç bir ağrı var. Sen konuşmaya başlamadan önce yoktu. Adresi söyleyeyim, sen yaz, daha hızlı olur."

Yaşlı adam adresi verirken Gustav anlatmak istediği hikâyeyi hatırladı.

"Başınız yeterince ağrıyor mu?"

"Ne için yeterli olması lazım?"

"O kadar çok ağrımalı ki sabaha kadar konuşsam da daha fazla ağrıtamamalıyım."

"Bir kez ağrımaya başladıktan sonra ne kadar ağrıttığın önemli değil."

"Öyleyse kafamdaki kadın ışığa çıksın: 'Gözlerimi oyma, diye yalvardı kadın. Çünkü onlarla seni görüyorum. Gözlerimi de kendini de öldürme!' Yalvaran kadının kısa hikâyesi. Kendimizi nerelerde öldürebiliyoruz düşünebiliyor musunuz?"

"İnsan, oyulan bir kadın gözü müdür?"

"Olmadığını hangimiz söyleyebiliriz? Ama öyle olduğunu bu kadın söylüyor işte."

"Hangi kadın?"

"Hikâyedeki kadın."

"Şu, senin saçmaladığını da yazan hikâye. Evet."

"Herkes yerine düşünen bir yazar."

"Herkes yerine düşünmekten başka bir işi yok mu bu yazarın?"

"İşi yazar olmak. Herkes yerine düşünmeyi ikinci bir iş olarak yapıyor."

"Bu hayatta doğru bir iş yapan kimse yok mu?"

"Bence yok, önemli olan; yapılan iş yanlış da olsa onu doğru yapmak. Bankayı arkada hiç ceset ve kamera kaydı bırakmadan, yarım dakika içinde soymak gibi. Banka soymak yanlışsa tabii."

"Şu adresi alıp git lütfen." dedi ve söyleyecekleri bitince kafasını koltuğa gömdü yaşlı adam. "Elimi sallasam gecikirsin,

güle güle." dedi ve çantasını alıp almadığını kontrol etmesini söyledi Gustav'a.

Gustav çantayı unuttuğu gibi açık kalması gerektiğini de unutmuştu anlaşılan. Kulpundan tutup silkeledi ve yaşlı adama artık hazır olduğunu göstermek için baktı, gülümsüyordu ona. Ama yaşlı adam gözlerini yummuş, sadece sesleri takip ediyordu, Gustav yaşlı adamla göz göze gelemediği için gülüşünün boşa gittiğini düşündü ve bir anlık dalgınlığın da etkisiyle çantayı kapattı.

Yaşlı adam çanta kapandığında çıkan sesin onu koltuğun kenarına çarptığında çıkabilecek ses olduğunu sandı. "Dikkat etsene!" diye sızlandı, her ses beyninin içine bir çivi gibi çakılıyordu. Gustav evden çıkıp kapıyı kapatıncaya kadar bekleyecekti. Kendini en yüksek kapı çarpma sesini duymaya hazırladı. Bekledi, bekledi. Belki de Gustav'ın çok dikkatli olduğunu, işini sessizce halledebildiğini düşündü, içinden teşekkür etti bu inceliği için Gustav'a.

Sessizliğin tadını çıkarıyordu. Başının içinde gürültülü bir dans olmasına rağmen, kanın sert adımlarla şakaklarında ve saç diplerinde dolaşmasına, saç köklerinden dışarı çıkmaya çalışmasına rağmen sessizlik, bir ilaç gibi gelmişti. Duyduklarını unutmak ve kızının hayalini seyredebilmek için biraz bekledi.

Derin derin soluyordu ve kısa kesilmiş bıyıklarının üstünde, boynunda ve göğsünde bu soluğun bir iz bıraktığını düşünüyordu. İnsanın kendi nefesi, en güzel şarkıydı belki de. Sözleri de idare ederdi; yaşamla ilgili bir takım eski şeyler ve umutlar hakkındaydı. Tekrar tekrar dinledikten sonra başka sesler duymaya başladı yaşlı adam. Biri daha şarkı söylüyordu. Burnu dolduğu için adeta ıslık çalan Gustav'dı bu şarkıyı söyleyen.

Yaşlı adam gözlerini açıp soluna baktığında Gustav'ı ayakta, elindeki çantayı da yere düşürecek halde gördü. "Şimdi kalkmaya başlarsam onu ancak kutrarırım." diye düşündü ve kendini, koltuğun yanlarına tutunarak uca doğru çekti. Neredeyse aşağı

bırakacaktı kendini ama sağlam olmazsa kimsenin işine yaramazdı ki.

Bu kısım, yaşlı adamın ne yaptığıyla değil; ne yapmadığıyla ilgilidir. Örneğin; Gustav'a seslenmedi uyanması için. Ona kızmadı, lanet okumadı, beddua etmedi. Acımadı, şaşırmadı, bozulmadı, ayıplamadı, gülemedi, konuşamadı, düşünemedi, uyuyamadı. Başının ağrısını unutamadı, yemedi, içmedi, üstünü değiştirmedi. Başka bir yola sapmadı. Terliklerini ayaklarına geçirmedi. Kafasını kaşımadı. Ağlayacağı çıkmadı. Kızını hatırlamadı. Odadaki hiçbir eşyanın farkına varmadı, halının ucundaki, yeşilliğini henüz tümden kaybetmemiş küçük yaprağın üstüne basmadı, o yaprağı almak için yere eğilmedi, o yaprağı almadı. Susamadı, acıkmadı. Başka bir insana daha yardım etmek istemedi, Gustav'a da yardım etmek istememişti, çantanın gerçekte kime ait olduğunu merak etmedi, bu giysilerin de nereden aparıldıklarını merak etmedi, bu adamın nereden geldiğini merak etmedi, gözlerinin ne renk olduğunu merak etmedi, ağzında kaç tane diş olduğunu merak etmedi -yoksa etmesi mi gerekiyordu?- tırnaklarını kesmedi, banyo yapmadı. Gus- tav'a doğru yürürken bir araca binmedi, başkasının bacaklarını ödünç almadı, başkasının gözlerine sahip olmayı aklından bile geçirmedi. İyi göremedi, mutlu olmadı. Tanrı'nın dünyaya neden böyle bir yaratık bıraktığını öğrenmek istemedi, -ve onunla neler yapılabileceğini- yaşlı adam Gustav'a doğru yürürken boşa yanan bir ışığı kapamadı. Aralanan bir perdeyi iyice örtmedi. Apartmandaki küçük çocuklara bağırmadı. Birkaç dakikasını sokağı izlemekle geçirmedi. Bir tek sözcük bile okumadı. Dişlerini fırçalamadı. Karısını düşünmedi. Ayın kaçı olduğunu, saatin kaç olduğunu da düşünmedi. Uyumasına ne kadar kaldığını, uyuyarak ne çok vakit harcadığını düşünmek istemedi. Yemeklerinin bozulacağını düşünmek istemedi, kendine bir bardak su almadı, belini kaşımadı. Saçlarını taramadı. Telefon etmedi. Kimseye selam vermedi. Parasını saymadı, satın alınacaklar listesi yapmadı. Ellerini incelemedi, aynaya bakmadı, çorabının tırtıklı yüzeyine

takılan paçasını düzeltmedi, pantolonunun düşen belini biraz daha yukarı çekmedi, kemerini biraz daha sıkmadı, ayakkabılarını boyamadı. Radyonun frekansıyla oynamadı. Gözlüğünün kaybolduğu yeri aramadı. Yarının daha güzel bir gün olacağını düşünmedi, yarına çıkıp çıkamayacağını tahmin etmedi, aklına yeni sorular çağırmadı, yarının başkaları için ne getirebileceğini düşünmedi, kendinden başka kimseyi umursamadı, bir tek Gustav'ı. Yaşlı adam tüm bunları, Gustav'a ulaşabilmek için yapmamıştı. Yapsa biliyordu ki ömründen ömür gidecekti. Yoksa kalmış mıydı ömrü? Tam Gustav'ın önünde durduğunda ölüverse ne olurdu? Kim, var olduğunu kanıtlamak için bir şahide ihtiyaç duyuyorsa kendi varlığını o şahide ödünç vermiş olur. Yaşlı adamın ölmesi, bu kalabalık dünya için bir iyilik olabilir ama yaşlı adam, son iyiliğini tanımadığı bu acımasız kalabalık yerine Gustav'a yapmayı uygun gördü. Tüm gücünü toplayarak çantaya bir yumruk atar gibi yaptı. Elini yumruk yapsa da yeterince hızlı olamadığı için güçlü de vuramadı. Yine de çanta Gustav'ın elinden kurtularak yere düştü ve bir kapağı hemen yandaki tekli koltuğun üstüne düştü, diğeri aşağı doğru salındı ve Gustav bir çığlık attı.

Bu çığlığın, yaşlı adamın ölmesiyle hiçbir ilgisi yoktu. Yattığı yerden doğrulması için elini uzattı yaşlı adama ve seslendi. Bazen seslendi bazen de elini uzattı.

"Şakanın sırası değil. Kalkın, anlatacaklarım var." diye ikazda bulundu son kez. Yaşlı adam yine hareket etmeyince en azından hırlamayınca nabzını kontrol etme gereği duydu Gustav.

"Çığlık atacağım ama bilin ki bu çığlığın sizin ölümünüzle bir ilgisi yok!" dedi ve yaşlı adamın henüz soğumamış bedeninden uzaklaşarak, giriş kapısına sırtını dayayıp dediğini yaptı.

Kendi çığlıklarından, kapının yumruklandığını ve dışarıdan birilerinin seslendiğini duymadı. Ancak, heyecanı biraz geçtikten sonra sırtının titrediğini hissetti.

Kapıyı açtığında yumruklayanları azarlamaya girişti; "Sırtımı delmeye mi çalışıyorsunuz siz?"

Gelenler arasında yardımsever kadın da vardı. Yerde yatan yaşlı adamı gördüğünde Gustav'a derhal ona ne yaptığını sordu.

"Ben sizi buraya yatacak yeriniz ucuza gelsin diye yönlendirdim. Ama siz bedava yer arıyormuşsunuz!"

Gustav cebindeki bütün parayı çıkartıp kadının göğsüne fırlattı. "Benim nasıl bir yer aradığımı tahmin bile edemezsiniz."

"Nasıl yaptınız bunu? Ne kadar korkunç bir insansınız siz!"

"Hayat korkunç. Bunu ona ben yapmadım, uyandığımda ayaklarımın dibinde yatıyordu. Kaldıramadığım gibi, aklıma öldüğü gelmediği için de çok yakınında durdum. Neden bir ölüyle aynı evde kalmak isteyeyim söyler misiniz?"

"Paranızı alın. Doğru söyleyip söylemediğinizi elbet anlayacağız..."

"İmasız konuşun lütfen. Para sizde dursun, cenaze töreni için harcarsınız."

"Siz öldürmediyseniz, neden ölmüş olabilir?" diye sordu ve gözlerini yere indirip daldı yardımsever kadın.

"Neden mi ölmüş olabilir? Siz benimle dalga mı geçiyorsunuz? Bir insan neden ölebilir? Hele bu, yaşlı bir insansa! Yaşlı bir insanın ölmesi için mantıklı bir sebep gelmiyor mu aklınıza? Yaşlı olması, ölmesi için yeterli ve geçerli bir sebeptir. Aptallığınız beni hayrete düşürmeseydi daha iyi düşünebilirdim neden öldüğü hakkında. Belki kanser, belki körlük, sarılık veya depresyon hakkında konuşabilirdim. Ölüm, katile muhtaç değildir. Yaşlı bir kimse de muhtaç değildir ölmek için katile. Yaşlılar ölmeye muhtaçtırlar. Bu adam, mutludur şimdi. Mutlu olsun diye kimseyi öldürmem ben. Bana ettiğiniz hakaretin farkına varabilseydiniz şu parayı alıp derhal kaybolurdunuz gözümün önünden. Şimdi gidin lütfen."

"Özür dilerim. Ama benim yerimde olsaydınız siz de aynı şeyi düşünürdünüz. Evine bir yabancı geliyor ve o akşam ölüyor evin sahibi."

"Şükürler olsun ben siz değilim. Kafamda böyle tilkiler dolaşmaz. Kapıyı açınca yere yığılmış yaşlı bir ev sahibi bulsam düşüneceğim ilk şey onun kalp krizi geçirdiği olur. Belki de elektrik çarpmıştır. Yılan sokmuş olamaz mı? Ben kapıda çığlık atıyorum; 'yılandan kaçıyorum' diye bağırsam kimse ne dediğimi anlamaz, anlamadıkları gibi buraya gelirken yanlarında yılanı öldürmeye yarayacak malzeme de getirmezler. Çığlık, çok korkunç şeylerin ortak ifadesidir. Bundan faydalanmam gerekirdi. Aklımı kaçırıyor olabilirdim. Yaşlı adam bana saldırmış olabilirdi. Saldırdığı için kendimi korumak istemiş olabilirdim. Yattığı yerde fare gözetliyor olabilirdi, çok korkarım farelerden, neden çığlık atmayayım onların karşısında? Ve yaşlı adamın ne kadar yavaş hareket ettiğini biliyorsunuz; bu kapıyı açıp fareden kaçsam beni içeri alması ne kadar uzun sürerdi. Sabaha kadar kapıda mı bekleseydim? Ah, hiç aklınız yok sizin. Bu kafayı gözleriniz, burnunuz, dudaklarınız, çeneniz, yanaklarınız bir arada durabilsinler, saçlarınız uzasın da arkadan biri gördüğünde ne kadar çirkin olduğunuzu anlamasın, insanlara bir yaratık gibi görünmeyin diye tutuyorsunuz boynunuzun üstünde. Gözlerim açıldı şimdi; inanın bana bu kafaya gerek yok. Sizin yerinizde olsam ayırırdım onu gövdemden. Kafasını çalıştırmaktan kendini uzun zaman önce yoksun bırakmış, onun tüm hücrelerinden vazgeçmiş birinin bu tahta göğüslere, çırpı gibi bacaklara, tırnak kadar ayaklara neden ihtiyacı olsun. Boşuna yürüyorsunuz siz. Boşuna konuştuğunuz gibi, boşuna soru soruyorsunuz. Bu cevaptan da tatmin olmayacaksınız. Sakın verdiğim parayı boş işlere harcamayın. Size neden veriyorum ki? Verin onları bana çabuk!"

"Bir delinin parasını alacağına canını al daha iyi! Ne haliniz varsa görün. Bu zavallı adamın cenaze için size de paranıza da ihtiyacı yok. Derhal gidin, uzaklaşın buradan!"

Kadının yanaklarından biri seğiriyordu. Gustav'a göre sağ, kadının ise sol yanağı; belki de tam tersi. Bu yüzden, kadının yanaklarından biri seğiriyordu.

"Sizin canınızı almakla kim uğraşmak ister? Bence siz zenginliği hedeflemelisiniz. Olur da biri sizi öldürmek isterse satın almalısınız onun bıçağını veya neyle öldürüyorsa onu. Sizin gibi kafasızların zengin olmaları şart." dedi Gustav yüzünü ekşiterek.

"Hakaretlerinizin bir sınırı yok sanırım?"

"Sizin aptallığınızın olmadığı gibi..."

"Ben size yapacağımı bilirim!"

"Şimdi yapın, sonra unutursunuz siz!"

"Burası pek uygun değil."

"Gördünüz mü? Akıllı bir insan her yerde intikam alabilir oysa."

"İntikam mı? Ne için?"

"Şimdiden unutmuşsunuz!"

"Gidin yoksa ben gideceğim. Apartman sakini olduğum için burada kalmam şart. Burada kalabilmem için gidin artık."

"Nereye gideyim? Durun, aslında bana bir adres vermişti gitmem için. Ama döndüğümde beni buraya sokmayabilirsiniz. Hey, durun! Ne yapıyorsunuz. Bırakın çantayı! Başkalarının özel eşyalarını karıştırırken bu kadar rahat olmak ancak hırsızlara özgü bir davranıştır." diyerek, çantayı inceleyen adamın yanına gitti Gustav.

"Kime ait olduğunu anlamaya çalışıyordum." dedi adam.

"Sorarak daha kolay anlarsın. Sen sormadan söyleyeyim; benim çantam. Aslında benim değil ama ben kime soracağımı bilmediğim için geçici yanıt 'benim çantam' Sen de benim çantamdan uzak durmak zorundasın."

"Polis çağırmamız gerek. Belki doktor. Başka kim çağrılır biri ölünce?" diye lafa girdi yaşlı adamı, kanepenin üzerine kaldıran adamlardan biri.

"Sevdikleri." dedi biri. İçeride dört beş kişi vardı, yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın ise hâlâ kapıda bekliyordu. Zaten kadın olarak bir tek o vardı içeride.

Gustav kalabalık olursa diye çantayı açık ve dik bir şekilde odanın gerisindeki duvara dayadı. İnsanların arasında rahatça gezinebilecekti şimdi. Onlara nasıl ve neden öldüğünü anlatabilecekti yaşlı adamın. Bir de dikkat edecekti çantadan belli bir mesafeye kadar uzaklaşmaya. Örneğin yaşlı adamın cenazesini evden çıkarırlarken en fazla evin girişine kadar gidecek, biri onu yakasından tutup dışarı çekmek isterse de bir koşu gidip çantasını kapacaktı.

"Polisi çağırsak yeter." dedi biri, sesi o kadar kısıktı ki söylediği şeyin yapılması gerektiğinden emin olmadığı anlaşılıyordu. İçerde kalabalık ediyor gibi görünmemek, bir işe yaradığını hissetmek için açmıştı ağzını.

"Bir ölü için, yaşayanların hâlâ yapacak bir şeylerinin olması acımasızlıktır." dedi Gustav.

"Şikâyet mi ediyorsun yoksa?" diye sordu biri. Gustav kimin sorduğuna bakmadı, neyi değiştirecekti ki bütün soruları kendi kendine sorup yanıtladıktan sonra.

Gustav yaşlı adamın yüzünün nasıl göründüğünü merak ediyordu ve yakınına gidip kafasını uzattığında yaşlı adamın gözlerinin yarı açık kaldığını gördü.

"Neden kimse kapatmadı gözlerini?" diye sordu.

"Bir insanın gözleri ölürken açık kaldıysa özlediği biri var demektir. Bizler gelip o özlediği kişinin kapatmasını bekleriz."

"Doğru olsa bile eksik bir inanış; özlediği kişi ölü olabilir. Öldüğünde ayaklarımın dibindeydi. Belki beni özlemiştir. Çekilin, kapatayım." dedi Gustav.

"Saygısızlık ediyorsunuz. Özlediği bir yakınının gelip kapatmasını beklemeliyiz!"

"Aklınızdaki çivilerin hepsini tek bir düşünceye çakmışsınız. Bırakın saçılsınlar başka fikirlere. Bu adamın özlediği tek kişi ölen küçük kızıydı. Ölen diyorum, yani gelip kapatmasına imkân yok!"

"Nereden çıkardınız kızının öldüğünü? Onun bir kızı yoktu ki. Daha doğrusu; onun kimsesi yoktu."

"Zamanında öldükleri için olmasın?" diye sordu Gustav.

"Bize bundan hiç bahsetmemişti." dedi adam.

"Sizi çok iyi tanımış." dedi Gustav üstüne basa basa.

"Anlamadım?"

"Anlayamayacağınızı anlamış."

"Bu densizliğinizi acınıza veriyorum. Madem siz gördünüz onu en son, buyrun siz kapatın gözlerini."

"Bunu, sizin bana verdiğiniz bir yetki olarak değil; hakkım olduğu için yapıyorum ve ellerime yakışacağı için; bir canlının elleri, bir ölünün gözleri üzerinde gezinmelidir, kısacık hayatta bir kere de olsa. Kapanan iki gözden başka ne inandırabilir insanı ölüme? Kapatayım ki toprak kaçmasın içlerine. Kapatayım ve avuç içlerim onun gözlerinin önünden geçen son güneşler olsunlar. Birer güneş gibi yaksınlar kirpiklerini. İçinde kalan hayatın son izleri bir damla gözyaşı olarak süzülsün yanağından. Gördüğün son şeyi huzurla unutabilirsin artık. Dünyadaki tüm hatıralarını bırak burada. Gözkapaklarına yaslanan dünyayı görmezlikten gel böylece. Yavaş yavaş silinecek yüzün aynalardan. Bu ev unutacak adımlarını. Bu koltuk hafifleyecek artık. Bir külçe gibi kaldırdığımızda seni uzandığın bu yerden.

Sen, yaşamın içinde tuhaf bir enlem. Başı ve ayakucu arasında bir zamanlar neşeli, yarı neşeli, hüzünlü, yarı hüzünlü şehirler taşımış olan. Göğsün kızın için kurulmuş bir lunaparktı, nasıl şüphe edilir bundan? Ellerini göğsünün üzerinde birleştiriyorum yaşlı adam. Ölüler ancak kendilerine sarılabilirler. Siz de duyun yaşayan ölüler; mezar, yalnızlığın dibidir ve orada insan kendine sarılmaya mahkûm olduğu için daha çok ölmek ister. Yalnızlığın sürekli olması insana bazen utanç verir ve bu utanç yüzünden daha çok ölmek ister. Yaşlı olmak bazen insana utanç verir çirkinliğinden ötürü ve insan daha çok ölmek ister. Bir kez ölünür ama insan yine de daha çok ölmek ister. O kadar yaşadık, senelerce yaşadık, bir an içinde mi öleceğiz? Evet, öyle olacak. Hep öyle olmaz mı? Hep öyle oldu ve yine öyle olacak. Yaşamın hiçbir sözü yokmuş demek ölümün üzerinde. Yaşam, ölüme alışma çabasıdır. Umarım içinde bulunduğun duruma geceleri, uykunda ve yakınlarını kaybettiğinde gündüz gözüyle, iyice alışmışsındır. Gözlerini kapatmak kadar zor ve gözlerini kapatmak kadar kolay değil ölüm. Kolay olmadığı için bu kadar kolay öldün işte. Sana anlatacaklarım vardı; anlattığımda kimsenin inanmayacağı şeyler. Sen, anlamak için çaba sarf edebilirdin en azından. Daha önce hiçbir ölüyle konuşmadım ve ne kadar kısa veya ne kadar uzun konuşulur bilmiyorum. Hiçbir ölüye bu kadar yaklaşmadım da; yaklaşmama kararım vardı ama ben konuştukça dinleyeceksin beni, bundan eminim. Sesini duyacak olsam hemen aramıza eskisi gibi en az on metre mesafe koyacağımı bil.

Kızının seni beklediğini umuyorum. Başka kimi bekleyebilir? Kimsesi var mı? Bir balık ve bir leylek sıkılmazlar mı orada? Şimdiye kadar hepsi sıkılmıştır bence. Kızın da sıkılmıştır onlardan. Sonsuzluktan bahsettiğimizde; kimden sıkılmayız ki? Çocukların ve babaların birer ömrü vardır ve burada biter. Seninki küçük bir apartmanda bitti işte. Kızın hayattayken nerede yaşıyordunuz, söylemiş miydin hatırlamıyorum. Anılarınız orada kalmalı. İnsan, adına yaraşır bir biçimde düşleyemediği

sonsuzluk için neler yapabileceğini bilemez. Bunun için sonsuzluk bir cehennemdir. Orada gün var mıdır? Diyelim ki var; uyandın bu akşam, -akşam öldün çünkü- sabahın olsa da akşam uyandın, nihayetinde uyandın ve buluştun kızınla. Hiç uyumayacaksın heyecandan, günlerce. Her gün oyun oynayacaksın kızınla. Her gün tekrar buluşacaksınız boşlukta. Her gün tekrar ne kadar özlediğini söyleyeceksin ona. Bir zaman sonra kızınla olmaya alışsan da özlem daha eskiden kaldığı için içinde, en çok özlediğini duyumsayacaksın. Ona hep bir yabancı gibi hissedeceksin kendini. Belki bu yabancılığı hissetmemen için Tanrı bir iyilik yapacak sana ve ancak o zaman kızını büyümüş olarak bulacaksın karşında. Büyümüş veya çocuk kalmış olması ne fark eder? Ona kavuşmak, burada ayrı geçirdiğiniz yılların acısını ve özlemini unutturacak mı? Unutturabiliyorsa insan ölmekle gerçekten büyük bir başarı kazanıyor demektir. Kızmamız gereken ölüm değil yaşamdır öyleyse ama insan yaşama kızması gerektiğini düşünürse onu sonlandırması gerekir. Sonlandırmamak için, daha güzel yaşamak umuduyla da ölümü kötü bir şey olarak görmek zorundadır.

Umarım şimdi yaşamın ne anlama geldiğini biliyorsundur. İnsan bunu öldüğünde de öğrenemeyecekse... Bana çok yakındaki bir kapının ardından -ama tavana açılan- beni dinliyormuşsun gibi geliyor. İçerideki bu adamların fısıltılarını da duyuyorsundur elbet. Beni duyabiliyorsan duyuyorsun onları da. Bunları sana hatırlatmama gerek var mı? Bir ölüyle ne konuşulacağını nereden bileyim ben?

Beni dinle ama görüyorsan bakma bana! Üzerimde ölümün gözleri gezinsin istemiyorum. Birazdan bir yer bulup yıkanacağım yaşlı adam. Ellerimi güzelce yıkayacağım çünkü sanki bir ateş yaydım gözlerine. Ellerimdeki ateşi söndüreceğim birazdan. Dişlerimi fırçalayacağım ve tüküreceğim aklıma sonradan gelen her şeyi. Yüzümü yıkayacağım ki hayatın hâlâ yüzüme çarptığını, yakama sıçradığını hissedeyim. Kulaklarımı temizleyeceğim; duyayım en rahatsız edici gürültüyü bile. Sonra

üstüme tutacağım suyu; koltuk altlarımdan, göğsümden, bacaklarımdan ve ayaklarımdan tutsun, dikilsin benden hayat, gözüme kaçsın, tenime değsin ve çizsin etimi, ısıtsın, yaksın da biraz. Anlıyor musun! Hayat lazım benim bedenime. Senin bir dağ gibi yerinde duruyor göğsün; benimkinde gündüz bile kurtlar gezinmeli, bu göğsün içinden çıkacaklarla başka insanları paramparça etmeliyim anlıyor musun? Bacaklarım nereye istiyorsam oraya götürmeliler beni. İnsanın saksısı mezardır ve insan güzel açabilen bir çiçek değildir; bilakis, açamayan bir çiçektir. Fesleğen sever miydin yaşlı adam? Başucuna onlardan koyduracağım. Artık susuyorum ve senin sesini duymak istemiyorum. Lütfen benimle ne konuş ne de yüzüme bak. Unutma; sakın yüzüme bakayım deme! Sen beni unutmak zorundasın, gerekirse ben seni hatırlarım! Elveda demeye başlıyorum: Elveda peygamber kılıcı! Elveda balık tohumu, leylek yavrusu! Elveda bu akşam tanıdığım yaşlı adam! Elveda küçük kız çocuğu! Elveda bu küçük ev! Elveda saymaya başlasam kaçta durmam gerektiğini bilmediğim sayıda yıl! Elveda hiç öğrenmediğim isim! Elveda konuşmalar! Elveda size yaşlı gözler! Elveda pencere! Elveda manzara! Elveda ay! A ton étoile[4]!"

Gustav bunların çoğunu içinden söyledi, saniyeler içinde söyledi, kimse duymadı ama biz kendisine hatırlatmak istedik bunları aklından geçirdiğini.

İçeride bulunan en genç çocuk, yaşlı adamın gözlerini kapatan Gustav'a, ölünün üstünün de örtülmesi gerekip gerekmediğini sordu. O sırada Gustav yaşlı adamın bedeninden uzaklaşmakla meşguldü ve iki eliyle kulaklarını tıkamıştı.

Açtığında, sesleri duyar hale geldiğinde genç çocuk tekrar sordu soruyu ve evin bir ucundaki Gustav'a sesini duyurabilmesi için epey bağırması gerekti. Yanındaki adamlar ölüye saygısızlık ettiğini ve çenesini kapalı tutması gerektiğini söylediler.

---

4 Fr. "Yıldızına!"

Bir adam Gustav'ın yanına giderek kısık sesle, neden yaşlı adamın başından ayrıldığını, adeta kaçar gibi hızla uzaklaştığını sordu.

"Bir ölünün başında neyi bekleyebilirim?" diye sordu Gustav, bunun cevabını şimdi çok merak ediyordu çünkü herkes, yaşlı adam biraz sonra yuttuğu bademi hızla tükürecek, boğulduğu suyu kusacak, hayata dönecek ve geri gitmeyecekmiş gibi bekliyordu başında.

"Oradaki herkes neyi bekliyorsa onu!" diye karşılık verdi adam; ne demek istediğini kendisi bile bilmiyordu. Ancak o ölünün yanından uzaklaştıktan sonra, başında beklemenin bir işe yaramadığını kavramıştı ama bu esnada soruyu da sormuştu bir kere. Kendini bir tutum belirlemek zorunda hissediyordu.

"Herkes neyi bekliyor anlamıyorum ki?" diye karşılık verdi Gustav.

"Kendini güvende hissetmesi için bekliyorlar." dedi adam. Konuşması, duruma uygun kelimelerden dilinin ucuna ilk gelenleri art arda dizmekten başka bir şey değildi. Bu cevap, "Lambanın patlamaması gerek." "Otobüsü durdurmamalısınız." "Yolun kenarından gidilir." gibi cümlelerden hiçbir farkı olmayan bir cümleydi.

"İnsanı, kendi yaşamı bile ölümden koruyamazsa yaşayanlar bir ölünün neyini koruyabilirler?"

"Eşyasını, parasını, bir hırsız girecek olsa şu kapıdan, peruk için saçlarını bile alır adamın. Burada hırsızlar yanlarında mutlaka makas taşırlar. Kıllarını da uzatıyorlarmış, onları bile kesip satıyorlarmış. Dünyanın ne hale geldiğini görüyorsunuz ya? Ölüler, gömülene kadar yalnız bırakılmamalıdırlar."

"Yalnız bırakmamak için ille başında dikilmeniz, yanına çömelmeniz gerekmez ki. Mezara da birlikte gireceksiniz kolayını bulsanız."

"İnsanlar o kadar şanslı yaratıklardır ki varlığının farkında olmasalar bile kendileriyle birlikte gömülmek isteyen biri mutlaka bulunur. Şimdi kim bilir nerededir... Ama biliyorum ki benimle birlikte ölmek ve yıllardır birlikte uyuyamadığımız geniş yatak yerine daracık bir çukura bari birlikte gömülmek istiyordur."

"İnsanın son yaşı, aşk için biraz geç bir yaştır. O yaşta âşık olunmaz, ölünür. O zamana kadar yatağımda bana sarılmayan kollar, mezardayken, boynuma dolanan yılanlar kadar itici gelirler bana."

"Öyle söylemeyin. Aşk için hiçbir zaman geç değildir."

"Nesiniz siz; nekrofil falan mı? Tamam, bunu itiraf etmek için uygun bir zaman olabilir ama lafı uzatmanıza gerek yok. Beni şüphelenmek zorunda bırakmayın, açıkça söyleyin."

Ama adam yanaklarını şişirdi, yumruklarını sıkıp karşılık vermeden Gustav'ın yanından ayrıldı. Gidip yaşlı adamın karşısındaki koltuğa attı kendini. Kafasını kumaşın içine gömüp başını iki eli arasına aldı. Susmayı tercih etti ve Gustav'ı daha çok sinirlendirdi.

Yaşlı adam, aniden ve çok yakınında öldüğü için Gustav'ın ürpermesine sebep oluyordu. O güne dek hep yaşayan insanlar gelmişlerdi ayaklarının dibine kadar; bazen yeni aldığı bir eşyanın karton kutusu, bazen bir gazete, bazen bir top, bazen bir taş, bir keresinde bir bebek bulmuştu ayaklarının dibinde. Fakat ilk kez bir ölü gelmişti. Kavuşmak için sabırsızlanan, aşktan gözleri kör olmuş genç bir âşık gibi dibinde durmuştu ayak parmaklarının, o genç âşık gibi basmıştı da ayaklarının üstüne. İşte bu durum Gustav'ı içten içe korkutmuştu. Üstüne bir de gözlerini kapatmak için yanına çok yaklaşmış ve yaşlı adamın sesini duymamak için içinden var gücüyle bağırmıştı.

Genç adamın sessizliği, bu suskun evin içinde kulağı en çok tırmalayanıydı. Gürültünün içinde suskunluğu ayırt edemezsiniz. Suskunluğu en iyi, suskunluğun içinde ayırt edebilirsiniz.

Suskunluk, bu kadar uzun sürmemelidir. Suskunluğun ne kadar uzun sürmesi gerektiğini de ancak çok uzun sürdüğünde anlarsınız.

Gustav, genç adamın yanına yaklaştığında yaşlı adamın da yanına yaklaşmış olacağından, genç adamın neden sustuğunu merak etmemeye çalışıyordu. Zaten çok geçmeden iki polis ve bir de adli tıptan bir doktor geldi. Bir de hemşire gelmişti, yoksa o da mı doktordu; içeri en son girmişti ve bunun nedeni de sevgilisi olmalıydı. Evin açık kapısından içeri ara sıra bir erkek kafası uzanıyordu. Korkarak, hüzünle veya merakla izlemiyordu evin içini. Evin içinde güzel bir kadını hayranlıkla seyrediyordu. Hemşire, doktora yer vermek için geri çekildiğinde kapıya doğru baktı ve sevgilisiyle göz göze geldi. Sevgilisinin ağzı kulaklarına varıyordu; hemşire gözlerini patlatıp, kafasıyla git işareti yapmasına rağmen ellerini, ağaç tepesindeki bir rakun gibi sarıyordu kapının kenarına.

Gustav bunun yaşlı adama yapılan bir saygısızlık olduğunu; ölenin bir başkası olmasının da yapılanın saygısızlık olduğunu değiştirmeyeceğini düşündü. Hemşirenin şapşal sevgilisini buradan kovmaya karar verdi.

Evin dışına çıktı. Hemşirenin sevgilisi birinin evin dışına çıktığını fark etmemişti bile. Gözleri sadece sevgilisini görüyordu.

"Belli ki sevişmeye yeni başlamışsınız ve senin aklın da yatakta kalmış." dedi Gustav. Ama çocuk bunu duymadı. Neden herkes susuyordu?

Çocuğun yanına gidip omzuna dokundu, çocuk yine ayırmadı gözlerini sevgilisinden. Sonra dayanamadı ve omzundan tutup sarstı çocuğu; onu rüyasından uyandırdı.

"Ne istiyorsun aptal herif?" dedi çocuk, uykusundan uyandığında agresif olanlar gibi.

"Buraya neden geldin? Yaşlı adam içinse git başında bekle; onun için değilse buradaki herkes akşama yuvasına dönecek, git onların dönecekleri yerde bekle."

"Sana mı soracağım nerede bekleyeceğimi?"

"Beni beklediğini bilseydim daha çok gelirdim yanına."

"Kimsin, nesin bilmiyorum. Benim seninle bir derdim yok. Senin de benimle olmasın. Geldiğin yere döner misin şimdi. Bunu tekrarlatma bana, tekrarlamayı hiç sevmem, sevmediğim şeyleri yaparken de istemeden zor kullanırım."

"Çok genç ve aptalsın. Bu evde bir cenaze var, striptiz şov değil. Salya değil, gözyaşı akıtılması gereken bir yer. Yukarı değil, aşağı; yere bakılması gereken bir yer. Fantezi kurulması değil dua edilmesi gereken bir yer. Sevgilinin değil Azrail'in beklendiği bir yer. Ah yaşlı adam, kapısının ziline kaplan kafası koyacağına, senin gibi aşktan maymuna dönenler için bir muz ağacı koysaymış şuraya. Artık söyleyemem de. Geç kaldım. Öldü çünkü. Öldüğünü anlayabiliyor musun? İçeride bir ölünün yattığını? Ölüm ne demek biliyor musun?"

"Bunu öğrenmek için çok vaktim var."

"Hayır, aksine vaktin azalıyor. Küçük sevgilin yakında tekmeyi basar sana ve öldüğünü sanırsın. İnsan, ömrü boyunca birkaç kez deneyimler ölümü. Çünkü -sana da söyleyeyim aptal çocuk- yaşam, ölüme alışma çabasıdır."

"Nasıl konuşuyorsun onun hakkında? Nereden buluyorsun bu cesareti? Tamam, dediğin gibi ondan ayrıldığımda ölürüm diye tahmin ediyorum ama bu benim sorunum. Seni ilgilendirmez!"

"Seninle ilgili hiçbir şeyle ilgilenmem. Ama bu evle ilgilenmek zorundayım. En azından bu akşam. Şu an evle ilgileniyorum, seni süpürmek zorundayım dışarı. Dışarı lütfen, sevgilin de gelecek."

"Sevgilimin adını bir daha ağzına alma!" diyerek Gustav'ın yakasına yapıştı çocuk.

"Bilmediğim bir şeyi nasıl ağzıma alabilirim söyler misin? Çin mutfağından yemek mi tadıyorum?"

"Bir de üstüne dalga geçiyorsun. Seni şu adamla aynı yere yollamamı ister misin?"

"Hangi adamla?" diye soruyordu Gustav ve içten içe eğleniyordu çocukla.

"Ölü adamla."

"O da mı Alice Springs'e gitmiş?"

"Orasını bilmem, gidince görürsün."

"İnsan dediğin şey, hiçbir yere gidemez. Gidince görmek diye bir şey yoktur. Ya önceden de görmüştür ya da gitse de göremeyecektir. Ellerin pantolonun cebine daha çok yakışıyor. Bir kürkle gezecek olsam bir kürk alırdım. Bu kollarda hiç tüy yok, üstümde bir kürk gibi değil bir kolye gibi durdular. Şimdi çek onları da eski görüntüme döneyim."

Ama çocuk çekmedi ve öfkesini kontrol edemeyerek, görüntüsüne bakıldığında hiç tahmin edilemeyecek bir güçle Gustav'ı merdivenlerden aşağı itti. Gustav ne olduğunu anlamaya başladığı sırada neler olduğunu unutmaya da başladı. Her basamakta biraz daha silindi kafasını dolduran şeyler. Onları, basamaklara çarptıkça saçtı etrafa. Bir noktada durdu.

Düşerken hiç ses çıkarmamıştı, canının acıyıp acımadığından emin olamıyordu çocuk. Ancak Gustav'ı baygın bir halde ve tozlar içinde yatarken gördüğünde yaptığının yanlış olduğunu anladı. Paniğe kapılıp kaçmak istedi. Ama yukarı kata tırmanıyordu. Merdivenlerin ortasında, yukarı çıkması değil aşağı inmesi gerektiğinin farkına vardı ve aynı hızla aşağı inmeye başladı. Gustav'a yaklaşırken hızını ayarlayamadı ve koluna bastı; ayakkabısının altı, bir desen gibi yerini almıştı Gustav'ın kolunda.

Doktor, yaşlı adamın öldüğünden emin olduktan sonra polisler etraftakilere sorular sormaya başladılar. Yaşlı adamın ne zaman öldüğü, nasıl öldüğü, kimin fark ettiğiyle ilgili. Herkes bir

yabancıdan bahsediyordu. Kapıya doğru baktıklarında Gustav'ın evde olmadığını anladılar. Kaçtığını düşündüler, bu yüzden de suçlu olduğunu.

Doktor, suçlamak için acele etmemeleri gerektiğini söyledi. Bu akşam otopsi yapılacaktı, yarın da bir cenaze. Bu yabancı adamın, yaşlı adamın evine nasıl girdiğini sordu polisler. Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, gerilerde, tek başına oturuyor ve boş gözlerle kalabalığı seyrediyordu. Polislerden biri yanma giderek aynı soruları ona da sormaya başladı:

"Yaşlı adamı bulan kişiyi gördünüz mü?"

"Gördüm." dedi yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, sesi zor çıkıyordu, bitkindi.

"Nerede gördünüz en son?"

"Burada."

"İlk kez nerede görmüştünüz?"

"Garda."

"Gardan buraya nasıl gelmiş olabilir?"

"Ben getirdim."

"Siz mi getirdiniz? Bir katile yardım etmiş olabilirsiniz."

"O katil değil."

"Nereden biliyorsunuz olmadığını?"

"Siz nereden katil olduğunu uyduruyorsanız oradan. Bakın, çok yorgunum, aslında değilim, bedenim yorgun değil ama yorgun hissediyorum kendimi. Sanki yaşlı adam ölürken, yaşadığı hayatın tüm yükünü geride kalanlara paylaştırmış gibi. Bu haber beni derinden üzdü, bunu tahmin bile edemezsiniz. Bu üzüntüyle sizin katil olmasından şüphelendiğiniz beyefendiyi kırdım. Ondan şüphelendim ve üzerine gittim. Onu sevmiyorum, diyebilirim ki aramızda şimşekler çaktı, bir fırtına koptu. Kopmuş olmalı, ağzından böyle çirkin şeyler nasıl çıkardı yoksa.

Bir fırtına zorla çıkarıp almış olmalı onları. Bunları boş verin; Gustav buralarda bir yerdedir. Bir yere kaçamaz. Kaçmasını gerektiren bir durum da yok ortada. Yaşlı adam eceliyle öldü, yorgundu; onunkisi gerçek bir yorgunluktu. Kim bilir neye heyecanlanmış veya üzülmüştür, kalp krizi geçirmiş olabilir. Benim tahminim tabii bu. Gustav burada bir gece kalacaktı. Kalmak için bir yere ihtiyacı vardı, ben de hem yaşlı bir adama eşlik etmesi hem de yakınımda olması için buraya yönlendirdim. Sandığınız gibi ilgim falan yoktu ona, yardıma ihtiyacı vardı. Fakat bu çok uzun bir konu, sizin onu derhal bulmanız gerekiyor."

Hemşire, sevgilisini kapıda göremediğinden telaşlanmıştı ve bir an önce ne olup bittiğini öğrenmek için işleri daha hızlı yapıyordu.

Yaşlı adamı beyaz bir kumaşın içine geçirdiler. Yağmurluk kumaşı gibiydi. Üstündeki fermuarı ayakucundan başlayarak tepesine kadar çektiler. Kaldırmak kolay olsun diye kanepenin üzerinde bıraktılar. Hemşire kaldırıp götürmek istedi hemen. Doktor bunun erkek işi olduğunu söyleyerek onu yaşlı adamın kafasından uzaklaştırdı.

"Ama polislerin işi var." diye uyardı hemşire.

"Burada erkekten çok ne var? Neyin var senin? Korkmuyorsun değil mi ölülerden?"

"Ben sizi düşünüyorum. Evinize daha erken gitmek istemez misiniz?"

"Kendi isteklerini benimkilermiş gibi göstermek istiyorsun ama başarısızsın. Sen gidebilirsin, hastaneye dönmene gerek yok. Çıkabilirsin şimdi, git."

"Emin misiniz?"

"Sorarsan olamam."

"Peki, gidiyorum, teşekkür ederim. Eminsiniz." dedi ve adeta kaçtı hemşire.

Doktor bir an sonra fikrini değiştirip bağırdı arkasından ama o sırada hemşire evden çıkmış ve merdivenlerin aşağısında baygın halde yatan adamı görünce çığlığı basmıştı. Doktorun kendisine seslendiğini duyamadı ama doktor ve diğerleri, hemşirenin çığlığını duydular. Kapıya en yakın yerde duran yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın dışarı fırladı. Hemşire korkmuş, çığlık çığlığa sevgilisine gitmişti. Sevgilisini, bu adama neler yaptığını hayal edebilecek kadar iyi tanıyordu.

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, Gustav'ın yerde yattığını fark ettiğinde ona karşı duyduğu tüm kızgınlık silindi. Polisler, aradıkları kişinin yerde yatan bu adam olduğunu anlamışlardı. Onu yukarı, salonda yer olmadığı için yatak odasına götürdüler, yaşlı adamın geniş yatağına yatırdılar.

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın Gustav'ın yanaklarına vuruyor ve dudaklarını onun kulaklarına dayayıp çantasının yerini soruyordu.

"Sizi duyamaz." dedi doktor.

"Sizi de duyamaz. Bu yüzden, belki beni duyup karşılık verir."

"Dediğinizi anlamıyorum. Yakını mısınız? Çekilin bir bakayım, baygınlığının sebebi ne olabilir diye."

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, doktor Gustav'la ilgilenirken çantayı aramaya koyuldu. Bu evin içinde olmalıydı, yoksa çantayı da alıp kaçarken takılıp düşmüş, çantasını düşürmüş müydü? Aklına gelen bu seçenek onu evden dışarı çıkardı ve apartmanın girişine kadar gitti, ortalarda bir çanta görünmüyordu. Evin içinde aramaya karar verdi, aşağı indiğinden daha hızlı bir şekilde yukarı tırmandı, hem ne zaman yukarı çıksa kalçalarının sıkılaştığını düşünür ve bundan mutlu olurdu. Merdivenleri çıkarken istemsizce gülüyordu.

Komşular yaşlı adamın cesedini evden çıkarmaya çalışıyorlardı. Biri, yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadının gülümsediğini fark etti ve ondan bu davranışı beklemediği için hayıflandı:

"Bakıyorum çok üzülmüşsünüz yaşlı adamın öldüğüne."

"Bakmadan da emin olabilirsiniz buna."

"Yüzünüz hiç de aynı şeyi söylemiyor." dedi adam. "Biraz bekleyin, bari şu apartmandan çıkalım, o zaman doya doya gülersiniz, kahkahalarınızı duymamak için kulaklarımı tıkamaya razıyım, yeter ki yanınızdan geçen ölüye bu saygısızlığı yapmaya bir son verin."

"Nasıl konuşuyorsunuz benimle! Onu ne kadar sevdiğimi en iyi siz bildiğiniz halde hem de. Yüzümün nasıl göründüğünün farkında değilim. Üzüntümün farkındayım yine de. Bunu hatırlatmama gerek kalması ne kadar üzücü." diye hatırlatarak son bir kez yaşlı adama baktı yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın. Hatırladığı gibi değildi; kanatlara sahip olmak için beyaz bir kozanın içine girmişti yaşlı adam. Onu çirkin bir tırtıl olarak hatırlamamak için yüzüne son bir kez bakmalıydı cenazede.

Adam tekrar söze başlayacaktı ki yaşlı adamın ayak kısmından tutan adam söze girdi:

"Bu şekilde hepimiz ölüye saygısızlık etmiş oluyoruz. Bırakalım o istediği gibi yapsın. Biz karışmayalım."

"Haklısın." diye doğruladılar ve yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadının suratına bakmadan, dikkatle aşağı taşımaya başladılar yaşlı adamı.

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın arkalarından bakarak vakit kaybetmek yerine doğruca Gustav'ın yanına gitti, hâlâ uyanmamıştı. Doktor birazdan ayılacağını söyledi; siz öyle sanın, diye geçirdi içinden ve odada gezinmeye başladı.

Polislerden biri, kapının ağzına gelen kadının hemen önünden geçti. Gustav'ın çantasını almış, incelemek için merkeze götürüyordu. Kadınsa sürekli karşıya baktığı için polisin elinde ne olduğunu görememişti. Şansa, dalgın polis evden çıkarken çantayı duvara çarptı ve korktuğu için söylendi. Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın ne olduğunu anlamak için baktı ve polisin elinde Gustav'ınkine benzeyen kapalı bir çantanın olduğunu son anda fark etti.

Koşarak polisi yakaladı ve çantanın kime ait olduğunu sordu.

"Yaşlı adamın ölümüne sebep olduğundan şüphelendiğimiz şu baygın adamın olabilir. Sahip çıkan olmadı, ben de incelemek için götürüyorum. Kimsenin değilse satacağım."

"O çanta benim. Lütfen hemen bırakın."

Çantayı polisin elinden nasıl alacağını bilemediği için paniğe kapılmış ama paniğin ses tonuna ve hareketlerine yansımaması için, tüm kaslarını sıkmak zorunda kalmıştı.

"Sakin olun, sizin karşınızda polis var. Beni tehdit etmeye mi kalkıyorsunuz yoksa? Doğru mu anladım?"

"Bir şeyleri doğru anlayamadığınız açık. O yüzden yanlış kişinin malını gasp ediyorsunuz. Siz beni hiçbir şeyle suçlayamazsınız ama ben sizi çantamı çalmakla suçlayabilirim. Nasıl kanıtlayabilirim size onun benim çantam olduğunu? İçinde hiçbir şey yok. Bu yeterli mi?"

"Doğru söylediniz, içinde hiçbir şey yok ve duvara dayalıydı. Çantanızı bu şekilde tutuyorsanız evinizdeki masanın, sandalyenin nasıl durduğunu tahmin edemiyorum."

"Onu suya düşürdüm, içindekiler ıslanınca çıkardım, kuruması için duvara dayadım. Evimde de her şey yerli yerinde. Görmek isterseniz, hemen üst katta..." dedi yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, kendine yeni bir av bulmuştu.

Sonra Gustav'ı hatırladı, uyanması gerektiğini ve uyanabilmek için bu çantaya muhtaç olduğunu. Çantayı da kimseye teslim edemezdi.

"İsterdim ama bugün uygun bir gün değil. Kapı numaranızı söylerseniz, bir gün mutlaka zaman yaratmaya çalışacağım."

"Üst katta, dedim ya size."

"Neden kızıyorsunuz, yoksa gelmeyeceğimden mi korkuyorsunuz?"

"Doktor beni çağırıyor, çantamı verin ve gidin." dedi yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın. Giriş kapısına doğru yaklaşıp doktora seslendi ve çantayı vermesi için polise elini uzattı.

Polis tam çantayı veriyordu ki doktor kapıda göründü:

"Ben kimseyi çağırmadım. Kimsenin yardımına ihtiyacım yok." dedi. Polisin aklına kurt düşürdü ve kadın bir an ne yapacağını şaşırdı.

"Yanlış mı duydum? Belki de Gustav uyanmıştır, seslerinizi karıştırmış olabilirim." dedi yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, doktora gülümseyerek.

"Uyanmadı, yarım saat kadar daha uyuması gerekebilir. Bu arada, ben onun uyanmasını bekleyemeyeceğim. Gitmem gerek. Siz yanında kalacak mısınız? Biri kalsa iyi olurdu..."

"Kalacağım tabii ki. Yalnız bir yanlışlık olmuş, polis onun çantası diye benimkini almış ve görüyorsunuz hâlâ elinde."

"Küçük bir çocuk gibi şikâyet mi ediyorsunuz? Doktor sizin babanız değil. Söyleyin bakalım, ne vardı bu çantada? Boş bir çanta işte, baksanıza, neden ısrarla almak istiyorsunuz onu? Israrınız onu elime yapıştırdı neredeyse."

"Bu yaptığınız hırsızlıktır. Evime giren bir hırsızı yakalasam istediğini almasında bir sakınca olmadığını mı söylerim sanıyor-

sun uz? Benim malımı gözümün önünde benden kaçırıyorsunuz. Bırakmazsanız bu işin sonu çok kötü bir yere varacak."

"Bakın doktor bey. Bomboş bir çanta. Size de garip gelmiyor mu? Bir iş çevirdiklerini düşünmeye başladım. Bence o baygın adamla bu kadın birlikte kirli işler yapıyorlar."

"Öyle mi?" diye sordu doktor şaşırarak.

"Öyle. Şaşırmayın doktor, sevişiyoruz sadece. Daha fazla utanmanızı istemem. Size ismimi de vereyim, araştırın, aşağı inen komşulara da sorabilirsiniz. Zengin bir kadınım, hiçbir şeye ihtiyacım yok. Bu çantaya da yok. Ama ölen kocamdan kalan bir yadigâr. Siz onu bana verin, ben size yenisini alayım. Bu tip eşyaların anıları olur, bir enerji birikmiştir onlarda. Kocamın talihsizliklerinin sizin elinizde taşınmasına göz yumamam. Bırakın, bulduğunuz gibi bir kenarda dursun çanta. Aslında, bunu rica etmeme ne gerek var? Emretmeyeceğim de. Son kez söylüyorum, verin çantamı bana."

"Alın, ama aklınızda bulunsun peşinizi bırakmayacağım."

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın gözlerini kısarak güldü ve bundan memnun olacağını söyledi. Polis, yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadına çantayı uzatırken üstünde beyaz bir kâğıt olduğunu fark etti. Sonra kendine doğru yaklaştırıp okudu: BU ÇANTAYI BENİM İÇİN AÇAR MISINIZ?

"Bu ne demek oluyor?" diye sordu yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadına.

"Kim?" diyerek polisin sorusunu anlamaya çalıştı yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın.

"Bu!" diyerek çantanın üzerindeki kâğıdı gösterdi ve yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadının da okuyabilmesi için uzattı çantayı.

Doktor da yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadınla birlikte aynı cümleyi okudu.

"Niçin yaptınız böyle bir şeyi?" diye sordu doktor.

"Çocukların şakasıdır. Şimdi görüyorum ben de. Önemli bir şey değil." diyerek kâğıdı koparıp yere attı. Polis ve doktor olup biteni kavramak için dikkatle yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadının yüzüne baktıklarından kâğıdın arkasında Gustav'ın yüzünün olduğunu göremediler. Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın bunu fark ettiğinde korkarak bir anda yere eğildi ve kâğıdı buruşturarak avucuna aldı.

"Üzüntüden ne yaptığımı bilmiyorum. Apartmanın içine çöp atmak hiç adetim değildir."

"Verin o halde, giderken ben atayım." dedi polis. Hâlâ şüpheyle yaklaşıyordu; amacı çöp atmak değil yazıyı incelemekti.

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın daha fazla duramadı ve iyi günler dileyip hızlıca içeri girdi. Polisin, arkasından içeri geleceğini tahmin etmediği için çöp arıyordu. Arkasında ayak sesi duyunca irkildi.

"Çöp kutusunu mu arıyorsunuz? Tam arkanızda." dedi polis sırıtarak.

Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın arkasını dönerse kâğıdı çöpe atmak zorundaydı, polisin tam önüne. Kesin alacaktı kâğıdı ve arkasını çevirdiğinde kayıp, bugün bulunan ve bir cinayete karıştığı düşünülen adamı görecekti.

"Nefes alamıyorum." diyerek Gustav'ın başucundaki pencereyi açtı yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın, açarken de kâğıdı dışarı fırlatmıştı. Yanlışlıkla yere düşürdüğünü söylerken arkasına dönmeye çalışıyordu ama polis gitmişti. Nereye gitmiş olabileceğini düşünürken, kendini ondan kurtulmuş olmanın mutluluğuna bırakmayı tercih etti. Pencereden soğuk geliyordu, işini bitirdiğine göre kapatmalıydı şimdi. Kapatırken aşağıda buğday tanesi arayan tavuklar gibi

kafasını sallayan, bulduğu her kâğıdı eline alan, çöpü eşeleyen üniformalı bir adam gördü. Vazgeçmeyecekti polis ama yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın da vazgeçmeyecekti. Gustav hiç uyanmasa bile savaşacaktı polisle. Savaşması için bir neden olmasa bile savaşacaktı. Savaşı kaybedecek olsa bile savaşacaktı.

Oysa dünyanın rüzgârı bir takım yazıları avucunun içine almış, o harfleri bir dövme gibi yapıştırmıştı derisine. Kâğıdı çoktan hiç bulunamayacak bir yere kadar taşımış ve bir deliğe girmesine yardım etmişti. Rüzgâr her zaman insan için esmez. İnsanlar ona çeşitli isimler verdikleri için, ismi olan her şeyi çok sever ve bakın gazete kâğıtlarına, ilanlara; üstünde harf olan her şeyi taşır durur. Onları taşır çünkü başka şeylerin de isimleri olup olmadığını öğrenmek ister. Okumak ister rüzgâr kelimeleri. Her harfi bilmek ister. Rüzgâra boş bir kâğıt parçasını bırakın, alçakta kalır ama bir kâğıda yazı yazarak bırakın rüzgâra; nasıl bir kavganın çıktığını, elden ele dolaştığını ve kimlerce, ne kadar yüksekte okunduğunu göreceksiniz veya görmeyeceksiniz. Bunlar, hiç olmayabilirler de. Rastlantıya anlam yüklemeye çalışıyoruz sadece.

Hazır polis uzaklaşmışken, içeri girememesi için kapıyı kapatmaya gitti yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın. Doktor da aşağı inmişti polisle birlikte. Evde kimse kalmamıştı Gustav'la ikisinden başka. Bir sessizlik vardı sadece. Ölüm sessizliğinin içinde herkese yer vardır.

Gustav'ın başına giderek çantayı açtı yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın.

"Ne çok dayak yemiş gibiyim." dedi Gustav. O çocuğun gidip gitmediğini sordu hemen. Yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın tanımıyordu hemşireyi de sevgilisini de.

"Yaşlı adam nerede?" diye sordu sonra.

"Buna yaşayan hiç kimse cevap veremez Gustav."

"Neden? Uzayın hiç görmediğimiz yerine mi fırlattılar onu? Cenazeleriniz böyle mi oluyor? Bir İtalyan'a Pizza Kulesi'nin yerini soramayacaksam kime soracağım? Ne demek 'Yaşayan hiç kimse cevap veremez?' Ölüler mi konuşmaya başlasınlar? Yaşlı adama mı sorayım bu saatten sonra?"

"Sorunu yanlış anlamışım, dalgınım kusuruma bakma. Otopsi için hastaneye götürdüler. Yarın da cenazesi olacak. Gelmek istersen sana nerede olacağını söylerim, götürebilirim de."

"Neden geleyim? Kimsem değildi ki benim."

"Ağlamak veya siyah giymek istiyorsan gelebilirsin. İkisinde de abartıya kaçabileceğin tek yer. Sen bilirsin."

"İkisini de istemiyorum. Belki başka bir şey için gelirim. Biraz yürümek için mesela, neden yaşadıklarını bilmeyen, gömülen o insanın artık bir ölü olduğunu, onu gömen kişiler olmalarına rağmen kavrayamayan, yalandan dua edip oradan uzaklaşmak için sabırsızlanan, dost olduğunu yeni hatırlayan, kardeş olduğunu unutan bir sürü insan görmek için gelirim. Ot görmek için gelirim, insanlar sonunda sarı ve çarpık çurpuk bitkilere dönüşüyorlar. Yaşlı adamın yüzüne son bir kez bakmak için gelirim. Belki öldükten sonra kendine dışarıdan bakmış ve mutlu olduğunu, kızına kavuştuğunu göstermek için bize dudaklarının iki yakasında küçük bir yükselti, bir işaret bırakmıştır."

"Şimdi ne yapmak istersin?" diye sordu yardımsever ve artık aptal diye anılmasında bir sakınca olmayan kadın. Şefkatli yaklaşıyordu, daha tanışalı birkaç saat olmasına rağmen eskisi gibi yardımsever diyesi geliyordu insanın.

"Sevişmek istemiyorum." dedi Gustav.

"Senin istediğin şeyi sordum. Ben de sevişmek istemiyorum, ikimizin de istediği şeyi sormadım."

"Biraz dinlenip yıkanacağım. Yıkanmak istiyorum. Suyla birlikte bugünün üstümden akıp gitmesini. Başıma gelenlerin gerçek olmadığına inanmak istiyorum. Bunun için yarın cenazeye

gelmeliyim. Eğer bir cenaze yoksa gerçeklik de yoktur. Yarın cenaze olmazsa sahiden delirdim demektir. Ne olur yarın beni cenazeye götür. Erkenden kalk, siyah giyin, ağlamamak için makyaj yapma ve kapıya vur. Erkenden, herkesten önce biz gidelim. Yaşlı adam bile henüz ölüp ölmediğini anlayamamış olsun o vakit. O kadar erken ki mezarlıkta uyanalım. Korkar mısın bundan? Ben korkarım, bu evde uyanayım ama hatırlat bana nereye gittiğimizi. Niçin gittiğimizi hatırlat, birinin öldüğünü söyle. Şimdi yanımızda yok ama dün geceye kadar vardı, de. Şu kanepede otururdu, kanepe aşağı doğru incelirdi, dünya yaşlı adam için kanepenin çöken yeri kadardı, de. Çok yavaştı, ancak öldü, de. O kadar yavaş bir insanın bile cenazesi çabucak biter diye hatırlat. Mesela en kısa şey ölmektir. Birileri ölmezse başkaları yaşadıklarını nasıl anlasınlar değil mi? Ölüm, yaşamın aynasıdır. O aynada tüm yaşamımız iç içe geçer, yansır ve sonsuza kadar tekrarlanır. Bana o aynayı göster, yaşlı adamın üstüne atıp kıracaklar o aynayı. Tüm parçalarla birlikte gömülecek, her yerini gösteren parçalar; ayaklarını, gözlerini, ellerini, bacaklarını, tırnaklarını, saçlarını... Saçları bir kısım kar gibi dökülecek kafasını koyduğu yere. Ama kar mezarda eriyemez ki. Buz gibi olacak üstümüzdeki hava, yarın çok üşüyeceğiz. Artık sesi yok yaşlı adamın, onunla birlikte gökyüzündeki yıldız bile silindi. Kim anlatacak balıkla ve leylekle oynayan küçük bir kızın hikâyesini? O küçük çocuk da öldü yaşlı adamla birlikte. Biz de öldük bakma böyle konuştuğumuza. Yaşayanlar, ölüleri de yaşatırlar ama ölüler, kendileriyle birlikte her şeyi ve herkesi gömerler o çukura. Haksızlık, adaletsizlik. Bu yüzden herkes ölmeli, biz de ölürken öldürmeliyiz başkalarını. Adalet yerini bulsun diye öleceğiz işte. Hakkımızı toprakta arayacağız. Biz de biraz birilerini unutalım. Yarın çok çirkin olma, çirkin birini unutmak isterim ama çirkin birini unutmak için ölmemeliyim. Ölmeyerek de unutabilmeliyim. Yarın biraz güzel ol, sana daha çok bakmak için yaşamak isteyeyim. Sen istediğim kadar güzel olamazsın, cenazeye güzel bir kadın getir. Gözyaşlarınızla beslenip çabucak açan bir çiçek gibi beklesin mezarın

başında. Yarın bir çocuk da getirebilirsin mezara. Orada ne için bulunduğumuzu söyleme. Tek istediğim bilmek; ben ölsem bile, ölmeyecek olan o kadar çok insan var ki: ben bir gün ölsem ne olur, bu küçük çocuk bile ölecek. Bunları hatırlamam için beni yarın cenazeye götür, sakın burada unutma. Beni unutursan da delirdiğimi düşüneceğim. Yaşlı adamla hiç tanışmamışım, hiç kimse ölmemiş, diye düşüneceğim. Hiç kimsenin ölmediğini söyleyemem sana; o zaman yaşadığımı nasıl söylerim? Çok korkarım yaşadığımı söylemekten. Yaşadığımı bilirken, bundan şüphe duymak korkunç bir şey. Neresindeyim yaşamın, bunu bulmama yardım et. Bu şehirde, bir yolda, bir mezarlıkta, bir sabah bir cenazeye katıldığımı söyleyeyim evime döndüğümde soranlara. Bir evim varsa. Bir evim olmasa da dönebileceğim bir yer olmalı. Bulurum, bulmak kolay, şu dediklerimi yapman lazım. Delirmediğime inanmak istiyorum. Sabah bir arabam vardı benim; o halde yaşlı adam öldü. Sabah yolda bir sürü çanta vardı, sanki gökten dolu gibi yağmışlardı; o halde yaşlı adam öldü. Aklımı bir çantaya hapsettim; demek ki öldü yaşlı adam. Trene binmek istedim; biliyorum ki yaşlı adam öldü. Trene binemediysem yaşlı adam kesin ölmüştür. Beni kurtardın, yaşlı adamın öldüğünden şüphen var mı? Seviştin benimle; yaşlı adam çok yaklaşmıştı artık ölmeye. Beni buraya getirdin, yaşlı adamın canı ölmek istiyordu. Ben burada yaşlı adamla birlikte oturdum, yaşlı adam ölecekti. Yaşlı adam bir hikâye anlattı bana baba olmakla ilgili, kendi hikâyesiydi ve yaşlı adam bunun için ölmek zorundaydı. Yaşlı adam geciktirmişti ölmeyi, bunu bana o söyledi. O söylediyse kesin ölmüştür. Kesin ölecek olan biri söyleyebilir bunları. Kesin öldüğü için de söylediğinden şüphe duyamam. Bunları ben uyduruyor olamam, yoksa yaşlı adam ölmemiş olurdu. Eğer ölmediyse sen de beni dinliyor olmazdın. Bunları anlatıyorum çünkü yaşlı adam öldü. Ölmeseydi neden anlatırdım bunları? Başka bir şey hakkında konuşuyor olurdum. Lütfen koyunu değiştirmemem için elinden geleni yap. Başka bir şey hakkında konuşamam. Başka şeyler, başka akşamların. Bugün konumuz yaşlı adam. Yaşlı

adam değil; ölüm. Yani yaşlı adamın ölümü. Yaşlı adam öldü. Yarın cenazesi olacak. Bir baba olduğu için bunu yapması gerekiyordu. Şimdi Tanrı'nın da bir şeyler yapması lazım. Kızıyla onu buluşturmalı. Yaşlı adam bana bir adres vermişti, neresi olduğunu biliyor musun? Yarın cenaze olmazsa beni oraya götürür müsün? Çünkü yaşlı adam ölmediyse bile bana bir adres verdi. Yaşlı adam ölmese bile gitmem gereken bir yer var. Yaşlı adam öldüğü için kendi başıma gideceğim. Ne kötü, ölmeseydi de kendi başıma gidecektim. Çok yavaştı biliyorsun. Neden o kadar yavaştı? O kadar yavaş olmasaydı da ölecekti, biliyorum. Yaşlı adam öldü, delirmiyorum, pratik yapıyorum. Yarın mezarlığın kapısında gelenleri karşılayayım ve bunu söyleyeyim herkese, duymayan kalmasın. Herkes bilmeli yaşlı adamın öldüğünü, belki yanlış cenazeye gelirler. Onlar da katılsınlar, herkes katılsın yaşlı adamın cenazesine. Tanıdıkların var mı, istersen şimdi çağıralım onları? Sen yaşlı adamın onları da aramızda görmekten çok memnun olacağını söyle, gerçeği bilmesinler, daha çok olsunlar ki daha inandırıcı olsun yaşlı adamın öldüğü, ben yaşlı adam yerine de memnun olurum onları aramızda görmekten. Aramızda durmalarına gerek yok, arkalarda da dursalar olur. Kalabalık olsun dediğim gibi, bunlar benim delirmediğimin kanıtıdır. Delirmemek güzel şey. İnsan bunun için hayatta en az bir kere uğraşmalı. Delirmemek için kendini zor tutmalı ve aklını kaçırabileceği halde kaçırmamalı. Herkes kendine "ölen bir yaşlı adam" bulmalı. Onu yaşıyorken bulmalı, benim gibi. Biraz konuştuk, bana yardım etmeye bile çalıştı. Ona güvendim. Güvendiğim biri öldü. Biraz daha güvenebilseydim, yine güveneceğim, bak sana kanıtlayacağım yarın delirmediğimi; aramıza toprağın girmesi onunla konuşmama engel değil. Son bir şeyler anlatacağım ona. Aslında ben ölülere on metreden fazla yaklaşamam. Yarın bir deneyeceğim yaklaşmayı. Yaklaşamasam da yaşlı adam öldüğü için problem etmeyeceğim bunu. Aramızda on metre olması birbirimizi duymayacağımız anlamına gelmez. Zaten onu duyabileceğim için aramızda on metre mesafe bırakmaya gayret ediyorum. Onu duymak

istemediğimden değil. Bu akşam daha çok konuşsaydı, artık konuşan bir ölü olacak. Ölüler sadece yanlarına çağırırlar, sen hiç daha çok yaşa, daha güzel yaşa, tırnaklarını uzat, diyen bir ölü duydun mu? Duyarsan bana da haber ver, ben duymadım. Ölen birinin konuştuğunu da duymadım. Ama ya duyarsam diye aramıza bir mesafe koymayı ihmal etmedim. Ölüler böyleler işte, ölerek bitmiyor ki iş, ölmeleri onlar hakkında konuşmamızı engellemiyor ki. Ölümü bir sakız gibi çiğneyeceksin ağzında, çürüdüğünde atacaksın. Kolay çürümüyor, o yüzden hiç ağzına almayacaksın. Ama bir kere ölüm haberi alınca konuşmadan olmuyor. Yaşlı adam benim ayaklarımın dibinde öldü, ölmüştü, ölmüş olmalı, ne zaman ölmüştü bilmiyorum. Bunu daha ne kadar anlatmam gerekir? Kaç kişiye daha anlatmalıyım, ne zaman kurtulacağım ölümün sözlerinden? Yarın son bir kez konuşacağım yaşlı adam hakkında. Cenazede hiç konuşmayacağım belki, birinin onun tabutunu getirdiğini görsem yeter. Hayır, yetmez, ya içindeki başka biriyse? Yüzünü de görmem gerekir. Yüzünü görmem de yetmez, ya bir bir maske takmışsa? Tüm vücudunu görmem gerekir. Üstüne kara kapıların sıkıca kapatıldığını görmem gerekir, toprağın onu daha da derine bastırdığından emin olmam gerekir, yarın kaç kürek toprak attıklarını bile sayacağım yaşlı adamın üstüne. Sonra konuşacak başka bir konu bulabilirim. Delirmediysem kesin bulurum, delirdiysem de bulurum, delirmediysem o zamana kadar da delirmemeye bakacağım. Zaten bunu atlatırsam bir daha kolay kolay delirmem. Bunda delirecek ne var değil mi? Bugün bitecek, yarın yepyeni bir gün, cenazeyle başlayacağını bilsem bile benim için yepyeni ve bembeyaz bir gün olacak. Toprağın renginin, keyfimi kaçırmasına izin vermeyeceğime söz veriyorum. Ben yarını ağaçların üstündeki sağlıklı yapraklar kadar yeşil olarak hatırlayacağım. Mezarların üstündeki otlar gibi solgun bir rengi olmayacak yarının; yağmur yağar belki, o yağmur gibi şeffaf da olmayacak, ancak bir yerlere düşen gökkuşağının ayakları gibi rengârenk olabilir yarın. Yarın çok güzel bir renk olacak, görürsünüz bakın, size yarının ne renk olduğunu

göstereceğim. O renge bakıp delirmediğimi anlayacaksınız siz de, o zaman bir zahmet tebrik edeceksiniz beni: 'Tebrikler, delirmemişsiniz!' Neden susuyorsunuz? Konuşarak da söyleyebilirsiniz delirmediğimi. Neyse ki delirmediğimi anlamak için sizin konuşmanıza ihtiyacım yok. Yaşlı adam öldü, daha neyi konuşuyoruz ki..."

"Neden gülüyorsunuz?" diye sordu yardımsever kadın, Gustav onu en çok o anda korkutmuştu.

"Gülüyor muyum? Bence ağlıyorum."

"Gülüyorsunuz hâlbuki."

"İnsanlıkta en eski şey ağlamaktır. O kadar eskidir ki ağlamak; bence gülmek, ağlamanın unutulmuş biçimlerinden biridir. Hem beni konuşturursanız ağlayamam ki. Delirmemişim demek. Delirseydim ağlayabilir miydim? Ağlamak aklıma gelir miydi? Bunları sorar mıydım? Yarın cenazemiz var, dağılalım, ben yıkanayım, bir türlü yıkanamadım. Şimdi müsaade ederseniz... Size karşı kırıcı davrandım mı bugün, davrandıysam affedin, affetmezseniz benimle bir daha konuşmayın, bir daha konuşmayacaksanız bile yarın sabah beni erkenden alıp mezarlığa götürün, bana yaşlı adamın öldüğünü söylemeyi unutmayın sakın. İyi geceler."

Kadın da iyi geceler dileyerek ayrıldı Gustav'ın yanından. Yatak odasının kapısını kapatmayı teklif etti, gerek bulmadı Gustav; kadın, evi istediği gibi kullanabileceğini, korkarsa kendisini çağırmasının yeterli olacağını söyledi.

Gustav'ın aklına ancak o zaman geldi korku.

"Herkes korkar mı ölülerden?" diye sordu.

"Herkes korkmaz."

"Kimler korkar?"

"Ölümü arzulayanlar." dedi yardımsever kadın; "Bir kez öldükten sonra, ikinciye ölemezsin ki. O anı heyecanla bekleyenler

korkarlar ölülerden. Yaşamı çok sevenler de korkarlar. Oysa yaşamı sevmek, ölümü sevmektir. Ölümü göze alamayan nasıl doğsun? Bir an ölmek için bir ömür yaşar insan. Yaşamdaki irili ufaklı heyecanları, kabuk soyar gibi soyabilseydik ve soydukça kabukların içindeki çekirdeğe ulaşabilseydik, ölümün çekirdeğe kıvrılıp uyukladığını görebilirdik. Çoğu heyecan, aslında ölüme bir adım daha yaklaşmanın heyecanıdır. İnsan bunu nasıl kabul edebilir; etse nasıl yaşayabilir? Yaşam hep uyuklayarak ve rüya görerek geçer. Yarın sizi uyandırmayı deneyeceğim."

"Yarın beni uyandırın. Burada kalın bu akşam, yanıma daha çabuk gelmiş olursunuz, böylelikle daha çabuk uyandırabilirsiniz beni. Korkmaya kalkarsam uyandırırsınız, birlikte müzik dinleriz. Etrafta gürültü olsun yeter. Söylediğiniz her şey bana bir ninni gibi gelir bu gece."

"O zaman yarın giyeceğim kıyafetleri hazırlayıp geleyim. Uzun sürmez. Siz de o arada yıkanırsanız tekrar sevişmek zorunda kalmayız." diyerek kapıyı aralık bıraktı ve coşkusuz, yavaş adımlarla kısacık bir yürüyüşe çıktı.

Gustav banyonun yerine bakmaya giderken temiz çamaşırlara ihtiyacı olacağını hatırladı. Sanki çok uzun zamandır yıkanmıyormuş gibi geldi. Ne zaman yıkanmıştı en son? Aynada yüzüne baktı; çapakları yoktu, dudağının kenarında herhangi bir iz yoktu, dokundu dudaklarına, yağlı değillerdi, alt ve üst damaklarını birleştirerek bir kerede görünür haldeki bütün dişlerinin üstlerini ve aralarını kontrol etti, hiçbir şey yoktu. Ellerini havaya, ışığa doğru kaldırdı, tırnakları uzun sayılmazdı, aralarında pislik yoktu. Avuçları biraz terlemişti, üstlerinde toz yoktu. Boynunda hiçbir şey yoktu, gömleğini çıkarıp yakalarına baktı, ensesi yakalarda iz bırakacak kadar terlememiş ve o bölgeyi kirletmemişti. Bir insanın önce veya en çok ensesi kirlenir. "Yakası temiz olanın her yeri temiz sayılabilir." diye söylendi gömleğine. Pantolonunu çıkarıyordu, önce temiz çamaşır ve havlu bulmalıydı. Yardımsever kadının ne zaman geleceğini bilmiyordu ve birinin çıplak olması her zaman diğerinin

de çabucak çıplak kalabileceği manasına geleceğinden, aralarında geçen kösnül şeyin tekrarlanmaması için elinden geleni yapıyordu.

Yaşlı adamın yatak odasına gitti ve gardırobun kapaklarını açtı. Sadece gömlekler vardı, diğer kapakları açınca hırkalara rastladı, köşeye doğru birkaç palto vardı. "Pantolon?" diye sordu kendi kendine, tüm kapakları açtı, bulamayınca şaşırdı ve gömleklerin askılarına tekrar baktı, her gömleğin içinden yarıya katlanmış bir pantolon çıkıyordu.

Kapakların altlarında küçük çekmeceler vardı ve açtığında istediği şeyleri buldu. Üstündeki takımı da buradan bir şeylerle değiştirmek istiyordu. Bunu istediğini fark ettikten sonra kendini yanlış bir şey istediğine ikna etmeye koyuldu. Sonra kendini cenazede takım elbiseyle düşledi, siyah da değildi. Siyah takım elbise giyemiyorsa ne takım elbise giymesinin bir önemi vardı ne de kendi takım elbisesini giymesinin. Zaten kendi takım elbisesi değildi. Başkasının takım elbisesini giydiği için başkasının takım elbisesini de giyebilirdi. Bu başkasının, yaşlı adam veya yan komşu olması hiçbir şeyi değiştirmiyordu.

Üstündeki her şeyi değiştirmeye karar verdi ve siyah renkte ne gördüyse hepsini çıkarıp yatağın üstüne attı. Hiçbir siyah parçayı gözden kaçırmamak için hızla çekip alıyordu ve onları yatağın üzerine düzgün koyacak vakti yoktu; buruşup kırışmalarına aldıramazdı.

Ceket giymekten çok sıkıldığı için öncelikle siyah bir hırka baktı kendine. Buldu da. Denemek istedi ama "Önce yıkanayım." dedi. Giymeye karar verdiği parçaları yatağın ayakucuna koymaya başladı: siyah bir gömlek de buldu, siyah atlet, siyah külot, siyah çorap, siyah pantolon, siyah kemer, siyah pantolon askısı, burada hiç kadın eşyasının olmadığı fark etti.

Askılığın üzerinde raflar vardı ve birkaç kazak dizilmişti, siyah olmadığı için yere indirmedi onları. Gardırobun diğer kıs-

mında birkaç kravatla şapka buldu. Eldiven, atkı, nevresimler, yastık kılıfları, siyah siyah siyah, siyah bir şey yoktu burada da.

Kenara ayırdıklarının giyinmesine yetip yetmeyeceğini hesapladı. Hiçbir yeri açıkta kalmıyordu, güneş gözlüğü de bulabilse tam olurdu. Sonradan aklına bir eksik gelirse kadına soracak veya yarın yolda tedarik etmeye bakacaktı.

Sadece iç çamaşırlarını alıp gidecekti banyoya, siyah şeyleri yarın giymeyi planlıyordu ama temizlendikten sonra üstündeki bu tozlu şeyleri giymek de içine sinmiyordu. Çıkardığı her şeyi aldı yanına, yas tutmaya yıkandıktan hemen sonra başlayacaktı. Siyah giyinip öyle uyuyacaktı. Sabah kalktıktan sonra giyinmek için vakit kaybetmez, hem de temiz kalmış olurdu.

Çantayı unutmamalıydı. Ondan çok fazla uzaklaşmamalıydı. Bu yüzden onu da aldı yanına ve evin orta yerine götürerek açıp duvara yasladı. Giyeceklerini de banyoya götürdü.

Kapının ardındaki askı, havlularla doluydu ve hangisinin temiz olduğunu bilmiyordu. Birini seçecekti kurulanmak için çünkü havluya rastladığı başka bir yer olmamıştı bu evde. Askıdan boşandırıp hepsini teker teker kokladı. Bir tanesi sabun kokuyordu. Sabunun içindeki çiçeklere kokuyordu. Pek çiçek gibi kokmuyordu, birçok çiçeğin kokusu karışmamıştı, tek bir çiçeğin kokusuna bulanmıştı, sanki evet, o çiçeğin milyonlarca yaprağının üstüne atmışlardı havluyu, bir tane yaprak yapışıp kalmıştı havlunun üstüne, kokup kokup duruyordu. Temiz olmalıydı. Temiz havlu bulamasaydı temiz hırkalardan birini alıp onunla kurulanacaktı, sonra da diğer kirlilerin arasına, sepete atacaktı.

Musluğun üstünde küçük bir dolap vardı ve burada sabun, duş jeli, tıraş makinesi, tıraş bıçakları, tıraş köpüğü, fırçası, tırnak makası gibi, yaşlı adamın hiç kullanmadıkları arasından seçtiği takdirde, Gustav'ı tertemiz yapacak malzemeler bulunuyordu.

Duş jelini aldı, paketi açılmamış bir tıraş bıçağını ve gerilerde kalmış pamuk poşetinden bir parça pamuğu aldı. Duş jelini

köpürterek gırtlağına kadar yaydı ve yüzündeki kısa kıllardan sıra sıra kurtuldu. Bir yerlerde mutlaka kolonya, losyon gibi bir şey de bulurdu. Neden önce tıraş olduğunu anlayamadı, tıraş olmasına gerek yoktu, üstelik kılları da siyah olduğu için yarın daha da siyah görünmesine yardımcı olabilirlerdi. Koltuk altlarına ve kasıklarına baktı, başka hiçbir yerine dokunmamak için tıraş bıçağını elinden bıraktı. Kendinden sonra biri kullanmasın diye çöpe atmaya karar verdi. Pamuğu ve tıraş bıçağını lavabonun hemen altında duran küçük çöp kutusuna attı. Tepesine kadar dolu olduğu için pamuk parçası birkaç kez yere düştü. Son düşüşünde daha fazla uğraşmak istemedi Gustav.

Üzerinden çıkardığı her şeyi yaşlı adamın kirlilerinin toplandığı sepete attı. Kirlilerin bu sepette toplandığını nereden biliyordu? Hafif bir ter kokusu geliyordu sepetin kapağını kaldırdığında, belli ki bir süredir burada bekliyorlardı. Temiz giysiler, buradaki kirli giysiler kadar kırışabilirlerdi ama böyle kötü kokamazlardı.

Suyu saldı. Çift başlı musluğun bir tarafından duman tütüyordu. Sıcaklığını ayarladıktan sonra altına girdi suyun, duş jelini unuttuğunu gördü aynanın önünde ama bir süre sadece ıslanmak istedi. Dünyadaki bütün su üzerinden aksa bile ıslanamayacakmış gibi geldi. Bugün başına gelen her şeyin su gibi akıp gitmiş olduklarına inanmak istedi. Bir daha girdikleri delikten, sızdıkları topraktan, karıştıkları kanalizasyonlardan çıkmamalarını diledi. Delirmediğine inanmak istedi. Deli olsam bile deli olmadığıma inanırım ki, diye geçirdi aklmdan.

Suyu kapatmadan duş jelini aldı, onun suyla bir derdi yoktu ki. Su, derdine bir çare olabilir miydi? Su, bugün olanlar hakkında bir şeyler söyleyebilir miydi? Bakıyordu Gustav; kollarına, bacaklarına, ayaklarına bakıyordu, su susuyordu. Konuşsa bunu en azından ıslanan yerleri anlardı. Kolları, bacakları, ayakları anlarlardı suyun ne dediğini.

Şampuan görmemişti hiç, bu yüzden daha dikkatli aramak yerine duş jelini sıktı kafasına, her yeri aynı kokacaktı, bunda kötü bir şey yoktu. Yaşlı adamın parfümü var mıydı? Onu da görememişti, aklında tutuyordu ki çıktığında daha dikkatli arasın.

Terlik de alınamıştı yanma, havlulara kadar ayak ucuna basarak ve duvara, lavaboya tutunarak gitti. Bir kayarsa, hangi tarafa düşerse düşsün kafasını sertçe çarpabileceği bir şey vardı. Kurulandı ve hemen orada giyindi.

Siyahlar içinde ve güzel kokarak çıktı banyodan. Yardımsever kadın dediği gibi uzun kalmamıştı evinde. Hemen yarın giyeceklerini seçmiş ve aşağı inivermişti. Kapıyı tıklatıyordu, Gustav başka birinin geleceğini düşünmüyordu ve hemen kapıyı açtı. Açtığı sırada başkasının gelmiş olabileceğinden korktu ama gördü ki yersizdi bu korku.

Kadın Gustav'ı bu halde bırakmadığından emindi. Üstündekileri nereden bulduğunu soracaktı, sonra yaşlı adamın elbiselerini yanına alamadığını hatırladı.

"Henüz erken değil mi?" diye sordu.

"Ne için?"

"Mezarlığa gitmek için."

"Geçin içeri. Giyecek temiz bir şeyim yoktu, pantolonun paçaları biraz kısa geldi ama kim dikkat edecek? Yatarken de bu şekilde yatacağım, sabah kalkmak kolay olur, hem daha çok eşyayı batırmamış olurum. Yani böyle düşündüm, yanlış mı düşünmüşüm?"

"Siz daha iyi bilirsiniz."

"Ne soracağım; sizde siyah güneş gözlüğü var mı, mümkünse erkek için olsun, bir de siyah oje?"

"Güneş gözlüğünü anlayabilirim ama ojeyi ne yapacaksınız?"

"Tırnaklarıma süreceğim."

"Nereye sürüldüğünü bildiğim için soruyorum. Buna ihtiyacınız olduğunu sanmıyorum. Tırnaklarınız bu şekilde çok güzel duruyorlar."

"Tepeden tırnağa siyah olayım istedim. Demek ki erkekler için kullanmak doğru değil bu ifadeyi."

"Kravat da takmışsınız?"

"O da siyah."

"Evet, ancak ayırt edebildim gömleğin üstünde. Uyurken sıkmaz mı sizi?"

"Gevşetirim biraz. Siz yatak odasında uyursunuz, ben de salondayım. Banyoda pamuk buldum, kulaklarınızı tıkamanızı tavsiye ederim. Korkarsam sabaha kadar kendi kendime konuşurum, şarkı söylerim, tekerleme uydururum... Benim yüzümden uykusuz kalmanızı istemem."

"İsterseniz sizin yanınızda bekleyebilirim?"

"Lütfen, siz uyumayı deneyin. Evin içinde yalnız başıma olmadığımı bilmek yeterince rahatlattı beni."

"İyi geceler."

"İyi geceler."

Kadın elindeki giysileri yatak odasına sürükledi, Gustav da kendini yaşlı adamın oturduğu kanepeye bıraktı. Bir şey olursa diye kadın yatak odasının kapısını aralık bıraktı. Giysilerini gardıroba astı ve örtüyü kaldırmadan yatağın üzerine uzandı.

Polisi düşünüyordu. Eğer kâğıdı sormak için gelirse ona kâğıdı nasıl unutturabileceğini çok iyi biliyordu. İnsan, çok iyi bildiği bir şeyi yapınca nasıl mutlu olursa öyle mutlu oluyordu sevişmekten. Kadını sevişmek değil, sevişmeyi iyi bilmek mutlu ediyordu. Endişelenmesine gerek yoktu çünkü o an gelirse eğer polis sadece kadının içindeki derinliği merak edecekti. Sormak istediği tüm soruları kadının bedenine soracak ve tüm yanıt-

ları da bu bedenden alacaktı. Yapacaklarının hayalleriyle çok geçmeden uykuya daldı kadın.

Gustav ise fısıltıyla konuşuyordu. Kendi kendine konuştuğu düşünülebilir ancak yanına yaklaşıldığında bir sandalyeyle konuştuğu anlaşılıyordu:

"Beni anlıyor musun sandalye? Bacaklarımdaki bükülme ihtiyacını? Onları büktükten sonra yardım etmen gerekiyor bana. Ben senin dört rakamını çok sevdiğini ve uzun alınlı olduğunu biliyorum. Göğsünde küçücük bir parmaklık var, bir bebeğin kolu geçebilir oradan, tabii uzanabilirse. Beni anlayabiliyor musun perde? Gözlerim de senin gibi kolayca kapanabilsin istiyorum. Seni kapatan ellerim neden gözlerimi de aynı kolaylıkla kapatamıyor? Gözlerimi kapatıyorum ve senin örttüğün şeylerin önünü bir kez de ben örtüyorum. Bu manzaradan uzaklaşmak uykumu getirmeye yetmiyor. Beni anlıyor musun saat? Seni durdursam da zamanı durduramam. Zamanla aramda kolayca kırılabilecek küçük bir kapısın sadece. Sadece altmışa kadar saymayı bilen süs kutusu. Çok hızlı sayıyorsun..." gibi cümleler işitilebiliyordu ağzından, sıkılmamak elde değildi, ne kadar sıkıldı bir tek kendi bilir.

Ancak bu sıkıntı ve yalnızlığın birleşerek oluşturdukları konuşma penceresini çok fazla açık tuttuğu için, orayı sürekli nesnelerle yaptığı konuşmalarla doldurdu ve bu süre zarfında hem yoruldu hem de yorgunluktan yeni nesneler düşleyemeyecek hale geldi. Bir cüzdana ne söyleyebilirdi şimdi? Cüzdanı hatırlamıyordu da. Aklına hiçbir nesne gelmedi. Uykuya daldı. Uyku, karların üstünde üşüyen bir bedeni, ölümün sıcak koynuna sokmak için gelen o tatlı sarhoşluğa benziyordu. Tüm parmaklarının uçlarında sıcacık bir akım dolaşıyordu. İçinden en son ne geçirmişti: belki uyandığında, -üstelik çok erken bir saatte uyanacaktı- kaybettiği her şeyi yerli yerinde bulacaktı. Aklı başına gelecekti, zaten başındaydı ya çantadan çıkacaktı bir zahmet, aklı başında duracaktı işte; beyninin olduğu yerde. Beyninin olduğu yere bir çanta sığmazdı ki. Çantaya daha ne

kadar bağlı olmak zorunda kalabilirdi bir insan? Ömürleri boyunca bir nesneyle yürümek zorunda kalan insanlar var mıydı? Başına benzer bir şey gelmeden insan başkasının neler yaşadığından haberdar olmak istemiyordu ki. Böbrekleri için sürekli diyaliz makinesine girmeye gelen, bu makineye bağlı olan insanlar gelmişti belki aklına. Ama onların bir hastalıkları vardı, eğer Gustav'ınki de bir hastalıksa çantayı mutlaka açık ve yakınında taşıması, tutması gerekiyorsa; çanta artık tedavi ile yer değiştirecekti ve iyileşmek için sevecekti çantayı, şikâyet etmeyecekti. Ama bir prangadan farkı yoktu çantanın, üstelik ne için takılmış? Küçük bir kaza, belki bir kaza bile yoktu ortada. Bunu öğrenmenin yolu doktora gitmekten geçiyordu.

Aniden uyandı Gustav, bunları ayrıntılarıyla düşünmüş olmalıydı. Yaşlı adamın kendisine bıraktığı kâğıtta bir doktorun adresi yazıyor olabilirdi. Yaşlı adam Gustav'ı punduna getirip doktorun ayağına götürmek istemişti belki. Nasıl şüphelenmemişti bundan? İçinde bir öfke kabarmaya başladı yaşlı adama karşı, fakat sonra onun öldüğünü ve öfkelense bile hıncını çıkaramayacağını düşündü. Hıncını çıkarmak istese bile vurabileceği bir göğüs, yumruklayacağı bir yüz yoktu artık karşısında. Tüm yavaşlığıyla, onu kuşatan zamanın bile yanındayken nasıl akacağını şaşırdığı, ayak uyduramadığı yaşlı bir insan.

Gustav'ın aklına tekrar yaşlı adamın öldüğü geldi. Bir kez gördü öldüğünü, onun dışında kaç kere hatırlayabilirdi birinin öldüğünü? Artık her gün aklına gelecek miydi yaşlı adamın öldüğü? Kesin olarak gerçekleşen ve ardında o insana dair hiçbir kırıntı bırakmayan bu olay, nasıl oluyordu da geride kalanların ve özellikle ölmüş kişiyle aralarında bağ bulunanların zihinlerinde dalgalanıyordu? Dalga, doğadaki tüm hareketlerin içinde en karmaşık olanıdır çünkü nerede başlayıp nerede bittiğini bilemezsiniz. Buna rağmen sahile mutlaka vurur dalga; denizin, okyanusun ortasında fırtınalarla birlikte yükselir, devleşir, ortalık süt liman olduğunda bile suyun kendini sahile kovalarca

boşalttığı işitilir. Suyun dengesiz ve müzmin titreşimleri gibi yayılmıştı ölüm fikri Gustav'ın zihnine.

Bunu hatırlamak onu üzmüştü bir an. Bir an için üzüldüyse bir an için daha üzülebilirdi ve artık üzülmeye başlayabilirdi yaşlı adam için. Yeterince üzülürse bir gün gerçekten üzülebilirdi öldüğüne. Bir gün gerçekten üzülürse öldüğüne, o zaman daha çok sorardı kendine yaşlı adam niye öldü diye ve cevap; yaşlılık gibi tatmin edici bir kelime olsa bile, bu cevap evliliklerde verilen, insanları birleştiren cevaba benzemiyordu. Bu cevap, bir insanı, tüm sağ insanlardan ayırıyordu. Yaşlılık ne zamandan beri "elveda" ile aynı anlama geliyordu?

Kafasını ellerinin arasına aldı, saçlarına tırnaklarıyla uzun yollar açtı. Bu yollardan geçen parmaklarıyla varlığını, başının üzerinde duyumsamaya çalıştı. Kendisi var mıydı yok muydu, ondan bile şüphe duymaya kalktı. Sonra göğsünü tuttu ve bacaklarına dokundu ve kollarını sıvazladı, ellerini ovuşturdu ve ayaklarını sürttü yere, ayalarına baktı, gözlerini kapatıp gözkapaklarına dokundu... Vardı, yaşıyordu; soluk alıyordu, hareket ediyordu, oturuyordu. Hareket edip etmediğini anlayabilmek için ayağa kalktı ve banyoya doğru yürüdü. Durmadı, içeri girdi ve kirlilerin arasından ceketini çıkararak cebinde unuttuğu adresi aldı.

Kadının yanına giderek onu uyandırdı. Kadın kendi iniltileri arasında Gustav'ın sesini işitmemişti bu yüzden Gustav, ona dokunarak sarsmak zorunda kaldı ve kadın Gustav'ın elini yakalayarak bacaklarının arasına götürdü. Gustav elini çekmek istediyse de kadın iyice bastırıyordu ve Gustav'ın parmakları neredeyse o yarığın içine girecekti. Ama o iki balığın hayatta kalmak için suya girmelerine gerek yoktu.

Kısacık zaman için derin bir uykuya dalan ve rüyayla birlikte cinsel organının da derinliklerine inen kadın semelenmişti. Gözlerini açtığında burasının rüya görmeye uygun bir yer olmadığını anladı ve zaten yanlış kişi vardı rüyasının içinde.

Gustav'ın elini bıraktı, onu neye zorladığını anladı ve bundan bir an olsun utanç duymadı. Böyle biriydi.

"Bir yere gitmemiz lazım." dedi Gustav yatağın kenarına oturarak.

"Sabah gideceğiz ya, erkenden."

"Hayır, mezarlığa falan değil, yaşlı adamın bıraktığı adrese. Burada." diyerek kâğıdı kadına uzattı.

"Neden oraya gitmeni istedi senden?"

"Nasıl bir yer? Anlatırsan bir cevap bulabilirim."

"Famoon." dedi kadın. Gustav bu kelimeyi ilk kez duyduğu için hecelemesini rica etti ve bir anlam veremedi.

"Benim de tek söyleyebileceğim bu." diyerek adrese bakakaldı yardımsever kadın.

"Daha önce gitmediysen ismini nereden bileceksin? Neden anlatmıyorsun bana nasıl bir yer olduğunu? Ne yapılır orada? Yoksa bir hastanenin adı mı f-a-m-o-o-n?"

"İnsanların psikolojilerini düzeltmelerine yardımcı olduğu söylenebilir, kesinlikle bir hastane değil. Sevgiye ihtiyaç duyan, konuşacak kimsesi olmayan, içindeki özleme söz dinletemeyen insanların gittikleri bir yer. Üstümüze düzgün bir şey alalım, yolda anlatayım sana."

"Bir şey almaya gerek yok. Çıkalım." dedi Gustav ve yardımsever kadını kolundan tutarak kapıya sürükledi. Duvara dayadığı çantayı fark etti:

"Beni bununla alırlar mı içeri?" diye sordu yardımsever kadına. Çantayı taşımaktan yıldığı, çöken omuzlarından belli oluyordu.

"Alırlar, istersen senin yerine ben taşıyabilirim." dedi yardımsever kadın.

"Ben ne olacağım?"

"Sana bir şey olmayacak." diyerek sakinleştirmeye çalıştıysa da Gustav'ın neyi merak ettiğini anlayamamıştı aslında.

"Beni kim taşıyabilir? Çünkü bazen kendimi daha fazla taşıyamayacakmışım gibi geliyor. Bir yandan da her şeyim dağılmış ve başkalarınca kullanılır durumda. Daha çok şey taşımak istiyorum. Bir çantayla ne kadar yaşayabilirim? İnsan başka şeyler de taşımalı. Bu kadar az şeyi olmamalı insanın, taşınacak daha çok şeyi olmalı ki anlasın benden daha çok çalıştığını, daha çok biriktirdiğini, daha çok seyahat ettiğini, gittiği yerde daha uzun kaldığını... Çantayı kendim taşırım, isterseniz sizin için de bir şey taşıyayım. Ama ben taşıyayım. İkinci bir ceket almak ister misiniz yanınıza?"

Gustav çantasını almış, kapıyı kapatıyordu ki aklına geldi:

"Anahtar. Bu evin anahtarlarının nerede durduğunu biliyor musunuz?"

"Bende yedek bir tane var, dairemde, kapatabilirsin." dedi ve konuşarak aşağı indiler. Yardımsever kadın, çantanın üstündeki kâğıdı koparmak ve kaybetmek zorunda kaldığını anlattı.

"Sorun yok." dedi Gustav gülerek, "Zaten bakarsınız birazdan buradan uçuşarak geçerler. Bu kayıp ilanları beni takip ediyorlar. Azalıyorlar ama bitmediler henüz."

"Şu kâğıtlar gibi mi?" diye sordu yardımsever kadın ve yanlarına gidip içlerinden bir tanesini aldığında gerçekten de üstünde Gustav'ın fotoğrafını ve adını gördü.

"Ama nasıl olur?" diye sordu. Kâğıdı Gustav'a uzattı çantasına yapıştırması için. Gustav bunu görmedi ve konuşurlarken yardımsever kadın da unuttu elinde bir kâğıt tuttuğunu, sonra bırakıverdi.

"İnsana, henüz delirmediğini hatırlamasına yardımcı olacak şeyler gerekir. Dudağınızdaki ruj gibi. Bitmesine yakın yenisini alıyorsunuz değil mi? Bu kâğıtlar bittiğinde ne olacağını merak ediyorum, ne zaman biteceklerini biliyorum, onlar benim rujum

diyebilirim ve bittiğinde başıma ne geleceği meydana çıkar muhakkak, şimdilik üzerlerinde bu kadar durmak kâfi."

"Şaşırtıyorsunuz beni. Ben rujumu gidip kendim alıyorum; rüzgâr onun uçup ayaklarıma kadar gelmesine yardım etmiyor. Birazdan karşıma çıkabileceğini söylediğimde çıkamaz. Eğer onu daha önce alıp karşıma çıkmasını istediğim yere koymadıysam."

"Biliyor musunuz?.. Size açıklama yapmak zorunda değilim. F-a-m-o-o-n'a yalnız başıma giderim. Siz lütfen evde kalın ve beni bekleyin. Bir taksi çağırırsam istediğim yere giderim."

"Gecikmeyin, sabah erken gideceğimizi unutmayın." diyerek usulca uzaklaştı yardımsever kadın. Gustav apartınana döndüğünde belki açmazdı kapıyı, korkmaya başlamıştı çünkü.

"Burayı nasıl bulacağım? Bana adresi yazmalısınız ve sanırım paramı da kirlilerin arasına attım, para almalıyım, sizinle gelmeliyim."

Birlikte yukarı çıktılar. Gustav parasını ararken yardımsever kadın da bir yandan adresi yazıyordu ama kâğıda bilerek yanlış bir adres yazdı. Gustav da bütün parayı aldı yanına, kadın karıştırır veya çalar diye -buna ihtiyacı varmış gibi görünmese bile- kuruntu yaptı.

Adresi alıp aşağı indikten sonra taksiyi beklemeye başladı. Kadının hareketleri ona garip geliyordu, onu korkuttuğunu düşünmese de bir şeyin değiştiğini seziyordu. Taksi geldiğinde kuruntusunu yenmek için bir şey yaptı: Şoföre elindeki adreslerden birini uzattı ve burayı bilip bilmediğini sordu. Şoför tam önünde durduklarını söyleyeceğine lafın içine "Öteki yakasında, biraz uzak..." gibi ifadeler karıştırdı.

Gustav şoförden de istedi buranın adresini, adresi doğru yazmasını rica etti, tek bir rakam farklı, tek bir harf eksik olmasındı. Şoför adres yazdığı kâğıdı Gustav'a uzatırken Gustav da ona para uzattı.

"Bu ne için?" diye sordu şoför.

"Size teşekkür ediyorum ama güvenmiyorum. Bu parayı alın, aracınıza bindim, vaktinizi aldım, bilginize danıştım, benzin yakmaya devam ettiniz bu arada, benimle ilgilendiniz... Gitmekten vazgeçtim kısacası ve kendi hayal kırıklığımın sizi de zarara sokmasını istemiyorum. İyi akşamlar." diyerek taksiden indi Gustav. Başka bir taksi beklemeye başladı. Beklerken apartmanın kapısının hizasından bir adım bile öteye adım atmıyordu.

Başka bir taksi geldi ve aynı şekilde o şoföre de biraz beklemesini söyledi. Önceki şoförün verdiği adresi uzattı ve "Bana bu adresi tarif edebilir misiniz?" diye sordu.

Şoför biraz düşündükten sonra tombul orta parmağını kaldırdı. Gustav'ın irkildiğini görünce;

"Pardon, adresi göstermek için kaldırdım, yanlış parmağımı mı kaldırmışım, çok af edersiniz." diye durumu açıklığa kavuşturmaya çalıştı.

"Doğru adresi gösteren parmak asla yanlış olamaz. Dilediğinizle gösterin." diyerek neşeyle karşılık verdi Gustav, bu kez doğru adresi alacaktı.

Şoför yine orta parmağını kaldırarak Gustav'a bir binayı işaret etti:

"O binayı görüyor musunuz? İşte oradan sağa saptığınızda cadde üstünde bir yer olmalı." dedi.

Gustav sırasıyla: "Teşekkür ederim, sizi yordum, benzinizi harcadınız, vaktinizi aldım, belki umudunuzu kırdım, soru sordum, cevap aldım, bana parmağınızı gösterdiniz hiç sakınmadan, adresi de tarif ettiniz. Bunların karşılığı olarak lütfen uzattığım parayı kabul edin ve sizden son ricam acaba bana önünde durduğumuz bu apartmanın doğru adresini yazar mısınız?"

"Ben bu tekerlekleri kımıldattıkça para kazanıyorum beyefendi! O parayı aldığınız yere geri koyun. Adresi yazıyorum, doğru adresi yazacağımdan da emin olabilirsiniz!" dedi şoför, sinirlenmişti biraz.

Gustav şoförün adres kâğıdını doğru bilgilerle doldurmasını beklerken elindeki üç kâğıda baktı. Üst üste tuttuğu ve sıralarını ezberlemediği kâğıtlar birbirine karışmıştı, şimdi hangisinin kimin verdiği adres olduğunu bilmiyordu. Şoförü daha fazla sinirlendirmemek için hangisinin f-a-m-o-o-n'un adresi olduğunu sormadı, kendisine uzatılan kâğıdı aldıktan sonra da güçlü bir şekilde teşekkür ederek hızla indi. Çantayla, özellikle de açık duran bir çantayla taksiye binip inmek çok zor oluyordu. Aklına çantayı değiştirmek geldi. Bu çantayla değil de bunun bir küçük boyuyla yürüse bir küçük boyunu açık tutsa olmaz mıydı? Bu çantanın bir küçük boyunun gördüğü işlevi, örneğin minicik bir para kesesi veya ondan biraz daha büyük bir cüzdan da göremez miydi? Neden bir çantacıya gidip bunu değiştirmeye çalışmıyordu? Belki o sırada çantaya ihtiyacı kalmazdı? Veya çantaya ihtiyacının olmadığını fark ederdi?

Bunları düşünürken şoförün uzattığı kâğıdı, diğer üç kâğıttan ayrı bir yere koymak aklına gelmemişti ve elinde artık dört tane adres vardı.

Tekrar başa döndü, bu sırada kafasını yukarı kaldırıp apartmanın bütün camlarına tek tek baktı izlenmediğinden emin olmak için. Bu seferki taksinin modeli diğerlerinden farklıydı, kapıları ve koltukları daha genişti.

Şoför gülümseyerek müşterisine döndü ve nereye gitmeyi arzu ettiğini sordu. Gustav "Beni cehennemin kapısına bırakır mısınız lütfen?" dememek için kendini zor tuttu. Gitmek istediği her yere arzusu olmadan gidiyordu. Belki cehenneme gitmek, teker teker onun tüm duraklarında beklemekten ve yolu uzatmaktan daha iyiydi. Kestirmeden cehenneme gitmek, ona gitmemek için binlerce cennet görünümlü yerde dolaşmaktan daha iyiydi. İnsan bir kez cehenneme giderse daha ne isterdi ki? Daha kötü ne olabilirdi? En kötüsü olursa daha kötüsü olamazdı ve en kötüsü aslında en iyisiydi. Çünkü bütün oyalanmaların sonu, bütün zamanın artması demekti. "Şimdi cehenneme gitsem" diye düşündü Gustav; "Ne bu f-a-m-o-o-n'a gitmeme gerek

kalır ne de yaşlı adamın cenazesine. Cehenneme gitsem, delirip delirmediğimi anlayamadan gitmiş olurum ki orada bir deli olsam bile deliliğimin bir değeri olmaz. Ne yapmaya kalkacağım ki cehennemde? Buradaki gibi ev mi isteyeceğim, aşk mı, yaşlı adamın cenazesine gitmek mi? Bu isteklerin olmadığı bir yerde annenin çocuğunu en sevmediği yemeği yemeye zorlamasıyla, sevgilinin sevişmeye daveti, bir kralın savaşa asker çağırmasıyla, bir hastanın hastaneden taburcu olduğunu söyleyen yumuşacık hemşire sesi birdir."

Gustav bunları çok kısa bir an içinde düşündü. Hepsini birden düşündü. İçinden, çantayı kapatıp cehenneme gitmek geldi. Dünyanın, uzun yıllardır cehennemi taklit ede ede aslını aştığını düşündüğü olurdu. Melek gibi, şeytan gibi, deyişlerinin beyhude uydurulmadığını da düşündüğü olurdu. Eskiden -daha bu sabaha kadar üstelik- bunları düşünmeye uzun vakit ayırıyordu sanki. Bu düşünceler, kafasına bir anda tecavüz etmiyorlar; teker teker gelip bir karara bağlanıp savuşuyorlardı.

"Bu adreslerin nerede olduklarını söyleyebilir misiniz bana; bunlardan birine gitmem lazım." dedi Gustav ve dört kâğıdı da uzattı şoföre. Şoför hiç keyfini bozmadan anlatmaya başladı:

"Siz de mi yalnızsınız? Bakın, ben de yalnızım. Bakınca anlaşılmıyor değil mi? Onlar gibi somurtkan, dünyaya sırtını dönmüş, suskun biri değilim. Ben de bu famoonlardan birine gidiyorum çünkü. İyi düşünmüşsünüz. Alacak mısınız bu kâğıtları benden? Peki, bunu alın, bu famoon adresi. Bu da tam önünde durduğumuz apartmanın adresi, bakın 58 numaraya varıncaya kadar aynı. Diğeri..." diye söze başladığında Gustav kibarca sözünü kesti ve onlara gerek kalmadığını, camdan atabileceğini söyledi kağıtları.

"Bu bir emir mi yoksa öneri mi?" diye sordu şoför.

"Rica ederim, kimseye emir vermem. Öyle anlamış olmanıza üzüldüm. Verin bana, ben atayım." dedi Gustav, elini ileri doğru uzattı ama havada kaldı.

"Emretseydiniz atardım, önerseydiniz geri çevirirdim. Rica etmişsiniz; sizi biraz üzeceğim o halde. Küçük bir çöpüm var arabada, oraya atıyorum gözünüzün önünde. Etrafta yeteri kadar çöp var diye daha da kirletelim istemezsiniz değil mi?"

Şoför adeta cehennem anonsu yapıyordu Gustav'a. Çantayı kapatmadığı halde şu an kendini cehenneme çağrılıyor gibi hissetti. Şoför, iyi insanlar gibi yapıcı konuşuyordu ve bir süre sonra o kadar sıkıcı olmaya başlıyordu ki insanın bu adamdan kaçmak için cehenneme kadar koşası geliyordu.

"Şu an tek istediğim cehenneme gitmek." dedi Gustav ve bunu -isteyerek veya değil- yüksek sesle söylemişti. Kendisine söylemiş bile olsa cehennem o kadar geniş bir yerdi ki yüksek sesle dile getirildiğinde, duyan herkesi kapsıyordu, çekiyordu içine.

"Yanlış duydum herhalde? Nereye gidelim?"

"Cehenneme. Ama siz gelmeyin."

"Siz de gidemezsiniz bakalım! Ben kimseyi yollamam oraya. Sakın benim aracımda intihar etmeye falan kalkayım demeyin!"

"Sizden bir şey rica etsem; bu çantayı kapatsam, bir dakika sonra açar mısınız onu?"

"Neden kendiniz açmıyorsunuz?" diye şüpheyle sordu şoför.

"Kısacık bir uykuya ihtiyacım var. Bir dakikalık bir uyku. Saatinizi görüyorum kolunuzda, yelkovanı takip etmeyin, akrebi takip edin; daha az yorulmuş olur gözleriniz. Bir dakika uyumazsam kendime gelemeyeceğim. Çok yorgun hissediyorum. İsterseniz o arada f-a-m-o-o-n'a götürün beni."

"Nereye?"

"Heceliyorum, dikkatli dinleyin; F-a-m-o-o-n."

"Birkaç tane var famoonlardan, anladım, elinizdeki adrese gideceğiz. Gidelim. Çantayla neden uğraşıyorsunuz Allah aşkına? Kapatın onu, rahatsız etmiyor mu sizi? Kapatınca daha

güzel durur, siz dilediğiniz kadar uyuyun, ben dokunmam çantanıza, içiniz rahat olsun."

"Olmaz. Dokunmanız, yani açmanız lazım ben uyuduktan sonra."

"Guguk kuşu mu çıkacak içinden? Neden açınam gerekiyor?"

"Açtığınızda anlatırım!" dedi ve dayanamayıp kendini cehenneme attı Gustav.

Simsiyah bir ormanın içinde buldu kendini. Gece miydi, yoksa bulutlar da mı siyahtı? Ağaçlar, bu karanlıktan kurtulabilmek için gitgide daha yukarı tırmanan ince ve uzun yaprakları dallarında tutmakta güçlük çekiyor gibiydiler. Aşağısı da yukarısı gibi kapkaraydı. Denebilir ki burada yerle gök aynı renge boyanmış, utancın ruhta bıraktığı bir yanık izi gibi asırlardır ormanın içi kararmış ve yerle gök hangi renk olmaları gerektiğini unutmuşlardı. Bunun için toprakla havanın yer değiştirmesi normaldi.

Birazdan Gustav kafasında bir ağırlık hissetti ve başına ne düştüğünü anlamak için elini kafasına götürdüğünde saçlarına toz döküldüğünü düşündü. Tozları silkeledi ama aslında dökülen toz değildi; kuru topraktı. Birkaç adım attı ve başını bu kez bir kabuğa çarptı, bu ise bir ağaçtı. Yürümek ve bir açıklık bulmak niyetindeydi; birkaç kez daha çarptı ağaçlara ama görmesinde hiçbir değişiklik olmadı. Etrafta siyah zemin üzerinde açık ve koyu griler vardı sadece. Zaten her şeyi siyah beyaz gördüğü söylenebilir Gustav'ın; bu yüzden gece ile gündüzü karıştırdığı, cenneti de cehennemi de siyah beyaz gördüğü, çantanın içindeyken de dışındayken de siyah beyaz olduğu...

Ayaklarının altında sert bir zemin olmadığını anladı, tüm ağırlığını sağ ayağına vererek yere daha sağlam basmak istedi ama sanki ayağı aşağı batıyordu. Bu batma sırasında ayak bileğinin ve bacağının bir kısmının çevresini yumuşacık eller kavrıyor olmalıydı; Gustav havada yürüyordu.

"Bu ağaçlar da deniz mi?" diye sordu Gustav kendi kendine.

Bu soruya bir cevap verildiğini sandı. Görme yetisiyle birlikte sanki duyma yetisini de kaybetmişti. Daha dikkatli dinlemeye başladı etrafı ve daha çok toprak döküldü saçlarına. Mezara girdiğini düşündü; her an karşısına bir kapak çıkabileceğini ve suratının tam ortasına yapışarak onu yere devirip üstünü kapatabileceğini. O kadar ağır olacaktı ki üstelik; Tanrı'nın eli bile ancak o kadar ağır olabilirdi ve ancak Tanrı'nın eli kadar ağır olmalıydı ki Gustav denen bu canlı yaratığı, cehennemin yasalarını çiğneyip cansızların arasında canlı olduğu halde ölü saysın.

Gustav'ın saçlarına toprak döküldükçe etraftan sesler duyulmaya devam etti. Biraz daha dikkat edince bu sesin yaprakların üzerine düşen toprak yüzünden çıktığı söylenebilirdi. Neden sürekli toprak yağıyor diye düşündü Gustav, kafasını yukarı kaldırıp karanın içinde daha açık bir kara, adeta gölgenin içinde o gölgenin ikizini arar gibi bir şey aradı. Yukarıda bir şey geziniyordu, ağır bir şey.

Birden toprak aralandı ve simsiyah bir yüz öfkeyle aşağı baktı. Sadece gözleri seçilebiliyordu; gözlerin etrafını, Gustav'ın hayal gücü tamamladı. Gözbebekleri siyah olmasına rağmen gözünün akının bulunması gereken yerde bir kırmızılık vardı, gözlerinden ateş çıkıyordu ve bu ateş biraz olsun aydınlatıyordu aşağıdaki ormanın içini. Topraktan çıkan yüzle orman arasında belki iki yüz metrelik bir açıklık vardı ve belli ki bu gözün sahibi yürüyüş yapıyordu ormanın üstünde. O yürüdükçe patır patır dökülüyordu toprağın dayanıksız taneleri.

Gözün sahibi, bakması gerekenden daha uzun bir süre baktı aşağı, huzursuzluğunun sebebini de aşağıda kendisine bakar halde buldu. Elleriyle biraz daha genişletti aşağıya baktığı deliği ve daha çok toprak döküldü. Daha çok toprak dökülünce Gustav bulunduğu yerden ayrılmak zorunda kaldı. Asla kaçmıyordu o gözün sahibinden; kim olursa olsun, ister bir şeytan, ister bir

tanrı... Ama toprağa gömülmek fikri hoşuna gitmiyordu, önce dünyadaki toprakta tecrübe etmek istiyordu bu sevimsiz olayı.

Büyük bir gürültüyle aşağı indi gözün sahibi. Kendisiyle birlikte tonlarca toprak da indi. Birçok ağacın yaprakları döküldü ve bazılarının gövdeleri çeşitli yerlerinden koptu, bölündü... Gustav toprak altında kalmamak için koşuyordu ve arkasından gür bir ses, ona nereye gittiğini sordu.

Bunun üzerine durdu Gustav, çünkü belli ki arkasından gelen sesin sahibi o toprağın altında kalmamıştı; demek ki artık toprakla ilgili bir korku duyması gerekmiyordu.

"Cehennemin kapısına!" dedi Gustav, yüzünü sesin sahibine doğru dönerken. Gözlerinden ateş çıkan bu sesin sahibi, az önceki gözün sahibiyle aynı yaratıktı, kuvvetli bir ihtimal İblis'ti.

"Cehennemden çıkmak mı istiyorsun?" diye sordu İblis.

"Hayır, cehenneme girmek istiyorum." dedi Gustav, ona doğru yakalaşarak.

"İçindesin." dedi İblis, ağına düşürmek istediği ava tatlı dille yaklaşıyordu: "Sana rehberlik etmemi ister misin?"

"Gözlerinde bu yüzden mi bir ateş yanıyor?"

"Gözlerimdeki ateş bana nereden geldiğimi ve kim olduğumu hatırlatıyor." dedi İblis; "İnsanlar da içlerindeki ateşi canlı tutmayı akıl edebilseler onlar da pek çoklarına rehber olabilirler. Sen neden kaybettin yolunu?"

"Aksine, ilk kez tam da istediğim yerdeyim, eğer burası bir cehennemse."

"Burası ağaçların, bitkilerin ve bazı böceklerin cehennemi."

"Neden cehennemi olsun; insan gibi bilinçle günah ve suç işleyemeyen bu canlıların? Buna neden ihtiyaç duyuldu?"

"Siz ancak meninizle kadınları sularsınız. Burada hiç sulanmayan, ezilen, büyümeyen, gün ışığı görmeyen, kesilen, üstüne bina dikilen şeyler var. Dünyadayken kendilerine başlarını

sokacak bir yer bulamamış, büyüyememiş ve varlığını anlamlandırmamış şeyler. Burada yaşıyorlar; orada tutunamadıkları toprak, yükselemedikleri hava, burada yer değiştirdi; kökleri de tepelerinde olacaktı ama buna karar verildi. Bitkiler yanmayı çok iyi bilirler. Böcekler de bitkilerin arasına saklanmayı. Böceklerin bir suçu yok, kabul ediyorum ama tabiatlarında talihli veya talihsiz bir takım ağaçların ve bitkilerin arasına saklanmak olduğu için onları cennete koymaya kalksan yine gelip buraya saklanacaklardır. Cehennem her şeyin ve herkesin hakkıdır. Hakkını arayan gelir burada kalır."

"İnsanların olduğu yere nereden gidebilirim?" diye sordu Gustav.

"Biraz ileride altı bilge toplanmıştır. Beştiler aslında ama Dante bir kez 'Beni de altıncı yaptılar.' diye yazdı. Onları geçtiğinde tek tük yazar ve şair görebilirsin. Öyle bakma, burası bir orman, sen kimi bekliyordun? Buraya gizli saklı gelip ağaçlardan özür diliyorlar. Bazıları kâğıt israfı yaptıkları için çok pişmanlar. Yazılarının hangi ağaçlara yazıldığını bilmiyorlar, bu yüzden sıra sıra tüm ağaçlara sarılmaya ve onları öpmeye kalkıyorlar; bir kez de dudaklarıyla kirletiyorlar ağaçları. Sana rehberlik etmemi ister misin?"

Bunun üzerine düşündü Gustav. İleride Dante olduğuna göre, mutlaka yanında Virgil de olmalıydı. Eğer Gustav, İblis yerine Virgil'in rehberliğini seçmiş olsaydı gerisin geri İlahi Komedya'nın cehennem bölümünü yazmak gerekirdi.

"Çok vaktim yok." dedi Gustav, "Buraya cehennemi keşfetmek için değil sadece içinde bulunmak için geldim."

"Neden burada bulunmak isteyesin? Geldiğin yerde insanlar daha acımasız şekilde cezalandırıyorlar. Burada kurallar belli, herkes hak ettiği veya istediği cezayı sonsuza kadar çekmekte özgür. Tabii bunlara ceza denirse. Sonsuza kadar mezarda kalmaya mahkûm olanlar var; kapaklarını kapatıp uyuyorlar durmadan. Yanmak zorunda olanlar, eğer yanmayan bir yerleri

kalırsa birbirlerine yapışıyorlar ve birbirlerini, yakıyorlar yakma işlemi bittiğinde. Boğulmaya mahkûm olanlar hep daha ilerisine yüzmek istiyorlar suların; ayakları yere değmesin istiyorlar ve bazen hep taş taşımak zorunda olanların taşlarını çalıp onlarla giriyorlar suya. İnsanların içlerindeki ölüm isteği dünyadan miras kaldı. Demek bir kez cehennemi görmüşler ve burada eğleniyorlar sadece. Belki de hiç söylenmemeliydi onlara öldükten sonra cennet, cehennem ve araf denen yerlerin olduğu. Çünkü bunları bilmeden yaşadıklarında belki tek amaçları daha iyi yaşamak olacaktı. Belki şimdikinden çok daha acımasız bir dünya olacaktı ama daha adil, daha özgür ve daha onurlu bir dünya olacaktı. Cennet dünyada da burada da çok siliktir. Ama cehennem, ben insanların arasına karıştığım için, benim için peşimden geldi. Doğa nasıl Tanrı'nın ve dünyanın ayrılmaz bir parçasıysa benim de insanlar arasında yarattığım bir cehennem var: rüzgârım onların öfkesi, soluğum onların küfürleri, dişlerim kılıçları ve tırnaklarım bombaları... Burada tek başıma dolaşmam gerekirdi belki de. Peşimden nasıl geldiyse cehennem insanların arasına, cehenneme girerken de insanlar benim peşimden geldiler. Sen kimin peşinden geldin?"

"Peşimden kimse gelemesin istedim."

Şaşırdı ve sevinçle ekledi Gustav: "Belki birini bulmama yardım edebilirsin. Yaşlı adam... Bugün öldü."

"Ölüm öyle kısa süren bir şey değildir. İnsan ölmek için koca bir yaşam harcar bazen. Öldükten sonra da buralara gelebilmesi biraz uzun sürer doğrusu."

"Ne kadar uzun sürer?"

"Bedeninden tamamen kurtulması gerekir çoğu zaman. Yani etleri sıyrılacak, iskeleti kalacak sadece. Bunlar benim ilgilendiğim şeyler değil. Ben hep çirkinleri güzel göstermeye çalışırım. Ölen ve artık kazandığım bir ruhu canlı göstermeye çalıştığım pek az olmuştur."

"Benim için bir şey yapamaz mısın?"

"Senin için rehberlik yapabilirim. Bir gün buraya gelmek istersen -aslında bir gün buraya gel diye."

"Virgil senden daha yardımsever."

"Dante'nin yazdıklarına dayanarak mı böyle konuşuyorsun?"

"Evet. Yaşlı adamı veya onun kızını bulmama yardım edebilseydin belki ben de bir şeyler yazabilirdim."

"Kızı ne zaman ölmüş yaşlı adamın?"

"İskelete dönecek vakti olmuştur. Bu kadarını söyleyebilirim."

"Cehennemde bulamazsın belki. İstersen sana arafta ve cennette de rehberlik edebilirim."

"Sen cennete girebiliyor musun?"

"Bazen. Kimse fark etmiyor. Orada mutlu olduklarına öylesine eminler ki beni görmüyor gözleri. Hem ben de Tanrı'ya olan saygımdan ötürü düzgün bir şe- kilde karışıyorum aralarına. Orada bir iblise benzemiyorum hiç. Annesini arayan küçük bir çocuk gibi masum bakıyorum. Kadınlara gülümsüyorum, sanki onlardan birini anneme benzetmişim ama yanılmışım gibi, onlar da aynı gülümsemeyle karşılık veriyorlar bana. Bazen melekler yaka paça dışarı atıyorlar beni, tanıdıklarında. Artık sıkılıyorum burada. İnsanlara bak; her birinin doğduğu ve büyüdüğü ev farklıdır. İnsanın doğduğu ev, pek nadir, öldüğü evdir de. Hep ev değiştirir, eşyayı yeniler, içinde bir sürü değişiklik yapar... Ben doğduğum evde ölmek zorundayım. Bu, Şeytana bir hakaret ama Tanrı ettiği için katlanıyor tüm iblisler. Dekoru değiştirmeme bile izin yok." diye hayıflandı İblis.

"Senin sorunların beni ilgilendirmiyor. Küçük kızı bulacak mısın bana?" diye sordu Gustav.

"Senin sorunların beni ilgilendiriyor." dedi İblis. "Sorunların olmasa çözüm düşünemeyeceksin. Çözüm düşünmesen çaresiz hissetmeyeceksin. Çaresiz hissetmesen bana bile başvurmayacaksın. Bana başvurmazsan vicdanının yerini

öğrenemeyeceksin. Vicdanının yerini öğrenmezsen yaşamanın hiçbir kıymeti kalmayacak. Yaşamanın bir kıymeti kalmazsa benim toplamaya çalıştığım bunca insanın da bir kıymeti kalmayacak. Uğruna savaş verilecek bir şeyler olmalı her zaman. Nerede yaşarsan yaşa. Bu ormandaki çoğu bitki yağmur damlası için savaştı birbiriyle. Bir damlaya sahip olmak istedi ve rüzgâr çıktığında daha kuvvetli savurdu yapraklarını, daha çok damla tutabilmek için. Yukarıdaki toprak, üstünde yürüdüğümüz bu bulutları paylaşamıyordu hiç. Bulutların gölgelerini yakalamak için nasıl savaştıklarını bilemezsin. Bunları insanlar bilemezler, demek istediğim; uğrunda savaşılacak bir şey bulamazsanız yaşamınız ölmeye değer olmaz ve ölmeye değmeyecek bir yaşamın sürmesine ne gerek kalır? Ben daha çok insan için savaşıyorum; daha çok insanın, daha çok kötülük yapması için. Ve bu, Tanrı'nın sizden istediği şeylerin tersi olduğu ama nihayetinde onun isteğinin tersi olduğu için bir şekilde ona da hizmet etmiş oluyorum. İnsan o kadar aptal olabiliyor ki ben olmasam onu kandırdığım fikri olmasa Tanrı'nın kurallarına uymaya cesaret edemezdi; bir gün olsun dünyada ne yaptığını sorgulamazdı, ne yapması gerektiğini düşünmezdi; bunları düşünmeyen insanlardan tiksindiğimi bilmelisin. Bazılarını kandırabiliyorum, ama kandırdıktan sonra ikinci bir kez görmek istemiyorum onları. Bir sürü iblis var cehennemde, bırakıyorum onlar ilgilensinler. Hatta gündemde bir başka cehennem tabakası var, orada ilgilenmeye değmeyecek insanlar toplanacaklar, düşünebilecekleri halde düşünmedikleri, sorgulayabilecekleri halde sorgulamadıkları ve sadece ilkel dürtüler sayesinde hayatta kaldıkları, atalarının bildiğinden bir tek kelime bile daha fazlasını öğrenmedikleri, buna teşebbüs etmeye kalkmadıkları ve biri denemelerini söylediğinde buna gerek duymadıkları için, cehaletin sisi içinde gezinecekler. Onlara birer yatak verilecek, zamanın içine hapsedilecekler ve istedikleri kadar uyuyacaklar orada. Çünkü öldüklerinde bile uyanamayacaklar cehaletin uykusundan. Böyle insanların bir iyilik veya kötülük yapabilecekleri muammadır, çoğunlukla yapamazlar. Bilinçli

olarak yapamadıkları için de tabiatlarına göre ya cennete layık görülürler ya da cehenneme. Ama buralarda, diğer, bilinçli insanlarla aynı tabakayı paylaşamazlar. Belki aynı yere toplanırlar bir gün, belki Tanrı onlara birkaç şey öğretir de esnedikleri zaman kocaman açılan ağızlarından içeri yeni bir şeyler girer. Sıkıldığını görüyorum, ben de sıkıldım. Aşağıda bir yabancıyı fark etmeden önce -yani seni- işkence araçlarının iyi çalışıp çalışmadıklarını kontrol etmek için işçilerin başında dolaşıyordum. Dikkatimi dağıttın, dikkatimin dağılması hiç iyi değil, kafamı işimden kaldırmam hiç iyi değil. Küçük kız falan yok burada. Ormandan çık, insanların arasına karış biraz. Küçük kızı veya yaşlı adamı bulmayı umma. İnsan, umacak bir şey kalmadığı için cehennemdedir. Bunu öğrenmiş olman gerekiyordu." diyerek arkasını döndü ve güldü İblis. Gustav yüzünü görmek istediğinde ancak kuyruk sokumunu görebiliyordu çünkü boyu ancak orasına yetişiyordu.

Bu arada yavaş yavaş yürümüşler, Dante ve bilgelerin olduğu yere iyice yaklaşmışlardı.

"Onlarla tanışmak ister misin?" diye sordu İblis.

"Bu bana yapacağın bir kötülük olmaz." diye karşılık verdi Gustav, sanki konuşmaya başladıklarından beri kötülük görmeyi bekliyordu İblis'ten, İblis ise kötülükle ilgilenmiyor gibiydi.

"Sana neden kötülük yapayım?"

"Cehennemde olduğumuz için."

"Burada kimseye kötülük yapmam, dünyada da yapmam."

"Yapıyorsun. Aklıma binlerce kuşkuyu, binlerce olumsuz düşünceyi, binlerce tasayı, binlerce soruyu sokan sensin. Bir insandan kaçmaya çalışıyorum, ondan kaçmak için, gördün cehenneme kadar geldim ama kendimi kötü hissetmeyi bile beceremiyorum. Bana insanların geveze oldukları konusunda katıl, terk edilmeye layık oldukları konusunda katıl; de ki 'Onlar ölmemek için sadece vücutlarındaki kanı muhafaza etmeye

bakarlar; kanlarına kıymet verdikleri kadar yaşamda onlara destek olan diğer insanlara kıymet vermezler. Kendi kanlarının dökülmemesi için hep başkalarının kanını akıtırlar.' Bana bir aşk için üzülmekte haklı olduğumu söyle. İnsanların uyuması için tasarlanan dünya şeklinin ve gecelerin hiçbir ayıbın üstünü örtemeyeceğini söyle ve hatırlat bu ayıpların içinde yaşamak zorunda olduğumu. Nereye baksam üzülen, ağlayan, kavga eden, dilenen, sakatlanan, tökezleyen, kaza yapan, ezilen, ölen insanlar görüyorum. Bunların arasında bunca yıl nasıl kaldım söyle. Nasıl bu kadar sağlıklı kalabildim? Ama vücudumun sağlıklı görünmesi, durmadan ve nefesim kesilmeden kilometrelerce koşabilmem, benim sağlıklı olduğumu göstermeye yeter mi? Ruhum, aklım, bunların hastalanma lüksleri yok mu? Bak ne kadar çok soru soruyorum, bana yapacağın kötülük ne kadar tatlı gelir sana. Beni cehennemin kral dairesinde ağırlayabilirsin İblis, istersen bir gökdelen tasarla benim için, onun tepesinden aşağı atabilirsin beni, istediğin kötülüğü yapabilirsin. Ama benim için en büyük kötülüğü söyleyeyim sana da daha fazla ağrıtmayayım başını; bana insanlardan hiçbir zaman kaçamayacağımı söyle. Hatta şimdi bir insan kılığına gir, âşık olduğum bir kadının kılığına gir. Evet, sana âşığım! Nasıl geldin buraya Typhainé? Ne kadar güzel görünüyorsun, nasıl kötülük yapıyorsun gözlerime. Ellerin, ellerin hâlâ kayboluyor ellerimin içinde. Kalbime de böyle kolayca sığmıştın işte. Neden aşağı deviriyorsun gözlerini, gözlerimin içine bak, orada gör kendini. Bir yarasa gibi durmamı sağla İblis, yüzünü düzgün bir şekilde görsün Typhainé. Korkar mısın bir yarasa gibi durmamdan Typhainé? Korkarsan durmam, pekâlâ durmuyorum, yanında durayım öyleyse. Sana sarılabilir miyim? Bana kötülük mü yapmak istiyorsun İblis, ona sarıldığımda taş kesilsin. Bir heykel gibi dursun ormanın içinde, bu yoldan gidenleri selamlasın gözleri her geçişte. Elime bütün aletleri ver, insanların üzerinde ne kullanıyorsun işkence etmek için? Ama hiçbiri kıramasın bu taşı, Typhainé hiçbir zaman özgür kalamasın ve çıkamasın bu taş kesilmiş bedenden dışarı. Neden kırılmıyor? Ver, çabuk şu çiviyi ve çekici de ver.

Göbek deliğine sokacağım çiviyi, bir bebeğin hayata tutunduğu yer orası, oradan sökülecek Typhainé'nin de yazgısı. Neden olmuyor? Kırılmıyor, en ufak bir toz bile dökülmüyor karnından. Daha çok yak gözlerini İblis, aydınlat, belki bir yeri çatlamıştır, çıkmalı Typhainé buradan. Nasıl çıkamaz? Bir erkek, sevdiği kadının bedeninde nasıl olur da bir delik açamaz? Typhainé beni duyuyor musun? Buradayım, sana dokunuyorum, acıttım mı canını, biraz okşayacağım şimdi seni, öpeceğim soğuk dudaklarını. Çok soğuksun, bu karanlık ormanın bütün ışığını yutmuş gibi kapalı dudakların. Kör olmaya razıyım, ağzının içinden çıkacak her şeyi yutmaya razıyım Typhainé. Seni birazdan kıracağım, belki bulutlardan aşağı düşürebilirim seni ve sert bir zemine denk gelince dayanamaz belki taş, kırılır. Seninle birlikte göğün en yüksek yerinden düşmeye hazırım Typhainé. Daha da kötü ol İblis, yerinden kımıldatamayayım bu taşı, onun yerine tek başıma düşeyim aşağı. Neden bu kadar hafif bu taş İblis? Hayır, bu kadar hafif olursa kırılamaz. Hayır. Rüzgârın da mı yok İblis? Bir tüy gibi uçurdun elimden. Bırakacağımı mı sandın yoksa? Başka bir oyuncağını bulman gerekir doğanın. O kadar hafifsin ki şimdi Typhainé, seni yutacağım. Bu uğultuda sesimi duyamaz İblis, iyi dinle; seni yutacağım ama hiçbir şey olmayacak, yoksa tekrar kayıp gideceksin kollarımın arasından; canın acımayacak, söz veriyorum. Hayır, hayır büyüme, nereye düşüyorsun, bekle! Typhainé beni duyuyor musun? Duymuyorsan sana öyle kötü şeyler söyleyeceğim ki beni bir daha görmek istemeyeceksin, bu yüzden daha çok bağlanacaksın bana ve bana duyduğun nefret yüzünden daha çok, daha yakından görmek isteyeceksin yüzümü. Bir tokat atacak kadar yaklaşacaksın bana, ne mutlu! Elini bırakmayacağım o zaman, duyuyor musun beni? Rüzgârın indirdiği yerde bekleyeceğim seni. Orada belki, rüzgârı örnek alırsın, öfkeni dindirirsin. Buraya daha önce hiç gelmemiştik seninle Typhainé. Bir cehennem yarattım senin için, evet, sen de benim için yarattın bir tane. Hep cehennem köşelerinde mi buluşacağız böyle? Neden gün yüzü görmüyor aşkımız? Bu aşkla nasıl bir şey kurmalıydık; panayır mı, bir evimiz mi olmalıydı,

bir ülkemiz mi, oysa bir yatak odamız olsa bile yeterdi. Yaklaş bana, yarattığımız cehennemi izleyelim doya doya: Nasıl bağırıyoruz bak aşağıda, nasıl açmışız kollarımızı birbirimize karşı, nasıl kaçıyoruz dünyanın geri kalanından, nasıl mutluyuz şu mezarın içinde, nasıl da sığmaya çalışıyoruz aynı mezara, nasıl yiyoruz kendi çocuklarımızı, gittiğimiz yönler zıt değil mi? Nasıl bağırıyorsun bana, şu sağır insanlara bak, burada olmasam beni de sağır ederdin, vuramıyorum sana, sen nasıl yumrukluyorsun beni, kırdığım şu kristallere bak, sağlam hiçbir eşya yok çevremizde, dostlarımız kalmamış hiç, hepsi kaçışıyorlar, ailelerimiz bile istemiyor bizi, annemi görüyor musun kendine başka bir evlat bulmuş, baban bütün eşyanı atmış evden, gözyaşların arza kadar dökülüyor, kalbim bir kara delik benimse, uykularımızı bir çuvala toplamış şu çirkin adam, nereye götürüyor onları, nereye atıyor çuvalı, nasıl durdurabiliriz onu? Her dakika geride kaldı, bir çöp gibi atıyor onu cehennemin kapısından dışarı, bu kalpler seni buluncaya kadar söktüklerim, şu erkekler de senin ruhlarını çaldıkların olmalı, bilmiyorlar nerede gezindiklerini, tamamen boşalmış içleri, görseler bile artık tanıyamayacaklar seni, onlardan kendini bile çekip almışsın giderek... Senin gerçek aşkın benim Typhainé, nereye gidiyorsun böyle? Onu cennete koy İblis, bu kötülüğü asla yapamazsın ki bana. Sen de bir kötülük yapamadıktan sonra, dünyada kalıp canımı acıtan şeyleri hatırlamaya devam ederim. Biliyor musun, bu arada güle güle diyemedim Typhainé'ye, bana çok büyük bir kötülük yaptın, iyi rehberlik ettin."

"Ne istiyorsan onları gördün." dedi İblis mütevazı bir şekilde.

"Demek iki tane cehennem var: dünya, istediklerimizi göremediğimiz için bir cehenneme dönüyor ve delirmeyelim diye buradaki cehennemde hayal gücümüzle kendimize iyilik veya kötülük yapma hakkımız oluyor. Birinde istemediğimiz hemen her şey, diğerinde ise istediğimiz ve gerçekleştiği hayalini gördüğümüz için artık bir insan olmadığımızı sorgulamaya yüreğimizin el vermediği her şey gerçekleşiyor. Yani insan ne

yaşayarak ne de ölerek tatmin olabiliyor. Bize ölümü de yaşamı da özleten şeyler çıkıyor hep ve bunlar belirliyor hangi cehennemde olduğumuzu. Dünyanın ne anlamı var? Dünyada şu an sadece beni bekleyen bir şoför var. Çantayı açmayı bekliyor, umarım bekliyordur, ona ne anlatacağım? Bunları anlatırsam delirdiğimi söyleyecek. Benim, delirdiğimi duymaya değil, delirmediğime inandırılmaya ihtiyacım var. Bana sakın delirdiğimi söylemeye kalkma, beni üzmez, üzse delirmem."

İblis Gustav'ı dinlemeyi bıraktı ve koşarak, sahile vuran şişeyi aldı eline. Denize boğulmak için giren insanlar onu fark etmediler bile, tek önemsedikleri boğulmaktı, İblis'in eğildiği yerin iki yanından denize akın ediyorlardı:

"Tamam, tamam, çekiliyorum, dilediğiniz gibi boğulun." diyerek güldü İblis. Boğulmaya giden kadınlardan biri gülümsedi, ne kadar mutluydu suya girerken, İblis de destek olmuştu bu sözleriyle, daha çok su yutmak gerekiyordu şimdi.

İblis şişeyi açmaktan korkuyordu. Neden açmadığını sordu Gustav.

"Tanrı şimdiye kadar hiç bu yolla konuşmadı benimle. Bana bir şişe yollamasını yabancıladım." dedi düşünceli bir halde.

"Belki deniz kenarında olduğun içindir. Yani yukarıda olsaydık belki bir kuş yollardı. Kuş da mı yollamadı?" diye sordu Gustav.

"Hayır, kuş da yollamaz. Hiçbir şey yollamaz. Bunlara ihtiyacı yoktur."

"Başka biri konuşmak istiyordur belki veya bu başkasına yollanmış bir şişe de olabilir. Buldum, denizin dibinde batık yok mu, belki oradan, fıçısından kurtulmuştur. Daha gösterişli ölmek isteyen biri, nefesini uzun süre tutup dibe dalmıştır ve bunu göstermek için bir şişeyi serbest bırakmıştır, olamaz mı?"

"Buraya ait olmayan bir şey..." diyerek düşüncelere daldı, açıp açmamak konusunda kararsızdı İblis.

"Elde duran şey o ele aittir. En azından geri bırakılıncaya kadar. Aç ve sana ait değilse kapatıp bulduğun yere bırak. Kendi cehenneminde küçücük bir şişeden mi çekiniyorsun? Bir dişin kadar küçük senin."

"Bana işimi öğretmeye kalkma." dedi ve şişeyi suya girenlerden birinin kafasında kırdı İblis. Kafasında şişe kırılan adam, bu hamleyle kafasını omuzlarının arasına gömmek zorunda kaldı ama şişe kırıldıktan sonra bu ani darbenin bir önemi kalmadı, kimin kırdığına bakmadan suya bıraktı gövdesini.

"İçinden bir sürü kâğıt çıktı." dedi İblis.

"Mektup mu yazmışlar?" diye sordu Gustav.

"Hep aynı şeyleri yazmışlar." diye dudak büktü İblis.

"Ne yazmışlar?" diye merakla sordu Gustav.

"Bir isim." diye yanıtladı İblis. Bütün kâğıtları kontrol ediyordu tek tek. "Bir de resim çizmişler."

"Ne resmi çizmişler?"

"İnsan kafasına benziyor. Dünyada olsaydık bir anlam verebilirdim ama sanki bu kâğıtlarda biri beni öldürmek istediğini yazmış. Bence bir kuru kafa resmi var ve altında da benim adım yazıyor. Al, sen de bak." diyerek bir tanesini yere fırlattı İblis. Gustav o kâğıdı suya girmeden yakalayabilmek için koşmak zorunda kaldı çünkü İblis sinirle fırlattığından hareketi çok güçlüydü ve hesapladığından uzağa gitti kâğıt.

Gustav suya değmesine bir karış kala kâğıdı kaptı. Tam o sırada suya girmeye çalışan biri Gustav'ın eğik sırtına takıldı ve suya düştü. Bir tül kadar ince suyun içinde çırpındı, orada boğulmak istedi. Boğulamayacağını anlayınca da burnunu kumun içine sokarak nefessiz bıraktı kendini. Arada dalgaların cömertçe sundukları sudan bir avuç kadarı burnunun oluşturduğu çukurdan içeri girdi. Bundan cesaret alarak ağzını da açtı. Suya girmeye çalışan diğerleri ya üstüne basarak geçiyorlar ya da takılıp düşüyor ve önlerindekilerin de dengesini bozuyorlardı.

Ama kimse suya girmekten ve boğulmaktan vazgeçmiyor, yoluna çıkan hiçbir şeyi engel olarak görmüyor, dikkatini sadece ileri veriyordu.

Gustav ilk kez bu şekilde boğulmak isteyen birini görüyordu ve birkaç saniye izlemeden edemedi. Sonra elindeki kâğıda baktı ve İblis'in dediklerini hatırladı. Dünyada olmadıkları için kendi kayıp ilanını neye yoracağını bilemedi.

"Bu benim kayıp ilanım." dedi İblis'e, bunu soru sorar gibi söylemişti.

"Buraya geldiğini senden başka kim biliyor?" diye kızgınlıkla sordu İblis.

"Bir kişi cehenneme gitmek istediğimi duymuş olmalı ama o cehennemin burası olduğunu nereden bilecek? Hem bu kayıp ilanları sabahtan beri peşimdeler. Azalıyorlar da sürekli. Peşimden cehenneme kadar yollanabildikleri, gelebildikleri için bana artık hiç de inandırıcı gelmiyorlar." dedi ve kayıp ilanını suya attı Gustav.

"Bunları kim yolladı buraya?" diye gürledi İblis. Onun alanına kim girebilmişti böyle kolayca, kimin parmağı vardı bu işte, bunu öğrenmek istiyordu.

"Bir bilsem, yollamamasını rica edeceğimden emin olabilirsin. Ama dediğim gibi, peşimden cehenneme kadar gelebilen kayıp ilanlarından bahsediyoruz. İnandırıcı değil, hem de hiç!"

"Cehenneme kayıp ilanı yollayan, cennete kartpostal atar." diye söylendi İblis.

"Hiç aklıma gelmemişti!" diye sevindi Gustav.

"Buldun mu yoksa yollayanı?"

"Hayır, cennete kartpostal atacağım. Yaşlı adama."

"Ben götürmem."

"Senden rica etmeyecektim zaten." diye karşılık verdi Gustav.

"Başka kim götürebilir?" diye alay ederek sordu İblis.

"İnsanlar uğraşmazlar, kuşlar yardımcı olurlar. Bana cennetin adresini vermelisin. Ama doğru tarif etmelisin."

"Ölmeden önce yeterince iyilik yaptığından emin olmalısın. Fakirsen daha çok çalışmalı ve mutlaka zengin olmalısın. Paranı kiliseye bağışlamalı, günahlarını tek tek sildirmelisin. Ölürken Tanrı'nın adını sayıklamalısın. Şansın yaver gider de cennete sokulacak olursan Tanrı'nın emri altındaki melekler seni kesinlikle yanlış bir adrese götürmezler. Cennette kaybolmaktan güzel bir şey olabilir mi inanan için? İnanmayan için bile güzeldir bu düş. Sana cennetin adresini veremem. Bana kalırsa cennet burasıdır. Tanrı'mn cenneti, benim de cennetim değildir. Senin kartpostal atmak istediğin cennetin nerede başlayıp nerede bittiğini bilmiyorum. Bazen uzun yürüyüşlere çıkıyorum, bir kapıda iki melek duruyor, muhtemelen cennetin kapısı, onların kıpırdamadan, itaatle bekçilik etmeleri, üstelik korunacak hiçbir şey olmamasına rağmen o kapıyı ve ardındakileri koruyor gibi durmaları kanıma dokunuyor. Yanlarından sessizce geçtiğimde, yüzlerindeki boş ifadeden tatmin oluyorum. Ne mutlular ne de mutsuz. İçerideki insanlar da kendilerini kandırmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Burada da kendini kandıran o kadar çok insan var ki. Orası bana bir cehennem gibi geliyor, onların sakinlikleri boğuyor beni. Topraklarımın ne kadar geniş bir alana yayıldığını görmek için geziyorum. Çünkü dediğim gibi orası da bir cehennem, hiçbir insan o kadar sıkılmayı hak etmemiştir. Ölümden sonraki tek cennet araftır. Kurulu olduğu bir zemin yoktur, ne istediğini bilmeyen veya çok iyi bilen başıboş ruhların sürükledikleri her yere gider. Evrendeki yalnızlığın içini bu kalabalık doldurur. Ne kadar yalnızlar onlar. Ve düşünebiliyor musun o yalnızlığa rağmen yaratıcılarına ihtiyaç duymamışlardır. Sadece kendine inanan ve kendine güvenen insanların yaşadıkları yere cennet derim ben. Ölümden sonra da yalnız kalmaları en büyük ödüldür onlara. Böyle bir ödülü ne Tanrı verebilir ne de ben verebilirim, aklına girmek için savaştığımız

insanlara. İstersen Araf'ın adresini verebilirim?" diye fikrini sordu İblis, Gustav'a.

O sırada ileride bir ışık parladı. Gustav önce İblis'in gözlerini o noktaya diktiğini düşündü çünkü karanlık ormanda bile yürüdüğü yeri İblis'in gözlerinden çıkan ışık sayesinde görmüştü. Orada ne olduğunu sordu İblis'e.

"Bir kapı açılıyor."

"Ne kapısı?" diye sorduktan sonra ne kapısı olduğunu anladı ve yarığa doğru koşmaya başladı Gustav.

"Nereye gittiğini sanıyorsun?" diyerek Gustav'ın önünü kapattı İblis.

"Sen benim nerede kaldığını hiç düşünüyor musun acaba?" diye sordu Gus- tav.

"Sana rehberlik teklif ettim. Kötülük de yaptım, daha ne istiyorsun?" diye güldü İblis.

"Önümden çekilmeni." dedi Gustav.

Ama İblis yerinden kımıldamadı. Uzun ayak tırnakları kumların içine adeta kök salmışlardı. Bir kavak ağacı gibi dikiliyordu İblis, o anda alt tabakadakilerin kafalarına kum yağıyordu ve aşağıdan bağırışmalar duymaya başladılar:

"Pis İblis, çekil tepemizden, üstümüze düşeceksin!"

"Gezinecek başka yer bulamadı mı bu İblis?"

"Kaç kilo olduğundan haberi yok bunun!"

"Çekilin, düşüyor!"

"Bana gel, bana gel. Buradayım, yatıyorum, tırnaklarını göğsüme sapla, öldür beni yalvarırım!"

"İşte geliyor!"

Bu sesler arasında kumların içinden kayıp gitmişti İblis. Şaşkındı, sürekli gezindiği ve tüm ağırlığını vererek uzandığı yer bu kez onu tartmamıştı. Bir kum saatinin içindeki zaman gibi

kayıp gitti İblis. Gustav nereye düştüğünü merak ediyordu ama kumlar İblis'in düştüğü yerden aşağı doğru hızla akmaya başladıklarında kendisi de aşağı düşmemek için var gücüyle açılan yuvarlağın kenarından dolandı ve kapıya yetişti.

Şoför gülümsüyordu. Famoon'a geldiklerini söyledi. "Yola dikkat ettiğim için çantanızı siz kapattıktan bir dakika sonra açmayı unuttum, affedin." diye de ekledi.

"Zararı yok." dedi Gustav ve hangisinin f-a-m-o-o-n olduğunu sordu.

"Tam önünde duruyoruz." dedi ve boydan boya cam kaplı, üzerinde hiçbir şey yazmayan ve insanların neden bir şey yazmadığını merak ettikleri için girdiklerini düşündüren kalabalık bir yeri işaret etti.

Şoföre parasını uzattı ve çantasını açtığı için teşekkür etti Gustav. Şoför o kadar iyimserdi ki Gustav'ın iyi uyuyup uyumadığını bile sordu. İyi dinlensin diye arabayı oldukça yavaş sürmüş ve freni mümkün olduğunca az kullanmıştı. Famoona doğru ilerleyen Gustav'ın arkasından bağırarak çantasını unuttuğunu söyledi.

Gustav da bu kadar iyiliğin karşılığı olarak çok az para ödediğini düşündü şoföre. Aklına yaşlı adamın cenazesi gelince de daha çok para vermekten sakındı. Çantasını neredeyse ayağına kadar getiren şoföre içtenlikle gülümseyerek, ardından elini salladı.

Famoondan içeri girdiğinde gözüne ilk çarpan kalabalık oldu. Bütün masalar doluydu ve kimse yalnız başına gelmemişti buraya, herkesin etrafı kalabalıktı. İnsanlar beşerli altışarlı kümeler halinde oturmuşlar; sohbet ediyor, gülüşüyor ve birbirlerine sarılıyordu. Buraya yalnız başına girmenin doğru olmadığını düşündü bir an Gustav. Fakat bunu düşünüp ayaklarının üstünde gerisin geri dönüp burayı hızlı adımlarla terk etmeden hemen önce sıcacık gülümsemesinin içinden gözüken bembeyaz dişleri ve gamzeleriyle genç bir kadın Gustav'ın koluna girdi.

"Geri dönmeyeceksiniz ya hemen?" diye sordu. Nasıl dönebilirdi?

"Dönmeyi düşünüyordum." diye karşılık verdi Gustav, şaşkınlığını ve heyecanını gizlemeye çalışarak.

"Kiminiz yok?" diye sordu kadın, Gustav'ın kolunu bırakmamış, göğüslerini de sürtünmelerine rağmen, bir santim olsun geriye çekmemişti.

"Anlamadım?" dedi Gustav. Gerçekten de kadının neyi kastettiğini anlamamıştı.

"Buraya ilk kez geliyor olmalısınız, ben de yeni başladım çalışmaya. Size anlatmam gerekiyor burayı. Kendiniz mi buldunuz yoksa biri mi tavsiye etti?"

Gustav kendisinin bulması halinde hizmette nelerin değişeceğini merak ettiği için kendi başına bulduğunu söyledi.

"Famoonlar hakkında genel bir bilginiz var mı?"

"Sizin gibi güzel bir kadın tarafından bilgilendirilmediğim için daha önceden duyduklarıma kulak asmamış olacağım." dedi Gustav, kadınla küçük bir masaya yerleşirlerken. Karşılıklı oturdular ve kadın ellerini, Gustav'ın masanın üzerinde kalan sağ elinin üstüne, bir pelerin gibi örttü.

"Çantanızı neden kapatmıyorsunuz? Diğer elinizi de koyun buraya." dedi kadın, başını sağ omzuna doğru yatırarak.

Gustav çantayı açık bir şekilde yere koymak istedi ama tek elle düzgün koyamayacağını düşündü. Kadından elini nasıl geri alacağını da bilmiyordu. Onu meraklandırmamak için yavaşça yere saldı çantayı. Kapanmasını engellemek için de altına ayağını koydu ve kapağın tam açık durduğundan, göz ucuyla emin olduktan sonra ayağını çantanın altından çekerek dümdüz bir şekilde yere uzanmasını sağladı.

"Yanlış görmediysem çantanızı yere bıraktınız." dedi kadın; sanki bu tip çantalar kolayca yükseğe asılabilecek türdenmiş gibi.

"Bir yere bırakmam gerektiğinde, yere bırakırım. Yukarı kaldırmaktan çok daha kolay ve zaten bu çantalar da kolayca oturabilsinler diye kapakları geniş olarak tasarlanmışlar." Belki bilmişlik taslaması kadını bezdirir ve soru sormasını engellerdi, şansını denemesi lazımdı.

"Bari kapağını kapasaydınız, tozlanacak." dedi kadın gülümseyerek.

"Bana tozlanacağını söyleyeceğinize, temizlikçilerinize daha iyi süpürmelerini söyleyin!" dedi Gustav, sesini ayarlayamamıştı. Biraz sert olmuştu bu çıkışı.

"Haklısınız. Sizin sevgiye ve ilgiye ihtiyacınızın olduğu çok açık. Sizi anlıyorum. Ben de ilk geldiğimde böyle tepkiler veriyordum, sonra daha sakin konuşmayı, insanlarla daha iyi iletişim kurmayı öğrendim. Hiç tanımadığım insanların ellerini çekinmeden tutmayı, içimden taşan sevgiyi onlara dağıtmayı öğrendim. Burası beni çok değiştirdi, umarım sizi de değiştirir." dedi.

Kızmışa, alınmışa benzemiyordu. Gustav buna dayanamadı ve nerede olduğunu sordu.

"Burası bir famoon. Şehirdeki dört famoondan biri. Neden böyle küçük bir şehirde dört tane famoon olur? Çoğu yerde bir tane bile yokken. Famoonlar, sevdiklerini kaybeden insanların mutlu olabilecekleri ender yerlerdendir. Karısını kaybeden biri berberde, kütüphanede, hotelde, sinemada, dondurmacıda, kulüpte, jazz barda, bilardo salonunda, havuzda mutlu olabilir mi? Olduğunu sanmasına yardım eder böyle yerler, oysa famoonlar, artık mutlu olamayacağına dair yanılgılarını kökten sökmek ve onu mutlu etmek için kurulmuşlardır. Burada para karşılığında veya para almadan çalışan değişik insanlar var. Değişik insanlar var çünkü hayvanlar da çalışıyorlar. Maymunlar muz

karşılığında, tavşanlar havuç; kediler ve köpekler ise sevgi ve artan yemekler karşılığında çalışıyorlar. Buraya müşteri olarak gelen üzgün insanlar, kime ihtiyaçları varsa onu buluyorlar ve sohbet ediyor, sarılıyor, anılarını tazeliyorlar. Örneğin sizin kardeşiniz çok mu uzakta yaşıyor, ona duyduğunuz özlemle başa çıkamıyor musunuz; gideceğiniz ilk yer bir famoon olmalı. Famoonda kardeşinizin yaşlarında birini mutlaka bulursunuz ve sizi kesinlikle yanlış anlamayacaktır, ona yaklaşırken 'Kardeşim!' diyip sarılmak için kollarınızı açarsanız eğer, size aynı heyecan ve özlemle karşılık verecektir. Yeni müşterilerimize bunu tembihleriz; kimi görmek istiyorsa ona en çok benzeyen kişiyi seçmeli ve yanına gittiğinde hitap olarak görmek istediği kişinin akrabalık derecesini belirtmeli. Diyebilirsiniz ki karılarını kaybedenler geldiklerinde buradaki kadınlarla sevişebiliyorlar mı? O işler için başka kuruluşlar olduğunu herhalde hatırlatmama gerek yok. Burada sadece kucaklaşmalar, sarılmalar ve dertleşmeler olur. Bazen bir çocuk gelir ve ölen köpeğine çok benzeyen bir köpeğe yemek getirmiştir, evine dönerken köpeği de yanında götürmeye çalışır. Burada geçirilen dakikalar ve saatler boyunca müşteriler ile çalışanlar arasında çok sıcak ve insanın psikolojisini düzelten bir akım oluşur. İnsanlar burada garip bir huzur bulurlar. Herkesin amacı özlemini gidermek ve sevgisini yaymak olduğu için famoonlarda gözlerinizi benim göğüslerimden kaldırıp şöyle bir etrafınıza baktığınızda her yerden, insanların gözlerinden, ağızlarından ve kalplerinden adeta ışık yayıldığını görebilirsiniz. Size ne kadar anlatsam az isterseniz kendinizi çalışan olarak kaydettirip yakınlarını özleyen veya kaybedenlere sevgi vermek için çalışmaya başlayabilir, dilerseniz özlediğiniz kişinin yerine derhal çalışanlardan birini koyabilirsiniz. İnanın hiç yabancılamayacaksınız, sevgilinize, karınıza sarılmanızla, burada kendi yaşınızda bir hemcinsinize sarılmanız arasında herhangi bir fark bulamayacaksınız. Şaşırtıcı ama famoonların amacı insanların karınlarını sevgiyle doyurmak ve özlemin açtığı yaraları sarmak; buraya herkes bu amaçlarla geldiği için kesinlikle işe de yarıyor."

"Siz nasıl buldunuz burayı?" diye sordu Gustav kuşkuyla.

"Erkek arkadaşımdan ayrıldıktan sonra. Ne ona geri dönebilirdim ne de yalnız kalarak acımın içine gömülebilirdim. Kafamı kaldırdım, omuzlarımı dikleştirdim ve ağlamamaya gayret ederek, sert adımlarla buraya geldim. Benden dört yaş büyük bir erkek istedim ve ona erkek arkadaşıma söylemek istediğim tüm şeyleri söyledim. O da bana yanlışlarımı gösterdi, elimi bırakmadı. Tuttu, sabaha kadar el ele tutuşup oturduk. Konuştuğumuz şeylerin hepsini unutmuştum. Birinin beni esirgemesine ihtiyacım vardı, art niyeti olmayan, tek niyeti benim iyileşmeme yardımcı olmak olan birinin. Onu bulmuştum. Birkaç kez daha geldim. Sonra ben de birilerinin iyileşmesine yardımcı olabilirim umuduyla burada çalışmaya başladım."

"Anlıyorum. Peki, maymunlara kimler ihtiyaç duyuyor?"

"Ah, maymun diyerek hafife almayın. İnsanların ihtiyaçlarının ve özlediklerinin sınırı yoktur. Biz bulabildiğimiz her canlıyla hizmet etmeye çalışıyoruz. Sizin kime ihtiyacınız olduğunu tekrar soruyorum?" diyerek tekrar aynı sıcak gülümsemeyi çağırdı yüzüne.

"Kimseye yok." diyerek kayıtsız kaldı Gustav. Yaşlı adamın kendisini buraya neden yolladığını anlamaya çalışıyordu.

"Mutlaka vardır. Bazen çekinerek geliyor insanlar ve birini özlediklerini itiraf etmekten kaçınıyorlar, bunun bir güçsüzlük emaresi olduğunu düşünüyorlar. Benim gibi bir kadına güvenir misiniz, bence bu bir güçsüzlük değil, gurur duyulacak bir şeydir. İsterseniz siz biraz burada kalıp etrafı gözleyin. İnsanların yüzlerindeki mutluluğa, içtenliklerine bir bakın, görmemeniz imkânsız. Veya isterseniz size bir kitap getireyim, okurken aklınıza birileri gelebilir, fikrinizi değiştirirsiniz. Kesinlikle hemen çıkmayın, oturun lütfen." diyerek masadan ayrılmak için hazırlandı kadın.

"Burada bana uygun bir şey olduğunu sanmıyorum." dedi Gustav. Fakat kadının ellerini Gustav'ın ellerinin üzerinden

çekmeyerek gösterdiği ısrar nedeniyle Gustav'ın oturup kitap okumasında anlaştılar. Yazar seçeneklerini sordu Gustav, kadın elinde sadece bir kitap olduğunu söyledi. Çantasını alıp getirdi ve içinden çıkardığı incecik kitabı Gustav'ın gözlerinin önüne bıraktı. Kapağında "Portekiz Mektupları" yazıyordu. "Beni istediğiniz zaman çağırabilirsiniz, aradığınız kişiyi bulmanıza severek yardımcı olacağım. Burada kimse sizi rahatsız etmeyecek." diyerek başkalarıyla ilgilenmeye gitti.

Gustav kitabın kapağını açar gibi yaptı. Kadın gözden kaybolur kaybolmaz buradan kaçacaktı. Şimdi de kaçabilirdi ama kalabalığın arasında çantayla koşmanın onu zor durumda bırakabileceğini düşündü. Tek başına olsaydı mutlaka bir delik bulurdu kaçacak. Bu çanta, farenin kuyruğuna bağlı kabak gibiydi, hiçbir deliğe girmeye gelmiyordu ve ondan kurtulacağı anı artık iple çekiyordu.

Aklı bunlarla meşgulken sayfaları karıştırır gibi yapmaya başladı. Çünkü kadın arkasını Gustav'a döndüyse de arada ne yaptığını kontrol ediyordu. Kaçmanın yarattığı stresten kurtulabilmek için, kitabın da ince olmasına güvenerek okumaya başladı Gustav. Nasıl ki Gustav'm düşündüğü her şeyden haberdar oluyor, dediği her şeyi duyuyor ve gördüğü her şeyi görüyorsak okuduğu kitabı da kelime kelime okuyabiliriz.

PORTEKİZ MEKTUPLARI

Birinci Mektup

O but think, my love[5], hayatındaki, âşık olduğunu hissettiğin ilk anı düşün. Belki gözlerimin sadece seni görmesinden, düşün diyorum o kadını, çünkü sen o kadını düşünsen de benim tek görebildiğim sensin bu hayallerin ve birlikte geçirdiğimiz kısacık saatlerin içinde. O anı hatırlayabilecek misin? Hatırlarsın ama aynı şeyleri tekrar hissedebilecek misin? Düşün, dediğim şeyi ilk kez başına geliyormuş gibi canlı düşünebilecek misin? Ben düşünüyorum. Bugün bir takvime bakmasam birisi yapmam gereken işler için geç kaldığını hatırlatmasa sanacağım ki hâlâ sana âşık olduğum o ilk anın içinde yaşamaktayım. Sırayla, âşık olduğun tüm kadınların yerinde olmak isterdim. Her seferinde bana âşık olmanı dilerdim. Sen bunları paylaşmasan da kaldırabiliyorum bu aşkın yükünü, bazen kalbim ağrıyor ve seninle dolduğunu, patlamak istediğini düşünüyorum. Sakince bastırıyorum onu, sanki üstündeki senin elinmiş gibi. Aşkın sıvıları -bunları düşünürken bile yanaklarının ısındığını hissediyorum, dur, hatta pembeleşiyorlar- akıp giderler yerlere, çarşaflara, biz nerede istersek oraya. Yapışkan değiller, keşke olsalardı! Belki elin bir ömür boyu kalbimin üstünde, saçlarımın arasında kalırdı. Senin için nasıl değişmek istiyorum ve bir bilsen nasıl değiştim günler içinde. Değişmek istiyorum; oyulduğunda içinden bal akan bir ağaç olmak. Sen ne istiyorsan o; sahi ne istiyorsun? Aşk? Peki bunun için bana neden gelmiyorsun? O ağaç olsaydım kalbim kırıldığında dudaklarımdan hep senin ismin dökülecekti. Belki bir ağacım, çünkü kimse âşığıyla ayrıldığı yerde sabırla, bunca gün, dimdik kalamamıştır. Bir ağaç gibi,

---

5 Portekiz Mektupları'nın başlangıcı.

kök saldım beni bıraktığın yere. Bunları söylemek zor değil, nasıl da kolay yazıyorum ama bir bilsen içimde nasıl kelimeler taşıyorum. Gidişinin ardından çok geçmedi ve hiç gitmemişsin gibi geliyor bana. Hâlâ iki kolum, iki bacağım var, öyleyse neden sendeliyorum yürürken? Seni içimde taşımayı yeni öğreniyorum ve biraz çirkin yürüyeceğim ilk zamanlarda ama geldiğinde koşacağım sana, bunun sözünü verebilirim. Bilmek istesen -ister misin?- daha nice sözler verebilirim. Seni ilk gördüğümde hepsini vermiştim içimden, bir kez de dışımdan, bir kez de bizi evlendirecek olan rahibe veririm, senin annene ve babana, Tanrı'ya veririm bir söz de... Ama her şeyi yapabileceğimi düşünürken -elbet senin için- neden bu kadar halsizim ve içimden hiçbir şey yapmak gelmiyor? Tek sebebi senin çok uzaklara gitmiş olman mı? Düşünmek istemedim bunun sebebini, başkaları söylediğinde de onları dinlediğim için bana kızarsın diye duymazlıktan geldim beni istemiyor olabileceğini. Daha katı söylediler bunu, on gün boyunca çekmecenin en gerisinde unutulmuş ceviz kadar bir ekmek parçası gibi, takır takır, çünkü yutmaya çalıştım bunları ve boğazıma bir şey battı. Neden insanlara baktığımda -aslında bakmıyorum sadece kafamı kaldırıyorum onları dinlediğimi düşünmeleri için- kafalarının olduğu yerde hiçbir şey göremiyorum? Dünyada yüzü olan bir tek sen varmışsın gibi geliyor ve ben de ancak senin gözlerinin içine bakabildiğimde kendimi orada bulabilecekmişim gibi. Sabahları yüzümü yıkadığım su sanki bir deriye çarpmıyor da sadece havaya saçılmış gibi çaresizce dökülüyor gerisin geri. Bunlar su, gözyaşı için henüz erken değil mi? Ağlamamak için kendimi tutmaya çalışmak bile ağlamak için koca bir neden. Bazen ağlamamak için, habersiz çıkıp gelivereceğini düşünüyorum. Beni mutsuz ve uzun süre karanlıkta kalmış, ışımayan gözlerle bulmamalısın. Beni ilk gördüğün andaki gibi güzel olmalıyım. Seni görene kadar bu özlem o kadar büyüyecek ki aslında seni gördüğümde güzel olmamın hiçbir önemi kalmayacak. Önemli olan tek şey seni bir kez daha görebilmek. Bunun için, eğer sen gelemiyorsan ben geleyim. Bunu istediğini söylemen yeter. Beni bu

mutsuzluktan kurtarmak istiyorsan isteyebileceğini umduğunu söylemen bile yeter. Duyamayacaksam senden okuyacağım bir tek kelime yeter. Eğer seni bir daha hiç göremeyeceksem Tanrı benim aklıma mukayyet olsun. Bunu istemez misin: Senden başka hiç kimseyi düşünmeyecek birini, tüm sevgisini sana verecek, çamaşırlarını yıkayacak, seni göğsünde uyutacak, sevgilin, karın, -bu hayali kurmak için doğru zaman ne zamandır bilmiyorum ama- çocuklarının annesi, bir kulun olacak kadını? İstemez misin biri, ondan önceki tüm günahlarının affedilmesi için çılgınlar gibi yakarsın? Sana da ibadet etsin istemez misin? Bu manastırın duvarları senin kolların kadar çekici ve sahiplenici değiller. Bana senin ellerin dışında dokunan her şeyi küle çevirmek istiyorum. Kendimi siyah yapraklara sarınan yaslı bir çiçek gibi giysilere sarıp sana saklıyorum. Kendi kendime bile dokunamıyorum; benim ellerim senin ellerin değil ki. Senin ellerin olmadan benim ellerimin bu dünyada ne işleri var? Sana yemek yapamayan, saçlarını okşayamayan, göğsünü sevemeyen, üstünde gezinemeyen ellerimin bu fani işlere, bugün taşıdığım kovalara, tuttuğum odunlara ne yararı dokunabilir? Neden varım? İçimdeki hayatla, yaşadığım hayat çok farklı birbirinden. Yaşadığımı söylemekten çekiniyorum, bugün biriyle konuşurken sesim kısıldı, soğuk bir şey içmedim asla, akşam yatağıma döndüğümde; bunun kendimi var olarak kabul edemediğim için olduğunu anladım. Seninle olamıyorsam -bunu iyi bil- başka hiçbir yerde, hiç kimseyle, kendim bile olamıyorum. Ben sanki senden üreyen bir zamanım. Sen uzaktayken gözle görülebilen kara bir ruh. Uykularının kapılarına da kilit vuruyorsun, ben rüyalarının da başında bekliyorum. Senden uzaklaştıkça küçülen bir gölgeden başka bir şey değilim. Bana nasıl hayat verdin ve hiç düşünmeden çekip çıkarmaya çalışıyorsun onu içimden. Kopmaya çalışıyorsun benden, belki de çalışmıyorsun, zaten koptun. İsmimle, yüzümle, tenimle ilgili her şeyi unuttun. Yaşamın içinde uyanıkken görülmesi gereken bir düş olarak kalmak istiyorsun benim için, hiç istemedin. Bunları düşündün, hayır düşünmedin. Senden önce başıma gelen hiçbir şeyin bir

gücü olduğuna inanmıyordum. Sadece yaşanıyorlar ve bitiyorlar -ve unutuluyorlar ister istemez. Oysa sen bir kez görünerek benim hayatımı değiştirecek, benimle ilgilenerek bana kanat kazandıracak ve terk ederek nasıl hissedildiğini hiç bilmediğim ve birikmiş eski acıların da senin hissettirdiklerinle birlikte sökün etmesini sağlayacaktın ardında bıraktığın açık kapıdan. Bir kapı var ve önünde seni bulacağım diye, yüzünü göreceğim ilk anı tekrar yaşamak için hiç kapatmadım. Oradan neler giriyor dünyama bir bilsen. Sadece yanımda olarak tüm acılarımı dindirebilirdin. O zaman seni sevmeyeceğimden veya senden bıkacağımdan mı korkuyorsun. Hâlâ yaşayarak senin yokluğunun acısını çekmekten bile bıkmadığımı kanıtlamıyor muyum? Yokluğunun varlığından bir farkı var mı sanıyorsun? Tek farkı bedenin. Yoksa her şeyi senin için ve seninle yapıyorum. Günlerin bir tek yöne aktıklarını ve o yönde sadece senin durmakta olduğunu biliyorum. Sonsuzluk denen şey eğer varsa sen de ölümsüzsün. Ölümsüzsün sevgilim, içimde sonsuzsun çünkü. Bir sonun olmadığı için senden nasıl ve nerede kurtulabileceğimi bilmiyorum. Bu karanlık bana ağzının içi gibi geliyor, evet her şey sana ait benim dünyamda, benim kâinatta bir izim varsa gözyaşlarım olarak yıldızlara bakman lazım. Ama sensin her şey, sen nasıl benim ayaklarıma kadar geldin ve yıldızların döküldüğünde senden hiçbir şey eksilmeyecekse neden daha fazla gösterişli olacağın bir gökyüzünün kapısına gitmedin? Neden vaktini sevdiğin şeyleri yemek, içmek ve seni sevemeyecek kadınlarla geçirmedin? Seni sevebilirdim, bir de ilgini verirsen bana... Bana kendini verirsen ölebilirdim. Yine ölebilirim, umursamazlığının ortaya çıkardığı bu mutsuzluk ve acı, yaşayan birine göre değil. Onları çekebilmek için bir ölü gibi kaskatı ve kanı çekilmiş olmak lazım. Benim ölmemi istiyor musun? Ne ölmemi ne de ölmememi istersin. Erkekler dünyayı değiştiriyorlar ama benim gibi kadınlar, tek bir erkeği bile değiştiremiyorlar. Aşk, dünyanın nasıl değiştiğini kavrayamayalım diye uydurulmuş bir sihir mi sadece? Çünkü o bende oldukça sevgilim, içimde yaşadıkça sen, dedim ya her şeyi yapabilirim. Geleceğine dair

umudumu tamamen kaybettiğimde de her şeyi yapabilirim. Ömrün uzun olsun ki bu acıyı daha çok çekeyim ve doya doya hıncımı çıkarayım dünyadaki her oluşumdan. Her kaleyi yıkayım, her kiliseyi, her camiyi yakayım, bütün zehirli gazları birbirine karıştırayım, bütün temiz suları kirleteyim, bütün ormanlar çöle dönsün, gökteki ay parçalansın ve yıldızları yutayım; eski gözyaşlarımı, bütün insanları öldüreyim, en sona seni bırakayım. Belki bu öfkenin karşısına emrindeki ordulardan birini çıkarmak istersin, çıkar! En sona seni bırakacağım. Bize yaşamaya ne bir parça toprak ne de bir damla su kalacak. Senin ölümünü bekleyeceğim, aşkım, sevgilim, son anını da benimle yaşamanı istiyorum, her şey seni çok istemekten. Kalbim seni bir mıknatıs gibi nasıl çekemedi buraya? Yoksa tertemiz misin? Ama biliyorum değilsin, üstünde aşk kalıntıları var. Aşkı çekeceğim kendime. Başkasının aşkını değil; seni. Hem bana başkaları da âşık oluyormuş gibi gelmiyor. Onlar yüzlerinde donuk bir ifade, kalplerinde baskın bir huzur ve yataklarında eşleriyle ölecekler. Kimsenin yüzünü görmek için can çekişmeyecekler benim gibi. Kimseye bir kez daha dokunabilmek için gözden çıkaramayacaklar sıcacık odalarını bile. Üşümeyi göze alamayacaklar birinin dudaklarındaki ateşin başına geçmek varken. Pervaneler, sevgilim, isteseler güneşin etrafında dönerlerdi. Ben dönerim. Beni yakmak istediğine dair haber yolla. Kanatlarım için bir harita. Beni küle döndür, bu bütün görüntümü parçala. Soluğunun önünde bir tek kül tanesi olmaya razıyım. İçimdeki bu acıyı da benden ayırma. Sen nasıl yer kaplamak istiyorsan içimde, öyle kal ama daha çok kal, sonsuzca...

İkinci Mektup

Senden karşılık almayalı kaç ay oldu bilmiyorum. Gözlerimin önünden kaybolduğunda benim için çok zor geçecek bir zaman başlamıştı. Her anın içinde sen varsın sevgilim, sana sevgilim diyebilir miyim? Senden o kadar çok var ki sabahların ve gece yarılarının içinde. Vakit yok bana, sen varsın. Dünyadaki her şeyi seninle ölçebilirim, zamana döndüysen sen artık her şey olabilirsin. Yudumumsun sevgilim, adımımsın, dekarımsın, metremsin, kilomsun, gramımsın, azıcıksın, çoksun, bolsun, yoksun, sıcaksın, soğuksun, ateşsin, çamursun, günsün, gecesin, parlaksın, sönüksün, tatlısın, tuzlusun, ekşisin, uzunsun, kısasın, angströmsün, kadirsin, kulaçsın, dirhemsin, arşınsın, okkasın, zerresin, inçsin, milsin... Bir yudum su da içinde yıkandığım göl de engin denizler ve okyanuslar da sensin. Olmayarak var olmayı nasıl başarıyorsun bende? Bu mektuplar, hayaletler okusun, tanrılar gülsün diye mi yazılıyor? Okuduğunu bilebilsem bunun bir yolu olsa ve biraz yatışsa yüreğim aynı sayfaya dokunduğumuz ve aynı kelimeleri, aynı sırayla okuduğumuz için. Bir sayfanın önünde aynı kişinin -çünkü seni benden ayırmıyorum; içimde benden çok sen varsın- geçmişi ve geleceği olarak dursak, belki dururuz ne dersin? Bunu okuduğunda gülümse lütfen. Sen benim geleceğimsin ve işte bir yerlerde, kim bilir nerelerde, geçmişini hatırlamaya vakit kalsın diye hayatının önünü açıyorsun işlerini hallederek. Hissettiklerimin her uykudan sonra azalarak silinmesini umut ettim. Bunu sana söyleyeceğim, biraz da ben yakacağım canını; bu, kendi canımı yakmak olsa bile: kafamın içinde görebildiğim dünyadan çok farklı ve rüzgâr yerine senin estiğin, şelale yerine senin aktığın, buğday yerine senin yükseldiğin, dağ yerine senin sivrildiğin, toprak yerine senin

serildiğin, her insanın sen olduğu, her çocuğun babasının sen olduğun, senin ayak izlerinle dolu bir dünya var. Rüyalarımı senin içinde görüyorum, gözlerimi senin olduğun yerde açıyorum, bu bir uyuşturucuya bağımlı olmak gibi. Seni kanımdan nasıl boşaltırım? Nasıl çıkabilirsin aklımdan, gözbebeklerimi ağlamaktan silinse bile nasıl gider yüzün gözlerimin önünden? Ayaklarım nasıl unutabilir buluştuğumuz yeri, ellerim nasıl durabilir hep aşağıda, nasıl uzanamaz omuzlarına, parmaklarım nasıl duracak sana dokunmadan, dudaklarım ne işe yarar seni sevdiğini söylemez, seni övmezse? Kalbimdeki durgun kana kocaman bir göktaşı gibi çarptığınız için taşırıyorum bu satırları. Anlıyorsunuz ya, kanla yazıyorum bunları. Ölü birinin toprağı kirletmesinden başka bir işe yaramayan kan ve onun içinde olduğunuz, kırmızı olduğunuz -ve demir gibi- için kızıyorum size de kendime de. Bu hislerle nasıl başa çıkılabilir, lütfen gelip alın bir kısmını, yükümü hafifletin benim. Öğrendiğim hiçbir şeye benzemeyen bu aşk halini, bu bilgiyi ne olur aklımı kaçırmadan paylaşın benimle. Korkmamam gerektiğini, beni sevdiğinizi, sevdiğiniz için siz uzaktayken de kalplerimizin gökte tutunduklarını, beni hiç aklınızdan çıkaramadığınızı ve geri geleceğinizi söyleyin bana. Söz verin bana bu acıların fısıldadıkları korkunç şeyleri unutturacağınıza. Siz kendinizi benden daha iyi tanıyorsunuz, bunları uman çaresiz bir kadının aynı zamanda bu aşktan kurtulamayacak kadar genç ve kalbini yeni keşfetmiş biri olduğunu da biliyorsunuz. Siz bu acıya ve bekleyişe bir son vermezseniz eğer onun dayanamayarak kendi hayatına son vereceğini düşünüyor olmanız lazım. Yoksa düşünmüyor musunuz? Öleceğim gelmiyor mu aklınıza? Nasıl olur; bunu da mı öğretmeye çalışıyorsunuz bana? Ölümü ezberlemeyi. Siz gittiğinizde bir kez, gelmeyeceğinize inandığımda ikinci kez ve sonrasında her günü ölerek geçirdim. Ölüyorum, ölüyorum ve buna alışıyorum. Ama bir gün kendinizi getirip size beni alabileceğinizi de söylemiştim yanınıza; beni tekrar hayata döndüreceğinizi düşündüğüm için ölmek korkunç gelmiyordu bana. Bir gün hiç gelmeyeceğinizden emin olursam bana sarıldığınız yer meza-

rım olsun, oraya yatacağım ve ölene kadar gözlerimi kırpmadan sizi düşünüp kendimi size feda edeceğim. Bu aşkı, bir kız çocuğu olarak dünyaya geldiğimden beri yaşadığım, sizi gördüğüm ana kadar yaşadığım yıllardan çok daha uzun süredir yaşıyormuşum gibi hissediyorum. Sanki sizden önceki yılları bir çekirdek olarak geçirmişim, sizin beni sulamanızı, öpmenizi, koparmanızı beklemişim ve sonunda bir meyve olmuşum. Yıllarca bir çekirdek halinde beklemişim sizi, size gebeymişim, sizi doğurmuşum, siz de beni. Şimdi nasıl izin verirsiniz yere düşmeme, toprağa batmama? Bir meyve kadar düşemem ki; hep düşerim. Neden yumuşacık ellerinizle koparmıyorsunuz beni, beni ısırmak varken neden yiyorsunuz o tatsız yiyecekleri? Ben tadınızı öyle iyi biliyorum ki. Dudaklarımdan ve damağımdan gitmedi tadınız. Hayaliniz, bakışlarınız, kurlarınız, sözleriniz, ilginiz ve gidişiniz gibi o da gitmedi benden; tadınız da gitmedi. Ve elleriniz de gitmedi; ayaklarınız, kollarınız, dudaklarınız, soluğunuz, ruhunuz, saçlarınız, kıllarınız, eşyanız, şarkılarınız, cümleleriniz, hep burada. Belki fark etmişsinizdir, sizden bir gömlek ve bir de pantolon çaldım. Nasıl çaldığımı sormayın, önceki mektupta sormadığınıza göre ya kadınların bu tip hırsızlıklarına alışıksınız ya da fark etmediniz, nedir ki bir pantolon ve bir gömlek? Ne midir sevgilim: -kendime söz vermeliyim artık size sevgilim dememek için ama size nasıl yaparım bunu, size çirkin şeyler söylemeye, çirkin hitaplarla güzelliğinizi alçaltmaya dilim varmaz- bacaklarımda binlerce kol ve dudak demektir size ait olan, göğsümde ve belimde binlerce kol ve öpüş demektir sizden uzayan. Sizin giysileriniz benim gelinliğim, benim yorganım, benim battaniyem, benim perdem, benim geceliğim, benim havlum, benim kefenim olurlar. Hepsini oldular. Sizin giysilerinizden de sizden de vazgeçmek istiyorum. Geriye ne kalır benden; posası çıkmış bir meyve, onun kabuğu, kırılmış bir çekirdek, iki damla nektar, çürük tadı veren? Benden geriye koca bir mutsuzluk ve kararmış bir kalp kalacak. Ardımda bıraktığım mutsuzluğu kimse fark etmese de benim her an bunun farkında olmam insanlık için yine de zararlıdır. Neden daha eski zaman-

larda yaşamıyoruz? Yaşayabilir miydik? O zaman kalbimi dişlerinizin önüne koyar ve beni Tanrı'dan önce sizin, bir adak olarak kabul etmenizi isterdim. Gülümseyerek beklerdim göğsümü dişlemenizi. Huzur içinde. Gözlerinizin önünde ve az sonra dudaklarınızın içinde olmak korkunç mutlu ederdi beni. O mutluluğu unutmamam için hemen öldürmelisiniz beni. Evet, gelmeyin buraya, sakın görmeyeyim sizi. Yoksa beni öldürmeniz gerekir. Elinizi benim kanıma bulamak ister mi- siniz? Mektubumu okurken hemen düşünün şimdi bunu. Elinizi benim kanıma bulamak ister misiniz? Elinizi benim kanıma bulamak ister misiniz? Sanırım size bunu düşünmek için zaman sağladım, düşünmediyseniz bile bilin ki elinizi benim kanıma buladınız. Bazen deliriyorum, sakin olun, hep delirirsem sizi nasıl sağlıklı düşünebilirim? Sizin için delirmiyorum. Yine de arada başkalarına delice gelen hareketler yaptığımı duyuyorum: o kalbi tırnaklarımla yerinden çıkarmaya çalışmak ve duvarla öpüşmek gibi. Sol göğsümün üzerindeki izleri gece uykumda gelip sizin yaptığınızı düşünmüştüm. Kalbimden emmek istediniz kendi zehrinizi. Bir yılanın zehrini emip çıkarır gibi dişlediniz ve çektiniz kendinizi. Her şeyin doktoru olmuyor ki. Âşık olunan hiç kimse çare olamaz ki ona, kendisine âşık olana. Herkes tek başına halletmeli bunu. Ben de tek başıma halletmeye çalıştım önceleri. Sonra siz bilin istedim hislerimi. Sonra belki bu mektubu taşıyan, sizin fırlattığınız yerden merak edip alan, hislerimle eğlenmek için bunları arkadaşlarına okuyanlar da bilsin. Herkes bilsin, bunda kötü olan ne var? Kötü olan tek şey bende. Sonra tüm dünya bilsin istedim ve bir pandemi gibi yayılsın bu hislerim. Birkaç âşığı kollarımın altına alayım ve hatırlatayım onlara aşkın ne mükemmel ne iğrenç ne şanlı ne kara lekeli olduğunu. Ruhlarımızı izleyen biri varsa benim aşkın üstüne kara bir mürekkep gibi döküldüğümü ve tüm âşıkları kendime boyadığımı görecektir. Ama bir tek seni boyayamadığımı. Sen olduğun gibi duruyorsun, son gördüğümdeki gibi; sanki o zamandan beri hiç yemek yememişsin, hiç kilo almamışsın, gözlerin ağırlaşmamış ve uyuyup uyanmamışsın. Aynı dinçlik var üzerinde, aynı acı-

masız tabiat, aynı boyda tırnaklar, aynı giysiler, aynı sakallar ve saçlar... Demek hiç âşık olmamış biriyle aynı durumdasın; hiç değişmemiş. Seni nasıl değiştirebilirim? Fikirlerini ve hislerini? Kalbine ufacık bir aşk tohumunu nasıl bırakabilirim? Bana hiç açmayacak mısın onu? Açma sevgilim. Beni görmediğin sürece açma. Yoksa nasıl harcarım gücümü sen yokken, sürekli yumruklamalıyım kalbinin kapılarını. Bunu hiç yılmadan yapmalı ve yormalıyım kendimi, bu benim uykumu getirmeli ve bitap düşmeliyim ağlamaktan, umutsuzluktan. Sevgilim beni sakın kalbinden içeri almak isteme. Sakın isteme bunu, yoksa ne yapacağımı bilemem. Hangi hızla girilir içeri, ne yöne doğru koşulur, nereye sapılır? Ya başkasının kabine girersem, ya ayağım takılır da düşersem ve üstüme basıp geçerse biri, hızlı davranıp kapıyı da üstüme kapatırsa? Çünkü bazen kalbinde hiç olmamaktansa başkalarının arasında yitip gitmeyi, bir yükselip bir batmayı göze aldım ben. Denizinin içindeki onlarca balıktan biriyim, fakat hafızası olan tek balık. Beni gezdir şimdi.

Üçüncü Mektup

Bana ne yapmam gerektiğini söyleyin. Siz söyleyin, ben yapayım. Tek yaptığım sizi düşünmek. Hatıralarımda ve hayallerimde, mektuplarınızda olduğunuz gibi suskun ve aceleci değilsiniz. Her şeye zamanımız var, ben yaşadıkça her şeyi yapabilirsiniz benimle. Ama hiçbir işinize yaramıyorum. Bunları okurken gözleriniz zorlanıyor mu? Yoksa başkalarına mı okutuyorsunuz bu mahrem satırları? Kulaklarınıza ulaşabilmek için biraz aşağılanmayı göze alabilirim. Bırakın dilediğimce seveyim. Bırakın yalnız başıma da olsa bir aşkı yaşayabileyim. Bırakın bir aşkın insanın içinden de büyük bir yer kapladığını söyleyeyim. Bırakın yazayım kalbimdekileri, bitireyim... Nasıl bitirebileceğimi hiç düşündünüz mü? Nasıl bitirebileceğim de dahil, hiçbir şeyi düşünmediniz değil mi? Ne zaman aklınıza geleceğim? Kalbinizin kaç metre yakınında olmalıyım benim varlığımı ve aşkımın kuvvetli çekimini hissedebilmesi için? Çok soru sorduğumun farkındayım. Daha çok soru sormalıyım; cevap alamadıkça olmadığınıza, gelmeyeceğinize inanmalıyım. Beni unuttuğunuza. Unutsanız ne güzel olurdu. Ve bunu bana bildirseniz başkasının dudakları aracılığıyla. Biri bana; "O seni unuttu." dese. Sizin yakınlarınızdan biri. Burada, benim yakınlarımdaki kimsenin sözüne itimat edemem. Onlara âşık değilim ki. Yalnızca size âşığım ve ancak sizi duyumsayabiliyorum kendimi duyumsayabildiğim her yerde ve anda. Gözlerinizin karşımda, gözlerimin bir karış yukarısında durmaması onları görmeme engel değil. Kollarımda ve sırtımda nasırlı elleriniz geziniyor; gece yiyecek arayan fareler gibi. Parmak uçlarınızı tıpış tıpış gezdiriyorsunuz üstümde. Beni hiç özlemediniz mi? Yanımdayken yaptığınız tutkulu hareketler, hiç ilgilenmediğimiz ya-

bancı bir insanın uykusundan uyanabilmek için yaptığı kas gevşetme hareketlerine mi benziyordu? Böyle mi tarif etmemi istersiniz kırılgan dokunuşlarınızı ve sarılışınızı bana? Tutku nasıl bu kadar çabuk sönebilir? Kesinlikle inanmak istemiyorum tutkulu olmadığınıza. Bir zamanlar, birkaç saatliğine tutkusu vardı ve kaybetti. Tutku bir sigara kadardır demek ki. Doğruysa bir insan olduğum ve içilemediğim, dudaklarınızın arasına sığamayacağım için üzülmeliyim. Ben dudaklarınızı istiyorum; onlar bir silgi gibi, beni öptüğünüz anda sildiler bütün geçmişimi. Dudak, insanın hayatla arasında bir kapıdır. Bana kapılarınızı sonuna kadar açtınız, içime soluğunuzu üflediniz ve öyle güçlü üflediniz ki ben pusulası ve tayfası olmayan yalnız bir gemi gibi rüzgârınızın önüne katılıp meçhul bir yolculuğa çıktım. Aşk bir yolculuktur ve size ulaşmak için yapılmalıdır. Bu özlemin ve uzaklığın içinden çekip çıkarın beni. Sizi unutmak için o kadar çok neden var ki... Hatırlamak için gereken bir tek neden bile yokken... Size olan hıncımı ancak sizi seven başka kadınlardan çıkarabilirim. Manastırdaki tüm bu kara kadınların arasında yapayalnızım. Hiçbiri sizi sevmenin ne demek olduğunu bilmiyor ki. Benim acılarımı ve delice hareketlerimi görmek bunu anlamaya yetmez. Ve sizi sevmemiş bir kadın bence yaşamıyordur. Etrafımda hareket ediyor, koşturuyor veya sakince dua ediyorlar. Bunların hiçbirisi sizi özlemiş olduğu için çıldıran bir delinin hareketleri değil. Nasıl inanırım yaşadıklarına? İnsanın içinde böyle bir tutku yoksa neye yarar sağlıklı ve çalışkan olması? Ama sizi seven kadınlar, benim neler hissettiğimi biraz olsun anlayacaklardır. Hâlâ yalnız olduğunuzu tahmin ediyorum. Demek ki onlara da tutunamadınız. Onlara bağırıp çağırabilir, onlara derdimi anlatabilirim. Onlar beni anlarlar ancak. Dünyada sadece siz ve sizi bir zamanlar sevmiş ve seviyor olan kadınlar yaşıyorlar. Eğer insanlar başkalarının kendileri hakkında ne düşündüklerini bilebilseler, hissettiklerini hissedebilseler, onların akıllarını okuyabilselerdi Tanrı'nın varlığına gerek kalmazdı. Benim içimi görebilseydiniz -ama yarın ve organlarımı seyredin demiyorum size, his-

lerimi görün, ruhumu- bana güvenir ve asla yanımdan ayrılmazdınız. Bunu yapamadığınız için şimdi kim bilir nasıl iletişim kuruyorsunuz Tanrı'yla, hayatınızın aşkını mı çağırıyorsunuz kapınıza yoksa? Dualarınızın yanıtlanması için bana adresinizi vermelisiniz. Bense biliyorum, aslında Tanrı daha iyi biliyor aramıza giremeyeceğini. Girmiyor ama bunu göstermek için bir manastırda tutuyor beni. Sizin göğsünüze indirmek istediğim yumruklarımı bu duvarlarda tüketmek istemiyorum. Kızgınlığımı, Tanrı'dan da çıkaramam ki. Acaba o sizi benim kadar seviyor mudur? İnsanlara karşı belli bir mesafe koymak zorundadır. Biz de bir engel koymak zorundayızdır Tanrı'yla aramıza. Ama insanla insan arasına neden engel koyalım? Ben bir engel miyim sizi daha fazla sevmemek için? Öyleyse kendimi ortadan kaldırayım. Kendimi düşünmek, sizden cevap beklemek -ne için; ben okuyacağım ya- bu bencillik sizi daha çok sevmeme engel olmasın. Size hazırım. Her şeyim sizin için hazır. İnsanların arasından geçerken biraz uzak durmaya çalışıyorum. Sanki uzun, iki metre kadar bir kuyruğum varmış ve sürekli kıvrılıyor, yükseliyor, dolanıyormuş; tutuşmuş ve değdiği herkesi, bütün elbiseleri, bütün kadınları yakacakmış gibi geliyor. Malum, burada pek erkek yok. Hem olsa ne olurdu? Onlar benim için birer sopadan başka ne olabilirler? Bu yalnız tarlada yeşerip, zamanla kurumuş sopalardan başka... Ateşler içindeyim. Tanrı'nın evinde olduğum için bu kadar iyi saklanabiliyorum. Size gelecek olsam, bastığım her yer küle dönecek, biliyorum. Beni tutuşturdunuz, belki de yandığı belli olmasın diye benim gibi karalara sarınmış bir rahibeyle oynamayı akıllıca buldunuz. Bunu bir zafer olarak görebilirsiniz. Âşık bir kadını geride bırakmak, ganimeti düşmana bağışlamak olur. Benim için boşuna savaştınız. Tutkumu, bağlılığımı, sadakatimi, aşkımı rica etmeniz ve vereceğim kısacık sözü yanınızda -ama benimle birlikte- taşımanız yeterdi. Ben yanınızda olacaktım ki bütün sözlerimi tutabileyim. Buradan, uzaktan da tutabilirim. Sizin için bir kıymeti varsa. Benim için olmalı mı? Çoktan zayi olmuş biri için her gün tekrar umutla uyanmalı mıyım? Ah, bu

benim kendime verdiğim en büyük cezadır. Kimin aklına gelirdi! Kimse göremedi. Tanrı gıkını çıkarmadı. Şaşırıyor; *"Nasıl oluyor da bunca aşka karşın sizi tam anlamıyla mutlu edemedim?"* Bir kadının anne olmayı reddetmesinden sonra en korkunç şeydir. Kadın bu aşkı ne yapsın? Onunla neler yapılabilir? Ne yapabilirim, ne yapmalıyım? Bunları yazmak istiyorum, şüpheniz olmasın sizi hâlâ düşündüğümden. Üstelik sadece düşünmek değil, soluğunuz ve tükürüğünüz yardımıyla içime saldığınız bir his yumağı var. Onu içimden atmam mümkün olsaydı bu zavallı işi yapmazdım. Yoo, yapardım. Yapar mıydım? Ne yapacağımı bilmiyorum ve buna karar verememek de yorgunluğumu artırıyor. İçimdeki savaş devam edecek. Onun bir galibi var ve dışımda. Ah, kalbim öldürecek beni. Ah, aklım öldürecek beni. Ah, yeter artık savaşmasınlar. Söyleyin savaşı bıraksınlar. Ama zaten savaş seyretmiyor musunuz her gün. Bırakın ben öleyim öyleyse. *"Aşkınız yüzünden ölmemi emredin bana!"* Size küçücük bir hediye vermek hakkım. Ansızın öleyim, bu mektup yoldayken, siz tam elinize alırken biri çıkıp "O öldü, okumayın!" desin, okumayın bunları, yeter kendimi küçük düşürdüğüm. Hayalini kurmadan duramıyorum yine de; nasıl öleceğimin değil, sizin öldüğümü duyduğunuzda vereceğiniz tepkinin. Varlığım yetmedi, belki ölümüm yeter. Siz toprağı seversiniz, yürüyorsunuz durmadan, basıyorsunuz. Ben de boylu boyunca uzanıp bir tümsek olduğumda, etrafınızda salınan mahçup kadından daha etkileyici bir görüntüm olur. Çok sevdiğiniz bir şeyi asla unutamazsınız. En çok neyi seviyorsunuz? Fethetmeyi mi? Neden topraklardan vazgeçemiyorsunuz da kalbimi gözden çıkarmak bu kadar kolay oluyor? Kadınların kalpleri sizin için birer üzüm tanesi gibi sırayla veya gelişigüzel koparılması gereken tatlı birer meyve mi? Hem üzüm hem de salkımı tutan el olmak istiyorum. Hem salkımı tutan el hem de asma olmak istiyorum. Hem asma hem de asmayı besleyen toprak olmak istiyorum. Hem toprak olmak hem de ayaklarınızın altında kalmak istiyorum. Hem ayaklarınızın altında kalmak hem de baş tacınız olmak istiyorum. Hem baş tacınız ol-

mak hem de tahtınız olmak istiyorum. Hem tahtınız olmak hem de sarayınız olmak istiyorum. Hem sarayınız olmak hem de sizin üstünüze yıkılmak istiyorum. Hem üstünüze yıkılmak hem de üstüme eğilmenizi istiyorum. Hem üstüme eğilmenizi hem de aradan geçen bunca zamana rağmen yabancı gelmeyeceğini bildiğim vücudunuzu bende kaybetmenizi istiyorum. Yazınca ne kadar az yer tutuyorlar, çok şey mi istiyorum? Kaderimde yoksanız bunu açıkça söyleyin. Henüz yazılmadı, siz yazın. "Yokum." deyin. "Gelmiyorum." deyin. "Sen de kim oluyorsun?" deyin. Ancak sizin kaleminizden çıkmış bir kaderi yaşamaktan -o kader ne kadar kötü olursa olsun- şikâyet etmem, isyan etmem. Gerekirse mektuplarınızı yere koyar, onların üzerine çömelir ve ölene kadar öylece beklerim. İnsan, başkalarının yazdığı kaderdir. Âşıklar, benim gibi öfkeliler ve mutsuzlar, hep kötü kaderler yazarlar. Mutlu bir aşk hikâyesi yoksa bu demektir ki âşıklar hiçbir zaman mutlu olmamıştırlar. Mutlu olmanın benim için hiçbir anlamı yok. Bu kâğıdın bir anlamı var örneğin. Çoktan geçmişin kuyusuna dökülmüş sözcüklerinizin birer anlamları var. En az bir. Bence onlar dünyadaki her anlama geliyorlar. Ama mutlu olmanın bir anlamı yok. Çünkü mutlu olmak, hep yanımda olmanız veya hep sizin yanınızda olmam demekse bir gün yan yana olmadığımızda mutsuz olacağım kesindir. Onca mutluluğu, mutsuzluğun içine yuvarlanmak için yaşamak olur mu? Bakın şimdi ne de güzel mutsuzum, mutlu olmasam da mutlu olabilirim ve olmak istemiyorum. Mutsuzluk sizin hayalinizi ve aşkınızı daha iyi besliyor. Daha çok mutsuz edin beni. Cevap yazmayın bana, bırakın kalbimin bir ucunu güneş ışığına çıkarayım, göğsümün içinden. Bırakın biraz kan aksın benden. İzin vermeyin buna. Mutlu edin beni. Bu mutsuzluğa nereye kadar dayanabilirim? Gücümün kalmadığını hissediyorum. İnsanın ölüm nedenleri arasında yalnızca acı, bu ölüme şiirsellik katabilir. Bu acıdan öldüğümde bir şiir olurum belki. Belki beni okudukça özlersiniz. Söz verin özleyeceğinize. Bakın herkes ölünce iskelete dönüyor, kim dönebilmiş bir şiire? Size o kadar çok yakıştırıyorum ki kendimi... Tutkumun canınızı

sıkmasını istedim belki bu mektupta kim bilir... Her şeyden soğuyun ve ben öldükten sonra kimse olmasın yanınızda. Bıkın bu işlerden, dolaşmaktan, aşktan, kadınları ayartmaktan... "Ne kadar aptalca işlerle uğraşıyormuşum." deyin. Size veda etmem lazım. İnsan gerçekte yapamadığını bir mektupta nasıl başarsın? Nasıl ölsün şu mektubun içinde? Bu sözcükler nasıl kessin soluğunuzu? Tutkum kadar değerli ve gösterişli olamayan bu sözcükler, rahat bırakmasınlar sizi. Sizi görmek istediğimde çekmecenin içinde kalan zayıf ışık onlara yol göstersin ve kafalarını uzatıp izlesinler güzel yüzünüzü. Ah, size dokunduklarını söylüyorlar ve kanımın bu yangına teslim olup buharlaştığını hissediyorum şimdiden. Sahip olduğum bu mutsuzluğu dünyanın en değerli hazinesinin başındaki bir bekçi gibi dört gözle kollayacağım. *"Sizi tanımadan önce yaşadığım dinginlikten nefret ediyorum."* Beni bunca mutsuz ettiğiniz için size ne kadar teşekkür etsem azdır. Ne kadar çok yazarsam yazayım size, tutkumun büyüdüğü hıza yetişemeyecek kalemim. Beni, cehennemdeki ateş dağlarının üstünden düşen kızgın bir çığ olarak düşleyin...

Dördüncü Mektup

Başınıza gelen talihsizlikleri başkalarından öğrenmek, -içinizi rahatlatacaksa söyleyeyim- size yardım edemeyen çaresiz benim sizden daha talihsiz olduğumu gösteriyor. Bana neden haber vermiyorsunuz? Neden birlikte kaza geçirdiğiniz, sizi hiç sevmeyen, sadece görevi gereği yanınızda bulunan önemsiz bir erkeğin yerinde değilim? Neden ayağınıza takılan taş değilim? Neden sizi yere düşüren hızlı at ben değilim? Neden elinizdeki bir çanta değilim? Üstünüzdeki renklerden daha çok yakışırım size. Neden üstünüzdeki bulut, gözünüze batan şu uzak güneş değilim? Bunlardan hiçbiri olamadığım gibi sevgiliniz de değilim. Neden sevgiliniz olmadığımı ve olamayacağımı düşünmek, tutkumla yüzleşmekten daha zor. Beni neden burada bıraktığınızı bilmiyor gibiyim, buna rağmen neden oralarda olduğunuzu biliyorum ve neden bu kadar tutkulu olduğumu. Bana gösterdiğiniz onca yakınlıktan sonra aramıza bu mesafenin gireceği nasıl gelmedi aklıma? Beni hiç bırakmayacak gibiydiniz. Sözleriniz, ilginiz, şefkatiniz, ısrarınız, kibarlığınız: şimdi bunların hiçbirine sahip olmayan soğuk bir yabancısınız. Aşk için söylenen tüm sözcüklerden şüphe duymaya itiyorsunuz beni. Sanki ağzınızdan çıkan, benim önümde, yanımda ve yatağımda çıkan sözcükler de birer yalanmış, işitilebilir buhar damlalarıymış gibi. Söylediğiniz hiçbir şey aklımdan silinmedi. Onlar, belki bir gün tekrar duyarsam, tanıyacağım ve inanmayacağım sözler. Kimsenin diline size yakıştığı gibi yakışmayacak. Belki biri, o sözcüklerin doğru anlamı olacak ama tüm bunları mahvettiniz. Bana hayal kırıklığını öğrettiniz ve insanların yüzlerine dikkatle baksam derilerinin altında, kalplerinde sayısız çizik göreceğim. Görmek istemiyorum yine de. Kendime de bakmıyorum.

Siz bana gerçekliğin ötesindeki korkunç diyarları gösterdiniz. İlkin cennet gibi güzel yerleri gördüm. Tabii, buna inanıyordum ben; Tanrı'ya hizmet edip cennete girmek, âşık olup cennete girmekten daha zordur. Yanılmadığımı gösterdiniz bana ama eksik düşündüğümü de gösterdiniz, beni bu cehennemin içine iterek. Başlardaki sevgimin yerini -nasıl olduğunu anlayamadım- korkunç acılar aldı. Bu acıların parmakları gırtlağıma dolandı. Sırtımı yumrukladı, göğsümü. Ayaklarımdaki iflahı kesti. Her insanın içinde bulunan tanrısal soluğu emdi. Bunların hiçbiriyle baş etmek zorunda olmayan siz, neden beni uyarmadınız? Daha önce hiçbir kadının sizi bu derece sevmemiş olduğunu düşünüp sevinmeli miyim? Yoksa alışık mısınız kadınları öldürmeye? Sizi bulmak istesem belki birkaç kadın leşini takip etmem yetecek, bunu mu söylemek istiyorsunuz? Beni de başka kadınlar basıp geçsin diye mi bu halde bıraktınız? Bir gün buradan ayrılacağınızı biliyordunuz; neden sizin gibi, buraya bağlı kalmayacak, taşınacak veya gezecek, umarsız, kalpsiz ve çapkın kadınlardan birini seçmediniz kendinize? Kaba zevklerinizi doyurmasını çok iyi bilen bir sürü güzel kadın varken, neden kabul ettiniz size sunduğum kalbi? Tek varsıllığım olan yüce kalbim, aşk kumarı oynamayı bilmeyen benim, ortaya koymam gereken en son şeydi. Türlü hilelerle elimdeki her şeyi aldınız. Kaybettirdiniz bana bu kumarı. Kaybettiklerini inleyerek ve isteyerek ödeyecek bir sürü kadın vardı oysa. O kadınlardan birini terk etmiş olsaydınız bu cümleleri okumak zorunda kalmazdınız. O kadınlar sizi alçak biri değil, bir Casanova[6] yapardı. Karşınızda ben olduğum müddetçe siz alçak bir adam olarak kalacaksınız. Daha hızlı koşamadığınız için ayaklarınızı kesip atabiliyor musunuz? Sizi daha çok sevemeyeceğim için mi size ait olan bu kalbe kötü davranıyorsunuz? Size o kadar çabuk alıştım ki vazgeçilmez olmanız da bir an sürdü. Sizinse çok çabuk karar verdiğinizi görüyorum beni bırakmaya. Acaba buna karar vermeden önce kısacık bir an beklediniz mi benim size

6 Aşk maceracısı.

tutulmamı? Daha çabuk tutulamadığım için mi hemen vazgeçtiniz benden? Sizi tekrar gördüğümde aşkımın yinelenmeyeceğini kim söyleyebilir? O aşkın sahibi olarak ben söyleyemem ve yasaklıyorum bunun söylenmesini, siz de söylemeyin. Her an kendini tekrar eden bu aşka, bu satırlardan daha iyi bir tanık ve kanıt olabilir mi? Neden sevmek için telaş etmediğim başka insanları bir şeye inandırmaya çalışmıyorum? Neden sizden başka kimseye yalvarmıyorum benimle ilgilenmesi için? Size seslenen dualarımı bile neden bu mektuplarla yapıyorum, neden avuçlarımı birbirine dayayıp gözlerimi kapayarak, şu manastırı tüm gücüyle koruyan yüce Tanrı'ya değil? Sizinle aramda hiçbir şey ve hiç kimse yoktu. Neden benden uzaklaşmak için araya her taşıtı ve her insanı sokmaya kalktınız? Bırakın gemiler yüzsünler, erkekler savaşsınlar, kuşlar uçsunlar, bu rahibeler dua etsinler, krallar endişelensinler, kraliçeler kocalarını aldatsınlar, bebekler büyüsünler, silahlar boşalsınlar, bırakın. Onlar siz olmadan da yapacaklar bunları. Bense söz veremiyorum siz olmadan herhangi bir şey yapabileceğime. Tek yaptığım bu mektupları yazmak ve tek başıma yazıyor gibi görünsem de size yazıyorum, sizin için yapıyorum bunu, sizinle yapıyorum... Sizin için aileniz de bir şeyler yapmaya çalışmıştı, onları dinlemeli ve gitmemeliydiniz. Ben kimseyi dinledim mi? Ailemle düşman olmak hoşuma mı gitti sanıyorsunuz? Ama kralınıza yaranmak sizin hoşunuza gitmiş olmalı. Onurunuz okşanmıştır, ben kendi onurumu da armağan ediyorum size, lütfen koltuklarınız daha çok kabarsın.

Yaşamımı sizden mahrum kalarak geçireceğimi bilsem de buna ve diğer her şeye katlanmak için gereken sevgiyi yine de sizden sağlıyorum. Sizinle ilgili olmayan şeyleri görmüyorum, görmek istemiyorum; duymuyorum, duymak istemiyorum; bilmiyorum, bilmek de istemiyorum... Bu insanları görmek zorunda olmasaydım daha çok severdim. Dinlemek bir mecburiyet olmasaydı daha çok dinlerdim onları. Bu işleri yapmak zorunda olmasaydım belki bir gün yapardım. Ancak sizin için bir

şey yaparken teslim oluyorum. Benim kanatlarımdaki hava olduğunuzu biliyorum ve açıyorum kanatlarımı, size bunları yazarken uçuyorum sizinkine benzer bir göğün üstünde. Nerede olduğunuzu bilseydim sizin göğünüzde uçardım. Sizin göğünüzde uçabilseydim bilin ki yere de inerdim. Âşıklar yan yana olmalıdırlar; alt alta üst üste, biri yerde biri gökte değil. Sizin olmadığınız bir gün bana sorsalar tam yirmi dört saat değildir. Sizin tadamadığınız bir yemeğin bana göre hiçbir lezzeti yoktur. Sizin uyumadığınız bir yatağın üstündeki örtü hiç kaldırılmaz. Sizin yıkanmadığınız su hep kovada kalır. Sizin yapmadığınız bir konuşma gürültüden başka bir şey değildir. Sizin yaşamadığınız yer acaba haritalarda var mıdır? Sizin göremediğiniz ve benim bunları yazdığım bu yeri acaba başkaları görebiliyor mudur? Sizin olmadığınız yerde yaşam, çözülmeyi bekleyen bir buz parçası gibidir. O nehrin akması gerekir ama sizi bekler, sizi bir buz halinde bekler. Buzu eritin ve bırakın, yaşamın akışı içinde kendime yapacak başka işler de bulayım. Yaptığım şeyi sizin adınıza ve sizin için yapmıyorsam o şey bir işkenceye dönüşüyor, bazen suçluluk hissediyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum, ardınızda başka bir kadın bıraktınız. Başka bir kadın; evet, o benim. Siz gelseniz yine eskisi gibi olacağım ama gelmediğiniz sürece en yakınımdakiler bile acımaya, kızmaya devam edecekler bana. Taşıdığım bu aşkın fazla geldiğini sanmıyorum bana, çevremdekiler başka bir şeyden etkileniyor olmalılar. Fazla gelse bile, o kısım sizin taşımanız gereken kısımdı. Belki bu yükün altına girmek istemediğinizden emin oldukları için onu sırayla taşımak ve beni hafifletmek istiyorlardır. Benim iyileşmem için yapmaya çalıştıkları her şey boşuna. Kafamı pencereden uzatıp güzel bir günün ortaya çıkardığı en canlı ve enerji dolu manzarayı izlerken bile karşımda ikimizi buluyorum. Geçmişin sönmeye mahkûm anıları, o güzel günün ve güneşin yardımıyla parlamaya başlıyor. Gece beliren yıldızlar darmadağanlar, nasıl hüzünlü: biri senin olduğun yerde, biri tam tepemde duruyor işte. Hiçbir şey mutlu etmiyor beni, sizinle yapılmayan şeylerin beni eğlendireceğini düşünerek il-

gimi başka şeylere ve yerlere çekmeye çalışıyorlar. Hiçbir şeyin düzelmeyeceğini anlıyorum. Anıların taptaze kalmalarını sağlayan yeri bulup delmek istiyorum kafamda. Bu küçücük manastırdan dünyaya bakınca gördüğüm tek şey sizsiniz. Eski binaların hayaletleri vardır, bu manastırın hayaletleri de biziz. Tanrı'yı bile kandırdınız, ben neyim ki onun yanında. Bizi bir an mutlu gördüğü için görüntülerimizi hapsetti buraya ve ruhum size ait olduğu için siz de buradasınız bu durumda. Bir vakitler tüm zarafetinizle dikkatimi çekmek için dolaşıyordunuz burada. İçtiğiniz suyu bile benim için içtiğinizi düşünecek kadar ilgilendiğinizi düşünüyordum benimle. Hiçbir şeyi benim için yapmamışsınız, o su vücudunuzdan çoktan akıp gitti, çoktan başka kadınları seyrettiniz, çoktan başka kadınlar yanaştılar yanınıza, çoktan uzadı saçlarınız, sakallarınız, çoktan sildiniz beni aklınızdan. Yoksa aşkımı hatırlatmama gerek kalmazdı. Ve severek, âşık olarak, tutkuyla bağlanarak değiştiremediğim birini nedense mektuplarımla değiştirmeye çalışıyorum. Böyle kalın, acaba başka kadınlar da aynı tutkuyla ve heyecanlarını bir an olsun yitirmeden, akıllarından bir an olsun çıkarmadan sevebilecekler mi sizi? Sevsinler ve siz de sevin. Siz sevin ve sizi sevmesinler. Siz sevin ve yazın bu mektuplardan. Belki yazmayacak kadar gururlusunuzdur diye düşünüyorum ama o kadar gururlu olsaydınız benim bu halim size dokunurdu ve bir çare arardınız benim için. Gururunuz olsaydı evlenirdiniz bile benimle. Hiçbir şey yapmayışınız, buna ihtiyaç duymayışınız beni kolayca unutabildiğinizi gösteriyor. Beni unuttuğunuza bile seviniyorum; insan öğrenmediği bir şeyi nasıl unutur? Ya hiç vakit geçirmediği birini unutması mümkün müdür? Beni unutmanız bile güç veriyor bana, mektuplarıma devam etmek için. Sizinle yaşadığım şeyin veya bana yaşattığınız şeyin geçmiş zamana uymadığını -bakın bugün bile tekrarlandığını- ve gelecekte de tekrarlanması gerektiğini göstermek istiyorum. Ama bahsettiğiniz, sevdiğinizi söylediğiniz o kadınla olmak istiyorsanız lütfen bana bildirin ki bunlara ne devam edeyim ne de içimdeki umudu besleyeyim. Tek bir insan ölme-

ye, tek bir umut yaşamaya değerdir ve insan hayatı bu ikisi üzerine kuruludur. Bana yok yere umut vererek acılarımı uzatmayın, inanın bir kez ölmek çok güzeldi, bir kez ölmek yerinde bir davranış olurdu hayat karşısında. Bana o kadını anlatın, tarif edin, neler konuştuğunuzu, neler yaptığınızı, nereleri gezip gördüğünüzü yazın. Onun hakkında her şeyi bilmek istiyorum. Yakınınızda bulunan herkes ve her şey hakkında yazın bana. Sizinle ilgili her şeyi merak ediyorum. Siz canımı yaktınız, lütfen bunların yakabileceğini düşünmeyin. Bir kadın -karınız olsa bile- sizin davrandığınız gibi davranamaz ya bana. Sizin baktığınız gibi bakamaz, karınız neden âşık etsin beni kendine? Ne önemim var sizin âşık olduğunuz bu kadın için? Bazen, sırf sizin yakınınızda bulunabilmek için onun hizmetçisi olabilirmişim gibi geliyor. Size en çok kendimi yakıştırdığım halde, sesinizi duyabilmek, gizlice yüzünüzü izleyebilmek ve geceleri pencerenizin altında uyumak için çok çirkin olan karınızı her gün övmeye, her gün onun pisliğini temizlemeye, her gün ne kadar yakıştığınız ve birlikte mutlu olduğunuzla ilgili türlü yalanlar söylemeye razıyım. Kendimle ilgili hiçbir şeyin önemi kalmadı. Tanrı siz olmayacaksanız benim de tanrıça olmama gerek yok. Beni ne kadar yukarıya çıkarıp birden nasıl yere bıraktığınızı görün şimdi. Görmeyin istiyorum, tüm bunları size daha yakın olabilmek, varlığınızı yanımda hissetmek, zamanı gelince de sizin beni hatırlamanız için yazıyorum. Uzattığımın farkındayım, bunları kısa kesmeyi ve canınızı sıkmamayı öğrenmem lazım. Bunun için bir mektup daha yazmama ne dersiniz? Yoksa onu okumamak için bir gemi yolculuğuna daha mı çıkarsınız? Öyle ya, bugün beni ardınızda bırakalı bir yıl oluyor. Hiç azalmayan ve sizi tehlikeli yolculuklara çıkmak zorunda bırakan tutku. Bunun nasıl bir şey olduğunu bilseydiniz, yaşattığı tüm acılara rağmen insanın tadabileceği en tatlı zehir olduğunu bir bilseydiniz, bütün yolculuklarınızı tutkuyla bağlanabileceğiniz bir kadın bulmak için yapardınız. Savaşlar ve topraklar kaybetmek sizi kaybetmek kadar korkunç değildir. Kralınızın en güzel sözü, benim yürekten söylediğim isminiz kadar güzel

değildir. Bir kez tutkuyu tatmış olsaydınız beni anlamak için ufacık bir gayrette bulunur ve daha uzun yazar, daha çok düşünürdünüz; o zaman beni gelip görürdünüz ve acılarımı dindirmek için gönüllü olurdunuz. Tutkunun tadına bakamamış olmanız ihtimal değil, bir gerçektir ve bu gerçek mutlu ediyor beni. Siz benim kadar dayanamazsınız, bu tutku sizi öldürür ve öleceksiniz dilerim hiç tatmazsınız bu tutkuyu. Size bu mektubu ulaştıracak olanın acelesi kaçmıyor gözümden, erkekler ancak bir kadından kurtulmak istediklerinde acele ederler. Bir acelem olmasa da tutuyorum kendimi güzel şeyler yazmamak için. Mektubu kapatma zamanı yaklaşırken sanki ben de bu kâğıt gibi bir şeyin içine kapatılacakmışım, hatta bu kâğıtta kalacakmışım ve günlerce açılmayı bekleyecekmişim gibi geliyor. Yazdıklarım kuşatıyor beni; size daha güçlü, bağırarak, daha çok ağlayarak söylemem gerektiğine inandırıyorlar sizi sevdiğimi. Bilseniz, size duyduğum sevgiyi vücudumda tutmakta nasıl zorlanıyorum. Beni aşıyor ama size kadar gelemez de. Gelebilir mi? Bu mektup yeter mi inandırmaya sizi sevdiğime? Yetmez ve bu cümleler sevgiyi anlatabilen cümleler değil; sevgiyi anlatamayacaklarını bilen, çaresizlikle karalanmış cümlelerdir. Sizi ne kadar sevdiğimi, sizi sevdiğim gibi yazabilseydim eğer, çok daha uzaklara kaçardınız, belki öldürürdünüz kendinizi; benim sizi öldüreceğimden korkardınız. Sizi öldürmeyi çok isterim; vücudunuza, yapabileceğim her türlü işkenceyi yapmak isterim ama hiçbirini yaparak doyamam. Hiçbiri dindiremez içimdeki açlığı. Sizi öldürmek bu açlığı dindirmeyeceği ve yatıştıramayacağı için hayatta kalmanıza izin verir ve canlı bedeninize, gülen yüzünüze, küçük ellerinize, minik ayaklarınıza, dik sırtınıza razı olurum. Hayatta olmanıza razıyım. Bunlar sizi korkutmasın. Bunları okumaya katlanmak zorunda bıraktığım için bile kızıyorum kendime, böyle biri sizi yoracak hiçbir şey yapmanıza razı değildir. Bağışlayın sizi bu kadar sevdiğim için. Bağışladınız mı, daha iyi ve huzurlu musunuz şimdi? Lütfen rahatlayın. İçinizi, benden çok uzakta olmanın verdiği güven ve huzur kaplasın. Size ancak bu şekilde dokunabildiğime, ancak

bir kâğıt parçası üzerinde buluşabileceğimize ve sizi bu cümlelerle öldüremiyorsam başka hiçbir şekilde öldüremeyeceğime inanın. Başıma gelebilecek en kötü şey zaten geldi. Sizin geldiğiniz gün, size âşık olduğum anda geldi. Benim için yapılabilecek hiçbir şey yok artık. Ne yararı olur sizden sevgi dilenmemin, beni yavaş yavaş zehirlediniz ve bunun beni öldüreceğini bildiğiniz için kılınızı bile kıpırdatmıyorsunuz. Hayatta kalacağıma ihtimal verseydiniz yaşaması gereken günler olduğuna inandığınız biri olsaydım ne kadar kötü bir yaradılışa sahip olursanız olun beni mutlu etmek için yapılabilecek bir şey mutlaka bulurdunuz. Öleceğimi düşündüğünüz için kayıtsız kalıyorsunuz. Ölmeye razıyım, yeter ki kayıtsız kalmayın ve sözlerinizle içimdeki umudun kökünü kazıyın. Size veda etmem gerek!

Beşinci Mektup

Beni sevmediğinize artık inanıyorum. Sizi sevmemem gerektiğini anladım ve bu sevgiyi bu mektupla birlikte bitirebilmek istiyorum. Bana verdiğiniz portreyi ve bilezikleri size gönderiyorum. Onlarla birlikte hayatımda size ait hiçbir şey kalmasın istiyorum. O kadar çok gözyaşı döktüm ki sizden kalan her bir parçadan ayrılabilmek için. Neyse ki üstüme dökülüp kuruyorlar, yoksa çok ağır bir paket olurdu. Bir kadının gözyaşları sizin taşıyamayacağınız kadar ağırdır. Zaten onlar sökülüp gidiyorlar, sizinle ilgili küçücük bir şey, şu bileziğin bir gramı bile yetiyor kalbimde tutmaya çalıştığım aşkı yerinden boşandırmaya. Ne hale geldim ben? Nasıl bağlanabildim size ve bu cansız uzantılarınıza bu kadar? Bu bağlılığın -size bunu itiraf etmem gerek- ne kadar büyük olduğunu ancak ondan vazgeçmeye karar verdiğimde fark ettim. Savaşmak zorunda kaldığım tüm karmaşık duyguları yere bırakmak istiyorum artık. Onları taşımaktan yoruldum, gözümün önünde olmamaları için bir yere asmayacağım, yere bırakacağım onları. Belki sizi sonsuza kadar terk ettiğime kendimi inandırabilmek için bir ağacın altına küçük bir tohum ekerim. İyice gömerim onu, üstünü örterim. Filizlendikçe özgürlüğümü seyrederim onda. Belki yanılıyorum; sizden kurtulmak istemiyorumdur; uzadıkça keserim onu, çiğnerim, ateşe veririm... Kendi canına bunca kötülük yapan biri, başka bir şeyin canını yakmaktan neden kaçınsın?

Size yenildiğimi kabul ediyorum. Diğer kadınlar gibi gururlu davranıp bu savaşı kazanamadığımı da. Ah, onlardan bir parça gurur, köpeklerini doyurmak için sakladıkları yemek kadar küçük bir gurur parçası bile kapmış olsaydım. Ama yoksu-

num bundan, eskiden olmama rağmen, aklımdaki her şeyi, karakterime ve doğrularıma varıncaya kadar silmiş olduğunuzu görüyorum. Bana ne kadar kötü biri olduğunuzu itiraf etmek, sizden vazgeçmem için yalvarmak için bile olsa tek kelime yazmayın. Sizi unutmama yardım edin madem bunca zaman esirgediniz yardımlarınızı. Ölmedim ama artık bırakın ne olacaksa olsun. Ruhum daha fazla can çekişmesin; huzura kavuşmanın yolunu bu aciz bedenimi terk etmekte bulsa bile. Rahat bırakın beni. Ben de sizi bırakacağım, size karşı ne bir tiksinti duyacak ne de nefret edeceğim yeni tanıdığım, aydınlanan yüzünüzden. Hayır, artık hiçbir duyguyla savaşamam. Ben yorgun bir kadınım. Benim gibi yorgun ve daha yakın bir yerde yaşayan bir sürü erkek vardır. Onların tutkularını küçümsemiyorum; kendi tutkumu yüceltiyorum. Bana, hiç kimse size karşı beslediğim tutkuyu besleyemez. Hepsini serbest bırakın, oyalayın, terk edin, kaçın; adınızı bile unuturlar. Bu mektupları yazmak, tutkum için verdiğim cimri bir sadakadır. Öğrendim ki ben kendime yeryüzünde bir tanrı seçmişim. Diğer rahibelerin arasına karışmayıp kendi seçtiğim tanrının ayak izlerinin peşinden gitmek, onlara basmak ve giysilerine sarınmak, bunlar benim için ibadetti. Kötü bir insan olduğumu kimse söyleyemez. Sizi üzdüğümü söylemeyin bana, aşkımdan vazgeçerek. Tanrı yarattıklarından etkilenir mi? Kendinize başka yaratıklar bulun oyalanmak için. Birinin tanrıçası olmak istersem aklıma siz geleceksiniz, sizin bana davrandığınız gibi davranmak zorunda kalacağım belki insanlara ve buna bir tanrıçanın bile hakkı yoktur. Bir insana bunları yaşatmak zorunda kalsaydım onunla birlikte, bir kez şerefli davranmayı göze alır ve ölerek herkesi kurtarırdım. Beni istememenizin nedeni rahibe oluşum mu? Bunu da öğrenmek istemiyorum. Biraz acı çektirmek için yazıyorum bunu; bütün vaktimi sizi düşünerek geçirme lüksüne sahibim. Başka hangi kadın işlerinden, süsünden, arkadaşlarından, gezmekten kafasını kaldırıp sizi hatırlayabilir? Burada, hiçbir işin sizi düşünmeme engel olamayacağı kadar yalnızım. Sizi bu kadar çok düşünebildiğim için, sizin yanınızda başka iş-

ler yapan bir kadın olmak yerine, uzağınızda, sizi daha çok yaşayabilen, sevebilen ve düşünebilen bir kadın olduğum için rahibe olarak kaldım. Yine de buradan ayrıldıktan sonra beni sevdiğinizi gösterebilseydiniz her şeyi bırakabilirdim. Siz olmayınca kim olduğumun önemi kalmadı. Dünyayı keşfetmek için basit bir yolculuğa çıkmam ve yanınıza gelmem yeterliydi. Dünyanın daha büyük ve keşfedilecek birçok yere sahip olduğunu biliyorum ama insanın keşif yapabilmesi için canlı olması, yürüyebilmesi lazım. Yanınıza gelseydim ve beni burada olduğu gibi, mektuplar yazmak zorunda bıraksaydınız ne felaket olurdu... Belki sürdürürdünüz beni hiç bilmediğim topraklara. Yeterince üzdüğüm tüm tanıdıklarımı haklı çıkarırdınız. Hayallerimde bile acılar çektiriyorsunuz bana. Benden uzaklaşmak için ne kadar heyecan duyduysanız, size yakınlaşmak için bir o kadar daha heyecan duydum ben. Ve karşılığında sizin nasıl gülüp eğlenerek, her seferinde daha da uzağı hedefleyen yolculuklara çıktığınızı öğrenmeme izin verdiniz. Benden korunmak için mi tehlikenin ortasına attınız kendinizi? En kanlı savaştan daha mı kanlı kalbim? En güçlü düşmanınızdan daha mı iyi düşünebiliyorum? En keskin silahınızdan daha mı keskin dilim? Sizin bu dünyada sahip olabileceğiniz en büyük şey benim aşkımdı. Öyle ki daha büyüklerini kazanmak için ölmeyi beklemeniz gerekecek ve belki de koca bir hiçlikle karşılaşıp ölümün kalın duvarını tırmalayacaksınız boşuna. Ben öyle yaptım. Gerekirse aramızdaki her otu tek tek yolabilir, her dağı kesebilir, her ağacı yakabilir, her taşı fırlatabilir; her köyü, her şehri içindeki insanlar ve diğer tüm canlılarla birlikte yıkıma uğratabilirdim. Çünkü bir kez kendimi yıktım. Kendimi ve gururumu. Gururunu hiçe sayan biri için hangi insan, hangi hayvan veya hangi bina gurur duyulacak bir iş yapmıştır? Hangisinin güzelliği teselli edicidir? Başkasının sevgisi -size çok iyi gösterdiğim gibi- karşılık vermeden de kazanılabilir. Demek hayatta böyle bir tutku istemiyordunuz veya hiç özenmediniz? Neye ihtiyacınız vardı; en ufak bir böcekten bile korkan erkeklerin kendilerini tatmin etmek için çıkardıkları savaş denen çocuk oyunlarına

mı? Beni uyutan şey tutkumdu ve bir gün gelip kulağıma sizinle ilgili korkunç şeyler fısıldadı; artık beni uyutmayacağını da ekledi: Bunca zamandır kötülük yapıyormuş bana ve artık kendi tutkumun bile acımasına katlanmak zorunda kaldım. Paramparça ettiğiniz kalbimi, size tapmaktan duyduğum utanç ve pişmanlık hisleri birleştirebilecek mi? Sizse, içinde hiçbir iyi duygunun oynaşamayacağı kadar küçük, hiçbirinin birbirini görüp de tanıyamayacağı kadar karanlık bir kalbe sahipsiniz. Mutlu ve âşık olmayacağınızı bilmek avutuyor beni. İşte, sizin mutlu olacağınız gün ne kadar uzak olsa da bunu sorgulamayacak ve mutluluğun eksikliğini hissetmemek için bilinçsizce kadınlara ve cesurca savaşlara atılacaksınız. Sizin ömrünüz yollarda ziyan olur, aklınız yeni stratejilerle dolarken ben günden güne sileceğim izlerinizi hayatımdan. Daha çok savaşın o gün; ben sizi unutursam ölebilirsiniz. Varlığınızı en çok bana borçlusunuz. Size duyduğum tutku babanızın semeninden bile güçlüydü. Sizi bu kadar düşündüğüm için hareket edebiliyor, bu kadar sevdiğim için mimik yapabiliyordunuz. Sizi bıraktığımda bir kuş kadar özgür olacaksınız ve uçmayı bilmediğiniz için asla bir kuş olamayacak, yapınız gereği insanların arasında da barınamayacaksınız veya başka kadınların sevgilisi, başka kralların esiri olacaksınız. Görüyorsunuz ya şimdiden hazırlanın bu duruma, insaf edip haber verecek kadar uzaklaşıyorum hislerimden. Bir daha sizi tanıdığımdaki kadar genç olmayacağım. Gençliğin gerektirdiği saflığım da olmayacak. Tanımadığım biri için söylenen hiçbir övgünün bir küfür kadar bile değeri olmayacak. İşaret ettikleri iyi insanın aslında kılık değiştirmiş bir şeytan olup olmadığından da şüpheleneceğim bir dahaki sefere. Genç olmadığım için belki bu kez daha farklı kılıklara girecek o şeytan. Bir gün aşktan başka şeylere de üzülebilecek kadar büyüyeceğim. Üzüntü veren bu şeyleri fark edebildiğimde, bana sizin yapıştırdığınızı sandığım tüm güzel taraflarımın aslında doğuştan ve sizden daha çok sevmem gereken anne babamdan bana geçtiğini de fark edebileceğim. Her şeye geri dönüyorum. Sizi terk edebilme cesaretini gösterebildiğime göre

bunu korumak için gereken her şeyi göze alırım. Size yazmamak için ellerimi keserim. Evet, bir kez keserim ve bir daha yazamam. Çünkü bir şeyi ilk seferinde yapıp bitirmemenin sonradan nasıl bir işkenceye ve azaba dönüştüğünü çok iyi öğrettiniz bana. İnsan bir kez kötülük yaptığında bundan vazgeçerse ve bir daha hiç yapmazsa o kötülük affedilebilir. Ama ikinciye yapan üçüncüye de yapar, üçüncüye yapan beşinciye de yapar ve artık onun tıpkı benim yaşadığım yer gibi bir cehenneme terk edilmesi gerekir. Cehennem, insanları gerçek cehennem olan tutkularından vazgeçirmek için tasarlanmış bir yerdir. O tutkuyu söndüremeyenler hepten yanmak için kendilerini ateşe atarlar. Âşıkların acıları, onlara dünyanın altında da gözyaşı dökmek ve azap çekmek için bir yer açacak kadar derindir. Kalbime bakmak için geç kaldınız. Şimdi ancak küllerinizi görebilirsiniz orada. Beni sonsuza kadar sevebilecek cesaretiniz olsaydı içimde bir soluk olarak kalacaktınız. Sizi de kendimi de hayatta tutmak için bekleyecektim hep. Sizinle bulamadığım huzuru kendi başıma bulmak için bir karar aldım. Bu mektuplar boyunca yaptığım deliliği burada noktalayacak ve size bir daha asla yazmayacağım. Yüzüne bakmaya utandığım Tanrı tanısın gözlerimi. Tanısın ve beni sizden kurtarsın. Çünkü bu manastıra ilk geldiğimde merakla ve ürpererek bakıyordum ona. Hatırlasın benim gözlerimi; onun tümüyle kaplamasına asla izin vermediğim kalbimi zorla kendi aşkıyla doldursun. Size yazacağım son bir şey kaldığını ve kısacık olduğunu biliyorsunuz değil mi? Elveda!

Kitabı okumayı bitirdiğinde Gustav'ın içinde bir sıkıntı vardı. Bunun neden kaynaklandığını anlamak için düşünecek vakti yoktu. Kadını aradı, kalabalığın arasında kaybolmuştu. Görebildiği iki tane kapı vardı; biri famoona giriş kapısı, diğeri de lavabolara giden kapıydı. Bunların önünde de kimse durmuyordu. Ayağa kalktığı gibi koşmaya başladı. Onu görenler beklediği kişinin geldiğini ve o kişiye sarılmak için heyecanla koştuğunu düşünüp sevindiler.

Oysa daha famoondan çıkamadan bir şey Gustav'ın ayaklarındaki harekete engel oldu: bir ip fırlatarak boynunu içine aldı, daha ileri gitmesini önlemek için ipi geri doğru çekti ve bedenini oracığa yığdı.

Yere düştüğünü gördüklerinde bu kez korkuyla bakmaya başladı oturanlar. Gustav'ın yanına gidip onu uyandırmaya çalıştılar. Kitap veren kadın da kalabalığın yanlış tarafta kümelendiğini görüp bağrışları duyunca koşarak ne olduğunu görmeye gitti. Gustav'ı gördüğünde aklına ilk gelen; özlediğini ve acısını itiraf edemeyecek kadar gururlu bir adam olduğuydu. İtiraf edip paylaşmak yerine bu yükü kendi başına kaldırıyor ve taşıyamadığı yerde yığılıp kalıyordu.

Gustav'ın vücudunu aralarında paylaştılar; kimi belinden, kimi elinden, kimi kolundan, kimi ayaklarından tutmuştu; poposunu tutan ve uzun boylu insanların arasında pek fark edilmeyen küçük bir çocuk bile vardı. Çocuk bunu bir oyun sanıyordu ve insanlar neredeyse çocuğun üzerine düşüreceklerdi Gustav'ı. Biri gevşek tutmuştu anlaşılan, başı yere doğru eğildi Gustav'ın. Kapının hemen yanındaki masayı boşalttılar ve oraya bıraktılar.

İnsanlar kendi aralarında konuşurlarken, kitap veren kız hemen bir ambulans çağırdı. Gustav'ın yanına gittiğinde bir eksiklik sezdi ve aklına çanta geldi. Çantasını görüp görmediklerini sordu ama kimse görmemişti. Çoğu, düşmese fark etmeyecekti bile bu adamı.

Kitap veren kadın Gustav'ı ağırladığı masaya doğru gitti ve masanın altında kapağı açık halde duran çantayı gördü. Hemen aldı ve tozlanmış mı diye kontrol ederken neyse ki kapağını kapamayı akıl edemedi. Çantayı Gustav'a yaklaştırdığında Gustav'ın gözleri yavaşça açıldı. Kitap veren kadının elinde çantayı görünce paniğe kapılan Gustav sert biçimde: "Hemen verin onu bana!" dedi. Kadının yapacağı şey de buydu zaten ve adamın bu tutumu hoşuna gitmemişti. Ama çantayı vermeye mecburdu. Ceza olarak yolun ortasına, araçların altına atması gerekirdi, çok isterdi. Yine de kendini tuttu ve zarif elleriyle ileri doğru uzattı çantayı.

Kimseye bir şey demeden, çantasını kapatmadan ayağa kalktı ve çıkışa yöneldi Gustav.

"Acınızı paylaşıyorum ama bu, dünyaya küsmenizi gerektirmez." dedi kitap veren kadın.

"Ne acısı?" diye sordu Gustav, bir anlam veremediği için yüzünü buruşturmuştu.

"Simsiyah giyinmişsiniz, mateminiz var, belli."

Etraftan da "Evet." diye, kitap veren kadının söylediklerini onaylayan kısacık cümlecikler duyuluyordu.

"Siyah en sevdiğim renktir." dedi ve arkasında kopan gürültüye kulak asmadan kendini dışarı attı Gustav.

Sadece famoondan uzaklaşmış olmak için herhangi bir yöne doğru yürüdü ve -ana caddeden ise uzaklaşmamak için- gördüğü ilk taksiyi durdurdu. Elindeki iki adresi de uzattı şoföre. "Bunlardan, uzak olan adrese gitmek istiyorum." dedi.

Şoför adres kâğıtlarına baktıktan sonra, ilk okuduğunu Gustav'a uzattı; "Buradan çıkmışsınız sanırım." dedi, diğer adresin yerini kafasında canlandırdıktan sonra onu da geri verdi.

Famoonun önünden geçerken kapısına bir ambulansın yaklaştığını gördüler. Gustav bu ambulansın kendisi için çağrıldığını anladı. Belki doktora gitmek için en doğru zamandı. Şoföre durmasını söyleyecekken vazgeçti ve famoonun önünden geçerken kafasını yolun diğer tarafına çevirip yüzünün görülmesini engellemeye çalıştı.

"Sevinçten bayılmış biri." dedi şoför.

"Hiç sanmam." dedi Gustav.

"Siz ne olduğunu biliyor musunuz içeride?"

"Biliyorum, ben bayıldım ama sevinçten değil; üzüntüden. Dedem öldü, onun cenazesine gidiyorum şimdi."

"Başınız sağ olsun. O yüzden böyle giyinmişsiniz, anlamalıydım."

"Siyah en sevdiğim renktir beyefendi. Onu giymek için birinin ölmesini bekleyemeyecek kadar çok sevdiğim bir renktir."

Şoför bu siyahlı adamı kızdırdığını düşünerek sustu. Böyle acı günlerde hassaslaşan insanlara hiçbir şey söylemeye gelmiyordu, hemen yanlış anlıyorlardı. Geçen gün de taksisine binen kadına ne kadar güzel bir çantası olduğunu söylemişti ve o çantanın eski kocasının çok özel bir günde aldığı hediye olduğunu hatırlayınca bunu hatırlattı diye şoförün kafasında paralamaya kalkmıştı kadın çantayı. Hatta bir keresinde yaşlı bir kadına saçlarının renginin ne kadar güzel olduğunu söylediğinde, yaşlı kadın şoförün, kafasındaki saçların aslında peruk olduğunu anladığını ve kendisiyle dalga geçtiğini düşünüp arabayı yakmaya kalkmıştı. Saçlarının boyama işlemi sırasında yanmasının ve bir daha kolayca çıkmayacak olmalarının acısını, içinde şoförle birlikte taksisinden çıkarmakta bir beis görmemişti.

Bu yüzden her şeyi içine attı şoför. Sonra içine atmaya bile değmeyeceğini düşündü. Atılacak tek şey paraydı, yeri cepti ve işte çok geçmeden adrese ulaşmışlardı.

Gustav hiç vakit kaybetmeden şoföre borcunu ödedi. Çantayı kapıya vurmamaya dikkat ederek, olabildiğince çabuk indi. Ancak indikten sonra aklına gelmişti doğru yerde mi indiği ve kafasını kaldırdığında, yaşlı adamın oturduğu apartmana pek benzemeyen; ondan daha uzun ve daha geniş bir binayla karşılaştı. Herhangi bir taksicinin kendisini yanıltmış olduğundan şüphelenirken yolun karşısısına bakıyordu ki taksicinin aslında doğru adrese getirdiğini, yalnız kaldırımın yanlış tarafında bıraktığını fark etti. Sevinçle yolun karşısına geçti.

Yaşlı adamın numarasını hatırlamıyordu ama zildeki kaplan kafasını çok iyi hatırlıyordu. Bu yüzden her katta, her zile baktı. Yaşlı adamın bodrumda, birinci katta veya ikinci katta oturmadığından neredeyse emindi. Bunlar arasında, bodrumda oturmadığından kesinlikle emindi. Birinci katta oturmadığından kesinlikle emindi. Çünkü alt katında birileri oturuyordu ve kesinlikle emin olduğu bir diğer şey, bodrumda kimsenin oturmadığıydı.

Yine de bodrumdan terasa kadar her katta, her dairenin kapısına baktı. Bu daireler içinde bir tanesinin zilinde kaplan kafası vardı. Kapıyı çaldı ve içeride ayak sesi işitmiş olmasına rağmen kapıyı açan olmadı. Bunun üzerine alt kata inerek dairelerden birinin kapısını çaldı. Hamile bir kadın çıktı karşısına ve hamile kadına yardımsever kadını tarif etti, bu katta oturduğundan kesinlikle emindi, o halde hangi kapıyı çalması gerekliydi.

Hamile kadın tam karşıdaki kapıyı gösterdi ve eğer dairesinde bulamazsa yaşlı adamın dairesine çıkmasını salık verdi bu yabancı adama. Çünkü yaşlı adam bugün öldüğü için evi boş kalmıştı, ama gelen yakınlarına kapı açmak için bu apartman-

da iyi anlaştığı, bugüne kadar tanıyor olduğu arkadaşlarının da içeride olmaları gerekiyordu.

Gustav yardımsever kadının kapısını çaldığında içeride hiçbir hareket olmadığından da emindi. Derhal yukarı çıkıp yaşlı adamın kapısına dayandı ve söyledikleri, yumruklarından çıkan seslerin arasında kayboldu. Yardımsever kadın kapıyı açtığında korkmuş görünüyordu, neden zile basmadığını sordu Gustav'a.

"Sana öyle bir soru soracağım ki senin sorunu cevaplamak zorunda kalmyacağım: Bana neden yanlış adres verdin?"

Yardımsever kadın yutkundu ve ne diyeceğini şaşırdı: "Öyle mi yapmışım? Dalgınlıktan, belki üzüntüden, yaşlı adam için üzüldüğümdendir. Aklım kim bilir nereye gitmiş..." diyerek gülümsemeye çalıştı.

"Dalgın olsaydınız belki harfleri karıştırırdınız ama siz bütün bir adresi karıştırmışsınız. Pardon, karıştırmamışsınız; yepyeni, bambaşka bir adres yazmışsınız."

Kadın kâğıtlar konusunu açmak istemiyor, Gustav'ı yalnız bırakmamak için geceyi burada geçirme kararı almış olduğundan pişmanlık duyuyordu.

"Birazdan yaşlı adamı getirecekler." dedi, Gustav'ın kafasını dağıtabilmek için.

"Neden birazdan? Sabah olmadı ki." dedi Gustav. Çantayı yine evin ortasındaki duvara dayadı açık vaziyette.

"Otopsi sonuçlanmış. Burada gece cenaze yapılmaz. Eğer kişi, eceliyle öldüyse -yaşlı adam da kalp krizi geçirdiği için öyle öldü sayılıyor- hastaneden alınmaz. Belki akrabaları gelir, polis araştırıyordur, sabah buradan alacaklar. Neredeyse unutuyordum; benim misafirim gelecek ve burada kalamam."

"Ben de kalamam burada!" dedi Gustav sinirlenerek: "Siz de kalmazsanız kim açacak yaşlı adama kapıyı?"

"Siz neden kalamayacakmışsınız, hatırlarsanız kalacak başka yeriniz yok."

"Aksine; artık burası dışında her yerde kalabilirim. Bir otele giderim, orada kimse beni bir ölüyle aynı odada kalmam için zorlayamaz. Otel, yalnızlığın parayla satın alınabileceği tek yerdir ve sanırım bu gece yalnız kalmaya ihtiyacım var. Bir ölü, benim yalnızlığıma çare de olamaz, beni yalnız da bırakamaz. Onu belki burada, belki mezarının başında bekliyor olacağım. Hangi mezarlığa gömerler sizce?"

"Bir tane mezarlığımız var."

Gustav sanki o anda bulunduğu yere yeni gelmiş ve etrafı tanımaya çalışıyormuş gibi gözlerini bütün duvarlarda, yerde, tavanda, merdivenlerde gezdirdi. Sonra şüphelerini dile getirdi:

"Burası mı?"

"Ne demek burası mı? Neresini mezarlığa benzettiniz buranın?" diye tersledi yardımsever kadın.

"Adreslere hâkim olmadığınızı hatırlatırım." diyerek gözlerini kadına dikti Gustav: "Beri taraftan, burasını bir mezarlığa benzetmeme ne engel olabilir? Bir an için bir mezarlığa çevirdim burasını, burasını bir mezarlık gibi; merdivenleri bir iskelet yığını, kapıları birer mezar taşı, rigor motris[7]'le birlikte dikilen ve kafasını tabutuna çarpan bir ceset olarak gördüm. Çok zenginmişsiniz ve ailenizle birlikte koca bir alan almışsınız bu mezarlıktan, siz henüz alışmamışsınız ölü olmaya, birazdan kocanız ve çocuklarınız gelecek yanılıyor muyum? Sizi büyük bir havuza götürecekler, suda eğleneceksiniz... Bana korkmuş gözlerle bakmayın. Yoksa sizin hiç düşleriniz yok mu? Hayal kurmuyor musunuz uyumadan önce; uyumamak için? Bir tahtayı tahta gibi mi görüyorsunuz? O tahta parçası ara sıra yılan olamaz mı? Bunun bir sakıncası var mı? Bana karşılık vermeyin! Veremezsiniz de! Nasıl vereceksiniz; 'Saçmalıyorsun.' di-

---

7 "ölüm katılığı"

yeceksiniz. Bana bunun dışında her şeyi söyleyebilirsiniz. Bu kelimeyi kim uydurdu bilmiyorum ama tek saçmalık; saçmalık kelimesinin uydurulması, hâlâ da var olmasıdır. Bana saçmaladığını söyleyebilirsiniz ama bir tahtanın ara sıra yılan olmadığını söyleyemezsiniz; bunun gibi basit örneklerle bile karşı çıkamazsınız bana. Siz saçmaladığımı söylediğinizde ben saçmalamış olacağım, düşündüklerim saçma olacak öyle mi? Asla bakmayan, sadece gözlerini açık tutan insanların savunmasıdır; akıllarının ermediği şeyleri saçma bulmak. Tamam, burası bir apartman diye geçiyor, adresi uzattığımda beni bir apartmana getiriyorlar ve bugün ölen yaşlı adam dışında tüm sakinleri diri bu apartmanın. Buranın bir apartman olması sadece; buranın bir apartman olduğu anlamına gelir. Bu anlam dışında kalan 'apartman olan bu apartman' benim için varlığını bir mezarlık olarak sürdürebilir. Bu apartman, bir apartman dışında her şey olabilir. Tohum yasasından haberiniz var mı? Benim de henüz haberim oldu. Yaşasaydı yaşlı adamı da haberdar ederdim: Bir tohum, açmaya yemin etmez; suya yemin eder. Tohum yasasına göre; bu apartman bir tohumdur ve yemin ettiği şey de insandır. Onun kafasını toprağın üzerine çıkartacak, yeşertecek, boyunu uzatacak şey -tıpkı bir tohumda olduğu gibi- insandır. Ama her tohum açmaz, büyümez, gelişmez... Burası da insansız kaldığı vakit, ıssız bir çöle, tekinsiz bir mezarlığa, yaşlı bir ormana dönebilir. Bana kalırsa içinde insanlar varken bile döne- bilir ama siz buna saçmalık diyorsunuz. Apartmanlar da saçmalayabilirler. Bence saçma diye bir şey yoktur. Saçma denilen şeyler, bu kelimeyi söyleyenin aklına yatkın değildirler, oysa onu düşünen kişiye gayet makul görünürler. Saçmalıktan ancak insanların hayal kurma yetileri kalmadığında bahsedilebilir. Bu sözcük yasaklanmalı, unutulmalı, unutturulmalı, alaya alınmalı veya tüm sözlüklerden çıkarılmalıdır. Asla, saçmayı savunduğumu düşünmeyin. Olmayan bir şeyi savunmam ben. Artık gitmeliyim, yaşlı adamla karşılaşmak istemiyorum. Yarın cenazede görüşürüz." diyerek hızla merdivenlere yöneldi ve bir kat aşağıda gözden yitti Gustav.

Çantaya tahammülü kalmamıştı. Yürürken kendisi hep ileride, çanta ise mutlaka geride kalıyor, onu yavaşlatıyordu. Tek bileğe takılmış kelepçenin diğer halkası gibi aşağıda sallanıyordu çanta. Gustav biraz hızlı yürümeye kalksın bacağına çarpıyor, bazen bacaklarının arasına dolanıyordu. İnsanların da bacaklarına çarpıyor, duvarlara sürtünüyor, yere düşüyor, tekerleniyor, dar yerlere sıkışıyor, geniş yerlerde fütursuzca uçmaya kalkarak Gustav'ın bileğini burkuyordu. Bunlar yetmezmiş gibi kapanıyordu da. Kapanması yetmezmiş gibi Gustav'ı içine hapsediyordu. İçine hapsettiği yetmezmiş gibi Gustav'ı hiçbir felaketten -hatırlayınız ölümden bile- korumuyordu. Ölümden korumadığı gibi, bunun birçok kez gerçekleşmesine de izin vermişti. Gustav'ı birçok kez öldürdüğü gibi başkalarını da öldürmüştü. Başkalarını öldürdüğü yetmezmiş gibi bu cesetleri içine sığdıramamış ve birini dışarı, Gustav'ın ayaklarının dibine taşırıvermişti. Öldürdüklerine mukayyet olamadığı gibi kâğıtlara da mukayyet olamamıştı; onları cehennemin bilmem kaçıncı katına kadar taşıyıvermişti. Kâğıtları cehennemin bilmem kaçıncı katına taşıdığı gibi onları İblis'in görmesine de izin vermişti. İblis'e kâğıtları gösterdiği halde yaşlı adama bir kartpostal yollayamamıştı. Yaşlı adama kartpostal yollayamadığı gibi yerini de söyleyememişti. Yaşlı adamın yerini söyleyemediği gibi apartmanın doğru adresini de zar zor doğrultabilmişti. Apartmanın doğru adresini hemen vermediği gibi bir an önce sabah olmasına da izin vermiyordu. Bir an önce sabah olmadığı gibi bir an önce cenaze de başlamıyordu. Bir an önce cenaze başlamadığı gibi Gustav'ın delirdiğinden şüphe etmesini engelleyemiyordu. Gustav'ı bu şüpheyle baş başa bıraktığı gibi kendisi hep aşağıda, bacak hizasında kalıyordu. Ve nerede durursa dursun, Gustav'a olta atıyordu. Yem geçirmediği kancasını Gustav'ın beynine geçiriyor ve kendine doğru barbarca çekiyordu.

Gustav bu çantadan, kendi iradesiyle dökülen cansız saç telinden kurtulduğu gibi kolayca kurtulabilmek istiyordu. Bunun

için cenazeyi bekleyip delirmediğini kendine kanıtlayacak ve kalbine huzurun sızmasıyla, aklının berraklaşmasıyla birlikte kime ait olduğu belli olmayan bu çantayı mümkünse hiçbir insanın bulup alamayacağı bir yere -veya yerden- fırlatacak, ancak o zaman arabasının ve kimliğinin peşine düşecek, bugünü bir daha anımsamak istemediği için de aklını bu çantaya hapseden olayın iç yüzünü asla araştırmayacaktı. Hatta polise ve doktora gitmemesinin sebebi de buydu. Bugün bir şey olmuştu; yarın her şeyi doğru yerde taşıdığında -örneğin kanı Gustav'ı, bir yağmur gibi yağarak veya bir şelale gibi akarak takip etmeyecekti; yüreği ağzında gezmeyecekti; vücudundaki tüm tüyler, mıknatısa yapışan demir tozları gibi belli bir noktada kümelenmeyecekti; nefes almak için sürekli havadaki bir uçağın içinde olması gerekmeyecekti; yemek yiyebilmek için mutfakta yaşaması gerekmeyecekti; konuşabilmek için, konuşmak istediği anda bir plak çalmak zorunda kalmayacaktı, plak döndükçe sesinin çıkabileceği doğru değildi; görmek için, görmek istediği şeye arkasını dönmesi söz konusu değildi; iyi duyabilmek için sürekli çamaşır yıkayıp sermesi gerekmiyordu- bugün yaşadıklarının, başına gelenlerin hiçbir önemi kalmayacaktı. Çünkü hayatın kendisi kısa olmasına rağmen bazen öyle uzun günler, insana hiç sona ermeyecekmiş, adını değiştirmeyecekmiş gibi gelen günler olur ki bu günler unutulmazlarsa yaşamak daha da zor bir iş haline gelir. Bazı günleri, sadece vakit geçsin, bizi daha güzel bir güne taşısın diye yaşamak gerekir. Neyle olursa olsun, ölmemek için birtakım hareketler yaparak; burnunu sıkarak, şarkı söyleyerek, çimenleri ezerek, uyuyarak, saatlerce, belki yirmi dört saat aynı noktaya bakarak, odağı o noktanın üzerinden kaydırmamaya çalışarak...

Bugün, Gustav için, istediği gibi geçmediğine üzülünmeyecek bir gündü. Yarın her şey normale döndüğünde bugünün hiçbir önemi kalmayacaktı. Hatta yarının, istediği gibi geçmese bile normale dönmesi için bugün gibi birkaç günü daha feda etmeye razıydı. O yüzden işler yarın düzelmese de olurdu. Bir

gün düzelmeliydi; çanta olmadan da yürüyebildiği gün, çantaya bağımlı halde geçirdiği bu asalak günlerin hiçbir önemi kalmayacaktı. Tıpkı acıları hesaplamakta olduğu gibi; insan, aklına geldiğinde veya çekerken acılarını ölçer. Ne kadar derindirler ve insan acının başını tutup yüreğinin dışına çıkarmak için onu çekmeye başladığında, bir yılan gibi sürünüp durur acısı yüreğinin üstünde. Yılan oradan, dışarı doğru ne kadar çekersen çek, hiç tam anlamıyla çıkmayacak, bir türlü kuyruğuna ulaşılamayacakmış gibi gelir. Zaten acı çeken insanların, en azından böyle hisseden insanların, Gustav'ın feda ettiği bugün olduğu gibi geçirdikleri acı dolu günler içinde hissettikleri bir başka şey de o yılanın yürekten atılamadığı gibi üstüne bir de yüreğe çöreklendiğidir. Belki bir yılanı, onun kuyruğunu ısırmış başka bir yılan, onu da başka bir yılan izlemiş ve yürekte de yavruları kalmıştır. Ama acı çekmediğiniz bir gün sayacak hiçbir yılan, toplayacak hiçbir acı ve bu acıyı kâğıt üzerinde de gösterebileceğiniz hiçbir rakam bulamazsınız. İşte o gün geldiğinde, sonsuz yılanın[8] -çağırmaktan korktuğum tek yılan olan Endless Snake'in[9]- acının ta kendisi olduğunu ama yeni bir günün onu sonlandırmak, ortadan kaldırmak için karanlığın içinden sıyrılıp gözbebeklerinize doğru ışıdığını anlarsınız. Şimdi olmayan bir acıyı, ne kadar büyük olursa olsun, hesaplayamazsınız. Gustav buna güveniyordu. Yarın güneşin farklı bir renkte doğacağını, gökyüzünden düşen yıldırımların, mutluluğun bulunduğu yerleri mimleyeceklerini; Tanrı'nın, insanlarda olduğu gibi bir yüzü olmasa da gülümseyeceğini, doğanın masal anlatmayı bitirip gerçeklerden konuşmaya başlayacağını, bu kez bir yolun kendisini doğru bir yere götüreceğini umuyordu. Dünyada en az bir kişinin mutlu olacağından emindi; o gün geldiğinde mutlu olacağından emindi. Kendisiyle birlikte birini daha mutlu etmek isterdi ama biliyordu ki aynı yol bile olsa yollar, hiç kimseyi aynı yere götürmezlerdi.

---

8 "acı"

9 "acı"ya verdiği adlardan biri.

Bu düşünceler içinde yürürken bir köşe başında, bir adamla çarpıştı Gustav. İkisi de hızlı yürüyorlardı ve çarptıkları şeyin bir insan olduğunu anlamak için yere düşüp birbirlerinin yüzlerine bakmaları gerekti. Çarpışan adam bir an duvara tosladığını sanmış ve kafası kanıyor mu diye elini alnında, saçlarının arasında, yanaklarında gezdirmişti. Bir şey olmadığını anlayınca Gustav'a bakarak gülmeye başladı ama çarpışan adamın yüzüne bakmakta olan Gustav'ın yüzünde hiçbir kas hareket etmiyordu, donup kalmış gibiydi.

Çarpışan adam Gustav'ın şoka girdiğini düşündü ve toparlanarak ellerinden kuvvet aldı, ayağa dikilip hızla Gustav'ın yanına gitti.

"İyi misiniz?" diye sordu.

Elini Gustav'a uzatarak onu da ayağa kaldırmak istedi ama sorusuna da eline de bir karşılık gelmedi.

Gustav'ın çantası, adamla çarpıştığı sırada elinden düşmüş, birkaç takla atarak bir mazgalın üzerinde durabilmişti. Ne var ki kapağı kapanmıştı ve Gustav, düştüğü yere doğru yaklaşanları kovmak için çantanın içinde bekliyor, kovabileceğini sanıp gülünç el kol hareketleri yapıyordu.

Çarpışan adam Gustav'ın tepkisiz kalmasından bir an olağanüstü derecede korkup yanından uzaklaştı. Neden caddenin kenarında, her an uykuya dalacakmış gibi eğik bekleyen bir adamın durduğunu anlamak için birkaç kişi Gustav'ın başına toplaşır ve ona seslenirken, uyanık bir tanesi çantaya yaklaştı. Gustav'ın onu kovduğunu görmüyordu ve kimseye fark ettirmeden eline aldığı çantayı hızla inceledikten sonra içinde daha ilginç şeylerin olabileceğini düşündü. Şimdiye kadar kimse onu geri istemediğine göre, kim bilir belki şimdiden sonra geri isteyen de olmazdı. Gustav'ın salladığı yumruklar yüzünü morartamıyor, tekmeleri derisini acıtamıyor, ikazları ve tehditleri kulaklarından içeri giremiyordu.

Yerde yatan adamın başında toplanan kalabalıktan birkaç adım uzaklaştıktan sonra, çantanın taşımaya değip değmeyeceğini öğrenmek için kapağını açmaya karar verdi. Gustav'ın başındakiler ise aralarında bir tartışmaya girişmişlerdi. Biri, ambulans çağırma taraftarıyken, diğeri öldüğünü ileri sürüyordu. Öldüğünü ileri sürene sert bir yanıt gecikmeden geliyordu; ölseydi yerde yatıyor olurdu. Demek hâlâ, eğik de olsa oturuyor da olsa dik durabilecek gücü vardı. Biri kaldırıp sakin bir yere götürmeyi teklif etti, diğeri ise ne hali varsa görmesini söyleyip sinirlendi. Biri neden kaskatı kesildiğini sordu, diğerleri doktor olmadıklarını ve kesin bir şey söyleyemeyeceklerini belirttiler. Biri doktor çağırmak istedi ve doktor lafına sinirlenen Gustav içeriden çantayı kapan adama daha sert yumruklar savurmaya başladı.

Uyanık adam çantayı, kalabalığın birkaç adım ötesinde park halinde bekleyen arabanın arkasına koyarak etrafa bir göz gezdirdi. Kimsenin kendisine bakmadığından emin olduktan sonra çantanın kapağını usulca açtı. Çantanın içinde ne bulmayı umduğunu kendisi bile bilmiyordu ama ortada sahipsiz bir çanta bulunması hoşuna gitmişti. Bir erkeğin, doğum esnasında kadının önünde beklemesi ve ıkınmalar sırasında doğacak bebeğin yüzünü iyice merak etmesi gibi merak ediyordu içinden çıkacak şeyi. Çok para olsa ne iyi olurdu, hemen birkaç demet alır ve ceketinin iç cebine koyar, çantayı da polise teslim ederdi.

Çantanın kapakları açıldığı anda Gustav bağırmaya başladı:

"Çantam! Çantamı bırak!" Çantayı ilk kez sahiplenmişti.

Uyanık adam bunları duymadı, çünkü o sırada kapağı sonuna kadar açmayı bitirememişti. Sonuna kadar açtığında ise Gustav'ın kulak tırmalayan sesini duyarak irkildi. Bomboş bir çantaydı işte. Sahibi de yakınlarda olmalıydı. İçinde bir tane küp şeker, kırılmış bir yumurta, bir kumarhane pulu, bir kitap, bir toz tanesi bulmaya bile razıydı ama gövdesiyle önünü kapattığı ışığın bıraktığı gölgeden başka hiçbir şey yoktu.

"Kapatma! Sakın kapatma!" diye bağırıyordu Gustav.

Uyanık adam, herhangi bir açıklaması olmayan bir takım sebepler yüzünden çantayı hemen kulbundan tuttu ve sahibinin ricasını kırmayarak kapatmadan koşmaya başladı. Gustav da peşinden koşuyordu. Başındaki kalabalık aniden ayaklanmasına bir anlam verememiş ve dağılmıştı.

Uyanık adamın bildiği, Gustav'ınsa ilk kez gördüğü yerlerde koşmaya başladılar. Aralarındaki mesafeyi açmamak için Gustav uyanık adamdan daha hızlı koşmaya çalışıyor, belli ki onun kadar hızlı da koşamıyordu. Bu eksiği konuşarak kapatmaya çalışıyordu:

"Size bir şey yapmayacağım. Sadece biraz daha yavaş koşun." diye rica etti Gustav.

Önünde koşup duran adama sesini duyurabilmek için bağırmak zorundaydı. Başkalarının da duyduğundan emindi bu yüksek sesi fakat kimse koşularına karışmıyor, öndeki adamı durdurmaya çalışmıyordu.

"Nereye gidiyorsunuz? Söyleyin bana!" diyordu Gustav.

Uyanık adam bunun üzerine kafasını arkaya çevirdi ve çantanın sahibinin nasıl göründüğüne baktı: "Siyahlar içindeki bu adamın bomboş bir çantanın peşinden koşmasının nedeni ne olabilir?" diye düşündü. Bir şeye takılıp düşmemek için hemen önüne baktı ve oldukça kibar görünen bu yavaş adama cevap verme zahmetine girdi:

"Sizin beni bulamayacağınız bir yere gitmeye çalışıyorum!"

"Neden gidiyorsunuz? Tamam, siz gidin ama lütfen çantayı bırakın. Sizi bulmasam da olur." diye bağırdı Gustav.

Gerçekte, uyanık adamın bu çantaya veya içindekilere pek ihtiyacı yoktu. Sadece kapalı şeylerin içinden ne çıkacağını çok merak eden biriydi, biraz da gururluydu; kendine bir takım kurallar koyar ve bunlara uymadığında kendi kendini yenilgiye uğrattığı için sanki dünyadaki herkese ve her şeye yenilmiş

gibi; esfel-i safilin[10] gibi hissederdi. Çantayı sahibine bırakırsa büyük bir yenilgi almış olacaktı Bomboş bir çanta, içini doldurmak için yanında taşıyor olsa bile büyük bir kayıp değildi sahibi için. Ama onun kimseye görünmeden bu nesneye yaklaşması ve yeterince yaklaştıktan sonra da tüm donanımını bir kenara bırakıp, bir hırsız gibi, bir dilenci gibi onu çalmak isteyip de çalamaması; kendini hırsız ve dilenci mertebesine düşürüp de çantanın sahibi tarafından bu mertebenin basamaklarından süpürülmesi, daha aşağılara düşmesi demek olacaktı.

Sahibinin neredeyse yarım dakika boyunca unuttuğu, görmezden geldiği, sahiplenmediği veya kaçtığı bu çantayı, kalabalığın arasında fark eden tek kişi olduğu için onun yeni sahibi olması gerektiğini bile geçirmişti aklından. Ne bir çantaya -özellikle de bomboş olanına- ne de bir çanta dolusu paraya, mücevhere ihtiyacı vardı uyanık adamın. Ama uyanıktı; herkes sahibinin başındayken, o peşinden sahibini koşturacak çantanın başında durmamış mıydı? Birkaç dakika ilerisini de olsa, geleceği görebilen tek kişiydi o kalabalığın içinde.

"Daha fazla gelmeyin, çantanıza iyi bakacağım."

"Neden bir çantaya iyi bakmakla uğraşasınız? Bana verin, sahibi olduğum için iyi bakmam gerekmiyor. Neden çantayla vakit kaybetmek ister ki bir insan?"

Uyanık adam arkasından bağıran sesi kesik kesik duyuyordu ve daha iyi duyabilmek, hem daha az yorulmak için yavaşladı:

"Peşimi bırakın."

Bu iki adamı gören herkes, kibar konuşmalarından dolayı, yaşanan şeyi bir oyun sanıyor ve gülüp geçiyordu.

"Sizi takip etmiyorum, çantayı takip ediyorum." diye bağırdı Gustav, uzun konuşmamaya gayret ediyordu nefesi kesilmesin diye.

---

[10] "aşağıların aşağısı"

"Çantanızı bırakmayacağım. İkimizi de yoruyorsunuz. Düşün peşimden, bırakın gideyim."

"Benden korkmuyorsanız polislerden de mi korkmuyorsunuz?"

"Onlara sizin hırsız olduğunuzu, çantamı çalmak için her şeyi yapabileceğinizi söylerim. Bomboş bir çantanız var, içinde sizin olduğunu kanıtlayan hiçbir şey yok!"

"Var ama anlatsam inanır mısınız bilmem!"

"Sizi daha fazla dinleyemeyeceğim."

"Onu bırakırsanız size tüm paramı veririm."

"Para istemiyorum."

"Yeni bir çanta alırım."

"Çanta da istemiyorum."

"Ne istiyorsunuz peki benden?"

"Peşimi bırakmanızı. Daha ne kadar koşabilirim bilmem."

"Ben de yoruldum ve o çantaya ihtiyacım var."

"Peşimi bırakırsanız ben size yenisini alacağıma söz veririm."

"Çaldığınız çantaya ihtiyacım var, zaten benim olan çantaya; satın alınmayı bekleyen herhangi bir çantaya değil."

"Dediklerinizi anlayamadım? Haki çanta mı istediniz?"

"Hayır! Peşinizi bırakmayacağım. Nefesimi de boşuna tüketmeyeceğim. Polis görürsek birbirimizi şikâyet edelim, o zaman konuşuruz. Size de uygun mu?"

"Uygun!" diye bağırdı uyanık adam ve peşinden Gustav'ı da çeşitli sokaklar arasında kıvrandırmaya devam etti.

Sustuktan birkaç dakika sonra uyanık adam yavaşladı, Gustav da yavaşladı; aralarındaki mesafeyi korumak için farkında

olmadan hızını uyanık adamın hızına ayarlıyordu. Dakikalar sonra ise yürüyorlardı.

Binalar seyrelmiş, yollar genişlemişti. İleride bir orman görünüyordu. Gustav şehirden ayrılmakta olduklarını anladıktan sonra adama seslenme ihtiyacı duydu. Çünkü geri nasıl döneceğini bilmiyordu. Elbet, cebindeki para bir taksiye binmeye yetiyordu ama buradan taksilerin geçeceği meçhuldü.

"Gece oluyor, ormandan korkmuyor musunuz?"

"Orası orman değil mezarlık. İkisinden de korkmuyorum."

Gustav mezarlığı bulduğu için bir an sevinmişti, kimseye bir adres vermediği halde yarın sabah gitmek istediği yerdi burası.

"Başka mezarlık var mı bu şehirde?" diye sordu uyanık adama.

"Hayır, sadece bu mezarlık var."

"Yarın sabah buraya gelmem, çantayı da yanımda getirrmem gerekiyor. Ne zaman bırakacaksınız onu?"

"Bırakmayacağım. İsterseniz bu gece burada kalalım, yarın tekrar yol yapmak zorunda kalmazsınız?"

"Şehre dönelim, bir otelde kalırız, isterseniz sizin konuğunuz olayım? Kalacak yerim yok bu şehirde."

"Hem kalacak yeriniz yok hem de fazla seçicisiniz. Beggars can't be choosers.[11] Kalalım bu mezarlıkta."

"Sizin bir eviniz yok mu?"

"Var."

"Neden evinize gitmiyorsunuz?"

"Güzel soru. Canım istemiyor."

---

[11] "Misafir umduğunu değil bulduğunu yer."

Gustav uyanık adamın çantayı bırakmak niyetinde olmadığını geç de olsa kabul etti. Yoldan birkaç dakika arayla karşılıklı arabalar geçiyordu. Onların önüne düşmemek için yolun kenarında, taşlara basıp dengelerini kaybedip toparlanmakla geçen zor bir yürüyüş yapıyorlardı. Gustav asfalta çıktı ve ivedilikle arkasından bir araba gelip gelmediğini kontrol etti. En az bir kilometrelik mesafede arkasından gelen bir araba yoktu ve araba ne kadar hızlı gelirse gelsin, eğer kendisi yeterince hızlı koşabilirse uyanık adamı yakalayabilir, sırtına atlayıp onu yere devirebilirdi.

Koşarken ses çıkmaması için ayakkabılarını çıkardı ve yürümekte olan uyanık adamın arkasından koşmaya başladı. Uyanık adam sadece kendisinin duyduğu bir ıslık tutturmuş, yürürken epey eğleniyordu. Bir an çıtırtı gibi, yakınlarda bir şeyin kıpırdadığına işaret eden bir ses işittiğini sandıysa da aldırış etmedi. Gustav bundan faydalanıp uyanık adamın sırtına atladı; kollarını onun boğazına dolayarak yere devirdi ve yere yuvarlanırken taşların, üzerlerine kırımsa gibi yağdığını zannettiler.

Uyanık adam "Ne yapıyorsun sen?" diye bağırıyor, sımsıkı tuttuğu çantayı bırakmamak için var gücüyle kendine doğru asılıyordu. Gustav çantayı çekmeyi bıraktı, bir an sersemleyen uyanık adamın göğsüne oturdu.

"Lütfen oradan iner misiniz!" diye bağırıyordu bu kez uyanık adam.

"Siz başkasına ait bir çantayı sahiplenmekte beis görmüyorsunuz, ben neden başkasının olan bedenin üstüne oturmayayım? Asıl siz, lütfen çantamı bana bırakın."

Her ne kadar "çantam" dese de içinden o çantaya küfürler yağdırıyor ve asla kendini bu çantanın gerçek sahibiymiş gibi hissedemiyordu.

"O sizin çantanız değil!" diye bağırdı uyanık adam.

"Uyanın, rüyada değilsiniz." dedi Gustav sinirlenerek.

"Sizin değil çünkü benim." dedi uyanık adam, yorulmuştu, nefes alamıyordu.

"Mahsus mu yapıyorsunuz bunu?" diye sordu Gustav. Hiç olmadığı kadar ciddiydi.

"Benim." derken nefes alamadı uyanık adam.

"Bir delinin göğsüne oturamam ben." diyerek ellerini uyanık adamın yakasından çekti Gustav, "Zaten küçücüksünüz." dedi, "Her an düşürecek gibi duruyorsunuz beni üstünüzden. Gidin. Gidin, ciddi söylüyorum. Öyle bakmayın suratıma, kalkın ve gidin. Hikâyemi kaç sayfadır anlatıyorum, tekrar etmeye gerek yok bu çantayla aramdaki ilişkiyi. Bu ilişkiye rağmen beni çantasız bırakıp gidiyorsanız gidin. Hiç durmayın. Onun çantasıymış! Ben neden gidip birinin evini, arabasını, şapkasını sahiplenmiyorum sanki? O sizin çantanızsa siz de benim kölemsiniz. Nasıl karşı çıkabilirsiniz buna?

Nereye gidiyorsunuz? Peşinizi bırakacağımı mı sandınız? Rica etsem yarın yaşlı adamın cenazesine gider misiniz? Siz gitmezseniz ben de gidemem. Gitmezsem nasıl emin olurum delirmediğimden? Bana delirmediğimi söyleyebilir misiniz? Söyleyin hadi, yolumuz kısa değil. Başka nelerden konuşacağız sanki. Kendi çantasıymış! Eminim aşk hayatınız mükemmeldir. Kadınlara kim bilir ne yalanlar atıyorsunuz? Bana da öğretir misiniz yalan atmayı? Ben hayal kurarım, tabii, siz biraz soluk alıp verin. Çok acıtmadım ya göğsünüzü? Siz de hak ettiniz ama! Bir erkek olduğumu hatırlarım, kadın olsaydım başka şeyler yapardım size. Hayal kurarım, hayaller yalan olabilirler mi? Onların hepsinin gerçekleşme ihtimali vardır ve gerçekleşme ihtimali olan bir şeye 'yalan' derseniz, geleceği ve hatta zamanı da yalanlamış olursunuz. Her şey hakkında yalan söylenebilmesi ne kötü... İnsan çok iyi hatırladığı geçmişi hakkında bile yalan söyler, geçmiş kadar kesin olan bir şeyin üzerine bile yalandan bir hayat kurar. Yalan söylemeyi beceremeyenlerin bir hayatları olmaz. Neden insanların ruhlarını da sevebileceğimizi

iddia ederiz biliyor musunuz? Çünkü insan anlattıkları değil; anlatmadıklarıdır. Geçmişi hakkında neredeyse her şeyi içine döker. İnsan, kendini ancak kendi içine inşa edebilir. Bizim gördüğümüz, duyduğumuz, tanıdığımız, olsa olsa onun kanalizasyon kanalından, çöplüğünden başka bir şey değildir. İçimde kim bilir nasıl güzel bir kent vardır. Typhainé de benim kentime taşınmıştır. Evini nasıl güzel döşemiştir. Dört bir yandan, hoparlörlerle beni sevdiğini bağırır. Oysa bize doğruyu söyleyemez kimse, ancak teselli verebilir. Teselli, inanılabilecek tek güzel yalandır. Geç kaldığını mı söylüyorsunuz yalan atmayı öğrenemediğim için? Geçmedi mi göğsünüz? Biraz oturalım isterseniz, soluklanın. Yapmayın canım, o kadar da ağır değilim. Hayır, ben şişman biri değilim, siz fazla zayıfsınız. Kimse yemek yapmıyor mu size? Belki siz de evlenmelisiniz. Yaşlı adam da ölmeden önce, evlenmek istediğini anlatıyordu bana. Biliyor musunuz, şimdi evine getirmişlerdir onu. Yüzünün bütün renkleri solmuştur artık. Gözlerini ben kapadım biliyor musunuz, öldüğünde açıktı gözleri. Onu sanki bir sisin içine yolladım ve ardından bu dünyanın kapısını kapattım. Bedeni soğumuştur, daha önce yanımda hiç kimse ölmemişti, ölen birini görmemiştim. Bunları görünce ölümün bir ok yağmuru gibi yere indiğini ve gezinmekte, oturmakta, uyumakta, sevişmekte olan herhangi birine isabet edebileceğini anlıyorsunuz. Her an yağıyor, ölünün gerisinde kalanların gözyaşlarına bakın inanmazsanız. Yarın yaşlı adam için kaç kişi ağlayacak... Ben de ağlamalı mıyım sizce? Ağlamak beni daha üzgün yapar mı? Öldüğü için bundan daha fazla üzülmeli miyim? Üzgün olmak onu sevdiğimi gösteren tek belirti midir? Birini özlediğimi ondan ayrılarak gösteremez miyim? Onu sevdiğimi, ondan kaçarak gösteremez miyim? Ben âşık ve yalnız bir adamım. Ama yalnızlığımın, 'o'nun dışında kimseyle birlikte olmadığımın bir göstergesi olduğunu unutmayınız. Yalnızlık bazen, insanın kendini başka biri için biriktirmesidir. Değil mi? Katılıyor musunuz bana, sizin de aynı fikirde olmanız ne güzel. Su içmek için bile onun damla damla

akmasını ve içeceğiniz kabı doldurmasını beklersiniz. Daha gelmedik mi? Nereye gidiyoruz? Beni bir otele bırakır mısınız?"

"Çantayı istemiyor musunuz?"

"Başkasının çantasını neden isteyeyim?" diye sordu Gustav kayıtsızca.

"Sizin çantanız olduğunu iddia ediyordunuz?"

"Siz de kendi çantanız olduğunu söylediniz!"

"Yani bu ikimizin çantası mı?" diye sordu uyanık adam hayretle.

"Yarına kadar öyle olabilir." dedi Gustav teslim olarak.

"Yarından sonra?"

"Yarından sonra bu çantanın hiçbir önemi kalmayacak."

"Neden öyle konuşuyorsunuz? Oldukça da büyük bir çanta, içine bir sürü kâğıt sığar. Atmayacaksınız ya onu? Size verirsem tabii..."

"Atmak istiyorum. Cayır cayır yanışını seyretmek ve ondan sonsuza kadar kurtulmak istiyorum. Beni dişlerinin arasına alıp öğüten, yutan, midesine indiren bu hapishanenin yıkılışını görmek için can atıyorum. Onu havaya uçurmak için can atıyorum."

"Neden bu kadar nefret ediyorsunuz bu çantadan?"

"Çünkü o, delirdiğimin kanıtı olabilir."

"O zaman kanıtı yok et! Kanıtı yok edersen nasıl kanıtlayacaksın?" diye sabırsızlıkla sordu uyanık adam.

"Bu dediğin aklıma Tanrı'yı getirdi. Tanrı'nın kanıtı olarak insanı. İnsanı yok edersen Tanrı'yı nasıl kanıtlarsın, kanıtı gösterecek kimse olmazsa nasıl kanıtlanır varlığı, bir şeyi kanıtlamak için başka bir şey yaratmak zorunda kalırsın. Yani bu çanta benim deliliğimi kanıtlamak için uydurduğum bir şey mi diyorsun? Kendime itiraf edemiyorum aklımda bir sorun olduğunu

ve bir şey uyduruyorum, alışmaya çalışıyorum bu fikre. Yavaş yavaş delirtiyorum kendimi. İnsan bunu neden yapamasın? Neden kendini bilerek ve isteyerek yavaş yavaş delirtemesin? Yapan var mıdır? Bunu neden isteyeyim? Kaçtığım bir şey olmalı. Bu çanta saklanmak için yeterince büyük görünmese de içinde kozmos var. Kanıtı yok etmeye gücüm yetiyorsa -ki gördüğün gibi ben yapmasam sen yapacaksın bunu- onun neyi kanıtladığını doğru anlayacak kişilere göstereyim önce. O yüzden yarına kadar yok etmeyelim bu çantayı."

"Ben buradan ayrılmak zorundayım." diyerek biraz bekledi ve düşündü uyanık adam.

Gustav da durmuştu, sonra devam etti: "Aslında değilim, yalan söylüyorum. Kendi kendini delirten birinin konuşmalarını dinlemek dışında yapacak daha iyi bir şeyim var mı? Var. Hem de yok. Bil bakalım hangisi yalan? Bilip bilememen gerçeği değiştirmiyor ki. Gerçek değişmediği için geriye kalan tüm ihtimaller arasından bir yalan seçip söyleyebilirim. Yalan atmayı seviyorum evet. Evet, etrafımda bir sürü kadın var. Sırası gelince bazılarından kurtulmam gerekiyor ama hâlâ hangisi, sonradan kurtulmak istemeyeceğim kadına dönüşür, baştan kestiremiyorum. Sanırım sonunda hepsinden kurtulmak istiyorum. Bunu neden istediğimi de bilmiyorum. Belki etrafta bu kadar çok kadın olduğu içindir. Erkekler olarak, onlara bu kadar muhtaç olduğumuz için gizlice nefret ediyor ve bu nefrete rağmen sürekli seviyor taklidi yapmaktan yorulduğumuz için onları da aynı yorgunlukla cezalandırmak istiyoruzdur. Onlar hakkında sürekli düşünebilirim, bazen işimi yapamadığım, kendimi bir türlü onların hayallerinden kurtaramadığım ve bir düş dünyasında yaşadığım oluyor. Bir erkeğin yanında bulunmadığı kadını başka bir erkek, düşlerinde yalnız bırakmıyor. Kadınlar asla yalnız kalmazlar. Onların yalnızlık olarak düşündükleri şey bir erkeğin suskunluğudur. Gerçekten hoşlandığım kadınlardan uzak durmaya çalışıyorum. Bana bu zevki yaşattıkları için -âşık olmayı, heyecanı, kalp çarpıntısını, masumiyeti- onları bundan

asla haberdar etmeyerek cezalandırıyorum. Âşıklarının sayısını bir tane eksik hesaplasınlar ve mutsuz olsunlar, daha yok mu diye üzülsünler içten içe. Encore![12] Kesinlikle karşılık vermeyeceğim onlara. Erkekler hep, kadınlardan öğrendikleri üzere yaşarlar. Bana bu derece acımasız olmayı ilk sevgilim öğretti. Bugün âşık olduğum kadın, dünya üzerinde acımayacağım tek kadındır! Gözümü kırpmadan öldürebileceğim tek kişidir. Aşk duygusunu tanımaya çalışırken yanlış bir şey yaşar ve bunun doğrusunu öğrenmeyi akıl etmez, beklemezsek böyle oluyor işte. Artık aşkımı göstermenin tek yolu acımasızlık. Ben onun güzelliğini överken o bana hakaret ediyor; neden bu kadar kaba davranıyormuşum, bu küfürleri nereden buluyormuşum? En sonunda ilham kaynağımın kendisi olduğunu itiraf ediyorum ve yüzüme elini biraz hızlıca bastırıyor, parmaklarındaki güvez rujun izi kalıyor yanağımda, silsem de geçmiyor, onlar da tokatla öpücüğü birbirine karıştırmıyorlar mı sizce?"

Ama Gustav adamı dinlememişti. Canı, gittikçe daha çok sıkılıyordu, vakit çok zor geçtiği için her şeyi yapabilirdi; uyanık adamı sabaha kadar dinleyebilirdi, sabaha kadar onu dinlemek yerine durmadan yürüyebilirdi, nefes alıp verişini dinlerdi bir müzik gibi, bir kadına gidebilirdi, durmadan bir şeyler yiyebilirdi, insan yaşamak için ne yapar? Hepsini, hepsinden en az birini yapabilirdi yaşamak için.

Yaşamı katlanılmaz kılan tek şey belirsizliktir. Aslında çoktan doktora gitmesi gerekirdi Gustav'ın, en azından polislere şikâyette bulunması gerekirdi eşyasına ve kimliğine kavuşabilmek için. Bir soyadı vardı, neydi o? Çanta kapanırken ilk başlarda ismini hatırlamakta bile güçlük çekmişti ve içinden hep adının "A" harfi ile başladığını söylemek gelmişti. Sadece "A." diye cevap vermek istiyordu ismini soranlara: Alfabenin ilk harfi, Bay A. "Siz en çok hangi harfi seversiniz? Bay G. olabilirim.", "Üzgünüm, çanta birazdan kapanacak, hangi harftesiniz,

12 "Daha!"

tamam; ben Bay S.", "Yunan olsaydım ismimi hatırlayamayacaktım görüyor musunuz? İyi ki Yunanistan'da değilim. Burası neresi?", "Ben, Bay ABCÇDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ.", "Fark etmez, en sevdiğiniz harf uygun benim için."

Bugün hiçbir şey düşünememişti Gustav. Bir gün önce olsa adını sarsılmaz bir kesinlikle, kekelemeden, tereddüt etmeksizin, bir kerede söylerdi. Uyanık adamın bir şeyler yapmasını beklerken -çünkü ağzı sürekli kıpırdıyordu, Gustav'a bir şeyler anlatıyor olmalıydı ve o yürümediği için Gustav da hareket etmiyor, adını düşünüyordu- insanın kendi adını bilememesi ve yeni bir isim bulmakta güçlük çekip -daha doğrusu hangi ismi seçeceği konusunda kararsız kalıp- kendine bir harflik kısaltma bulması -ki onda da kararsız kalıp Bay Alfabe olmaya özenmişti- nihayet garip gelmişti Gustav'a.

Kendi adı hakkında bile kesin bir bilgiye ulaşamamasını garipsedi. O ad nerede duruyordu; çantaya girmek, onu bulup ezberlemek, bir kâğıda yazmak istiyordu. Biraz düşündü, uyanık adam kendi kendine konuşmaya devam ederken hafızasını yokladı ve hafızasının, kuruyan bir yaprak gibi aklından kopup düştüğünü, bu hatırlama çabaları sırasında çatırdayarak parçalara ayrıldığını, umutsuzluğun geniş ayakları altında çaresiz ezildiğini hissetti.

Kafasını tuttu, yuvarlak bir kafa. Acaba kafası daha büyük olsa, örneğin geriye doğru uzasa hafızada geriye gitmek mümkün olabilir miydi? Yoksa onu şeklinden dolayı dünyaya benzetip istediklerini hatırlamak için seksen gün dolaşmalı mıydı?

"Kafam neye benziyor?" diye sordu Gustav, elleriyle hâlâ yokluyordu şeklini. Uyanık adam Gustav'ın kendisine seslendiğini duymuş ama kendi kendine konuştuğu için uzaktaki sesi net duyamamıştı:

"Ne dediniz?" diye sordu Gustav'a.

"Kafam neye benziyor?"

"Kafaya benziyor kafanız."

"Kafalar neye benzerler?"

"Her kafa bir kafaya benzer."

"Yalan söyleyecek olsanız neye benzetirdiniz kafamı?"

"Gövdenizin üstünde bir kuş kafesi varmış gibi duruyor."

Bunun üzerine Gustav iki elinin başparmağını birbirine yapıştırarak elleriyle "w" oluşturdu ve bitiştirdiği dörder parmağı kanat gibi düşleyerek başından yukarı doğru yavaşça bir kuş uçurdu.

"Şimdi?" diye sordu uyanık adama.

"Kafesin kapağını açık bıraktığınız için içeriye başka bir kuş girdi."

"Şimdi?" diye sordu Gustav, aynı şekilde elleriyle bir kuş daha uçurarak.

"Yine kapatmadınız ki kapağı."

"Nerede olduğunu bulsam kapatacağım."

"Kafa sizin kafanız, pardon, yani kafes sizin kafesiniz. Durmayın kapatın, sabaha kadar kuş mu kovalayacaksınız burada?"

"Kapattım." dedi Gustav neşeyle, "Yani sizin kafanızla benim kafamın görüntüsü arasında hiçbir fark yok değil mi?"

"Kaba hatlarıyla benziyorlar, evet. Ama benim kafam mükemmeldir. Daha annemin karnındayken bir ressamın fırça darbelerine maruz kalmış ve tüm girintileri, çıkıntıları kesintisiz ve pürüzsüz bir hat halinde çizilmiş, düzelmiş, mükemmelleştirilmiş gibidir. Kafamı çok severim. Biliyor muydunuz, anladınız mı yoksa mükemmel görüntüsünden? Kafamı herkes çok beğenir. Kadınlar bayılırlar. Kafamı göğüslerinin arasına bastırmak için birbirleriyle yarışırlar. Onunla başka neler yapmak istediklerini söylesem aklınız durur. Ben bile duyduğumda şaşkınlıktan olduğum yere mıhlanıyorum. İlgilenmiyorsunuz

sanırım. Haklısınız, kafamdan size ne? Ama sizin kafanızdan da bana ne canım! Biraz daha uzun olsaymış sizden kaçarken uçağa binen sevgilinizi görmek için balerin gibi parmak ucunuza basarak birazcık yükselmeniz yetecekmiş. Uçağın camına yetişir gözleriniz. Kafaya bakın! Şu kafaya bir bakın. Evet, siz hanfendi! Ne kadar uzun bir kafa değil mi? Ben de öyle diyorum, siz gidin daha kısa kafası olan biriyle olun. Niye kızıyorsunuz? Ne kadar ayıp, sizin gibi bir hanfendiye yakıştıramadığım sözler. Sizi ancak kâbuslarımda göreceğim!" diye bağırıyordu uyanık adam, kadının arkasından. Gustav hâlâ kafasını inceliyordu ve başka bir şey sordu bu kez:

"Bir adınız var değil mi?"

"Tabii ki. Yoksa sizin yok mu? Yok, demeyin sakın, şuracıkta öldürürsünüz beni gülmekten."

"Yok."

Bu cevabın üzerine uyanık adam gülmeye başladı. Gustav neyin bu kadar komik olduğunu anlayamamıştı ama uyanık adam, söylediği son şeyi doğrulamak için gülmekten katılıyordu. O sırada geri geri gidip bir duvara tutundu ve boştaki eliyle karnını bastırdı. Birkaç kez hızla soluk alıp verdikten sonra tekrar kesintisiz bir gülme krizine tutuldu. Bütün gücünü gülmeye harcadığı için ayakta durmakta zorlanıyordu, bir duvara dayanmak yetmiyordu ve sırtı aşağı doğru kaymaya başladı. Bacaklarını bir makasın iki ucu gibi açtı, gömleğinin bir düğmesini ilikli olduğu yerden boşandırdı ve çantayı tutan elini bir yelpaze gibi göğsüne doğru sallamaya başladı. Çantayı bıraktığını fark ettiğinde onu Gustav'a doğru itti, neyse ki iterken kapağını yukarı doğru kaldırıp kapatmaya çalışmamıştı. Daha çok gülebilmek için her şeyden vazgeçmişti.

Uyanık adam gülmekten konuşamıyordu, Gustav bir süre çantayı alması için işaret vermesini bekledi ama uyanık adamın buna da gücü yoktu. Bu yüzden küçük adımlarla, çekinerek ilerleyip çantanın yanına yaklaştı. Uyanık adam kalbini tutuyordu,

Gustav'ı bu kadar yakında görünce sanki güldüğü şeyin gülünçlüğü de Gustav'ın yakından daha büyük görünen görüntüsü gibi büyümüştü. Daha çok gülmeye başladı ama artık güldüğü sadece yanaklarının gözlerine doğru toplaşmasından, ağlamasından, yüzündeki kızarıklıktan ve nefessiz kalmasından anlaşılıyordu. Boğazından bir hırlama duyuluyor; konuşmak istese de göğsü sıkışarak, kelimelerin oradan çıkmalarına izin vermiyordu.

Gustav'm kendisini korkuyla izlediğini fark ettiğinde iyi olduğunu anlatmak için başını salladı ve elinin tersiyle bir işaret yaptı Gustav'a. Uyanık adam çantayı tekrar kapmadan önce gitmesi gerektiğini anladı Gustav, bir yandan da oracıkta ölüp kalması ihtimali kurcalıyordu kafasını. Neyse ki bu uyanık adam dediğini yapacak -gülmekten ölmek, biraz önce verdiği bir söz olsa bile- verdiği sözde duracak birine benzemiyordu.

Uyanık adamı güldüğü yerde bırakıp çantayı kaparak hızla uzaklaştı. Uyanık adamın ona bir şaka yapıyor olduğundan, birazdan koşarak Gustav'ın yakasına yapışacağından -tıpkı Gustav'm yol kenarında ona yaptığı gibi- çantayı kapıp kaçacağından korktuğu için sürekli arkasını kontrol ediyordu.

Bir köşeyi dönene kadar uyanık adamın ayaklanıp ayaklanmadığını kontrol etti. Uyanık adam hâlâ gülmekle meşguldü, Gustav'ı çoktan unutmuştu, kafasını göğsünün üstünden kaldırmıyordu bile. Ama Gustav, uyanık adamın içinden otuza kadar saydığını, otuza gelince birden kalkıp koşmaya başlayacağını ve Tanrı esirgesin, bir amok koşucusu gibi durdurulamaz olacağını, çantayı ele geçirene kadar durmadan koşacağını, nihayet yıllar sonra bir gün Gustav'ın elinden onu koparıp alacağını düşünüyordu. Kesinlikle Gustav'm köşeyi dönmesini ve arkasına baktığında kendisinin ne kadar hızlı bir koşucu olduğunu görmemesini istiyordu. O kadar hızlı koşabiliyordu ki uyanık adam; bunu çok az kişi biliyordu ve evi madalyalarla doluydu. Zaten o kadar hızlı koşabildiği -ve kaçabildiği için- çekinmeden çanta hırsızlığı yapıyordu. Gustav köşeyi döndüğünde koşmaya başlarsa en fazla on metre ileride Gustav'ı enselerdi. En iyisi hiç

koşarak yorulmamak ve köşeyi dönünce görülen ilk kapıdan içeri girip saklanmak; kapıyı biraz aralık bırakıp uyanık adamın oradan geçtiğinden emin olmak ve gittiği yönün tam tersi yönde son sürat koşmaya başlamak, gerekiyorsa bir arabanın önüne atlayıp ondan yardım istemek, denk gelirse de taksi çevirmekti.

Uyanık adam o kadar hızlı koşuyordu ki Gustav'a göre, belki kapının arkasında onu gözetlemeye başladığında asla oradan geçtiğini göremeyecekti. Bir an bir parlama olacaktı Gustav'ın gözlerinin hizasında ve o an, o parıltı kanıtlayacaktı uyanık adamın koşarak kapının önünden geçtiğini. Uyanık adamı yakalamak imkânsızdı, ona yakalanmak ise kesin bir şeydi. Gustav eğer uyanık adam ışıktan da hızlı koşuyorsa bu kapının ardında kalan binaya yerleşmeye karar verdi.

Bunları saniyeler içinde düşündü Gustav. Biraz da adının soyadının ne olduğunu düşünmek istedi ama artık uyanık adam otuza kadar saymayı bitirmiş olmalıydı. Üstelik belki Gustav uyanık adamın hesapladığından daha hızlı yürümüştü, henüz yirmi dörde geldiğinde Gustav dönmüştü köşe başını ve gördüğü şeylerden hangilerinin kapı olduğunu bildiği halde her an uyanık adam tarafından yakalanmaktan korktuğu için hangisini ittirip içeri gireceğine karar verene kadar çoktan enseleneceğini düşünüyordu.

Birini ittiriyordu ki kapı açıldı. İçeriden birkaç kişi çıkmaya çalışıyordu, Gustav onlardan korkarak bir sonraki kapıya yöneldi. Kiremit rengi, ağır ve oldukça yüksek bir kapıydı. Omzuyla ittiriyordu ama kapı o kadar yavaş açılıyordu ki kapatması kolay olsa bile dışarıyı gözetlemek için ihtiyacı olan aralığı bırakması ve kapıyı o şekilde tutması -buna gerek olmasa da- onu yerinden söküp sırtında taşımak kadar zordu.

Bir sonraki kapıya yönelerek sonunda doğru bir seçim yaptı. Hemen açılan -aslında kapı zaten açıktı- ve kolayca "tıkırt"

diye bir ses çıkararak, zahmetsizce, kendiliğinden kapanan bir otomatik kapı.

Gustav uyanık adamın kendisini henüz yakalamamış olmasına çok sevinmiş, o sevinçle kapının kapanmasına aldırış etmemişti. Kapıyı açmaya yarayan bir kol göremeyince bir an paniğe kapıldı ve buraya hapsolduğunu sandı. Kapılardan bu koca çantayla geçmek zaten zorken, onları açmaya çalışmak da tam bir işkenceye dönüşüyordu. Üstelik bu çantayı bırakması gerektiğinde onu sırtından çıkardığı bir kazak gibi havaya fırlatamıyor, konacağı yeri önemsemezlik edemiyordu.

İnce hesaplar yaparak, çantayı dayadığı duvara adeta o çanta kadar yeni bir duvar daha örüyordu. Her seferinde duvarla çantanın kapağı arasındaki dik üçgenin açısına dikkat etmesi gerekiyordu. Doksan derece olmayan diğer alt açıyı kırk beş dereceye ayarlıyordu. Bazen otuz dereceye kadar düşürüyor ve çantanın biraz daha yayılmasına izin veriyordu, o alt açının on derecenin altına inmesinden çok korkuyor ve şimdi neden duvara dayadığını düşünüyordu, açık bir şekilde yere yaysa da olurdu.

Kapının camları da oldukça kalın olmalıydı, buzlu oldukları için dışarıda kimin nereye gittiği, gidenin, geçenin kim olduğu, kiminle birlikte yürüdüğü, giysilerinin ne renk olduğu, saçlarının uzunluğu gibi hiçbir şey fark edilmiyordu. Herkes ve her şey bir karartı halinde yansıyordu bu tarafa. Kapı, dışarıda kalan herkesin ve her şeyin görüntüsünü değiştiriyor; zamanın ve hareketin yasalarını kendine göre belirlediği için bu yasalara uymayanların -örneğin sabit duranların, kırmızı giyenlerin, kellerin, şapka takanların, köpeklerin, kedilerin, çocukların kapının önünden geçerkenki hızları ne olursa olsun buzlu camdan görünmüyorlardı- içeriden onları gözetlemek için bekleyenlere ulaşmalarına izin vermiyor, varlıklarının renklerini gizliyordu.

Bu işte kapının bir suçu yoktu, çünkü genelde kimse o kadar kalın bir camın ardından dışarıyı gözetlemeye gelmezdi: yuka-

rıda incecik, saydam ve açılarak gerçeğe dokunma imkânı da veren camlar varken bu buzlu camların ardına geçmek pek akıllıca değildi. Gustav hiç akıllıca olmadığını anladı. Çantayı yere yayarak bırakmış, kapıyı açabileceği bir yer arıyordu. Ne bir tokmak ne bir kulp ne bir düğme ne bir tel ne yazı ne bir işaret ne bir ses ne de bir seda vardı.

Yoksa onu bu kapıya yönelten ve burada kilitli kalmasını sağlayan da gülmekten ölüyor taklidi yapan o uyanık adam mıydı? Bundan şüphelenmesine gerek yoktu ama yine de aklına bu tip şeyler sık sık geliyordu.

Kapının açılmasını sağlayacak şeyi -veya yeri- bulabilmek için ellerini kapının üzerinde gezdiriyor ve dokunduğu yerleri bastırarak içeri doğru çökecek bir mekanizma, bir düğme bulmaya çalışıyordu. Yumruklayabilirdi de ama o zaman dışarıdan geçenler onu fark ederlerdi, bunlardan birinin uyanık adam olmayacağını kim garanti edebilirdi?

Bir çala kapıyla oyalandıktan sonra geri çekilip bakarak keşfetmeyi denedi. Kapıya ne kadar baktığını kimse bilmez: birinin -belli ki oraya Gustav'dan daha önce girmiş ve daha önceden de buraya girme ve dışarıya çıkma deneyimi olan birinin- binanın içinde kapıyı seyreden bir adam görmesine kadar kapıyı inceledi Gustav.

"İyi misiniz?" diye sordu yumuşak bir ses.

"Daha iyi olabilirim." diye yanıtladı Gustav arkasına dönmeden.

"Daha iyi olmanız için yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu aynı ses.

"Kapıyı açmama yardım edebilir misiniz?" diye sordu Gustav, ona doğru dönerek.

"Onu sizin için açabilirim bile." diyerek gülümsedi ve o güzel gülümsemesi yay şeklinde çizgiler halinde elmacık kemikleri-

nin üstünde ve gözlerinin çevresinde toplandı centilmen adamın.

Centilmen adam cebinden bir kart çıkarttı. Bir telefon kartı veya bir iskambil kartı kadar büyüktü. Onu duvara asılmış, telefona benzeyen fakat üstünde hiç tuş bulunmayan, makine olup olmadığı anlaşılmayan plastik kutunun üzerine tuttu. Kapının açılacağından emin bir şekilde gülümseyerek Gustav'a güvence verdi.

Lakin beklediği olmadı ve kartı yanlış yere tuttuğundan şüphelendi centilmen adam. Kutunun üzerinde gezdirmeye başladı kartı. Yine doğru yeri bulamazsa yanlış yere tuttuğu anlaşılmasın diye kutunun üzerinde hızlıca gezdirmeye başladı kartı.

Kartın plastik kutu üzerinde kayarken çıkardığı iç gıcıklayan sesler arasında bir an yabancı bir ses işittiler. Bu ses, kapının sıkıca tutunduğu yeri yukarıdan aşağıya kadar kat etmiş ve açılmasını sağlamıştı.

Centilmen adam kapı kendiliğinden aralandığında Gustav'ın gözlerinin içine bakarak kendi gözlerini değil, kapı karşısındaki başarısını gösteriyordu. Elini ileri doğru uzatmış ve avuç içini havaya bakacak şekilde açarak parmak uçlarına kadar germişti.

Gustav'ın bu centilmen adamın ricasını kırmayıp önden çıkması gerekiyordu ama çıktığı anda uyanık adama çarpmaktan korkuyordu. Belki bu centilmen adam, oyundaki rolünü iyi ezberleyememiş, acemi bir iş ortağıydı. Gustav'ın içeriden çıkması gecikince uyanık adam bu ortağını aramış ve onu dışarı çıkarması için emir vermişti.

Bunlar Gustav'ın aklından bir an geçiyor ve aynı anda hem kesin doğruymuşlar gibi geliyor hem de aklından iyice şüphe etmesine yol açıyorlardı. Böyle anlarda hiçbir şey düşünemez hale gelmek istiyordu. Ama o hale getirebilecek kimse veya olay olmadığından düşünceler kafasının içinde uçuşmaya devam ediyorlardı.

Böyle anlarda belki uyanık adam gibi çok hızlı koşanlara karşı diretmemek gerekir. Böyle, düşüncelerin insanın her yerine dolduğu, ciğerlerinee bile dolarak nefes almasını engellediği, gözlerinee duvar örerek kapanmalarını ve uykuyu engellediği, ağzına dolarak anlamsız cümleler halinde dökülüp insanı rezil ettiği, ayaklarına dolarak insanı hiç bilmediği yerlere doğru bir yolculuğa çıkardığı anlarda; belki de insanın kendi kaderini kendisinin yazmakta ısrar etmemesi ve kötü ve öldürücü ve tiksinç bile olsa kalemi bir müddet, en azından aklı aydınlanıncaya kadar başkalarına ödünç vermesi gerekir. Belki ne tür geçici bir çılgınlık yaşanıyor olursa olsun, yanlıştır kaderini başkasının ellerine teslim etmek. Ama delirmeden önce öyle anlar yaşanır ki deliren kişi kendi kaderini tanıyamaz hale gelir. Artık olacakların, olmuş olanların ve oluyor olanların birbirinden hiçbir farkı yoktur. Kaderlerini tanımayanların, hayatlarını adadıkları kişilerin de birbirlerinden hiçbir farkı yoktur.

Bugün delirsem, diye geçiriyordu aklından Gustav, yukarıdakilere ilave olarak; arabamı bir otoparka park etmekle bir alıra sokmak arasında hiçbir fark yok. Burası zaten Alice Springs, burası zaten Viyana. Ben ha Gustav'ım ha Typhainé. Elimde altıncı bir parmak olsaydı asla ondan kurtulmaya çalışmazdım. Ben bütün yollardan birden yürüyorum ve her yere gidiyorum; burada kalmıyorum, buradan geçiyorum ve geçmedim. Annem, babam, bir keçi ve bir inek, sütü sağılan herhangi bir hayvan annem olabilir benim; annem neden bir kez daha annem olamasın? Anneler her gün tekrar anne olurlar. Uyanık adam bir meteor kadar hızlı. Bir kaplumbağayla yarış yapmadım ama benimle yarışmaması için buraya kök salmaya razıyım. O istediği kadar uzağa gitsin, kıyameti görene kadar yürüsün. Bu centilmen adam da en az uyanık adam kadar hızlıdır. Sorsam lisansı, devlette sporcu olarak kaydı bile vardır. Sorsam bana adını yanlış söyler. Sorarsa ben de başka bir isim uydururum. İnkâr ederim yüzümü, "Sakallarım kızıl renkte çıkıyor benim." derim: "Bana inanmadığınızı görüyorum üçüncü gözümle." Bu-

gün delirsem, yarın delirmesem, sonraki günler hangisi daha iyiyse o durumda kalsam. Yaşlı adamın cenazesine gitmesem ve delirene kadar uyusam. Delirmediğimi anlasam uyanınca, sevinsem deliler gibi. Delilik dünyanın en eski mesleği. Delilik yüksek sanatın doğum yeri. Biri, "Tanrı" yerine "Delilik" yazıyordu. Delirmemek için bir şeyler yapması gerektiğini düşünen biri asla deliremez. Delilik, metcezir sırasında bir gün suyun kıyıdan biraz uzaklaşması ve kişinin ayağına kadar gelip usulca tabanlarına sokulmasıdır. Yere uzanıp seni götürmesine izin vermezsen aynı yakınlaşmaya rastlamak için uzun bir zaman beklemen gerekebilir. Delilik seçer bazen insanları, bazen de insanlar deliliği seçerler. Hangisi olduğumu bilmiyordum, belki her ikisi de değilim ama bunlardan birinin gerçekleşiyor olması ihtimali yeterince canımı sıkıyor. Küçücük bir çanta dünyanın şehirlerini, evrenin manzaralarını, ulusların yüzlerini, insanların isimlerini, hayvanların yaşadıkları yerleri, sesleri, fikirleri, anıları, hisleri, her şeyi ve herkesi taşıyor içinde. Bense içimde sadece bir tek isim taşıyorum ve onu daha ne kadar uzağa götürebilirim bilmiyorum. Belki de asıl o kadın beni delirtmiştir. Bana kitap bile yolluyor, ne malum kendisinin yazmadığı? Onu delirttiğimi söylüyor, nereden bileyim beni tarif etmediğini? Bilsen Typhainé, seni nasıl sevdiğimi. Bu ismi unutmak için her şeyi yapabileceğimi. Görüyorsun, delirmeyi bile göze aldım. Çantanı da almış olabilir miyim? Bu çanta senin mi yoksa? Konuşsana! Sen mi oynadın bu oyunu bana? Çanta!

Gustav çantayı hatırladığında uyanık adama yakalanma korkusunu birden unutuverdi. Centilmen adama teşekkür ettikten sonra onun yöneldiği istikametin tersine dönmüş ve arkasına bakmadan yürümeye başlamıştı. Her an biri kafasını patlatacak, sırtına atlayacak veya yere devirecekmiş gibi geliyordu. Bunların hepsinin birden aynı anda olmasını bekliyordu ve çantayı hatırlayana kadar dişlerini, yumruklarını sıkarak yürüdü. Hatırlar hatırlamaz da daha ileri gitmemek için kaldırım korkuluğuna tutundu.

Tüm cesaretini toplayarak arkasına dönerken burnunun ucunda uyanık adamın burnunu, gırtlağında uyanık adamın ellerini, göbeğinde uyanık adamın silahını, ayaklarında uyanık adamın tekmelerini, gözünde uyanık adamın yumruğunu bulacağından emindi.

Ona karşı savunmasız kalmamak için bir an bile gözünü kırpmadan yavaşça arkasına dönmeyi tamamladı. Üstünden geçenleri birer birer evlerine uğurlayan boş cadde, ışığın toz almaya başladığı sokak lambaları; milimetrik hesaplarla, sabırla park edilmiş irili ufaklı arabalar, karnını doyurmaktan ümidini kesip açlığını uykuyla bastırmaya çekilmiş sokak hayvanları, ancak ortalık insanlardan tamamen arındığı için seçilebilen hafif ve rüzgârın biraz gezdirmek istediği neşeli çöpler, uyanık adamın görüntüsünü oluşturmaya yetmiyorlardı. Gustav'ın gördüğü hiçbir şey uyanık adama benzemiyordu. Bir kadın bile görse uyanık adama benzetecekti ama dışarıda hiç kimse kalmamıştı.

Emin olduğu şeyin gerçekleşmemesi Gustav'ı hayal kırıklığına uğratsa da bunu çabuk unuttu. Çantayı almaya giderken yanıldığı için sevinmeye bile başlamıştı.

İşte kapı, diğer kapılar arasında ne kadar gösterişli ve büyüktü. Kapalı olması, gösterişli ve büyük olduğu gerçeğini değiştirmedi Gustav'ın gözünde; kapalı bir kapı "bekleyiş" demek olduğundan bekleyişi de gösterişli bulmaya başladı. Oysa kapılar sadece hırsızları dışarıda bekletmeliler. Gustav gibi içeride kalan bir parça eşyasını almaya gelmiş, doğasında hırsızlık olmayan suçsuz birini değil.

Yine de üzülmedi Gustav. Çantayla arasında demir bir perde vardı, bazı yerlerde buzlu cam kadar inceliyor ve bulanık bir görüntü çıkarıyordu ona bakanın karşısına. Bu perde elbet açılacaktı. Saat çok ilerlemiş olamazdı. Bazı şeyleri kabul etmekte geç kalan Gustav, aslında vaktin epey geç olabileceğini, kimsenin bu binaya girmek veya buradan çıkmak istemeyebileceğini,

bu saatten sonra kendisi dışında kimsenin yapacağı iş için bu kapıyı açmaya gerek duymayabileceğini, belki tam dışarı çıkacakken yerdeki çantayı fark edip alarak evine taşıyan birinin olacağını ve bu kişinin çantayı inceleyip ona bir hikâye uydurmaya çalışırken bu geceki planını tamamen unutacağını, yukarıda, sıcacık evinde uyuyakalıp Gustav'ı soğuğa ve çantaya hapsedebileceğini kabullenmeye çalışıyordu.

Her şeye hazırlıklı olması gerekiyordu bundan sonra. Sabaha kadar dişini sıkması gerekiyordu. Eğer biri çantayı alırsa umarız bu kişi uykuyu sevmeyen ve sabah erkenden dışarı çıkacak biri olurdu. Aslında Gustav buzlu camın önünde yeteri kadar beklerse belki gözleri bir süre sonra içeride hareketlere karşı duyarlı olur ve biri çantayı almak istediğinde hemen kapıyı yumruklamaya başlayarak onu korkutabilir veya merakını celbedip kapıyı açmasını sağlayabilirdi.

Buzlu cama yapışarak ellerini gözlerinin iki yanına siper etti. Karanlıkta buzlu cam da demir gibi görünüyordu, arkasından ve yukarıdan dökülen ışık Gustav'ın gözlerine ulaşana kadar çok kan kaybediyor ve hayati işlemlerini yerine getiremiyordu.

Gustav buzlu cama dayanmış içeriyi seyretmeye çalışırken yan taraftaki binadan çıkan bir çift de onu izlemeye başladı. Karalar içindeki bu adam, çiftte onun bir hırsız olduğu şüphesini uyandırdı. Telaş yapmayı çok seven kadının ısrarıyla durumu polise bildirmeye karar verdiler.

Fakat Gustav kendini buzlu camın ardındakileri görmeye şartladığı gibi içerideki en ufak bir kıpırtıyı işitmek için de şartlamıştı. Çiftin başlarda korudukları sessizlik adamın kulağı az işiten bir operatöre denk gelip sesini yükseltmek zorunda kalması nedeniyle bozuldu ve Gustav sağ tarafında ne olduğunu görebilmek için sağ elini gözünün yanından çekerek o tarafa baktı.

Telefonla konuşan adam Gustav'ın kendisine baktığını görünce korkuya kapıldı ve telefonu adres isteyen polisin yüzüne

kapattı. Telefonla konuşan adam, telaş yapmayı çok seven kadının kolunu sıkarak, bu esnada telaş yapmayı çok seven kadının kolunu sıktığı -yani ona zorla bir şey yaptırdığı, karşıdaki hırsız tarafından fark edilmesin diye sıkarken gücünü doğru ayarlayıp sadece dokunuyor gibi görünmeye dikkat ederek- hiçbir şey görmemişler gibi yürümeye davet etti. Ama telaş yapmayı çok seven kadın, kızgın gözlerini telefonla konuşan adama dikerek daha ileri gitmeyeceğini söyledi. Telefonla konuşan adam, hırsızın, çiftin bu davranışlarından şüphelenebileceğini, eğer hemen yollarına devam etmezlerse o bina yerine kendilerinin soyulacağını, ters tarafa doğru dönüp kaçmaya çalışırlarsa da onu öfkelendirdikleri için iç çamaşırlarına kadar soyulacaklarını söyledi.

Telaş yapmayı çok seven kadın soyulmaktan korkuyorduysa da daha çok korktuğu şey çıplak kalmaktı. Çünkü özel bir yere gitmediği için eski iç çamaşırlarından giyivermişti. Eğer tanıdık birileri onu o eski çamaşırlarla görürse o çamaşırları asla unutmaz, aylarca alay ederlerdi. Eski çamaşırlarını neden atmıyordu bilinmez ama tüm bu pahalı ve kabarık kıyafetlerin altında rengi solmuş, lastiği çıkmış, ucuz çamaşırların olması onu gerçekten çok utandırırdı.

"Beni soyamaz!" diye bağırdı telaş yapmayı çok seven kadın telefonla konuşan adama. Telefonla konuşmayı beceremediği için telefonla konuşması yarıda kesilen adam demek daha mantıklı olur artık.

Gustav, eğer yollarına devam etselerdi ne yaptığını yan gözle yoklamasalardı, onlara aldırış etmeyip buzlu camdan içeriyi seyretmeye devam edecekti. Ama onlara rahatsızlık verdiğini düşünerek camın önünden ayrıldı ve duvara dayanarak beklemeye başladı.

"Hırsız işte. Seni beni mi var? Kimi isterse soyar!" diye kızdı telefonla konuşması yarıda kesilen adam.

"Beni soyamaz dedimse soyamaz. Ona gününü gösteririm ben." diyerek bir adım ilerledi, telaş yapmayı çok seven kadın. Ama Gustav'ın kendisine baktığını görünce -veya zannedince- bir çığlık atarak gerisin geri dönüp telefonla konuşması yarıda kesilen adamın göğsüne kapattı yüzünü. Tepinmeye ve çıktıkları yere girmek için yalvarmaya başladı.

"Bir hırsız, isterse içerideki herkesi soyar." dedi telefonla konuşması yarıda kesilen adam: "Önüne dön, yürü ve kaderine razı ol, şansını zorlama." diye kısa ve anlaşılabilir cümlelerle konuyu kapatmaya uğraştı.

Telaş yapmayı çok seven kadın ise telefonla konuşması yarıda kesilen adamın bu korkusuzluğunun, aslında orada bekleyen hırsızla aralarında bir iş ortaklığı olmasından kaynaklandığından şüphelenerek bu gece mutlaka soyulacağına kanaat getirdi ve gerçeği kavradığını ikisine de belli etmemek için sakin görünmeye çalışıp en uygun anda kaçmaya karar verdi.

"Bizi soymasa olmaz mı?" diye sordu dudaklarını büzüştürerek telaş yapmayı çok seven kadın.

"Hırsızlara planları sorulmaz." diye bilmişçe yanıtladı telefonla konuşması yarıda kesilen adam. Bir yandan kadının kolunu çekiştiriyor ve kendisinin bulunduğu bir adım ilerideki noktaya onu da sürüklemeye çalışıyordu: "Artık gitmezsek bizi kesin soyacak, ondan korktuğumuzu çoktan anlamıştır. Eyvahlar olsun. Gördün mü başımıza ne iş açtığını korkak kadın." diye ağlanmaya başladı telefonla konuşması yarıda kesilen adam. Kadın telaş yapmayı gerçekten çok seviyordu, anlaşılan birlikte geçirdikleri zaman içinde telefonla konuşması yarıda kesilen adamı da kendine benzetmişti; kendinden daha beter bir duruma getirmiş bile sayılabilir, görünen o ki.

Hırsız onlara doğru yaklaşıyordu ve telaş yapmayı çok seven kadın bunu gördüğü gibi avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı. Telefonla konuşması yarıda kesilen adam telaş yapmayı çok seven kadının ağzını kapatmaya çalıştıysa da artık bu sesi çev-

rede, başta Gustav olmak üzere en az bir kişi duymuş, üstelik telaş yapmayı çok seven kadın telefonla konuşması yarıda kesilen adamın avuç içini ısırdığı için elini onun ağzından çekmek zorunda kalmış ve telaş yapmayı çok seven kadının bağırışları, kısa süren tutsaklığın sonunda azat olmuşlardı.

"Benden mi korkuyorsunuz?" diyerek yanlarına yaklaştı Gustav. Aslında ondan korktukları ancak telaş yapmayı çok seven kadının omzuna dokunup onu sakinleştirmeye çalışırken telaş yapmayı çok seven kadının daha çok bağırmasıyla aklına gelmişti. Yoksa Gustav da çevrede tehlikeli birinin dolaştığını düşündü, hatta Tanrı esirgesin belki uyanık adamın ölüsü kokmaya başlamıştı da o pis koku bu ikisini burunlarından tutup oracığa yapıştırıvermişti.

Çifte çok yaklaşmadan durdu, çantadan daha fazla uzaklaşmak istemiyordu. Telaş yapmayı çok seven kadın, hırsızın kendini onlardan bu kadar uzak tutmasına şaşırıyor, sanki onlardan ne kadar uzak durursa o kadar çok zarar verebilirmiş gibi bir hezeyana kapılıyordu; uzakta gücünü toplayıp, birazdan hızla üzerlerine saldıracağını düşünüyordu. Gustav, korkmamaları gerektiğini, bağırarak sadece güzel sesine yazık ettiğini söylediyse de telaş yapmayı çok seven kadın, başına birkaç meraklıyı toplamayı başarmıştı.

"Kaçsana hadi." diye dişlerini gösterdi telaş yapmayı çok seven kadın Gustav'a. Yeterince kalabalık olunca korkusu geçmiş ve bir cesaret gelmişti.

"Neden kaçayım?" diye sordu Gustav durduğu yerde, kıpırdamadan.

"Sizi polise vereceğim. Görürsünüz. Bizi soymak ne demekmiş göstereceğim size." diye Gustav'ın üstüne yürümeye başladı telaş yapmayı çok seven kadın.

Telefonla konuşması yarıda kesilen adam, etraflarını kuşatanlara olup biteni anlatıyordu. Bu sırada boşuna telaşlandıklarını ve hırsız sandıkları adamın aslında mağdur; belki evden ka-

rısı tarafından kovulmuş ve ondan af dilemek için kapıda bekleyen bir âşık olabileceğini düşündü, ona acıdı. Telaş yapmayı çok seven kadınla, etraftakilerin merakını gidermekle uğraşırken pek ilgilenmemişti. Telaş yapmayı çok seven kadın hırsızla arasındaki mesafeyi koruyarak onunla ağız dalaşına girdi:

"Rüya mı görüyorsunuz? Sizi soymak mı?" diye sorarken, telaş yapmayı çok seven kadının nasıl bir kaçık olduğunu anlamaya çalışıyordu Gustav.

"Soyacaktınız, doğru söyleyin! İtiraf ederseniz salacağım sizi. İtiraf ederseniz polise vermeyeceğin, söz."

"Beni hırsız olmakla itham ediyorsunuz. Hayal gücünüz bunu düşünmeye yetiyor ama benim soyulmuş olabileceğimi düşünemiyorsunuz. Yazık. Gerçekten yazık, sizin gibi kibar bir hanımefendiye yakışmıyor. Kendinizi rezil ediyordunuz. Rezil olmaya devam etmek istiyorsanuz, gidin kocanızın metresiyle dalaşın."

Bunları duyar duymaz, duyduklarına inanamayarak arkasını dönerek telefonla konuşması yarıda kesilen adama baktı. Tam o anda da telefonla konuşması yarıda kesilen adamın, elini kısa boylu bir kadının omzu üzerine koyarak ona gülücekler saçtığını, kısa boylu kadının bu gülücük yağmurundan ıslanmaması üzerine ona doğru eğilerek daha yakından yağdırmaya kalktığını gördü. Hırsızın dedikleri üzerine, telefonla konuşması yarıda kesilen adamın metresinin kim olduğunu anlayıvermişti. Bu kez öyle bir telaşa kapıldı ki göğsü sıkışmaya başladı. Kısa boylu kadının tüm yağmuru dudaklarıyla içtiğini görünce telefonla konuşması yarıda kesilen adama nasıl sesleneceğini, onun ilgisini nasıl çekeceğini bilemedi. En iyisi bayılmaktı ve bayılarak başka erkeklerin de dikkatini çekebilir, hatta telefonla konuşması yarıda kesilen adamda bir kıskançlık duygusu uyandırabilirdi. Bayıldığı sırada bir şeyler düşünür ve belki uyandığında telefonla konuşması yarıda kesilen adamdan daha

çok hoşlanacağı birini başında bulur, ona kur yapmaya başlar, onun sevgilisi olurdu.

Aldığı son nefesi yutarak kalabalığa arkasını döndü. Çünkü bayılırken bir elinin üzerine düşecekti ve o eli fark etmemeleri için sırtını dönmesi gerekiyordu. Yana düşmeyecek de ileri atılacaktı, herkes onu yerde görünce hangi yöne düştüğünün, düşme ve çarpma hızlarının, neyin üzerine düştüğünün ne önemi kalacaktı... Önemli olan ses çıkmasıydı. Avuç içlerinin üzerine düşecek, böylece çıplak ve terli etini betona şaplattığında çıkan yankı sesi, güçsüz olsa bile insan seslerinden farklı olduğu ve kalabalığın aklının bir köşesinin mutlaka hırsızda olduğu ve gözlerini her an hırsıza doğru yöneltmek için bekledikleri ve hırsız kaçmaya başlasa hemen peşinden koşmaya başlayacakları için, bayılıp yere düşen kadını da belki daha yere düşmeden kucaklayacakları için, artık geciktirmemeliydi bayılmasını.

Kendini yavaşça öne doğru bıraktı. Gustav bunun ne hareketi olduğunu anlayamamıştı. Hemen düştüğü yerde şınav çekmeye başlayacakmış, sanki sıkıntıdan spor yapmaya karar vermiş veya spor bağımlısıymış da ancak bu kadar spor yapmadan durabilmiş gibiydi.

Telaş yapmayı çok seven kadın ayak seslerini duymak için en uygun yerde bulunuyordu. Betonda onların birbirlerine çelme takarak koşuşmalarını dinlemek için can atıyordu. Ama kimse hareket etmeyince bir an öldüğünden şüphelendi. Bayılan insanlara, bayıldıkları gibi yardım edilmeliydi. Öyleyse telaş yapmayı çok seven kadına neden kimse yardım etmeye gelmiyordu?

"Merak etme mi corazon[13], seni o kadının ellerinden kurtaracağım." diye seslendi içinden. İspanyolca, telaş yapmayı çok seven kadının bilmediği, öğrenmeye gerek duymadığı, aslına bakarsak merak da etmediği bir dildi. Ne var ki sevgililerinin

[13] İsp. "kalbim"

aklında kalabilmek için bu tip numaralara başvuruyordu. Biriyle evlenmesinin, ondan ayrılmasının, sevgili olamamasının dahi hiçbir önemi yoktu. Telaş yapmayı çok seven kadının erkeklerle olan ilişkilerinde, hatta ilişkisi bittikten sonra bile umursadığı tek şey; unutulmamaktı. Telefonla konuşması yarıda kesilen adam, o kalabalığın içindeki diğer adamlardan herhangi bir farkı olmayan, onlardan örneğin bin kelime daha fazla bilmeyen, beş santim daha uzun olmayan, -beş santim daha kısa da olmayan- daha zengin veya daha fakir olmayan, daha yakışıklı veya daha çirkin olmayan biriydi. Telaş yapmayı çok seven kadına göre, sadece erkeklerin değil, kadınlarından da birbirlerinden bir farkları yoktu. Herkes, aynı şeyleri yaşıyor, aynı şeyleri hissediyor, aynı şeyleri yaşatıyor, aynı şeylerden hoşlanıyor, aynı şeyleri giyiyor, aynı şeyleri yiyor, aynı şeyleri dinliyor, aynı dili konuşuyor, aynı şekilde sevişiyor, aynı şekilde öpüşüyor, aynı şekilde doğuruyor, aynı şekilde yıkanıyor, aynı şekilde okuyor, aynı şekilde yazıyor, aynı şekilde esniyor, aynı şekilde yürüyor, aynı şekilde gülüyor, aynı şekilde bakıyordu... Hayatlarına giren herkes, onlar aynı şeyleri yapmakta ısrar ettikleri için, diğer herkese benziyordu. Telaş yapmayı çok seven kadın, kendisini tanıyan hiç kimse tarafından unutulmak istemiyordu. Özellikle de erkekler tarafından. Çünkü aşk, kazanılması bazen, ne yaparsa yapsın, kimle olursa olsun mümkün olmayan bir savaştır. Telaş yapmayı çok seven kadın, bir erkeği kendine âşık edemese bile, onun aklında kalıp zamanla diğer kadınlardan farklı olarak yaptığı şey tekrar edilmeyince bir pişmanlık olarak kesin bir yer etmek istiyordu o erkeğin geçmişinde. İnsanların, birbirlerinin kıymetlerini bilmeleri çok zordur. Özellikle de aynı alanda ve aynı zamanda yaşayan insanların. Erkeklerin de aşk yaşamayı tercih etmedikleri, biraz erken ayrıldıkları veya geç de olsa bitirdikleri, yaklaşmaktan korktukları, buna cesaret edemedikleri veya değer bulmadıkları kadınların kıymetini anlamaları hep biraz uzun sürer. Telaş yapmayı çok seven kadın o süreyi kısaltmak ve düşünce, anı, özlem, yakarı şeklinde de olsa birçok yerde yaşamak istiyordu. Diğer kadınlardan bir farkı

vardı, bunu göstermek istiyordu. Belki göstermek istediği tam olarak bu değildir. Belki insanları biraz aptal, bu aptallıklarına rağmen bazılarını sevilebilir ve değer verilebilir buluyordu. Telefonla konuşması yarıda kesilen adama, birlikte olduğu tüm kadınlar şimdiye kadar hep aynı şeyi yapmışlardı. Bu akşam, kendi diliyle söylemişti bunları telaş yapmayı çok seven kadına, üstelik o bunları anlattıkça telaş yapmayı çok seven kadın daha çok farkına varmıştı sevgilisinin yaşadığı tatminsizliğin. Şimdiye kadar kimse ona "mi corazon" diye hitap etmemişti. Kimse onun için bir sözlük karıştırmamış ve yeni bir şey öğrenmemişti. Herkes birbirini aynı şekilde çağırıyordu, bu yüzden kime karşılık verdiğinin, kimin sesine yöneldiğinin hiçbir önemi yoktu. "Ama senin var, sen farklısın." demişti telefonla konuşması yarıda kesilen adam bu akşam, telaş yapmayı çok seven kadına; "Ben senin kalbinim, kendi dilimizde de kalbinim, şu garsonun da kalbiyim, şu annenin de, şu kocanın da, şu kedinin de. Evet, şu kedi bile, biri 'kalbim' dediğinde kafasını kaldırır, patisini gösterir, gülümser, en azından tanır o kelimeyi. Sen bunu nereden buldun sevgilim? Bana hiç kimse 'mi corazon' dememişti. Kimse, beni böyle çağırma ihtiyacı duymamıştı. Ben zaten tavlanmış, âşık olmuş, sevmiş bir erkek olarak yanlarındaydım. Tek ihtiyaç duydukları onların yanında olmamdı. Benim de birinin yanında olmaya ihtiyacım oluyor ama kendimi özel hissetmek istiyorum. Bu, ikimizin kelimesi, bizim ortak dilimiz. Sen bana 'mi corazon' diye seslendikçe sana bağlanmaya devam edeceğim. Garip, bunu her duyduğumda ilk kez duymuş gibi oluyorum. Sen bana anlamını söyledikten sonra bile, her duyduğumda bir kez daha öğrendim anlamını. Çok iyi öğrendim üstelik. Bana bir kez 'mi corazon' dedin ama hep üç şekilde yankılandı aklımda: kalbim diyordun, kalbimin anlamı ve ne anlama geldiğini kendi dilimde öğrendiğim, bildiğim ilk kalbim. Bir seslenişle neler yaptın bana sevgilim. Sen bunu bir gün söylemez olduğunda ne kadar özleyeceğimi bilemezsin. Belki senden çok bu kelimeyi özleyeceğim. Seni görmekten çok sesini duymayı özleyeceğim, içinde bu seslenişi taşıyor diye. Beni terk edersen

çok büyük bir parçayı sürükleyeceksin arkandan. O kadar güzel sesleniyorsun ki bu seslenişi duymak benim için artık bir ihtiyaç oldu. Güzel bir manzaranın önünde durunca onu seyretme isteği gibi seslenişini duymak istemek. Bir denizin önünde durduğum zaman ufuğun ne kadar uzakta olduğunu merak ederdim hep. Sen de öyle uzaksın bana sevgilim. Merak ediyorum gidişin ne kadar uzak? Çünkü şimdiye kadar hep kıyıya vuran dalgaların seslerini dinlemişim. Sen ufukta, bu sesleri doğuran yersin. Güneş senin içinden geçip başlatıyor günü. Onun ışığında bile senin seslenişinin rengi var. Bana sanki insanların olmadıkları bir yerden sesleniyorsun. Bana sanki Tanrı'nın diliyle sesleniyorsun. Biliyor musun ancak onun sesini duymak bu kadar heyecanlandırabilirdi beni. Senin seslenişlerin bir ölüyü bile hayatta tutar sevgilim; yaşayan birini öldürür. Bana bunu daha çok söyle sevgilim. Senin kalbinim. Kalbinim değil mi? Bunu hiç unutmayacağım. Bunun İspanyolca olduğuna emin misin? Peki, büyü yapmayı biliyor musun? Onun için hangi dili kullanıyorlar? Çünkü bazen bu seslenişin beni uyuşturduğunu, damarlarının içine daha küçük damarlar açarak oradan seni kan gibi yaydığını ve her hücreme sızdırdığını hissediyorum. Bana adeta şiir yazdırıyorsun sevgilim. Beni neye çevirdin?"

Telefonla konuşması yarıda kesilen adam, gerçekten bunları söylemişti bu akşam, telaş yapmayı çok seven kadına. Fakat ikisi de dışarıdan bakıldığında romantikmiş gibi görünmüyorlardı.

Telaş yapmayı çok seven kadın kimse yerinden kımıldamayınca çok sinirlendi. Bir kerede ayağa kalktı ve bu kez "Aaaah!" diye ses çıkarak bıraktı kendini yere.

Galiba biri duymuştu, eli de bu kez çok acımıştı. Sanki lastikten, deriden yapılmış bir ayakkabının ökçeleri ilerlemiyordu da adım başı bir kırbaç iniyordu kaldırıma.

Gustav yorulduğunu hissediyordu. Telaş yapmayı çok seven kadında kendini görmüştü. Daha fazla ayakta durmak istemi-

yordu, çömeldi ve telaş yapmayı çok seven kadının yanına ilk varan adamın öfkeli bakışlarıyla karşılaştı.

Cılız ışığın altında, kendisine bakan kişinin öfkeli olduğunu anlamak güçtü. Bunu, gözlerinin etrafındaki kara gölgenin geniş ve tam bir yuvarlak olmasından tahmin edebilirdi ancak, herhalde kaşlarını çatmıştı. Gecenin bir vakti havlamaya başlayan garip bir köpek gibi yükseltti sesini, o kadar sinir bozucu bir ses tonu vardı ki telaş yapmayı çok seven kadın bile bu kötü sesli adamın ilgisini daha fazla çekmemek, sesini daha fazla duymamak için hemen gözlerini açtı. Telefonla konuşması yarıda kesilen adamın "İyi misin sevgilim?" sorusuna cevap vermeden hemen gitmelerini rica etti.

"Ne biçim bir erkeksiniz siz? Niye yardım etmiyorsunuz kadına?" diye çıkışmıştı kötü sesli adam Gustav'a. Ama Gustav artık kimseyle konuşmak, kimseye soru sormak, cevap vermek, kimseye aldırmak, kimseye bakmak ve kimseden korkmak istemiyordu...

Hiçbir şey demedi kötü sesli adama. Ne yazık; insanın, kusurunun farkında olmamasına! Veya farkında olduğu halde ondan rahatsız olmadığını, onunla barışık olduğunu herkese kanıtlama çabası içine girip sürekli o kusurunu göze sokmasına.

Kötü sesli adam iğnelemeyi kesmediği ve Gustav'a daha çok yaklaşıp zehirli sözlerini daha yakından, daha yüksek sesle söylediği için, Gustav sessiz kalmanın, intiharın bir türü olabileceğini düşündü. Bu adamı daha fazla dinlemek yerine kendini sağır etmeyi tercih ederdi; nasıl sağır olunacağını bilmediği için de oracıkta ölmek istedi.

"Korkunç bir sesiniz var. Yerinizde olsam sonsuza dek ağzımı açmazdım." dedi Gustav tiksinerek.

"İnsanların kusurlarıyla alay etmekten utanmıyor musun? Biriyle alay etmek sesinin kötü olmasından daha iyi bir şey yani öyle mi? Sen hakkını sonuna kadar kullanacaksın, bense ney-

miş, sonsuza kadar susacakmışım! Bu ne cüret! Sizi şuracıkta benzetmediğime dua edin."

"Siz bir tek şeyden oluşuyorsunuz: kusurdan. Çünkü yaptığınız her şeyi, o kusuru doğru göstermek, doğru kabul ettirmek ve meşrulaştırmak için yapıyorsunuz. Siz ne bir kadın ne yemek yemek ne yaşlanmak ne de baba olmak için yaşıyorsunuz. Siz sadece kusurunuz için yaşıyorsunuz. Sizi bu kusurunuz yönetiyor. Çünkü ondan başka sahip olduğunuz hiçbir şey yok. Bu yüzden ona dört elle sarılıyorsunuz. Sesinizin bir kusur olduğunu söylüyorsunuz ama onu bir an için bile kabullenemediniz. Kabullenemediğiniz için konuşup duruyorsunuz. Kendi kendinize konuşuyor musunuz hiç? Katlanamazsınız. Kendiniz katlanamadığınız için, başkalarını katlanmak mecburiyetinde bırakıyorsunuz. Bunu bir kusur olarak değil, sizin de dünyadaki herkes gibi konuşmanıza, şarkıcılar gibi şarkı söylemenize, kuşlar gibi ötmenize, âşıklar gibi kavga etmenize engel olmayan küçük bir aşırılık olarak kabul etseniz, daha çok ve daha yüksek sesle konuşmanın sizin o kusurla barışık olduğunuzu kanıtlamayacağını kabul etseniz, kusur denen hiçbir şeyin insanı eksik yapmadığını; eksiltemediği için kapatılması gereken hiçbir açık bulunmadığını, dolayısıyla herkes kadar, herkes gibi davranmasının yeterli olacağını bir kabul edebilseniz... Kusurunuzu kabul ediş şekliniz yanlış. Biri sesinizde, üstüne bu kadar konuşulacak ne olduğunu merak etse bile duyduğum şeyi tarif etmeyeceğim, hayır. Ama biri bilmek isterse; kusurunu yanlış bir şekilde kabul etmişti, umarım doğrusunu bulur, diyeceğim..."

Kötü sesli adam bugüne kadar çok şey duymuştu. Konuştuğundan daha fazlasını duyduğunu söylemek yanlış olmaz. Ki unutulmasın, kusurunu kabul ettirmek için neredeyse her an konuşan, birini dinlerken bile alçak sesle karşısındakinin söylediklerini tekrar eden; yemek yerken, duş alırken, sevişirken -aşk gözü kör edebiliyorsa, şehvet de seni sağır yapabilir sevgilim, diye kandırırdı kadınları- yürürken, film izlerken, her yer-

de, herkesle konuşur, rüyalarını bile sesli görür; yanında uyuyan kişiye an be an anlatırdı... Ama ilk kez biri ona doğrusunu söylemişti.

Çok az insan doğrularla karşılaşma, onları keşfetme veya duyma fırsatını bulmuştur. Hayat, doğruları mas eden bir kara delik gibi durur; durur çünkü her ne kadar yaşayan biz olsak bile hep bizim dışımızdadır, bizim dışımızdakileri ilgilendirir, bizim dışımızdakilere bağlıdır, bizim dışımızdakiler tarafından yönetilir, bizim dışımızdakiler için feda edilir, bizim dışımızdakilere adanır, bizim dışımızdakilerin emrindedir... Onu yaşayan ve onun sahibi olsak bile hayatımız, bizim hayatımız olmaktan çok başkalarının hayatıdır. Dünya, yerini hatırlamak için güneşe bakar, göğündeki yıldızlar ona geçmişini hatırlatırlar; aynı şekilde başkaları da bize yerimizi ve geçmişimizi hatırlatır. Tek bir hayat vardır: canlılığın hayatı. Bu canlılığı sürdürebilmek için aynı hayata ortak olmak ve bir örtü gibi hepsini kendi üzerine çekmek yerine bir ucundan tutmak, ısınmak için altına sırayla girmek gibidir.

Bu canlılıktan payımıza düşen kısacık hayat içinde doğru mu yanlış mı olduğuna bir türlü karar veremediğimiz şeyler yaşarız. Sanki gelen her yeni gün, bize ne kadar yanıldığımızı göstermek için geliyor gibidir. Bir süre sonra, ne kadar çok yanıldığımızı açıkça gördüğümüzde, hayatımıza yabancılaşırız. Asla kendimize değil. Bunları yaşayanın biz olduğumuzu unuturuz, hayatımızın içinde bunları bize yaşatanları görmeye başlarız. Ve gerçeklik duygusu yitmeye başlar. Gerçeklik duygusunun yitimi, kişinin yitimidir. Onu yitirmemek için, her koşulda, her zaman geçerli sayılabilecek bir hedef, hedef diye nitelendiği için yüce bir posta bürünen bir "doğru" belirlemek gerekir. Baştan seçilmiş bir tek doğru, yanlış giden bütün bir hayatı aklamaya, onu doğru çıkarmaya yeter. Çok erken seçilmiş bir doğru. Doğrular gençlerindir; doğrular ahmaklığındır. Yaşlandıkça bütün doğrular geçmişin ardına saklanmaya başlar. Cesaret insanı terk ettiğinde ortaya çıkar tüm doğrular. Bulmamız gereken

doğrunun sayısı "1" olduğu halde, gördüğümüzde onu tanıyabilmek için daha önceden tanışmış olmamız gereken ayırıcı yalanların sayısı sonsuzdur. Doğrunun peşinden koşmak değil, karşılaşıldığı takdirde onu tanıyabilmek gerekir. Hayat bir yanlışlar silsilesidir; doğrular silsilesi olsaydı adı ölüm olurdu. Yaşlı adamın artık konuşmadığı gibi doğru.

Gustav bugüne kadar neyi doğru neyi yanlış yaptığını bilmiyordu. Kötü sesli adamı başından savdıktan, üstelik farkında olmadan gözünü açarak ona iyilikte bulunduktan sonra, tekrar yaşlı adamı düşünmeye başladı. Oysa yaşlı adamı düşünmenin hiçbir faydası yoktu. Düşünerek onu diriltemezdi. Belki diriltirdi ve iyice delirirdi. Görüyorsunuz ya, hayat denen bu yanlışlar silsilesi içinde delirmeye bile sıra gelir. Belki yaşlı adam artık diriltilemez bir noktadaydı ve onunla kendisi arasına kesin çizgi çekmesi, hatta yarınki cenazesine bile gitmemesi gerekirdi. Bu kez, on metre bile Gustav'ı koruyabilecek gibi değildi. Eğer uyuyamazsa Gustav'ı bugünden çok daha uzun bir gece, çok daha karanlık düşünceler ve erken gelen bir delilik bekliyordu.

Sanki betonun üstünde değil, mutsuzluğun soğuk dili üzerinde oturuyordu. O soğuk dilin etrafında buz sarkıtları gibi dişler vardı ve Gustav'ın her yerine batıyorlardı. Ağlamak istiyor ama ağlamanın ona bir çözüm bulamayacağını biliyordu. Gülmek istiyor ama hiçbir kahkahanın kafasının içindeki sesleri bastıramayacağını biliyordu. Yürümek istiyor ama hiçbir yolun onu Typhainé'ye götürmeyeceğini biliyordu. Uçmak istiyor ama hiçbir gökyüzünün kendisini kanatsız kabul etmeyeceğini biliyordu. Konuşmak istiyor ama ağzını açmadan içindekileri nasıl dökebileceğini bilmiyordu. Yazmak istiyor ama anlatacaklarına bu kâğıtların yetip yetmeyeceğini bilmiyordu. Ölmek istiyor ama şimdi ölürse anlatmak istediklerinin yarım kalacağını biliyordu. Yaşamak istiyor ama bunun için kendine uygun bir yaşam bulamıyordu, hiç kimsenin yaşamında gözü olmadığı gibi, seçme şansı olsa bile seçilecek bir hayat olmadığını biliyordu. Yemek yemek istiyor ama hiçbir yemeğin içindeki sonsuz yıla-

nı doyuramayacağını biliyordu. Su içmek istiyor ama içindeki cehennemi kurutamayacağını biliyordu. Dua etmek istiyor ama hiçbir duayı bilmiyordu. Kendisi bir dua yazmak istiyor ama eğer dua ederse dua ettiği şeyin gerçekleşmesinden korkuyordu. Dua etmek istiyor ama hiçbir duanın, insanlar tarafından yazılmadığı için, onların isteklerine cevap vermeyeceğini biliyordu. Ve insan, kendi duasını kendisi yazsa bile, bir duanın gerçekleşme şeklinin, onun yazılma şekli olduğunu biliyordu. Düşünmek istiyor ama bu düşünceler, kendilerini gerçekleştiremeyecek düşünceler oldukları için vazgeçiyordu. Düşünmek istiyor ama bir mucit olmadığını, düşüncelere saygı duyduğu için düşünmek için bir mesai harcamak istiyorsa ancak bir mucit gibi düşünmek gerektiğini ve bu düşünme seansı sonrasında ortaya yepyeni bir şey koymak gerektiğini, bir icat, bir yenilik, bir ilerleme yaratamayan düşüncelerin sadece aklı bulandıran yararsız fısıltılar olduklarını biliyordu. Düşünmemek istiyor ama fısıltıların kaynağını bulamadığı için düşünmeye devam ediyordu. İçeri girmek istiyor ama vücudunda bu istekten daha güçlü başka bir isteğin olduğunu; derhal uyumak için can atsa da burada uyuyamayacağını biliyordu. Uyumak istiyor ama uyumak için seçtiği hiçbir yerin bu uykuyu güvence altına almayacağını, onu kâbusların ve sevgisizliğin delici darbelerine karşı koruyamayacağını biliyordu. Şarkı söylemek istiyor ama hiçbir şarkının kendisi için yazılmadığını ve artık başkalarının herhangi bir şeyini kullanmak istemediğini biliyordu. Bu giysilerden de kurtulmak istiyor ama giyebileceği başka bir şeyinin olmadığını biliyordu. Kendini parçalara bölmek istiyor ama hiçbir parçasının kendinden en ufak bir iz bile taşımayacağını biliyordu. Öyleyse -parçalandığı halde bile kendinden bir parça taşımıyorsa- Gustav neredeydi? Kendini neresinde bulabilirdi? İçine baktığında -ki orası insanın hayatıdır şüphesiz- kendine rastlayamadığında nereye gitmeliydi insan? İnsan kendini, bedeninin içinde bulamazsa bedeninin dışında nereye bakmalıydı? Bedeninde, ruhunda bile kendine rastlayamayan bir insanın nereye gittiği fark eder miydi? Nasıl olsa oralarda da bulama-

yacaktı kendini. Olduğu yerde kalmakla Tanrı'nın yanına kadar gitmek birdi. Kendini bulamayan bir insanın hayatına kim sahip çıkabilirdi? Eğer zamanı ve hayatı, içinde kendisi olmayan bir bedene verirseniz o hayatın ölümden bir farkı kalmaz ve beden de ölümde olduğu gibi çürür gider. İnsan, kendi içindeki izini kaybederse dünya üstündeki tüm tabelaların, açılmış, genişletilmiş ve nereye gideceği belirlenmiş tüm yolların, kentlerin ve gezegenlerin isimlerinin, Polaris'in parlaklığının, ağaçlardaki yosunların, floranın, faunanın, göç eden kuşların, metcezirin, mektupların, kimliklerin, telefonların, isimlerin, yaşların, mesleklerin, dillerin ve dinlerin hangisi gösterebilir ona yerini? Kendi içinde kaybolan bir insan, hiçbir yere kök salamaz. Yaşamak istiyorsa da başkalarının dalları altında yaşamaya razı olmak zorunda kalır.

Eğer birazcık gücü olsaydı o gücü tam şu anda çantadan olabildiğince uzaklaşmak için kullanırdı Gustav. Bütün gücünü bu karara varabilmek için harcayıp tüketmeseydi...

Gözleri, kendisine yardıma gelen hiç kimseyi görme, tanıma, yalvararak yanma çağırma ihtiyacı duymadığı için kapandı. Dudakları, kaç sayfadır anlatıldığı halde hâlâ bitemeyen hikâyeyi kısacık bir kelimeyle anlatamayacağı için kapandı. Kolları, göğsünü sıcak tutmak için yayvan bir kalkan gibi birleşti göğsünde. Bacakları dümdüz duruyordu, artık buradan kimse geçmeyeceği ve bir engel teşkil etmeyecekleri için. Başı, sol omzuna doğru eğildi. Biri onun uyumasını kolaylaştırdı.

Karlar üstündeydi Gustav. Çantanın kapandığını biliyordu, çünkü yorgun düşüp oturduğu, yanı başında kapının açılmasını beklediği caddede tozdan başka bir şey yoktu. Henüz kış gelmemişti, geçen yıl yağan kar çoktan erimişti. Evet, bu karların üstünde ölümün sıcak uykusuna teslim olabilirdi. Her taraf bembeyazdı. Çocukken olsa Tanrı'nın ak sakallarının içinde kaybolduğunu düşünürdü. Sürekli aşağı bakar, oyun oynamak için güzel bir bahçe arar, oraya düşmek isterdi. Ama artık kı-

pırdamak istemiyordu. Çanta açılana kadar neler gördüğünü ve yaşadığını bu kez sadece kendisi bildi.

Doktorlar Gustav'a beyaz, avuç içine rahatlıkla sığabilecek ebatlarda bir kâğıt vermişler ve o kâğıtta ne gördüğünü yazmasını istemişlerdi. Gustav kendisine verilen kâğıdın yeterli olmayacağını, eğer hemen daha fazla kâğıt getirmezlerse gördüğü şeylerin çoğunu unutabileceğini ve gördüğü şeyi yazmayı bitirene kadar kesinlikle onu rahatsız etmemelerini istemişti. Ne diyorum? İstedim, onlardan bunu rica ettim.

Bu yazdıklarımın yanında önemsiz kalan birkaç soru sorduktan sonra bana o küçücük kâğıdı uzatıp ne gördüğümü sordular. Kendimi gördüğümü söyledim. Hastaneye geldiğimde hâlâ sol elimle tuttuğum çantayı işaret ederek, başıma tüm işleri bu çantanın açtığını söyledim. "Ben yazarken sakın kapatmayın!" diye ikaz ettim. Yazdıklarımı kontrol edecek kadar vaktim olmadığı için, bir gözüm ve aklımın bir köşesi de sürekli çantada olmak üzere, bazen sıkıcı şeyler veya anlamsız cümleler yazmış olabilirim. Yine de burada yazılı her kelimeyi, her kişiyi gördüm; konuşulan her şeyi duydum ve başıma gelen her şey gerçektir.

Bir yandan küçük beyaz kâğıda bakıyor, diğer yandan süratle, gördüklerimi bu kâğıtlara aktarıyordum. Yazmaya başlayalı üç saat olduktan sonra, odada beni gözeten iki doktordan birinin canı çok sıkıldı ve yazdıklarımı elimden almaya çalıştı ama onların üzerine, yemeğini yavrusuyla bile paylaşmak istemeyen aç bir kaplan gibi abandım, gerçekten sivri olan dişlerimi doktora göstermeye çalıştım. Bu halimi komik bularak yazmaya devam etmemi söyledi: "Eminim çok komik şeyler okuyacağız." diye ekledi.

"Bunları komiklik olsun diye yazmıyorum. Ben sadece gördüklerimi yazıyorum." diyerek ne kadar ciddi olduğumu göstermeye çalıştım. Sonuçta burada, delirdiğinden şüphelenen biri ve iki doktor, ona ne olduğunu çözmeye, bir teşhis koymaya

çalışıyordu. Hasta olmama rağmen, elimden geldiğinin en iyisini yapmaya gayret ettim: gördüğüm hiç kimseyi atlamamaya, f.a.m.o.o.n'da elime geçen kitabı bile noktasına, virgülüne kadar alıntılamaya, çantanın içine girdiğimde başıma gelenleri atlamamaya, her duyduğumu, ağzımdan çıkan her lafı eksiksiz aktarmaya çalıştım.

Bu sırada başka bir doktor -veya polis- benim hakkımda bilgi toplamaya çalışıyordu. Üzerimde kim olduğumu, nerede yaşadığımı, nereye gitmekte olduğumu, akrabalarımın isimlerini gösteren herhangi bir kimlik yoktu. Onlara hiçbir şey söyleyemedim. Bana onların yardımcı olmaları gerektiğini, bu soruları aslında benim onlara sormamın lazım geldiğini söyledim.

Hafıza kaybı yaşadığımdan şüphelendiler, ben de şüphelenmiyordum, belki de aynı fikirde olduğumuz tek nokta küçük bir hafıza kaybı yaşadığımdı. Çünkü onlara hikâyemin başını anlattığımda hafızamı nerede kaybettiğimi ve ne şekilde kaybettiğimi öğrenmişler, hemen o yolda bu sabah gerçekleşen kazayı araştırmak için birini görevlendirmişlerdi. Ama ne öyle bir yer vardı ne de orada benim başıma gelsin veya gelmesin bir kaza gerçekleşmişti. Bu çantanın içinde de sadece bir marka yazıyordu. O marka çantaların satıldığı dükkâna birini göndermiş olmalılar ve benim aceleyle çektikleri bir fotoğrafımı. Benim o dükkâna uğrayıp uğramadığımı, elimde tuttuğum çantanın bir eşinin yakında satılıp satılmadığını sormuş olmalılar.

Hakkımda hiçbir bilgiye ulaşamamışlardı. Kısık sesle konuşuyorlar ve dikkatimi dağıtıyorlardı. Ama buna bir kereden fazla izin vermeyeceğimi, eğer saygı gösterip susmazlarsa tek kelime yazmayacağımı söyleyerek, onları bir vakayı çözme zevkinden mahrum etmekle tehdit ettim.

"Gördüğünüz her şeyi yazın Bay Gustav." diye eklediler. Bana işimi öğretmemelerini söyledim. Hatırlayabildiğim tüm isimlerin burada ortaya çıkacağını zannediyorlardı ama hiç kimsenin

adı hakkında düşünecek vaktim olmadı. Kendi soyadımı bile ancak hikâye bittiğinde hatırlayabilirim. O da belki.

Bitmedi. Çanta son kez kapandığında beni baygın halde bulmuşlardı ve hemen hastaneye getirmişlerdi. Bütün gün kaçtığım yere, onlar tereddüt etmeden taşımışlardı beni. Çantanın içinden bunları görebiliyordum, akıllarına onu açmak gelmemişti, bilgili ve nazik bir beyefendi taşıyordu çantayı elinde. Beni nereye götürürlerse o beyefendi de yanıma geliyordu, çantayı hiç bırakmıyordu. Bu nezaketinden dolayı çantayı bir kere olsun açmak aklına gelmediği için kızamıyorum ona. Benim için elinden gelen her şeyi yaptı. Sonumu, belki yeni bir başlangıcı çabuklaştırdı.

Bana hikâye bitmeden yazdıklarımı okumayacaklarına dair söz verdiler. Kendime yeteri kadar kâğıdım kalmadığını hatırlatmak için bir yöntem buldum: Sağ elimdeki küçük kâğıda sık sık bakıyordum, gözümü yazdıklarımın üzerine diktiğimde bir şeyleri gözden kaçırmaktan korkuyordum. Sayfalar ilerledikçe, yani ben yazdıkça kayıp ilanlarım azalarak takip ediyorlardı beni. Kayıp ilanlarım olmasaydı küçük beyaz kâğıda bakarken dalıp gittiğimi ayırt edemezdim. O ilan- ların ne yaptığımı hatırlamama çok yardımları dokundu.

Fakat kâğıtlarım biterken, onlara gitmem gereken bir yer olduğunu söyledim. Eğer oraya gidersem ve beklediğim şeyi görürsem delirdiğimi onlara itiraf edeceğimi, hikâyeyi yazmaya devam etmemin ve hatta bütün hikâyenin hiçbir öneminin kalmayacağını söyledim. Sözüm senettir, dedim.

İçeri bir sedye getirdiler. Bu gece onda yatabileceğimi, dilersem kâğıtları bir an evvel değerlendirilmeleri için onlara verebileceğimi, sabah erkenden, beni dilediğim yere götüreceklerini söylediler. Yazdıklarımdan kesinlikle ayrılmak istemediğimi söyledim. Belki okurum ve eksik kalan yerleri tamamlarım, dedim. İlk kez içtenlikle gülümsemişler, belki hakkımda çoktan bir karara varmış oldukları için, son anlarımı -aklımı tamamen

kaçırmadan önceki son anlarımı- huzur içinde geçirmem için beni yalnız bırakmışlardı. Çantayı da almadılar.

Odada, yerde açık duran çanta, bir sedye, başında beklediğim masa, oturduğum sandalye, yazdığım kâğıtlar, bir dolma kalem, zayıf bir ışık, perdesi olmayan temiz bir cam, belki göremediğim bir kamera ve tertemiz, mürekkebin henüz dokunmadığı az sayıda kâğıt vardı. Ben vardım, tedirgindim. İstesem tüm yazdıklarımı unutup bir yere gidebilirmişim, gittiğim yer neresi olursa olsun bana güler yüzle kapısını açacak bir aile bulabilirmişim, sanki tatilden dönmüşüm ve onları çok özlemişim gibi yemekte tüm yaşadıklarımı bir çırpıda anlatabilirmişim gibi geliyordu. Ama burada olmam, aklımdan ne kadar şüphe duyuyorsam yazdıklarımı yaşadığımdan ne kadar eminsem, yaşamadığımdan da bir o kadar eminsem ve aklımın yerinde olduğundan da eminsem; sadece burada olmak bile artık orada olamayacağımı kanıtlıyordu bana. Buraya geldiğim zaman başka yere gidemeyeceğimi biliyordum. Sabah, yaşlı adamın cenazesine bile.

Bir şeyi yavaş yavaş yitiriyor; tamamıyla yitirmekten değil ama yitirmenin bilincinden zevk duyuyordum. Sonra bu kadar zevkli bir şeyi yaşamak korkutuyordu beni. La petite mort[14] gibi, sanki bir adım daha atsan ölecekmişsin veya Tanrı esirgesin, bir adım daha atmazsan hayatta kalacakmışsın gibi. Uçurumun kenarında yürürken gözünü gökyüzünden alamamak gibi; o uçurumun yüksek değil, yeryüzünün dibi olduğunu anlamak gibi. Yüzmesen boğulacakmışsın ama yüzsen bir daha ayrıldığın kıyıya asla dönemeyecekmişsin, özlediğin kimseyle tekrar buluşamayacakmışsın gibi. Kulaklarını açmazsan duyamayacakmışsın ama açarsan sağır olacakmışsın gibi. Düşsen kırılacakmışsın ama dursan başka yere kaldırılacakmışsın gibi. Yazsan bitmeyecekmiş ama yazmasan gerçekleşmeyecekmiş gibi...

---

14 Fr. "Küçük ölüm"

Delirdiğimden emin olmak değil ama delirdiğimi düşünmek delirtiyordu beni. Üstelik buna sebep olan şeyi bilmiyordum. Bilsem, belki delirmeye değecek bir şeydir. Belki başka şeyler yitirmişimdir aklımdan önce ve aklımı yitirmek ancak diğer yitirdiklerimin güzelliğini perçinleyecek bir taç olarak geçirilebilir deliliğin saçlarına.

Yitirdiğim şeylerin bir yerde toplandıklarını ve bir gün, yeterince biriktiklerinde, beni başka bir insan yapmak üzere geri döneceklerini düşünürdüm. Mesela saçları bir gecede ağaran insanlar gibi. O beyazlık, yitirdiklerinin birikip onlara geri dönmüş halidir. Yitirdiklerimin bana Typhainé olarak dönmelerini isterdim. Hiç tanımadığım, belki aklım beni terk etmeye kararlı olduğu için hatırlayamadığım, belki bir zamanlar bana âşık olan fakat bunu gösteremediği için reddedilmekten korkarak gururumun peşinde ondan çok uzaklara sürüklendiğim bir kadının adıyla, o kadının bedeniyle döner bana. Belki bir kâğıt olarak bulurum kendimi sabah uyandığımda. Kendimi bir kâğıt olarak bulduğum için yazamam yaşlı adamın cenazesini. Cenazenin yapılıp yapılmadığını bile yazamam belki.

Kalan birkaç kâğıdı yarınki cenazeden sonra kullanacak, adeta altıncı parmağım haline gelen dolma kalemi son kez, kâğıtların üzerinden hiç kaldırmadan yazacaklarımı bitirecektim. Sol bileğimin iyice acıdığını duyumsadım. Diğer elimle de yazamıyordum ki. Çocukken böyle öğrenmiştim.

Artık uyumak için sedyeye gittiğimde, beyaz örtüyle aynı renk olan bir de battaniye gördüm, beyaz kılıf geçirilmiş yastığın üstünde. Uzaktan bakınca kalın bir yastık gibi duruyorlardı birlikte, bir yastığım olsa ne olurdu, olmasa ne olurdu? Örtünsem ne olurdu? Çünkü korkudan öyle üşüyordum ki bu battaniye ısıtamazdı beni. Hiçbir şey ısıtamazdı.

Yattığım yerde, bana ne olduğunu düşünüyordum. Bir an sonra düşünmüyordum. Üstelik bunları o küçük beyaz kâğıtta görmüyor, yaşıyordum. Kendimi beni almaya gelen şeye karşı

hazır hissediyordum: bu kıyafet iyiydi, simsiyahtım gerçekten, cebimde biraz para bile kalmıştı, belki bana parayı veren şoför gelirdi kalanını almaya, nereye götürecekse oraya gitmekten hiç memnun olmayacaktım ama gidebilecek başka yerim yoksa eğer şoför hastanenin kapısına gelmeden çok daha önce uyanacak, üstümdeki tozları silkeleyecek, kırışıkları avuçlarımın içlerini bir ütü gibi kullanarak yassıltmaya, düzeltmeye çalışacak, bir musluk olmadığından içmem için bırakılan suyla yüzümü yıkayacak, dün sanki hiçbir şey olmamış gibi, bugün aniden bir geziye çıkmaya karar vermişim gibi gönülden teslim olacak ve beni bu halde hangi bina, hangi doktor, hangi hasta bakıcı kabul ediyorsa oraya, kapıdaki oda numarasının arkasına gidecektim; tıpkı bu gece deliksiz uyuduğum gibi orada da deliksiz uyuyacaktım, belki tekerlekleri olmayan ve hareket etmeyen bir yatağın üstünde, çünkü her sabah deprem mi oluyor, diye korkuyla uyanmak istemiyordum.

Hayatımı daha sıkı tutmalıydım. Onun peşinden, bir kemiğin peşinden her yere gitme cesaretini gösteren köpek gibi inatla koşmalıydım. O kemiği almak için dişlerim yoksa ellerimi kullanmalıydım. Biri o kemiği fırlatmadan önce başkasıyla oyun oynamasının daha iyi olacağını hatırlatmalı, belki fırlatmaması için yalvarmalıydım. Hıncımı sudan çıkarmak için fırlattığım taşlara bakıp, onlarla birlikte gitmeliydim belki, birlikte, derinde uyumalıydım. Beni göklere çıkaran birinin gözlerinin içine bakmalı ve onu susturmalıydım, konuşursan düşerim, demeliydim. Beni düşürme, demeliydim.

Birçok şey yapmalıydım ve içlerinden çok azını da yapmamalıydım. Hiçbir olayın, aksinin gerçekleşemeyeceğine inandım bu gece. Uyumadan önce, uyuyabilmek için bir teselli aradım ve biliyordum ki teselli inanılabilecek tek güzel yalandı. "Delirirsem," dedim kendi kendime; "Delirirsem bu, akıllı yaşayamadığım için gelecek başıma. Bunca yıldır, bu hastaneden çok uzakta yaşamış olmam, doktorlara hep başka şikâyetlerle gelmiş olmam, vücudumdaki sağlıksız yerin farkına bu kadar geç de olsa

varmış olmam bir mucize. Bu kadar sabrettiğin için kendinle gurur duymalısın Gustav. Bunca yıllık sabrının mükâfatına iyi bak, kâğıtlarına iyi bak ve deliliğine sahip çık. Yanında ondan başkası yok artık. Baktığın hiçbir yerde bir gün önce gördüğün manzara yok. Sanki dünyanın bütün görüntüleri bir yapbozun parçaları gibi yer değiştirmişler. Ve bu ölçekte bir yapbozun doğru şekilde bitirilmesini görecek kadar zamanın yok. Onu bir kez düzgün görmüştün, belki yarın unutursun ve dünyanın bu çarpık, dağınık, şekilsiz hali normal görünmeye başlar. Öyle ki Typhainé ziyaretine gelse ondan bile korkarsın. O bile kaybetmiştir güzelliğini. Çocukların bile elleri küçük değildir artık, onlar bile çirkindir, onlar bile birer şeytandır. Kendinle gurur duymalısın Gustav. Başka bir şey yapamıyorsan. Kim olursa olsun, herkesin kendisiyle gurur duymaya hakkı vardır. Delirmeden önce canına kıymadığın için gurur duymalısın kendinle, kıysan daha çok gurur duyacağını bilsen bile. Bırak her şey yerini bulmaya çalışsın, bırak herkes ezberlediği şeyi yaşasın. Gözünün görmediği her şeyi bırak. Typhainé'nin ellerini bile bırak yanına gelirse."

Sabah erkenden yaşlı adamın cenazesindeydim. Başka bir cenaze daha vardı, hangisinin yaşlı adamınki olduğunu anlayabilmek için sürekli yardımsever kadını aradım. Ama gelmemişti. Son gününde yalnız bırakmıştı yaşlı adamı. Yalnız bırakmayanlar arasında ise tanıdığım yoktu. Hangi cenazenin yaşlı adama ait olduğunu öğrenmeden birinin başında durdum.

İki adam, ellerinde beyaz bir çarşaf tutuyorlardı veya bana öyle geldi. Bu, bir beyaz çarşaf değil de bedeni kendisini yüzüstü bıraktığı için doğaya olan inancından ötürü utanıp beyaza kesilen bir ruh olabilirdi. Dünya, bedenlerden önce içlerindeki ruhların öldüğü bir yerdir. Yoksa değil midir?

Bu beyaz kütle, pekâlâ bir devin gözakı da olabilirdi. Kefen olduğunu söylediler. "İlk kefen," dedim, "Tanrı'nın ilk ağaran saç telidir. O da bizimle birlikte yaşlanmalı değil mi? Her konuda yanımızda olmalı. Yoksa bir bebek bile yanımızda âlim kalır.

İnsan evren cahilidir. Sonra, kefen kefen yaşlanır Tanrı. Saçlarının ağaran telleri kefen kefen dökülür mezarların içine. Ama bu beyaz şey şimdi bir fasülyeye de benziyor, bir patlıcana da. Küçük bir kireç gölü solucanlar için, güzel gözlü kuşlar için bir ayna. Yaşlı bir çınarı besleyecek kadar toprak; gün yüzü görmediği için albino olmuş. Güneşten intikamını alıyor. Bir mutfak perdesine de benziyor; evin en küçük perdesi mutfağa asılmaz mı? Alçı da olabilir, birazdan kurur ve 'Bir Ölünün Heykeli' diye açılışını yapmaya gelir papaz. Bir zamanlar hareket kabiliyetine sahip olan bir canlıdan arta kalan bir şeymiş gibi geliyor. Dünyanın en büyük kelebeğinin posası. Yerin kulağını tıkamak için bir parça pamuk. Yağmur suyu toplanacak bir tas. Ah, bu bir gelinlik olmalı! Doğru ya. Damatlık da olabilmeli. Bir ayakkabı da derdim ama o zaman bir deve ait olması gerekeceği için, bir devin her şeyine benzetebilirdim. Dünyada bir dev yok. Olsaydı saklanması mümkün olmazdı. Neyse ki dünyaya sığdıramadıklarımızı hayallerimize sığdırabiliz. Boş verin devleri. Beyaz olmasaydı neye benzeteceğimi çok iyi bilirdim de... Beyaz ne demek? Ne denilebilir ki bu beyaza?"

"Kefen!" dedi yanımdaki bir ses.

"Evet, onu da saymış olmalıyım. Ama daha birçok şeye benzetilebilir."

"Neden bir şeylere benzetmeye çalışıyorsunuz?"

"Çalışmak mı? Benzetmek benim için bir çaba gerektirmiyor. Aklıma her şey aynı anda geliyor. Sırayla gelseler ilk geleni söylerdim."

"Ama sırayla anlattınız?"

"Sanırım hiçbir dilin yapısı, hayalini kurduğunuz, kurmaktan delicesine zevk aldığınız, hatta yüzünüzdeki ifadeden anlıyorum ki orgazma ulaştığınız bu şeyi yapmaya izin vermez."

"Gördüğünüz bu şeyin bir kefen olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Başka ne giydirilir ki ölülere? Bir cenazede olduğumuzu, bilmem hatırlatmama gerek var mı?"

"Rica etsem hatırlatır mısınız?"

"Cenazedeyiz!"

"Az önce hatırlatmıştınız."

"Siz istemiştiniz."

"Hemen sonra istemedim."

"En iyisi hiç konuşmayalım."

"Haklısınız." dedi Gustav: "Bakın bunu söyleyince de hemen konuşmak istedim. Ama artık istemiyorum. Durun bir dakika! Galiba şimdi istiyorum. Aman canım, ne isteyeceğim... Konuşmadan nasıl dururum? Konuşunca ne oluyor sanki... Konuşmazsam çatlarım. Sesimi kesiyorum. Bağırmak istiyorum. Cenazede sessiz durmak lazımdır. Beni neden konuşturuyorsunuz? Susun lütfen!"

"Siz delirmişsiniz!"

"Bir zamanlar çok istemiştim. Bunu, gelecekte de söylüyor olacağım. O yüzden; delirmek için hiçbir zaman geç kalınmış değildir. Ölmeden önce mutlaka delirmek lazımdır."

"İnsan öldükten sonra deliremez mi?"

"Yürüyemezseniz, koşamazsanız, su içemezseniz, yemek yiyemezseniz, hastalanamazsanız, âşık olamazsanız insan da olamazsınız. Bunları yapabilmenizi sağlayan bedeni bırakıp gittiğinize göre, geriye kalan şeyle delirmeniz lazımdır. Size karşı dürüst olayım: deliremezsiniz öldükten sonra. Birkaç böcek size iyilik yapar ve gözlerinizi oyar. İmkânı yok deliremezsiniz. Bir şey mi görüyorsunuz? Ya ne düşünüyorsunuz? Bu dünyada işinizi sağlama alıp delirin, benden size tavsiye. İşinizi şansa bırakmayın. Delirmek istemeyen için, onu delirtebilecek bir şey yoktur zaten dünyada. Anladığım kadarıyla siz delirebilecek

biri değilsiniz. Acıyorum tabii size. Ama bu, adınıza sevinmeme engel değil. Ne haliniz varsa görün bence!"

"Siz de!"

Kısa bir sessizlikten sonra üzgün adamla tekrar konuşmaya başladım. Bana ölümün, aklının ucundan bile geçmediğini söyledi.

"Benimse dibimdeydi." diye anlatmaya başladım ona: "Yanından nasıl kaçtığımı hatırlamıyorum. Ben ölülere on metreden fazla yaklaşamam beyefendi. Onların bir çekim alanları vardır. O buz kesmiş bedenle aranızdaki mesafe on metrenin altına inerse, ölünün çığlıklarını duyarsınız. Farkına varamasanız bile, bilinçaltınıza işler. Henüz başına neler geldiğini anlayamayan bu ölü, korku ve panik içinde sizden yardım ister. Ara sıra insanın içine peyda olan ölme isteği, bu ölülerin arkadaşlık çağrılarına cevap vermekten başka bir şey değildir. Reddedin, yaklaşmayın onlara, yüzünüzü unutturun."

"Neden on metre? Dokuz olmaz mı?" diye sordu merakla. Sanki dokuz veya on bir metre olması bu söylediklerimi mantıklı yapabilecekmiş gibi...

"Neden olmasın?" diyerek gülümsedim.

"O zaman neden on metre?" diye ısrar etti.

"Neden on metre olmasın?"

"Neden olsun beyefendi?"

"Dokuzu söylemek vakit kaybettiriyor. Tutun ki bu beden ayağa kalktı ve size doğru koşmaya başladı. Bir süredir yatıyor olduğu için hantallaşmıştı ama birkaç adım sonra bacakları açıldı. Aranızda bir metre kalsın diyorsanız, ben olsam o mesafeden boğazınıza yapışabilirdim. Hiç gücenmeyin, kızmayın; iki metre olsa aramızda, kafanıza bir şey fırlatırdım. Üç metreden de isabet ettirirdim. Dört metre ve beşinci metre gördüğünüz gibi insanlarla dolu. Sahi, siz neden bu kadar geriden izliyorsunuz cenazeyi? Altı metre tedirginlik verici, arkamdan sinsice

sokulmayacağını kim söyleyebilir? Yedi metre yeterli değil. Sekiz metre, sekiz metre... Sekizli bir ölçü sistemi var mı hatırlayamadım. Dokuzu da onlu sistem için feda etmek zorundasınız. On çok güzeldir. On metre muhteşem bir mesafedir. İsterseniz on metreden ilk görüşte âşık bile olabilirsiniz. On metreyi ölçseniz mükemmel bulursunuz."

"Sizinle aramda da on metre bırakmam gerekiyormuş!"

"Yakından yüzümü daha net görüyorsunuz, buradan daha rahat âşık olursunuz."

"Ne aşkı beyefendi! Ne sanıyorsunuz siz beni! On metreden sesinizi duymazdım, demek istemiştim."

"Ama o zaman bağırarak konuşmamız gerekirdi."

"Konuşmazdık biz de."

"İsterseniz şimdi de konuşmayabiliriz."

"Yapabileceğinizden şüpheliyim."

"Kendinizden emin misiniz?"

"Evet, müsaadenizle susuyorum. Yeterince saygısızlık ettik ölüye."

"O herhangi bir ölü mü? Peki, sizinle konuşmayacağım ama şarkı söyleyeceğim. Yoksa sessizlikten istifade ederek aklıma türlü şeyleri sokar. Biliyorsunuz, hiç istemediğim bir şey. Nereye gidiyorsunuz? Peki..."

Ve üzgün adam yanımdan ayrıldı. Bana üzgün gibi görünmüştü, ondan sonra konuştuğum hiç kimse olmadı. Sadece papazın sesini duydum, sürekli dua ediyor, geride kalanlara sabır diliyordu. Bu ölümden etkilenmiş olan herkesin, buna dayanabilecek güce sahip olduğunu, bu yüzden ne ölensiz yaşamanın zor olduğunu ne de ölmenin bu kadar kolay olduğunu anlatıp duruyordu.

Yaşlı adam için kendi duamı yazmak istedim. Aklıma, onun dairesindeyken gördüğüm yıldızlar geldi. Beyaz kâğıdın önün-

de ay belirdi. Sadece ay ve üzerinde ben oturuyordum. Artık ayda yazıyordum. İşte o zaman, dünyaya uzaktan ve tepeden baktığımda; insanı yaşatanın ona yakın olan güneş değil, uzak bir yıldız olduğunu anladım. Çünkü yaşlı adamın yıldızı kayıp gitmişti. Aşağıda bir hareketlilik ve toz bulutu vardı, bir şeylere çarpmış olmalıydı. Kızını hatırladım ve dilediğime göre küçük kızının gelinliği yıldızlarla süslü olacak. Sonra aile işlerine pek karışmak istemedim ve mutluysa ağlamasını söyledim yaşlı adama. Yağacak ilk yağmurda bu dileklerimi duyduğundan emin olacaktım, çünkü sevinçten ağlayacaktı.

Birkaç kişi papaza, kiliseye gidilip gidilmeyeceğini sordu, çünkü cenazeyi almak ve ekmek yemek için de uğramamışlardı kiliseye. Kiliseyle bir işlerinin olmadığını, zaten tabuta kapatılacak bir ölüyü, bir de kilisede bekletmenin ona büyük bir azap vereceğini; sokaklarda dolaşmasının, yaşadığı kentte son kez yürütülmesinin daha anlamlı olduğunu söyledi. Kilise için bir sürü şey söyledi. Tanrı'nın binalardaki gösterişle değil, ibadetteki gösterişle ilgilendiğini hatırlatarak dinleyenleri uyardı.

Yaşlı adamın çukuru kapandıktan sonra mezarının başına küçük lambalar ve ekmek parçaları koydular. Gece olunca mezarlıktaki tüm lambaları yakmak için çalışan biri bile varmış. Ölenlerin ailelerinin bıraktıkları bahşişlerle geçimini sağlıyormuş. İnsanların hayatta kalma biçimlerine hayran olmamak elde değil.

Doktorlar önümdeki son kâğıda saldıracak gibi bakıyorlardı. Sanki yazacaklarım bittiğinde yırtmak pahasına da olsa elimin altından çekip alacaklar ve küçük beyaz kâğıtta neler gördüğümü bir solukta okuyacaklardı. Sonra bunları gerçekten yaşayıp yaşamadığım konusunda şüpheye düşecekler, hakkımda hiçbir bilgi edinemeyince en azından bilgi edinene kadar bir müddet inanır gibi yapacaklardı. Sonra ismini hatırladığım tek kişi olan Typhainé'yi bulmaya çalışacaklar ve ona neden delirdiğimi; daha doğrusu beni neden delirttiğini soracaklardı. Typhainé niçin delirdiğimi nereden bilsin?

Ona yazdığım şu cümleleri okuyamayacaklar, çünkü su içerken birazını damlatmış ve mürekkebin rengini salarak kâğıda rastgele yayılmasına sebep olmuştum. Ama şimdi ne için yazdığımı hatırlamıyorum, üstelik silindikleri için -ve gördüğüm diğer şeyleri hemen yazmam gerektiği için- hatırlamaya çalışarak vakit kaybetmeyi göze alamamıştım: Zaman, hiçbir alfabeyle bir dil yaratamaz. Zaman, herkese farklı bir kelime söyler ve tüm bu kelimeler unutulup giderler. Ne garip, ben seni hatırlıyorum Typhainé!

Ama nereden hatırladığımı asla bilemeyecekler. Çünkü ben de bilmiyorum. Belki geçen gün biliyordum, bir yıl önce biliyordum, belki gelecekte hatırlarım...

Sabah uyandığım gibi bunları yazdım. Etrafta çıt çıkmıyordu, sessizlik sinirlerimi bozuyordu. Küçük beyaz kâğıdı elime aldım fakat bu kez bir şey göremedim, gördüğüm her şeyi yazıp bitirdiğime kanaat getirdim.

Sonra, küçük beyaz kâğıda göre cenazeden döndüğümü hatırladım. Oysa hiç yorgun olmadığımı, gece içerisi biraz sıcak olduğu için üstümdeki kazağı çıkarttığımı ve göğsümün bu yüzden çıplak olduğunu, beyaz battaniyeyi yere atıp ona bir dikdörtgen şekli verdiğimi, çantayı hastaneye geldiğimde koyduğum yerden bir milim dahi kıpırdatmadığımı -çünkü dışarı çıkıp geldiğimde onu başka yere koyabilirdim, bunu anlamak için gece yerleştirdiğim yerin köşelerine kalemle küçük birer nokta koymuştum, o noktaların ortasına sonradan konmuş gibi görünmüyordu çanta. Eğer cenazeye gitseydim, odanın dışına çıkıp tuvalete gitseydim bile çantayla gitmem gerekmez miydi?- fark ettim.

Doktorlardan önce kendim duymak istedim: Ben bir deliydim. Delirmemek için aklımı çantaya hapsetmeye çalışmış ama acele alınmış ve ayrıntıları tasarlanmamış bir karar olduğundan, uygularken başarılı olamamıştım.

Artık herkes küçük beyaz kâğıtta ne gördüğümü biliyor. Beni hastaneye getiren kibar beyefendiyi de durumumdan haberdar edeceklerini söylediler. Benimle ilgilenmesi güven vericiydi fakat aynı şekilde aşağılayıcıydı da. Aynı yaşlarda olmalıydık. O, güzel bir şekilde giyinmiş, ne yapacağını ve nereye gitmekte olduğunu çok iyi bilen bir adamdı. Ben karalara bürünmüş, üstelik adeta bir ölünün giysilerini çalmış, nerede olduğunu ve nereye gideceğini bilmeyen biriydim. Alice Springs'te kim yaşar bilmiyorum. Sadece kulağa hoş geldiği için bile gitmeye kalkmış olabilirim. Kâğıtta yani.

Ve bunu, her şeyin kâğıt üzerinde yaşandığını kendime itiraf etmemle, acısından bir an önce kurtulmak istediğim sol bileğimin altındaki masanın sallandığını, doktorların kolayca okuyabilmeleri için bileğimi masaya sabitleyip kalemi yukarı aşağı oynattığım bu beyaz zeminin dalgalanmaya başlayarak yazmamı engellemeye çalıştığını hissettim. Son kâğıdım bile bitmek için can atıyordu. Her şey sanki benden yüce bir kudret tarafından çekiliyor, beni dünyanın tam ortasında yalnız bırakıyor, sonra son sürat bana çarpmaya hazırlanıyor ve başımı döndürüyordu. Doktorlara seslenmek istiyor fakat belki henüz uyanmadıkları için rahatlarını bozmak, sinirlendirip bana yanlış teşhis koymalarına sebep olmak istemiyordum. Bana ne olduğunu öğrenmeye çok ihtiyacım vardı. Bunun için papazın sabır hakkında söylediklerini hatırlamaya çalıştım, hiçbir şey hatırlamıyordum. Küçük beyaz kâğıdı tekrar avucuma aldım fakat artık hiçbir şey göremiyordum. Başka insanları düşünmeye çalıştım, ne yaptıklarını. Sanki herkes benim gibi, aynısı olmasa bile buna çok benzeyen bir odanın ortasında, masanın başında duruyor, herkes bir başkasının ne yaptığını düşünüyordu. Böyle olunca kimse doğru kişiyi düşünemiyordu ve artık herkesin düşüncelerimi terk ettiğini anladım. Kafam bu duvarlar gibi berrak görünüyordu, lekesiz. İçinde hiçbir şey kalmamıştı sanki, artık çok iyi bir öğrenci olabilirdim. Evet, artık deliliği öğretebilirlerdi bana.

Akşam ilk derse girebileceğimi söyledi doktorlardan biri. Üstümdeki her şeyi çıkardım, siyahın tam zıddı bir renkle baştan aşağı boyandım. Kollarımı göğsümde kavuşturdum, sedyeye uzandım. Neler olacağını beklemeye başladım.

Bir an dünyanın üzerime yıkılmaya başladığını gördüm. Bu yıkımı yavaşlatırken, dünya hakkında hatırladığım son şey onun sürekli döndüğü ve üstüme yıkılamayacağı oldu. Sonra birisi, benimle aynı ismi taşıyan birinin yere yıkıldığını söyledi.

Bir şeyi yavaş yavaş yitiriyor; tamamıyla yitirmekten değil ama yitirmenin bilincinden zevk duyuyordum. Sonra bu kadar zevkli bir şeyi yaşamak korkutuyordu beni. ... Kulaklarını açmazsan duyamayacakmışsın ama açarsan sağır olacakmışsın gibi. Düşsen kırılacakmışsın ama dursan başka yere kaldırılacakmışsın gibi. Yazsan bitmeyecekmiş ama yazmasan gerçekleşmeyecekmiş gibi...

www.yakinplan.com

ISBN 978-605-5535-21-6